

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
*ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΑΣ***

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ
ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΩΝ ΠΥΛΩΝΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ
(ANALYTIC HIERARCHY PROCESS)**

Γεώργιος Α. Μακρής

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Στυλιανός Ροζάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΓΠΑ (επιβλέπων)
Κωνσταντίνος Τσιμπούκας, Καθηγητής ΓΠΑ
Ευστάθιος Κλωνάρης, Επίκουρος Καθηγητής ΓΠΑ

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2015

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
*ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΑΣ***

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ
ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΩΝ ΠΥΛΩΝΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ
(ANALYTIC HIERARCHY PROCESS)**

Γεώργιος Α. Μακρής

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Στυλιανός Ροζάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΓΠΑ (επιβλέπων)
Κωνσταντίνος Τσιμπούκας, Καθηγητής ΓΠΑ
Ευστάθιος Κλωνάρης, Επίκουρος Καθηγητής ΓΠΑ

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2015

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) είναι μία πολιτική που έχει συζητηθεί ευρέως όσον αφορά τόσο τον προϋπολογισμό της και τα μέσα της. Για τη σωστή εξυπηρέτηση των Ευρωπαίων πολιτών, η Κ.Α.Π. απαιτεί τη σωστή ταυτοποίηση των δημόσιων σκοπών που αυτοί επιθυμούν. Η εργασία αυτή έχει ως στόχο να αναλύσει τη σχετική βαρύτητα που οι πολίτες αναθέτουν στους διάφορους πιθανούς στόχους της Κ.Α.Π. και να δείξουν πως αυτοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να βελτιωθεί η επιλογή των μέσων πολιτικής. Ως μέσο για τον προσδιορισμό των κοινωνικών προτιμήσεων χρησιμοποιήσαμε τη Διαδικασία Αναλυτικής Ιεράρχησης (Α.Η.Ρ.) σε ένα δείγμα πληθυσμού στην περιοχή του Νομού Καρδίτσας, στο Δήμο Φαρσάλων του Νομού Λάρισας και στους Δήμους Δομοκού και Μακρακώμης του Νομού Φθιώτιδας. Τα αποτελέσματα δείχνουν πως στην τρέχουσα διαδικασία για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, εκλείπουν μηχανισμοί ικανοί να αντιληφθούν τις κοινωνικές προτιμήσεις, συνεπώς οδηγούν στην επιλογή των μη βέλτιστων πολιτικών.

Λέξεις Κλειδιά: Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.), Στόχοι, Κοινωνικές Προτιμήσεις, Πολυκριτηριακή Ανάλυση, Διαδικασία Αναλυτικής Ιεράρχησης (Α.Η.Ρ.), Πολυλειτουργική Γεωργία

IDENTIFICATION OF PUBLIC OBJECTIVES RELATED TO AGRICULTURAL SECTOR SUPPORT – EVALUATION OF THE PILLARS OF THE COMMON AGRICULTURAL POLICY BY ANALYTIC HIERARCHY PROCESS

ABSTRACT

The Common Agricultural Policy (CAP) is a widely debated policy in terms of both its budget and its means of implementation. In order to serve the citizens of Europe properly, CAP requires optimal identification of the public objectives desired. This paper aims to analyze the relative weights that citizens assign to the various potential objectives of the CAP and to show how these can be used to improve the selection of policy means of implementation. As a means of identifying social preferences we used the Analytical Hierarchy Process (AHP) technique on a population sample in the area of Prefecture of Karditsa, Municipality of Farsala (Prefecture of Larisa), Municipality of Domokos and Municipality of Makrakomi (Prefecture of Fthiotida). Results show how the current policy decision process lacks mechanisms capable of identifying social preferences and thus leading to the choice of sub-optimal policies.

Keywords: Common Agricultural Policy (CAP), Objectives, Social Preferences, Multi-criteria Analysis, Analytic Hierarchy Process (AHP), Multifunctional Agriculture

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	3
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	9
1.1. Ιστορική Αναδρομή.....	10
1.2. Η λειτουργία της Κ.Α.Π. και οι πρώτες Αναμορφώσεις.....	13
1.2.1. Η αρχή της λειτουργίας της Κ.Α.Π.	14
1.2.2. Η μεταρρύθμιση McSharry	15
1.2.3. Η Agenda 2000	16
1.3. Η ενδιάμεση αναθεώρηση της Κ.Α.Π.	16
1.3.1. Αποσύνδεση των ενισχύσεων από την παραγωγή.....	17
1.3.2. Πολλαπλή Συμμόρφωση.....	19
1.3.3. Διαφοροποίηση των ενισχύσεων	20
1.3.4. Θέματα για απόφαση σε Εθνικό Επίπεδο.....	21
1.4. Η Κ.Α.Π. μετά το 2013	22
1.4.1. Γιατί χρειαζόμαστε μία Μεταρρύθμιση;	23
1.4.2. Στόχοι της Μελλοντικής Κ.Α.Π.	24
1.4.3. Προσανατολισμός της Μεταρρύθμισης.....	25
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ	29
2.1. Βιβλιογραφική αναφορά	29
2.2. Η αναγνώριση των a priori στόχων της Αγροτικής Πολιτικής	30
2.2.1. Κοινωνικοί Στόχοι	32
2.2.2. Περιβαλλοντικοί Στόχοι	34
2.2.3. Οικονομικοί Στόχοι	37
2.2.4. Δέντρο Ιεράρχησης.....	39
2.3. Σχετική σημασία των στόχων της κοινωνίας για τις γεωργικές πολιτικές.....	41
2.4. Διαδικασία Αναλυτικής Ιεράρχησης (Analytic Hierarchy Process A.H.P.)	41
2.4.1. Μέθοδοι πολυκριτηριακής ανάλυσης.....	41
2.4.2. Η Μέθοδος Analytic Hierarchy Process (A.H.P.)	46
2.4.3. Υλοποίηση της μεθόδου	47
2.4.4. Στάδιο ανάλυσης	49

2.4.5. Στάδιο συγκριτικής αξιολόγησης	51
2.4.6. Στάδιο σύνθεσης	53
2.4.7. Έλεγχος συνέπειας.....	55
2.4.8. Ομαδική λήψη αποφάσεων (Group Decision Making)	55
2.5. Επιλογή Δείγματος με κατανομή Neyman.....	57
2.6. Ταξινόμηση του πληθυσμού και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής μελέτης	59
2.8. Σχεδιασμός και συμπλήρωση ερωτηματολογίου	62
3. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	65
3.1. Δημογραφικά Στοιχεία	66
3.2. Επίπεδο Εκπαίδευσης.....	70
3.3. Απασχόληση.....	71
3.6. Ο γεωργικός τομέας της περιοχής μελέτης	73
3.6.1. Κατανομή ατόμων που κάνουν δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. ανά Δήμο και Ηλικία ..	74
3.6.2. Κατανομή επιλέξιμων εκτάσεων και καλλιεργειών	76
3.6.3. Ζωικό Κεφάλαιο	80
3.6.4. Ενιαία Ενίσχυση	82
3.6.5. Συνδεδεμένη Βάμβακος.....	85
3.6.6. Συνολική Ενίσχυση.....	87
4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΈΡΕΥΝΑΣ	90
4.1. Κοινωνικές Προτιμήσεις στην συνολική κλίμακα	90
4.2. Παρουσίαση αποτελεσμάτων κατά Ομάδα Εστίασης (focus groups).....	93
4.2.1. Γεωπόνοι – Κτηνίατροι – Εταιρίες εμπορίας ζωοτροφών.....	94
4.2.2. Γεωργοί – Κτηνοτρόφοι	96
4.2.3. Μεσίτες – Έμποροι γεωργικών προϊόντων.....	100
4.2.4. Μεταποιητές	102
4.2.5. Δημόσιοι Φορείς.....	105
4.2.6. Καταναλωτές	107
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	111
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	117
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	122

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

A.H.P.	: Analytic Hierarchy Process
A.I.J.	: Aggregation of Individual Judgements
A.I.P.	: Aggregation of Individual Preferences
E.F.S.A.	: European Food Safety Authority
F.A.O.	: Food and Agriculture Organization
M.C.D.A.	: Multi Criteria Decision Analysis
O.E.C.D.	: Organisation for Economic Co-operation and Development
A.E.Π.	: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
A.O.A.	: Αγροτική Οικονομία & Ανάπτυξη
A.Φ.Μ.	: Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
ΑΝ.ΚΑ.	: Αναπτυξιακή Καρδίτσα
Γ.Ο.Ε.	: Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα
Γ.Π.Α.	: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ε.Γ.Τ.Π.Ε.	: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
Ε.Ε.	: Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Π.	: Εθνική Εγγυημένη Ποσότητα
Ε.Κ.	: Ευρωπαϊκή Κοινότητα
Ε.Κ.Α.Χ.	: Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα
Ε.Ο.Κ.	: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
Ε.Σ.Υ.Ε.	: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
ΕΛ.Γ.Α.	: Ελληνικές Γεωργικές Ασφαλίσεις
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	: Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΥΡ.ΑΤΟΜ.	: Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
Η.Π.Α.	: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
Ι.Χ.Τ.Ε.Λ.	: Ινστιτούτο Χαρτογράφησης και Ταξινόμησης Εδαφών Λάρισας
Κ.Α.Π.	: Κοινή Αγροτική Πολιτική
Κ.Ο.Α.	: Κοινή Οργάνωση Αγοράς
Μ.Ε.Π.	: Μέγιστες Εγγυημένες Ποσότητες
Ο.Η.Ε.	: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Ο.Ο.Σ.Α.	: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.	: Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχων Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
Ο.Σ.Δ.Ε.	: Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Εκμεταλλεύσεων
Ο.Τ.Α.	: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Ε.	: Περιφερειακή Ενότητα
Π.Ο.Ε.	: Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.	: Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών
Τ.Ο.Ε.Β.	: Τοπικός Οργανισμός Έργων Βελτιώσεων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) είναι μια πολιτική που έχει ευρέως συζητηθεί τόσο για τον προϋπολογισμό της όσο και τα μέσα της. Για την σωστή εξυπηρέτηση των Ευρωπαίων πολιτών, απαραίτητη είναι η σωστή αναγνώριση των στόχων δημοσίου συμφέροντος της Κ.Α.Π. . Η εργασία αυτή έχει ως στόχο να αναλύσει τα σχετικά βάρη που οι πολίτες αναθέτουν στους διάφορους πιθανούς στόχους της Κ.Α.Π. και να δείξει πώς αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να βελτιώσουν την επιλογή των μέσων πολιτικής. Ως μέσο για τον προσδιορισμό των κοινωνικών προτιμήσεων χρησιμοποιήθηκε η Διαδικασία Αναλυτικής Ιεράρχησης (Analytic Hierarchy Process) σε ένα δείγμα πληθυσμού που προέρχεται από την Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας, το Δήμο Φαρσάλων της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας και τους Δήμους Δομοκού και Μακρακώμης της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας.

Τα αποτελέσματα δείχνουν πως στη σημερινή διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων δεν υπάρχουν μηχανισμοί ικανοί να αντιληφθούν τις κοινωνικές προτιμήσεις και έτσι οδηγούν στην επιλογή των λιγότερο βέλτιστων πολιτικών.

Οφείλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν με κάθε τρόπο στην ολοκλήρωση και την συγγραφή της συγκεκριμένης εργασίας. Ειδικότερα θα ήθελα να ευχαριστήσω την συμβουλευτική επιτροπή που απαρτίστηκε από τον επιβλέποντα, Αναπληρωτή Καθηγητή του τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης (Α.Ο.Α.) του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Γ.Π.Α.) Στυλιανό Ροζάκη και τους συμβούλους Κωνσταντίνο Τσιμπούκα, Καθηγητή του τμήματος Α.Ο.Α. του Γ.Π.Α. και Ευστάθιο Κλωνάρη, Επίκουρο Καθηγητή του τμήματος Α.Ο.Α. του Γ.Π.Α., για την ανάθεση της μελέτης και την καθοδήγηση σε θέματα που αφορούσαν τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων καθώς και για τις συμβουλές, επισημάνσεις και διορθώσεις που μου ανέφεραν. Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω τα 77 άτομα που πήραν μέρος στην έρευνα και με τη συνεργασία τους συντέλεσαν στην ολοκλήρωση της μελέτης.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τους γονείς μου, αλλά κυρίως τη θεία μου Κωνσταντία Αποστόλου και το σύζυγό της Νικόλαο Μουρελάτο για τη στήριξή τους καθ' όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών. Χωρίς τη συμβολή τους θα αδυνατούσα να πραγματοποιήσω τις σπουδές μου, γι' αυτό το λόγο το συγκεκριμένο πόνημα είναι αφιερωμένο στη δική τους προσπάθεια για τη δική μου μόρφωση.

Στη Ντίνα και στο Νίκο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κ.Α.Π., παρά τη συνεχή μείωση, εξακολουθεί να απορροφά περίπου το 45% του συνολικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Έχει συζητηθεί ευρέως, τόσο για τον προϋπολογισμό της όσο και τα μέσα που χρησιμοποιεί. Πολλές πτυχές της Κ.Α.Π., όπως: η επιβάρυνση του προϋπολογισμού, ο κύριος ρόλος της κοινής πολιτικής της Ε.Ε., η σχετικά μικρή συμβολή της γεωργίας στο Ευρωπαϊκό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) και οι πολλαπλοί πιθανοί στόχοι της πολιτικής, ενθαρρύνουν την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας.

Προφανώς, η Κ.Α.Π. έχει εξελιχθεί από τους αρχικούς της στόχους, οι οποίοι ορίζονται στο άρθρο 32 της Συνθήκης της Ρώμης και είναι:

- αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας,
- διασφάλιση δίκαιου εισοδήματος για τους αγρότες,
- σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών,
- διασφάλιση της διαθεσιμότητας των τροφίμων και των γεωργικών προϊόντων
- εγγύηση λογικών τιμών για τους καταναλωτές.

Ωστόσο, η εξέλιξη της Κ.Α.Π. δεν υπήρξε ριζική, αφού χαρακτηρίστηκε μάλλον από ελάσσονος σημασίας αναπροσαρμογές που είχαν ως στόχο να ασχοληθούν με προφανή κοινωνικά αιτήματα. Έτσι, 58 χρόνια μετά το 1957, η Κ.Α.Π. επιδιώκει:

- την ανταγωνιστικότητα αντί της παραγωγικότητας,
- η προμήθεια τροφίμων να είναι όχι μόνο πλούσια και προσιτή, αλλά τα γεωργικά προϊόντα να είναι υγιή και ασφαλή, κυρίως επειδή η ασφάλεια του εφοδιασμού τροφίμων είναι ένα δημόσιο αγαθό,
- οι αγορές να διατηρούνται σταθερές.

Η έννοια της Πολυλειτουργικότητας της Γεωργίας συνοψίζει τους πολλαπλούς στόχους που αντιμετωπίζει σήμερα η Κ.Α.Π.. Η έννοια αυτή, η οποία προέκυψε κατά τη διάρκεια της αναθεώρησης της Κ.Α.Π. (Agenda 2000) ορίζεται ως: *«ολόκληρο το εύρος των σχετικών περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών λειτουργιών της γεωργίας (Food And Agriculture Organization (F.A.O.), 1999) και ανταποκρίνεται στο*

γεγονός ότι η γεωργία, εκτός από την παραγωγή ιδιωτικών αγαθών (τρόφιμα και κλωστικές ίνες), παράγει και μία σειρά δημόσιων αγαθών. Τα βασικά χαρακτηριστικά της πολυλειτουργικότητας είναι: 1) η ύπαρξη πολλαπλών εμπορευματικών και μη-εμπορευματικών αποτελεσμάτων που παράγονται από κοινού στη γεωργία, και 2) το γεγονός ότι μερικά από τα μη-εμπορευματικά αποτελέσματα επιδεικνύουν χαρακτηριστικά που δεν μπορούν να κοστολογηθούν ή είναι δημόσια αγαθά, με αποτέλεσμα οι αγορές αυτών των αγαθών να μην υπάρχουν ή να λειτουργούν ανεπαρκώς» (Ο.Ο.Σ.Α., 2001).

Στο πλαίσιο αυτό, για να εξυπηρετήσει τους πολίτες της Ε.Ε., η Κ.Α.Π. απαιτεί δύο είδη διορθωτικών ενεργειών για τη χάραξη πολιτικής: πρώτον, τη βέλτιστη ταυτοποίηση των δημόσιων στόχων που πρέπει να επιτευχθούν και κατά δεύτερον, μια κατάλληλη επιλογή της πολιτικής για τα μέσα που πρέπει να εφαρμοστούν. Αυτή η εργασία αποσκοπεί στο να αναλύσει τα σχετικά βάρη που οι πολίτες αναθέτουν στους διάφορους πιθανούς στόχους της Κ.Α.Π.. Για να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις κοινωνικές απαιτήσεις-προτιμήσεις που σχετίζονται με τη δημόσια στήριξη για τη γεωργία, θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική, στο σημερινό πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Κ.Α.Π. η γνώμη όλων των κοινωνικών εταίρων.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσα σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, έτσι τα αποτελέσματα δεν ισχύουν κατ' ανάγκη σε άλλες περιοχές. Ωστόσο, το ενδιαφέρον της έρευνας αυτής έγκειται στην προσέγγισή της, η οποία υπογραμμίζει την ανάγκη καθορισμού των στόχων δημοσίου συμφέροντος με μέσα πολιτικής και τη μεθοδολογία της, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε οποιαδήποτε άλλη γεωγραφική περιοχή.

Το υπόλοιπο του κειμένου διαρθρώνεται ως εξής: η ακόλουθη ενότητα αναφέρεται στην εξέλιξη της Κ.Α.Π. . Η δεύτερη ενότητα διερευνά την υπάρχουσα βιβλιογραφία και συνθέτει τα χαρακτηριστικά των δύο μεθοδολογικών στοιχείων που απασχολούνται: ομάδες εστίασης και Διαδικασία Αναλυτικής Ιεράρχησης (Α.Η.Ρ.). Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζεται η μελέτη περίπτωσης, εξηγώντας τα χαρακτηριστικά της έρευνας που διενεργήθηκε και τις πτυχές της κοινωνίας της περιοχής μελέτης που θεωρούνται ως πλέον κατάλληλες για την έρευνά μας. Η τέταρτη ενότητα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της μελέτης και αναπτύσσει μια εφαρμογή για να χρησιμοποιηθεί για την επιλογή των μέσων πολιτικής. Τέλος τα συμπεράσματα παρουσιάζονται στην πέμπτη ενότητα.

Για την πραγματοποίηση της έρευνας συμπληρώθηκαν συνολικά 77 έγκυρα ερωτηματολόγια που λήφθηκαν με προσωπικές συνεντεύξεις από ένα πληθυσμό 159.620 κατοίκων της περιοχής μελέτης, και οι ερωτηθέντες είναι ηλικίας άνω των 18 ετών. Το τυχαίο δείγμα κατανεμήθηκε σύμφωνα με τα αποτελέσματα της κατανομής Neyman. Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, ο Πίνακας 11 του Παραρτήματος II, παρουσιάζει την κατανομή των ερωτηθέντων στους εννέα δήμους της περιοχής αυτής.

1. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Από την εποχή που η ανθρωπότητα άρχισε να εισέρχεται σε ανώτερο πολιτισμό έπαυσε και η καλλιέργεια της γης να αφήνεται στη τύχη της όπως συνέβαινε στους πρωτόγονους λαούς. Η πολύ στενή σχέση του ανθρώπου με τα προϊόντα της γης, του επέβαλε από τους μυθικούς ακόμα χρόνους να προσπαθεί να πετύχει καλύτερες γεωργικές αποδόσεις αναζητώντας καλύτερα είδη καλλιέργειας, καταλληλόλητα εδάφους, χρησιμοποιώντας καλύτερους σπόρους και φυσικά με τον καιρό καλύτερα λιπάσματα, παραγωγικότερα ζώα, καταλληλότερους εργατές, τελειότερα μηχανήματα και μέσα παραγωγής.

Έτσι όταν οι κοινωνίες άρχισαν να προσλαμβάνουν την έννοια της πόλης-κράτους και στη συνέχεια την έννοια του κράτους όπως εξελίχθηκε στη μορφή που παρουσιάζονται σήμερα σε συνάρτηση με το αυξανόμενο εμπόριο που έλαβε διεθνή χαρακτήρα, η ανάγκη της κρατικής πλέον παρέμβασης για τη ρύθμιση των κυριότερων συναφών ζητημάτων κατέστη περισσότερο αναγκαία. Και αυτό ήταν φυσικό επακόλουθο αφού δεν θα μπορούσαν τα οργανωμένα κράτη να αγνοήσουν την ποιοτική και ποσοτική απόδοση των καλλιεργειών των εδαφών τους όταν μάλιστα έχει να κάνει σε μεγάλο βαθμό τόσο με την διατροφή του πληθυσμού όσο και κατ' επέκταση με την γενικότερη οικονομική ανάπτυξή τους.

Έτσι σήμερα η αγροτική πολιτική κάθε κράτους διακρίνεται σε διάφορους επιμέρους κλάδους όπως είναι η αγροτική ασφάλεια, η αγροτική πίστη, η γεωργική εκπαίδευση, ο κρατικός παρεμβατισμός στη ρύθμιση των τιμών, η εξασφάλιση αγορών διάθεσης των προϊόντων, η ρύθμιση σχέσεων αγροκτημόνων - εργατών καθώς και διακρατικών σχέσεων συναφούς εμπορίου.

Η σπουδαιότητα της αγροτικής πολιτικής που έλαβε στη σύγχρονη εποχή μια διεθνή διάσταση δεν θα μπορούσε να αγνοηθεί και από τους μεγαλύτερους διεθνείς οργανισμούς. Έτσι η Κοινωνία των Εθνών αρχικά και στη συνέχεια ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) περιέλαβαν στο πλαίσιο των γενικών προσπαθειών τους την επεξεργασία και εφαρμογή μιας διεθνούς αγροτικής πολιτικής που αποβλέπει στην αύξηση της παγκόσμιας γεωργικής παραγωγής με στόχο την καλύτερη και φθηνότερη διατροφή των λαών της Γης. Εφαρμογή αυτού του στόχου είναι η από τον Οκτώβριο του 1945 δημιουργία ιδιαίτερου διεθνούς οργανισμού του Ο.Η.Ε., που φέρει τον

επίσημο τίτλο Διεθνής Οργάνωση Τροφίμων και Γεωργίας – Food and Agriculture Organization (F.A.O).

Η Ε.Ε. ενοποίησε την αγροτική πολιτική των χωρών-μελών της, για να απολαμβάνουν οι ευρωπαίοι καταναλωτές τρόφιμα σε λογικές (ανεκτές) τιμές, αλλά και να αμείβονται δίκαια οι παραγωγοί, ώστε να τους εξασφαλίζεται ένα λογικό βιοτικό επίπεδο. Η πολιτική αυτή βασίστηκε στην αρχή της ενότητας των γεωργικών προϊόντων, στην κοινοτική προτίμηση και στη χρηματοδοτική αλληλεγγύη. Περιλαμβάνει ένα σύνολο κανονισμών που αφορούν στην αγροτική παραγωγή στις ενισχύσεις των γεωργών στην ανάπτυξη της υπαίθρου και στη ρύθμιση των αγορών γεωργικών προϊόντων, φροντίζοντας παράλληλα και την περιβαλλοντική συμβατότητα της γεωργικής δραστηριότητας, στη διακίνηση αγροτικών προϊόντων, με στόχο τη σταθερότητα των τιμών, την επιλογή και την υψηλή ποιότητα των προϊόντων, τη χρήση του εδάφους και την απασχόληση στον αγροτικό τομέα.

Το σύνολο όλων αυτών των ρυθμίσεων αποτέλεσε την Κοινή Αγροτική Πολιτική, που άρχισε να ισχύει από το 1962. Τώρα πλέον, μετά και τη νέα διεύρυνση της Ε.Ε., κύριος στόχος της είναι ο καθορισμός του ρόλου της γεωργίας στη διαφύλαξη και τη διαχείριση των φυσικών πόρων, στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης.

1.1. Ιστορική Αναδρομή

Η τραγωδία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου άφησε στους Ευρωπαίους πικρή γεύση των αποτελεσμάτων των συγκρούσεων και δημιούργησε την ιστορική αναγκαιότητα για συνεργασία προς αμοιβαίο όφελος. Πρώτη εκδήλωση του πνεύματος συνεργασίας αποτέλεσε η ίδρυση το 1951 της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.) με μέλη τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ολλανδία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο και σκοπό την άμεση συνεργασία σ' αυτούς τους αναπτυξιακούς συντελεστές.

Η γρήγορη ανάπτυξη, η ισχυροποίηση των μεγάλων δυνάμεων στον κόσμο και η οικονομική τους κυριαρχία, ισχυροποίησαν και μορφοποίησαν τις τάσεις για διεύρυνση της συνεργασίας στον ευρωπαϊκό χώρο, όπου έγινε αντιληπτό ότι η συσπείρωση των μικρών εθνικών προσπαθειών ήταν αναγκαία για την διατήρηση της ανεξαρτησίας. Με απώτερο όραμα τη δημιουργία της Ενωμένης Ευρώπης, υπογράφηκαν την 25^η Μαρτίου 1957 η Συνθήκη της Ρώμης για την ίδρυση της

Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) και η Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡ.ΑΤΟΜ.) από τις έξι χώρες που ίδρυσαν την Ε.Κ.Α.Χ.

Το μεγάλο μέγεθος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ποικιλομορφία των εδαφικών και κλιματικών συνθηκών των επιμέρους κρατών-μελών διαφοροποιούν τα ενδιαφέροντά τους αναφορικά με το γεωργικό τομέα. Η γεωργία αποτέλεσε για την Ε.Ε. τομέα μεγάλης σημασίας. Η δημιουργία της Κ.Α.Π. προέκυψε από την ανάγκη να εξασφαλιστεί η επάρκεια των τροφίμων κατά τη δεκαετία του '50, μετά το πέρας του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αντιπροσωπεύει δε την *«πρώτη επιτυχημένη προσπάθεια εφαρμογής μιας μοναδικής πολιτικής για έναν οικονομικό τομέα με ενιαίο τρόπο σε μια γεωγραφική περιοχή ανεξάρτητων χωρών, η οποία ρυθμίζει όχι μόνο τις μεταξύ τους σχέσεις, αλλά και αυτές με τον υπόλοιπο κόσμο»* (Fennel R., 1999). Οι στόχοι της Κ.Α.Π., όπως αυτοί προσδιορίστηκαν από τη συνθήκη της Ρώμης, αντανακλούν πλήρως τον λόγο δημιουργίας της, αφού αναφέρονται:

- Στην αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, με την εξασφάλιση της ορθολογικής ανάπτυξης της γεωργικής παραγωγής, καθώς και της άριστης χρησιμοποίησης των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού.
- Στην εξασφάλιση ενός δίκαιου βιοτικού επιπέδου ζωής στον αγροτικό πληθυσμό, ιδίως με την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία.
- Στη σταθεροποίηση των αγορών.
- Στην εξασφάλιση των εφοδιασμών.
- Στην εξασφάλιση λογικών τιμών κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές.

Στη συνδιάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Stresa της Ιταλίας (Ιούλιος 1958), μεταξύ των εκπροσώπων των ιδρυτικών μελών και των εκπροσώπων των παραγωγικών τάξεων καθορίστηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές που θα ακολουθούσε η Κ.Α.Π. για να πετύχει τους στόχους της που είχαν τεθεί από την Συνθήκη. Διαπιστώθηκε η ανάγκη βελτίωσης της διάρθρωσης των γεωργικών τομέων των χωρών-μελών για την επίτευξη αυξημένης παραγωγικότητας, σταδιακής προσέγγισης των τιμών μεταξύ των χωρών σε επίπεδο τέτοιο που να διασφαλίζει δίκαιο εισόδημα

στους παραγωγούς και διασφάλιση των προϊόντων της Κοινότητας έναντι υπερβολικά χαμηλών τιμών στη διεθνή αγορά. Οι κατευθυντήριες αυτές, από το 1960, αποτέλεσαν τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές της Κ.Α.Π. στα πλαίσια των στόχων του άρθρου 39 (τώρα άρθρου 33).

Οι κατευθυντήριες γραμμές της Κ.Α.Π. αποτελούνταν από τρία κύρια σημεία:

- **Τη δημιουργία ενιαίας αγοράς (single market)** στην Ε.Ο.Κ. με τη θέσπιση κοινών τιμών και κανόνων ανταγωνισμού και την παράλληλη κατάργηση όλων των εμποδίων διακίνησης των γεωργικών προϊόντων στο εσωτερικό της κοινοτικής αγοράς. Η ενιαία αγορά προϋποθέτει κοινή διαχείριση της αγοράς και ενιαία προστασία στα εξωτερικά σύνορα της κοινότητας.
- **Την κοινοτική προτίμηση (community preference)** δηλαδή τη δημιουργία καθεστώτος που να εξασφαλίζει το προβάδισμα των κοινοτικών προϊόντων στην κοινοτική αγορά έναντι των προϊόντων των τρίτων χωρών, όταν τα τελευταία προσφέρονται σε πολύ χαμηλές τιμές στη διεθνή αγορά. Η κοινοτική προτίμηση δεν σημαίνει απαγόρευση εισαγωγών, αλλά διαμόρφωση πλεονεκτικής θέσης στα κοινοτικά προϊόντα.
- **Την οικονομική αλληλεγγύη (financial solidarity)**, που σημαίνει καλύτερη κατανομή της στήριξης λαμβάνοντας υπόψη τις ανισότητες που υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών γεωργών και ορισμένων μειονεκτικών περιοχών.

Αποτέλεσμα του καθορισμού των κατευθυντήριων γραμμών ήταν η θέσπιση Κοινών Οργανώσεων Αγοράς (Κ.Ο.Α.) για κάθε ένα από τα καλυπτόμενα γεωργικά προϊόντα, μέσω των οποίων επιτεύχθηκε η εφαρμογή της ενιαίας πολιτικής σε όλα τα κράτη-μέλη. Κάθε Κ.Ο.Α. περιέλαβε ένα σύνολο μέτρων για τη στήριξη των αγορών των γεωργικών προϊόντων, δηλαδή κανονισμούς τιμών, ενισχύσεις παραγωγής, εμπορίας, αποθήκευσης, καθώς και κοινό μηχανισμό για την σταθεροποίηση των εισαγωγών και εξαγωγών. Τα κύρια συστήματα των Κ.Ο.Α. ήταν δυο ειδών: α) *το σύστημα εισφορών – επιστροφών* και β) *το σύστημα ενισχύσεων στην παραγωγή ή σύστημα ελλειμματικών πληρωμών*:

Σύμφωνα με το σύστημα εισφορών – επιστροφών, η διαφορά μεταξύ των υψηλών κοινοτικών τιμών παραγωγού και των χαμηλών διεθνών τιμών καλύπτεται από μια εξαγωγική επιδότηση, αν πρόκειται για εξαγωγή ή έναν εισαγωγικό δασμό στην περίπτωση των εισαγωγών. Η δαπάνη για τις εξαγωγικές επιδοτήσεις καλυπτόταν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.) και επιβάρυνε τον Ευρωπαϊό καταναλωτή. Το σύστημα αυτό εφαρμόστηκε σε προϊόντα με υψηλό βαθμό αυτάρκειας, όπως το γάλα και η ζάχαρη (Παπαγεωργίου Κ. κ.α., 2005).

Οι εισαγωγικοί δασμοί αποτέλεσαν το κύριο μέτρο προώθησης της *κοινοτικής προτίμησης*, αφού το καθεστώς καθιστούσε τα κοινοτικά προϊόντα φθηνότερα και άρα πιο προσιτά από τα αντίστοιχα εισαγόμενα. Το μέτρο των εξαγωγικών επιδοτήσεων από την άλλη, αν και θεωρείται ευεργετικό για εισαγωγικές τρίτες χώρες, αφού τους εξασφαλίζει επάρκεια τροφίμων σε χαμηλές τιμές, δέχτηκε έντονη κριτική κατά την εφαρμογή του από την Κοινότητα, καθώς έθιγε τα συμφέροντα ανταγωνιστριών παραγωγικών χωρών (Παπαγεωργίου Κ. κ.α., 2005).

Σύμφωνα με το σύστημα των ενισχύσεων στην παραγωγή ή ελλειμματικών πληρωμών, ο Ευρωπαίος παραγωγός απολάμβανε προαποφασισμένες – εγγυημένες τιμές για τα προϊόντα του, ανεξάρτητα από το ύψος των διεθνών τιμών. Οι ενισχύσεις κάλυπταν τη διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς που καταβάλλει ο καταναλωτής και της τιμής στην οποία πωλούσαν οι παραγωγοί.

Το σύστημα των ελλειμματικών πληρωμών εφαρμόστηκε σε προϊόντα με χαμηλό βαθμό αυτάρκειας (π.χ. βαμβάκι, καπνός). Το δημοσιονομικό βάρος κατά την εφαρμογή του συστήματος αυτού, έφερε ο κοινοτικός προϋπολογισμός, επιδοτώντας τον παραγωγό με ένα ποσό ανά κιλό προϊόντος ή ανά ζώο ή ανά στρέμμα, προκειμένου το επίπεδο της στήριξης να ανέβει στο επιθυμητό επίπεδο που όριζε η κοινοτική νομοθεσία.

1.2. Η λειτουργία της Κ.Α.Π. και οι πρώτες Αναμορφώσεις

Η Ε.Ε. αναγνωρίζοντας το συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον τις παγκόσμιες εμπορικές τάσεις, αλλά και τις ανάγκες που προέκυψαν για τον αγροτοδιατροφικό τομέα, δεν θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη και να βαδίζει εσαεί με τον αρχικό της σχεδιασμό. Διαχρονικά προχώρησε σε σταδιακές

αναμορφώσεις της κοινής αγροτικής της πολιτικής συμβαδίζοντας με τις ανάγκες, αλλά και τις τάσεις που επέβαλε το δυναμικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.

1.2.1. Η αρχή της λειτουργίας της Κ.Α.Π.

Η Κ.Α.Π. άρχισε να μορφοποιείται στις λεπτομέρειες της στις αρχές της δεκαετίας του '60 και μέσα σε λίγα χρόνια η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Ε.Κ.) κατάφερε να μετατραπεί σε έναν από τους μεγαλύτερους εξαγωγείς βασικών γεωργικών προϊόντων παγκοσμίως. Η εξέλιξη όμως αυτή συνοδεύτηκε από αρκετά προβλήματα, τα οποία αποτέλεσαν την αιτία για τις συνεχείς αναθεωρήσεις της Κ.Α.Π..

Συγκεκριμένα, η αύξηση της παραγωγικότητας του γεωργικού τομέα δημιούργησε κατά τη δεκαετία του '80, σημαντικά πλεονάσματα γεωργικών προϊόντων, τα οποία δεν μπορούσαν να διατεθούν ούτε στην εγχώρια, αλλά ούτε και στην ξένη αγορά. Για το λόγο αυτό, ήδη από το 1979, άρχισαν να υιοθετούνται κάποιοι περιορισμοί, όπως για παράδειγμα ποσοτώσεις παραγωγής κατά προϊόν ή κατά κράτος-μέλος, τέλη συνυπευθυνότητας και περιορισμοί σε νέες φυτεύσεις. Ταυτόχρονα, η απορρόφηση όλο και περισσότερων κονδυλίων από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, προκειμένου να εξυπηρετηθεί το σύστημα στήριξης της κοινοτικής γεωργίας, προκάλεσε δημοσιονομικά προβλήματα τα οποία δεν κατέστη δυνατό να αντιμετωπιστούν ούτε με την αύξηση των πόρων του κοινοτικού προϋπολογισμού που αποφασίστηκε το 1984 (Πέζαρος Δ., 2002).

Η πρώτη κύρια αναμόρφωση της Κ.Α.Π. έλαβε χώρα το 1988 και εισήγαγε μέτρα όπως σύστημα *δημοσιονομικών σταθεροποιητών*, δηλαδή δημοσιονομικών κατωφλίων εγγύησης για όλα τα κύρια προϊόντα και Μέγιστες Εγγυημένες Ποσότητες (Μ.Ε.Π.) για κάθε προϊόν. Επίσης αποφασίστηκε η αυστηρή εφαρμογή της *Δημοσιονομικής Πειθαρχίας*, βάσει της οποίας η ετήσια αύξηση των γεωργικών δαπανών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 74% της αύξησης του κοινοτικού Α.Ε.Π.. Η αναθεώρηση του 1988 δεν πέτυχε τους αντικειμενικούς της στόχους, ενώ σύμφωνα με τη Fennel «δεν ήταν τίποτα περισσότερο από μια επιχείρηση συγκράτησης, παρά μια θεμελιώδης μεταρρύθμιση» (Fennel R., 1999).

1.2.2. Η μεταρρύθμιση McSharry

Η αποτυχία της μεταρρύθμισης του 1988, σε συνδυασμό με την ολοένα αυξανόμενη ανησυχία των ευρωπαϊών πολιτών για τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις της γεωργίας, είχε ως αποτέλεσμα η Επιτροπή να εκδώσει ένα κείμενο συζήτησης¹, με στόχο μια νέα αναθεώρηση της Κ.Α.Π., κίνηση, η οποία οδήγησε τελικά στην μεταρρύθμιση McSharry² το 1992. Η νέα αυτή αναμόρφωση προσπάθησε να βρει μια διέξοδο στα προβλήματα της Κ.Α.Π., μέσω της σταδιακής μεταβολής του μηχανισμού της, από σύστημα «στήριξης των τιμών» σε σύστημα «άμεσης στήριξης του γεωργικού εισοδήματος» (Πέζαρος Δ., 2002). Ειδικότερα, αποφασίστηκε η μείωση του επιπέδου στήριξης για αρκετά βασικά γεωργικά προϊόντα, παράλληλα με την καταβολή αποζημιώσεων, μέσω άμεσων ενισχύσεων, στους παραγωγούς που θίγονταν οικονομικά από τις νέες ρυθμίσεις.

Οι παραπάνω αποφάσεις συμπληρώθηκαν από τρία σημαντικά συνοδευτικά μέτρα, που περιελάμβαναν α) ένα αγροπεριβαλλοντικό πακέτο μέτρων, β) ένα πρόγραμμα αναδάσωσης καλλιεργούμενων εκτάσεων και γ) αποτελεσματικότερο καθεστώς πρόωρης συνταξιοδότησης για γεωργούς άνω των 55 ετών. Η μεταρρύθμιση McSharry ταυτόχρονα έθεσε τις βάσεις για τη συμφωνία που επιτεύχθηκε στα θέματα της γεωργίας κατά τις διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης, με την οποία τα γεωργικά προϊόντα εντάχθηκαν στους κανόνες του διεθνούς εμπορίου. Η συμφωνία αυτή προέβλεπε δεσμεύσεις για την πρόσβαση στην αγορά, τον ανταγωνισμό στις εξαγωγές και την εσωτερική στήριξη.

Η πρόσβαση στην αγορά αφορούσε στην μετατροπή όλων των μηχανισμών προστασίας στα σύνορα σε ισοδύναμους δασμούς με τη διαδικασία της δασμοποίησης. Ο ανταγωνισμός στις εξαγωγές βελτιώθηκε με τη μείωση των εξαγωγικών ενισχύσεων κατά 36% και του όγκου των επιδοτούμενων εξαγωγών κατά 21% και η εσωτερική στήριξη στη γεωργία μειώθηκε επίσης κατά 20%. Ένα από τα βασικά σημεία της συμφωνίας που επιτεύχθηκε κατά τις διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης είναι ο διαχωρισμός των ενισχύσεων σε:

1. εκείνες που προκαλούν διαταραχές στις αγορές των γεωργικών προϊόντων και οι συμβαλλόμενες πλευρές καλούνται σταδιακά να τις μειώσουν (κεχριμπαρένιο κουτί),

¹ [COM(91)100] «Η εξέλιξη και το μέλλον της Κ.Α.Π.» (Commission, 1991b)

² Ιρλανδός επίτροπος για τη γεωργία εκείνης της περιόδου

2. εκείνες που συνδέονται με μέτρα περιορισμού της παραγωγής και υπό προϋποθέσεις δεν απαιτείται η μείωση τους (μπλε κουτί) και
3. εκείνες που δεν συνδέονται με την παραγωγή, δεν προκαλούν στρεβλώσεις στην αγορά και για τις οποίες δεν επιβάλλονται μειώσεις (πράσινο κουτί). (Παπαγεωργίου Κ. κ.α., 2005 ; Πέζαρος Δ., 2004).

1.2.3. Η Agenda 2000

Το Μάρτιο του 1999 στο Βερολίνο, η Ε.Ε. υιοθέτησε ένα νέο πακέτο μέτρων που έγινε γνωστό ως Agenda 2000. Η μεταρρύθμιση αυτή είχε σαν πρωταρχικό στόχο να προετοιμάσει την Κοινότητα για την διεύρυνση της προς τις χώρες της Κεντρικής – Ανατολικής Ευρώπης και την Κύπρο. Η προοπτική αυτή της διεύρυνσης έκανε αναγκαία την περαιτέρω αναμόρφωση της Κ.Α.Π., ώστε τα νέα μέλη να εισέλθουν ομαλά σε αυτήν χωρίς να επιβαρυνθεί επιπλέον ο Κοινοτικός προϋπολογισμός. Για το λόγο αυτό καθορίστηκαν οι δημοσιονομικές οροφές για τις γεωργικές δαπάνες μέχρι το 2006, απόφαση που εξασφάλιζε τη σταθερότητα τους και αποτέλεσε το βασικότερο σημείο της τελικής συμφωνίας. Η απαίτηση για σταθεροποίηση των γεωργικών δαπανών, οδήγησε σε αλλαγές στις Κ.Ο.Α. βασικών γεωργικών προϊόντων στην κατεύθυνση της περαιτέρω μείωσης του επιπέδου στήριξης τους.

Μια εξίσου σημαντική απόφαση που λήφθηκε στα πλαίσια της Agenda 2000 ήταν *η δημιουργία του δεύτερου πυλώνα της Κ.Α.Π.*, που περιέλαβε όλες τις ρυθμίσεις και τους κανονισμούς για την αγροτική ανάπτυξη εντάσσοντας τους σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο. Η ενέργεια αυτή αποτέλεσε την υλοποίηση της, ήδη από το 1992, διαπιστωμένης ανάγκης για μια πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου που θα είχε ως στόχο την ενίσχυση της αγροτικής οικονομίας και τη διατήρηση του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών.

1.3. Η ενδιάμεση αναθεώρηση της Κ.Α.Π.

Η τελική συμφωνία για την Agenda 2000, προέβλεπε την ενδιάμεση επανεξέταση κατά το 2002 – 2003 των αποφάσεων του Βερολίνου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι με τις ρυθμίσεις που υιοθετήθηκαν και εν όψει της προσεχούς διεύρυνσης, δεν κινδύνευε να ανατραπεί η «σταθεροποίηση» των γεωργικών δαπανών.

Η τελευταία μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π., που ονομάστηκε "ενδιάμεση αναθεώρηση", ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2003 στο Λουξεμβούργο, συνεχίστηκε το 2004 και συμπληρώθηκε τον Δεκέμβρη του 2005, συμπεριλαμβάνοντας και τον τομέα της ζάχαρης. Εκτός από την υποχρέωση για επανεξέταση των αποφάσεων του Βερολίνου, οι λόγοι που οδήγησαν στην τελευταία μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π, σχετίζονται επίσης με την απαίτηση για μια γεωργία περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον, την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών στον τομέα της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων, καθώς επίσης και με τις συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), στις οποίες η Ε.Ε. δέχεται πιέσεις περαιτέρω φιλελευθεροποίησης του γεωργικού εμπορίου.

Για τους παραπάνω λόγους, το Συμβούλιο Υπουργών ενέκρινε, στις 29 Σεπτεμβρίου 2003, την πρόταση για τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 «για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστάτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της Κ.Α.Π. και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς». Τα βασικότερα σημεία του κανονισμού είναι τα εξής:

1.3.1. Αποσύνδεση των ενισχύσεων από την παραγωγή

Το σημαντικότερο μέτρο το οποίο προβλέπεται να εφαρμοστεί στα πλαίσια της ενδιάμεσης αναθεώρησης είναι αυτό της ενιαίας αποσυνδεδεμένης ενίσχυσης. Σύμφωνα με το μέτρο αυτό, όλες οι ενισχύσεις που χορηγούνταν στους παραγωγούς με το προηγούμενο καθεστώς των Κ.Ο.Α., ενοποιούνται σε μια ενιαία ενίσχυση ανά εκμετάλλευση, την οποία ο δικαιούχος μπορεί να εισπράττει ανεξάρτητα από το είδος και την ποσότητα της παραγωγής.

Η ενιαία αποδεδεσμευμένη ενίσχυση θα αντικαταστήσει τις μέχρι σήμερα χορηγούμενες ενισχύσεις για:

1. Σιτηρά	6. Σπόρους για σπορά	11. Βόειο κρέας
2. Ελαιούχα	7. Αποξηραμένες Ζωοτροφές	12. Αιγοπρόβειο κρέας
3. Πρωτεϊνούχα	8. Βαμβάκι	13. Γάλα
4. Όσπρια	9. Ελαιόλαδο	
5. Ρύζι	10. Καπνό	

Η μεταρρύθμιση δεν αφορά τα μέτρα της αγροτικής ανάπτυξης, όπως για παράδειγμα η εξισωτική αποζημίωση. Επίσης, στη μεταρρύθμιση δεν συμπεριλαμβάνονται τα νωπά και μεταποιημένα οπωροκηπευτικά καθώς και τα αμπελοοινικά προϊόντα.

Το ποσό της ενιαίας ενίσχυσης προκύπτει από τον μέσο όρο των συνολικών ενισχύσεων (ποσό αναφοράς) που έχει λάβει ο παραγωγός στα πλαίσια των καθεστώτων στήριξης κατά τα ημερολογιακά έτη 2000, 2001 και 2002 που είναι και η περίοδος αναφοράς. Το «ατομικό δικαίωμα» του κάθε παραγωγού προκύπτει με την διαίρεση του ποσού αναφοράς με τον μέσο όρο της επιλέξιμης καλλιεργούμενης έκτασης κατά την περίοδο αναφοράς, κάτι που συνεπάγεται διαφορετικά δικαιώματα μεταξύ των παραγωγών.

Ο όρος «*επιλέξιμη έκταση*», σύμφωνα με τον κανονισμό 1782/2003, αναφέρεται σε *κάθε γεωργική έκταση που καλύπτεται από αρόσιμη γη και μόνιμους βοσκότοπους, εκτός από εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για μόνιμες καλλιέργειες, οπωροκηπευτικά, δάση ή εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για μη γεωργικές δραστηριότητες.*

Προκειμένου να εισπράττει ένας παραγωγός την ενιαία ενίσχυση, θα πρέπει κάθε χρόνο να διαθέτει επιλέξιμη έκταση ίση με τον αριθμό των δικαιωμάτων του. Να σημειωθεί πως η επιλέξιμη έκταση δεν είναι κατ' ανάγκη ίδια με αυτή που «γέννησε» τα δικαιώματα του δικαιούχου. Μπορεί να είναι διαφορετική από έτος σε έτος, ενοικιαζόμενη ή ιδιόκτητη. Μπορεί επίσης να διατηρείται ακαλλιέργητη, αλλά σε καλή κατάσταση σύμφωνα με τα πρότυπα της πολλαπλής συμμόρφωσης που αναλύονται παρακάτω.

Παρά την απόφαση για την εφαρμογή της αποδέσμευσης, κάποια καθεστάτα στήριξης (αναφέρονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι) θα συνεχίσουν να υφίστανται. Το κράτος-μέλος μπορεί επίσης να δημιουργήσει το λεγόμενο «*εθνικό απόθεμα*» προκειμένου να αποκτήσουν δικαιώματα και οι παραγωγοί που αρχίζουν τη γεωργική τους δραστηριότητα μετά την 31 Δεκεμβρίου 2002, ή το 2002 αλλά χωρίς να λαμβάνουν κάποια ενίσχυση για το έτος αυτό. Για τη δημιουργία του εθνικού αποθέματος, παρακρατείται κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της αναθεώρησης ποσοστό της ενιαίας ενίσχυσης μέχρι 3%. Στο εθνικό απόθεμα θα μεταβιβάζονται και δικαιώματα που είτε θα μένουν ανενεργά πέραν της τριετίας, είτε δεν θα ενεργοποιηθούν τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του νέου καθεστώτος.

1.3.2. Πολλαπλή Συμμόρφωση

Η απαίτηση για την εφαρμογή της πολλαπλής συμμόρφωσης αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία του κανονισμού 1782/2003. Έτσι, σύμφωνα με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, προκειμένου οι δικαιούχοι να εισπράξουν την ενιαία ενίσχυση, υποχρεούνται:

1. Να εφαρμόζουν τις Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης (19 Οδηγίες και Κανονισμοί της Ε.Ε. του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κανονισμού 1782/2003) που καλύπτουν τους τομείς του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της καλής διαβίωσης των ζώων και της ασφάλειας των τροφίμων.
2. Να διατηρούν το έδαφος σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση, σύμφωνα με τα όσα ορίζουν οι Ορθές Γεωργικές και Περιβαλλοντικές Τακτικές. (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 2005)».

Η πολλαπλή συμμόρφωση αφορά τόσο τους δικαιούχους της ενιαίας ενίσχυσης όσο και αυτούς των συνδεδεμένων ενισχύσεων. Το πρόστιμο για τη μη εφαρμογή της ξεκινά, από τη μείωση της καταβαλλόμενης ενίσχυσης και μπορεί να φτάσει ακόμα και στον πλήρη αποκλεισμό από το δικαίωμα είσπραξής της. Οι πόροι από τα πρόστιμα για τη μη εφαρμογή της πολλαπλής συμμόρφωσης παραμένουν κατά 25% στο κράτος-μέλος και το υπόλοιπο 75% πιστώνεται στο Ε.Γ.Τ.Π.Ε..

Μερικά παραδείγματα σχετικά με την τήρηση των όρων της πολλαπλής συμμόρφωσης:

1. Αμειψισπορά: τουλάχιστον στο 20% της έκτασης της εκμετάλλευσης πλην βοσκοτόπων και μονίμων φυτειών θα πρέπει να καλλιεργούνται κτηνοτροφικά ψυχανθή.
2. Απορρίμματα: σε κάθε εκμετάλλευση θα πρέπει να υπάρχει συγκεκριμένος χώρος συγκέντρωσης και αποκομιδής απορριμμάτων με σχετική σήμανση.
3. Διπάσματα και φυτοπροστατευτικά προϊόντα: θα πρέπει να τηρούνται παραστατικά αγοράς και ημερολόγιο σχετικών εργασιών.
4. Διαχείριση βοσκοτόπων: εφαρμόζεται ελάχιστη και μέγιστη πυκνότητα βόσκησης.
5. Διαχείριση καλαμιάς μετά τη συγκομιδή: ενσωμάτωση στο έδαφος ή βόσκηση (απαγορεύεται το κάψιμο).

6. Άροση: σε εδάφη με κλίση πάνω από 10%, η άροση πρέπει να γίνεται κατά ισοϋψείς ή διαγώνια.
7. Κτηνοτροφία: τα ζώα θα πρέπει να είναι σημασμένα, ενώ κάθε εκμετάλλευση θα πρέπει να διαθέτει μητρώο με όλες τις μεταβολές (γεννήσεις, αγοροπωλησίες, σφαγές) και μετακινήσεις ζώων.

1.3.3. Διαφοροποίηση των ενισχύσεων

Ένα ακόμα σημαντικό πολιτικό μέτρο που αποφασίστηκε να εφαρμοστεί στα πλαίσια του Κανονισμού 1782/2003, είναι αυτό της «δυναμικής διαφοροποίησης». Σύμφωνα με το μέτρο αυτό, τα ποσά των άμεσων ενισχύσεων που χορηγούνται στον γεωργό σε ένα δεδομένο κράτος-μέλος, μειώνονται για κάθε χρονιά μέχρι το 2012 κατά τα εξής ποσοστά:

- 2005: 3%
- 2006: 4%
- 2007 – 2012: 5%

Τα ποσά που θα προκύπτουν από την εφαρμογή του μέτρου της διαφοροποίησης θα επιστρέφονται κατά 80% στο ίδιο κράτος-μέλος, ενώ το υπόλοιπο 20% θα ανακατανέμεται με κριτήρια σύγκλισης και συνοχής (γεωργική γη, Α.Ε.Π., απασχολούμενοι στη γεωργία) μεταξύ των κρατών μελών και θα διατίθεται για τη στήριξη των εθνικών προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με την Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.), η ανακατανομή των ποσών αυτών αναμενόταν να ωφελήσει την Ελλάδα.

Να σημειωθεί πως από το μέτρο της διαφοροποίησης εξαιρούνται όλες οι εκμεταλλεύσεις που λαμβάνουν ενίσχυση έως 5.000€, αφού μετά την παρακράτηση, το ποσό αυτό επιστρέφεται υπό την μορφή μιας πρόσθετης ενίσχυσης. Η πρόσθετη ενίσχυση για την Ελλάδα δεν μπορεί να ξεπερνά ετησίως τα 75,7 εκατ. €.

1.3.4. Θέματα για απόφαση σε Εθνικό Επίπεδο

Ο κανονισμός 1782/2003, δίνει επίσης μια περιορισμένη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να προσαρμόσουν κάποια από τα παραπάνω μέτρα ανάλογα με τις ανάγκες τους. Ειδικότερα, οι επιλογές των κρατών μελών αφορούν στον χρόνο εφαρμογής του νέου καθεστώτος, στη δυνατότητα μερικής αποδέσμευσης σε κάποια προϊόντα, στην περιφερειοποίηση της ενιαίας ενίσχυσης και στον καθορισμό ενός ποσοστού που θα παρακρατηθεί από την ενιαία ενίσχυση για να διατεθεί για τη βελτίωση της ποιότητας και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων:

1. Χρόνος εφαρμογής της ενιαίας ενίσχυσης: Το κάθε κράτος-μέλος μπορεί να θέσει σε ισχύ το νέο καθεστώς ή το 2005, ή το 2006 ή το 2007. Για τα μεσογειακά προϊόντα (καπνός, ελαιόλαδο, βαμβάκι) η εφαρμογή είναι υποχρεωτική από το 2006. Η Ελλάδα επέλεξε να ξεκινήσει την εφαρμογή του νέου καθεστώτος από το 2006. *Μερική αποδέσμευση*: Τα κράτη-μέλη μπορούν να εφαρμόσουν μερική και όχι ολική αποδέσμευση των ενισχύσεων για ορισμένα προϊόντα.
2. Περιφερειοποίηση: Τα κράτη-μέλη μπορούν να υπολογίσουν την ενιαία αποδεσμευμένη ενίσχυση είτε ξεχωριστά για κάθε παραγωγό, είτε σε επίπεδο περιφέρειας. Στη δεύτερη περίπτωση, η ενιαία ενίσχυση υπολογίζεται με τη διαίρεση του συνόλου των επιδοτήσεων που χορηγήθηκαν σε όλους τους δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια δια του συνόλου των επιλέξιμων εκτάσεων της περιφέρειας αυτής. Συνεπώς η αξία των ατομικών δικαιωμάτων εντός της ίδιας περιφέρειας θα είναι η ίδια για όλους τους δικαιούχους, ασχέτως των ατομικών επιδοτήσεων που καταβλήθηκαν κατά την περίοδο 2000 – 2002 (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., 2005).

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επέλεξε να μην εφαρμόσει την περιφερειοποίηση.

3. Παρακράτηση υπέρ της εμπορίας και της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων (ποιοτικό παρακράτημα): Τα κράτη-μέλη μπορούν να παρακρατούν έως 10% της ενιαίας ενίσχυσης για την εφαρμογή μέτρων υπέρ της προώθησης της ποιότητας, υπέρ δράσεων για το περιβάλλον και υπέρ της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων. Η Ελλάδα έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής ως εξής:
 - Αροτραίες καλλιέργειες: παρακράτηση 10%

- Αιγοπρόβατα: παρακράτηση 5%
- Βοοειδή: παρακράτηση 10%
- Ελαιόλαδο: παρακράτηση 9%
- Καπνός: παρακράτηση 2%

Ο κανονισμός έδωσε επίσης το δικαίωμα στην Ελλάδα να εξαιρέσει τα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους από το καθεστώς της αποδέσμευσης και από το μέτρο της διαφοροποίησης. Η εξαίρεση συνοδεύεται από ειδικό πρόγραμμα υπέρ της κτηνοτροφίας των νησιών. Με τον όρο «*μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους*» εννοούνται όλα τα νησιά εκτός της Κρήτης, της Ρόδου και της Εύβοιας.

1.4. Η Κ.Α.Π. μετά το 2013

Η ΚΑΠ αποτελεί την πιο ολοκληρωμένη από τις πολιτικές της Ε.Ε., έρχεται αντιμέτωπη σήμερα με ένα σύνολο προκλήσεων οι οποίες καλούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε στρατηγικές επιλογές για το μακροπρόθεσμο μέλλον της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών και επιβεβαιώθηκε ότι συγκεντρώνει το ενδιαφέρον της κοινωνίας, όπως απέδειξε η δημόσια διαβούλευση που διοργάνωσε η Επιτροπή.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να διαμορφώσει την ανακοίνωση προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή και Κοινωνική Επιτροπή κάλεσε όλους τους ενδιαφερόμενους πολίτες και οργανισμούς της Ε.Ε. σε δημόσιο διάλογο για το μέλλον της Κ.Α.Π., τις αρχές και τους στόχους της. Η συμμετοχή ξεπέρασε κάθε προσδοκία (5.700 εισηγήσεις) και **«κατέδειξε ότι πάνω από το 90% των ευρωπαϊών πολιτών θεωρούν ότι η γεωργία είναι σημαντική για το μέλλον και ότι η Κ.Α.Π. πρέπει να παραμείνει μια ισχυρή κοινή πολιτική που θα οικοδομείται γύρω από τους δύο πυλώνες της»**. Επίσης πάνω από το 90% των Ευρωπαίων επιθυμούν η γεωργία να τους παρέχει ασφαλή, υγιή και καλής ποιότητας τρόφιμα, να προστατεύει τα τοπία και να συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομίας.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση, η μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π. πρέπει να συνεχίσει να προωθεί τη μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα, την αποδοτικότερη χρήση των πόρων των φορολογουμένων και να εφαρμόζει αποτελεσματικότερη δημόσια πολιτική σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων, το περιβάλλον, την αλλαγή του κλίματος και την κοινωνική και εδαφική ισορροπία.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, η μελλοντική Κ.Α.Π. πρέπει να είναι πιο πράσινη και πιο δίκαια κατανομημένη όσον αφορά στον πρώτο πυλώνα και να εστιάζει περισσότερο στην ανταγωνιστικότητα, στην καινοτομία, στην αλλαγή του κλίματος και στο περιβάλλον όσον αφορά τον δεύτερο πυλώνα.

Οι κύριοι στόχοι της Κ.Α.Π. που καθορίζονται στη Συνθήκη της Ρώμης παραμένουν οι ίδιοι επί σειρά ετών, όμως η πορεία της μεταρρύθμισης από τις αρχές της δεκαετίας του '90 έχει οδηγήσει σε μία απολύτως νέα πολιτική δομή. Οι προκλήσεις που εξετάζονται αφορούν: την παραγωγική ικανότητα της γεωργίας, την αυξανόμενη ποικιλομορφία της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών, το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την ποιότητα, στην ευημερία των ζώων και την εδαφική ισορροπία.

Τα εργαλεία για την επίτευξη των στόχων αυτών επίσης έχουν αλλάξει και δομούνται σήμερα στους δύο αλληλοσυμπληρούμενους πυλώνες με την εισαγωγή των άμεσων ετήσιων ενισχύσεων, τα διάφορα μέτρα αγοράς που αποτελούσαν στο παρελθόν τα κύρια όργανα της Κ.Α.Π. και τα πολυετή μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που στοχεύουν στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και της ισορροπημένης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών.

1.4.1. Γιατί χρειαζόμαστε μία Μεταρρύθμιση;

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική έχει εξελιχθεί, αλλά οι περαιτέρω αλλαγές είναι απαραίτητες για να ανταποκριθούμε στις νέες αυτές προκλήσεις και ειδικότερα:

- Να αντιμετωπίσει τις αυξανόμενες ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων σε Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο επίπεδο.
- Να ενισχύσει τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων όπως το νερό, τη βιοποικιλότητα και το έδαφος.
- Να αντιμετωπίσει τόσο την αυξανόμενη πίεση στις συνθήκες της γεωργικής παραγωγής που προκαλούνται από τις τρέχουσες κλιματικές αλλαγές όσο και την ανάγκη για τους αγρότες να μειώσουν το μερίδιο ευθύνης τους στην αλλαγή του κλίματος.
- Να παραμείνει ανταγωνιστική σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από την αύξηση της παγκοσμιοποίησης, την αυξανόμενη αστάθεια των τιμών διατηρώντας τη αγροτική παραγωγή σε ολόκληρη την Ε.Ε. .

- Να κάνει καλή χρήση της ποικιλομορφίας των αγροτικών δομών και των συστημάτων παραγωγής της Ε.Ε., οι οποίες έχουν αυξηθεί μετά από τη διεύρυνση της Ε.Ε., διατηρώντας τον κοινωνικό, περιφερειακό και δομικό της ρόλο.
- Να ενισχύσει την εδαφική και κοινωνική συνοχή των αγροτικών περιοχών της Ε.Ε., κυρίως μέσω της προώθησης της απασχόλησης.
- Να καταστήσει την στήριξη της Κ.Α.Π. πιο δίκαιη και ισορροπημένη μεταξύ των κρατών-μελών και των αγροτών και να απευθύνεται στους ενεργούς αγρότες.

Με την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, η Κ.Α.Π. θα συμβάλει στη στρατηγική της Ε.Ε. το 2020 μέσα από την *έξυπνη ανάπτυξη*, τη *βιώσιμη ανάπτυξη* και την *ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς*.

1.4.2. Στόχοι της Μελλοντικής Κ.Α.Π.

Τρεις είναι οι στόχοι της μελλοντικής Κ.Α.Π.:

1. ***Η βιώσιμη παραγωγή προϊόντων*** για να συμβάλλει στις προσόδους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και να περιορίσει την μεταβλητότητά τους, να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα και να αντισταθμίσει τα προβλήματα παραγωγής στις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα προς αποφυγή της εγκατάλειψης.
2. ***Η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων*** για να εγγυηθεί βιώσιμες πρακτικές παραγωγής και να εξασφαλίσει περιβαλλοντικά δημόσια αγαθά, να ενθαρρύνει την πράσινη παραγωγή μέσω της καινοτομίας που απαιτεί νέες τεχνολογίες, νέα προϊόντα και νέες διαδικασίες παραγωγής και να ακολουθήσει τις ενέργειες μετριασμού αλλαγής κλίματος .
3. ***Η ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη*** για να στηρίξει την αγροτική απασχόληση και διατήρηση της κοινωνικής δομής των αγροτικών περιοχών, να βελτιώσει την αγροτική οικονομία και να προωθήσει τη διαφοροποίηση για να επιτρέψει στους τοπικούς φορείς να απελευθερώσουν το δυναμικό τους, να καταστήσει δυνατή τη διαρθρωτική ποικιλομορφία στα συστήματα

καλλιέργειας και να βελτιώσει τις συνθήκες στα μικρά αγροκτήματα ώστε να αναπτυχθούν οι τοπικές αγορές.

1.4.3. Προσανατολισμός της Μεταρρύθμισης

Το μελλοντικό σχέδιο πρέπει να βασίζεται στη δομή των δύο Πυλώνων, όπως η συντριπτική άποψη εκφράστηκε στη δημόσια συζήτηση και η οποία σαφώς ευνοείται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

• Άμεσες Πληρωμές

Στο σύστημα των άμεσων πληρωμών πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές σχετικά με την ανακατανομή, τον επανασχεδιασμό και την καλύτερη στοχοθέτηση της στήριξης με μεταβατική περίοδο προσαρμογής. Τα κριτήρια της ανακατανομής πρέπει να είναι και οικονομικά και περιβαλλοντικά. Ένα πιθανό σενάριο θα μπορούσε να είναι ένα σύστημα που περιορίζει τα κέρδη ή τις απώλειες των κρατών-μελών με την εγγύηση ότι όλοι οι αγρότες λαμβάνουν κατά μέσο όρο ένα ελάχιστο ποσοστό του μέσου κοινοτικού επιπέδου άμεσων πληρωμών. Το μέλλον των άμεσων ενισχύσεων θα μπορούσε να βασιστεί στις ακόλουθες αρχές όπως ήταν και η πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:

1. Βασική εισοδηματική στήριξη (δικαιώματα ενίσχυσης) μέσω της χορήγησης μιας βασικής αποσυνδεδεμένης άμεσης ενίσχυσης που θα παρέχει ένα ομοιόμορφο επίπεδο υποχρεωτικής στήριξης σε όλους τους αγρότες σε ένα κράτος-μέλος ή σε μία περιοχή, με υποχρεώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης. Θα τεθεί ανώτατο πλαφόν για τις μεγάλες εκμεταλλεύσεις. Για την κατανομή των κονδυλίων στην πρόταση αυτή είναι μάλλον βέβαιο ότι θα μετρήσουν οι διαθέσιμες επιλέξιμες εκτάσεις της χώρας. Συνεπώς προς εξοικονόμηση της μέγιστης ωφέλειας πρέπει να γίνει καταγραφή, υπολογισμός και τεκμηρίωση όλων των διαθέσιμων εκτάσεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν την βάση υπολογισμού.
2. Βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της Κ.Α.Π., (πιο πράσινη Κ.Α.Π.) μέσω υποχρεωτικής πρόσθετης περιβαλλοντικής ενίσχυσης για μέτρα που εφαρμόζονται στο σύνολο της επικράτειας της Ε.Ε. . Αυτά θα μπορούσαν να λάβουν τη μορφή απλών, γενικευμένων, μη συμβατικών ετήσιων

περιβαλλοντικών ενεργειών, πέραν των βασικών κανόνων της πολλαπλής συμμόρφωσης όπως ο μόνιμος βοσκότοπος, η φυτοκάλυψη, η αμειψισπορά και η αγρανάπαυση. Οι πρόσθετες ενισχύσεις, αν και δεν έχει διευκρινισθεί προς το παρόν, μάλλον θα αφορούν κοινές δράσεις και προϋποθέσεις για το σύνολο των χωρών.

3. Προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης της γεωργίας στις περιοχές με ειδικά φυσικά μειονεκτήματα παρέχοντας μια πρόσθετη εισοδηματική στήριξη των αγροτών στις περιοχές αυτές, συμπληρωματικά προς τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης.
4. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη συγκεκριμένα προβλήματα σε ορισμένες περιοχές όπου οι ειδικοί τύποι γεωργίας θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικοί για την οικονομία ή την κοινωνία η εθελοντική συνδεδεμένη στήριξη, μπορεί να εξακολουθεί να χορηγείται, εντός σαφώς καθορισμένων ορίων (από παρακρατήματα των άμεσων εισοδηματικών ενισχύσεων), επιλογή ανάλογη με το άρθρο 68.
5. Ένα απλό ειδικό καθεστώς στήριξης για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων των αγροτικών περιοχών θα μπορούσε να μετριάσει τα προβλήματα και να ενισχύσει τη ζωτικότητα αυτών των αγροτικών περιοχών με τη στήριξη των μικρών παραγωγών, διασφαλίζοντας ένα ελάχιστο επίπεδο των άμεσων πληρωμών.

• Μέτρα Αγοράς

Από τη δημόσια συζήτηση για το μέλλον της Κ.Α.Π. προέκυψε ευρεία συναίνεση για τη διατήρηση του συνολικού προσανατολισμού της αγοράς της Κ.Α.Π., διατηρώντας παράλληλα και τη γενική δομή των εργαλείων διαχείρισης της αγοράς. Η κρίση της αγοράς γαλακτοκομικών προϊόντων το 2009 υπογράμμισε το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι υφιστάμενοι μηχανισμοί για τη στήριξη της αγοράς σε περιόδους κρίσης.

Ωστόσο, ορισμένες ειδικές προσαρμογές φαίνονται αναγκαίες, κυρίως στον εξ' ορθολογισμό και την απλούστευση των μέσων που είναι σήμερα σε ισχύ, καθώς και στην εισαγωγή νέων στοιχείων πολιτικής όσον αφορά τη λειτουργία της τροφικής αλυσίδας.

Οι πιθανές προσαρμογές μπορεί να περιλαμβάνουν την παράταση της περιόδου παρέμβασης, τη χρήση των ρητρών διασφάλισης και την ιδιωτική αποθεματοποίηση άλλων προϊόντων, καθώς και άλλα μέτρα για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και τη βελτίωση των ελέγχων. Καταργούνται οι ποσοστώσεις γάλακτος από το 2015 όπως έχει αποφασισθεί. Οι πολιτικές για την ποιότητα και την προώθηση θα απλουστευθούν και θα ενισχυθούν.

• Αγροτική Ανάπτυξη

Η πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Κ.Α.Π. και μέχρι σήμερα συμβάλλει στην ενίσχυση της βιωσιμότητας του γεωργικού τομέα της Ε.Ε. και των αγροτικών περιοχών οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά. Υπάρχουν πολλοί που υποστηρίζουν ότι η πολιτική για την Αγροτική Ανάπτυξη πρέπει να συνεχίσει να ενσωματώνει πλήρως τους περιορισμούς της αλλαγής του περιβάλλοντος και του κλίματος και να συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα της γεωργίας, στην αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων και στην ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών σε όλη την Ε.Ε..

Θα ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ της αγροτικής ανάπτυξης και άλλων πολιτικών και ενδέχεται να προβλεφθεί κοινό πλαίσιο στρατηγικής για τα Ταμεία της Ε.Ε. (Περιφερειακό, Συνοχής ,Γεωργικό).

Όσον αφορά στην κατανομή της στήριξης για την αγροτική ανάπτυξη μεταξύ των κρατών-μελών η χρήση αντικειμενικών κριτηρίων πρέπει να θεωρείται απαραίτητη. Τρεις γενικότερες πολιτικές επιλογές (σενάρια) που περιλαμβάνουν τους κύριους προσανατολισμούς της δημόσιας συζήτησης παρουσιάζονται στην Ανακοίνωση ως ένδειξη πιθανών λύσεων οι οποίες πρέπει να αναλυθούν πριν ληφθούν οι τελικές αποφάσεις:

1. Ενισχυμένο Status Quo: Η επιλογή αυτή βασίζεται στην καλή λειτουργία των διαφόρων μέτρων της Κ.Α.Π. και επικεντρώνεται σε περιορισμένες βελτιώσεις όπως, μεγαλύτερη ισότητα στην κατανομή των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ των κρατών μελών. Η επιλογή αυτή εξασφαλίζει συνοχή με την τρέχουσα Κ.Α.Π. και διευκολύνει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό για τις επιχειρήσεις κατά μήκος της τροφικής αλυσίδας.
2. Περισσότερο ισορροπη, στοχευμένη και βιώσιμη στήριξη: Μια εναλλακτική πρόταση θα ήταν να γίνουν σημαντικές αλλαγές πολιτικής με την ευκαιρία της μεταρρύθμισης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα καταστεί πιο βιώσιμη και

ότι θα υπάρξει ισορροπία μεταξύ των διαφόρων πολιτικών στόχων . Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από πιο στοχοθετημένα μέτρα που και θα ήταν περισσότερο κατανοητά στους πολίτες της Ε.Ε. . Ο προσανατολισμός αυτός θα ήταν ο καταλληλότερος για την αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων.

Επιπλέον, θα γίνεται αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων του προϋπολογισμού λόγω της βελτίωσης των στόχων και μείωση του διοικητικού κόστους.

3. Κατάργηση των μέτρων ρύθμισης των αγορών και της εισοδηματικής στήριξης. Ριζικότερη μεταρρύθμιση με σταδιακή κατάργηση των σημερινών άμεσων ενισχύσεων και τα περισσότερων μέτρων αγοράς, που εστιάζει αποκλειστικά στο περιβάλλον και στην κλιματική αλλαγή.

Όμως αυτή η εναλλακτική λύση θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντική μείωση των επιπέδων παραγωγής, της προσόδου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και του αριθμού των γεωργών στους πλέον ευάλωτους τομείς και περιοχές, με εγκατάλειψη της γης και εντατικοποίηση της παραγωγής σε άλλες περιοχές, με σοβαρές δυνητικές περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνέπειες. Η επιλογή αυτή θα συνεπαγόταν επομένως ανισορροπία μεταξύ της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής διάστασης της Κ.Α.Π. .

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ

2.1. Βιβλιογραφική αναφορά

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, το Ευρωβαρόμετρο έχει αναλάβει τη μελέτη των απαιτήσεων της ευρωπαϊκής κοινωνίας όσον αφορά τον αγροτικό τομέα. Το Ευρωβαρόμετρο αποτελείται από περιοδικές επιθεωρήσεις των απόψεων σχετικά με τις κοινές πολιτικές της Ε.Ε. . Για τα τελευταία χρόνια, έχει πραγματοποιήσει ετήσιες εκτιμήσεις για το επίπεδο της συμφωνίας των ευρωπαϊών πολιτών με μια σειρά πιθανών στόχων για την Κ.Α.Π. . Ωστόσο, ο σχεδιασμός του Ευρωβαρομέτρου ζητά από τους πολίτες να σηματοδοτήσουν ξεχωριστά κάθε στόχο σε μια κλίμακα από 1 έως 10. Σε απομόνωση από τα άλλα αποτελέσματα, η βαθμολογία που δόθηκε σε κάθε επιμέρους στόχο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καθοριστεί η λειτουργία της κοινωνικής ζήτησης στη χάραξη πολιτικής που θα πρέπει να ταιριάζει με την γεωργική πολιτική και τις απαιτήσεις του κοινού. Πράγματι, οι έρευνες που έχουν αναπτυχθεί για το Ευρωβαρόμετρο δεν ασχολούνται με τους πραγματικούς περιορισμούς που υπάρχουν στην εφαρμογή της Κ.Α.Π., υπονοώντας έτσι ότι η επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου μπορεί να μειώσει την πιθανότητα ικανοποίησης των άλλων (συγκρούσεις και εμπορικές αποκλίσεις μεταξύ στόχων). Έτσι, τα τελικά αποτελέσματα αυτών των δημοσκοπήσεων δείχνουν συνήθως ένα υψηλό επίπεδο συμφωνίας με τους στόχους που παρουσιάζονται με τους ερωτηθέντες, οι οποίοι δίνουν παρόμοια αποτελέσματα, σε περισσότερα από οκτώ κοινά σημεία. Δεν θεωρείται ότι οι έρευνες αυτού του είδους είναι επαρκείς ως μέσο για τον ορισμό των κοινωνικών προτεραιοτήτων (αν και σταθμίζονται επαρκώς οι στόχοι) που θα πρέπει να διέπουν την εφαρμογή της Κ.Α.Π. .

Οι κοινωνικές απαιτήσεις έχουν κατά καιρούς μετρηθεί με έναν πιο κατάλληλο τρόπο από ορισμένες μελέτες, που αποτελούν βάση για αυτό το έργο. Οι περισσότερες από αυτές τις προηγούμενες μελέτες επιχειρούν να αξιολογήσουν συγκεκριμένες πτυχές της γεωργικής πολιτικής στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.). Για παράδειγμα, χρησιμοποιείται μια εθνική έρευνα για να καθορίσει τις προτιμήσεις σχετικά με το ρόλο του δημόσιου τομέα στην προστασία της οικογενειακής μορφής των εκμεταλλεύσεων. Η έρευνα των Duke και Aull-Hyde (2002) επίσης τονίζει το

ενδιαφέρον για τον προσδιορισμό των συντελεστών που θέτει η κοινωνία για κάθε έναν από τους στόχους που επιδιώκονται με την εκπόνηση «*Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Αγοράς Δικαιωμάτων*». Ομοίως, οι Hellerstein και Nickerson (2002) αξιολόγησαν κοινωνικές προτιμήσεις για προγράμματα «*Διατήρησης των Γεωργικών Εκτάσεων*».

Ωστόσο, σχετικές αναφορές είναι πολύ σπάνιες στην Ευρώπη. Πράγματι, η μόνη παρόμοια έρευνα διεξήχθη από τους Gourlay και Slee (1998) για την αξιολόγηση των κοινωνικών προτιμήσεων σε σχέση με γεωργοπεριβαλλοντικά προγράμματα στη Σκωτία.

Ένα δεύτερο πρόβλημα που σχετίζεται με τον προσδιορισμό της κοινωνικής ζήτησης είναι να εντοπιστούν οι παράγοντες που εξηγούν γιατί οι πολίτες υποστηρίζουν ορισμένους - συγκεκριμένους στόχους πολιτικής από κάποιους άλλους. Στον τομέα αυτό, επικεντρώνεται η προσοχή στις έρευνες των Kline και Wilchens, που πραγματοποιήθηκαν επίσης στις Η.Π.Α., με στόχο τη αξιολόγηση προγραμμάτων όπως η διατήρηση των γεωργικών εκτάσεων (Kline & Wilchens, 1996a,b), ή γεωργοπεριβαλλοντικά προγράμματα (Kline & Wilchens, 1998). Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, οι συγγραφείς χρησιμοποίησαν οικονομετρικές παλινδρομήσεις για να εκτιμηθεί και να ερμηνευθεί η σχέση ανάμεσα στην υποκειμενικές προτεραιότητες και στις κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές του δείγματος των ερωτηθέντων.

2.2. Η αναγνώριση των *a priori* στόχων της Αγροτικής Πολιτικής

Focus groups είναι ομάδες συζήτησης που αποτελούνται από ανθρώπους που εκπροσωπούν συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες και οι οποίοι καλούνται να παράγουν ιδέες που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες ως ερευνητικές υποθέσεις (Merton, Fiske, & Kendall, 1956). Για την τρέχουσα έρευνα, χρησιμοποιήθηκαν έξι διαφορετικές ομάδες εστίασης για τον εντοπισμό των εκ των προτέρων στόχων που η κοινωνική ανάλυση θα μπορούσε να εξετάσει τις σχετικές οδηγίες για την εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής και να τους την εξηγήσει σε μια εύκολη γλώσσα που θα μπορούσε να γίνει κατανοητή από το μέσο πολίτη.

Οι ομάδες αυτές αποτελούνταν από:

1. Γεωπόνους, κτηνιάτρους και εταιρίες εμπορίας ζωοτροφών.
2. Γεωργούς και κτηνοτρόφους.
3. Μεσίτες και εμπόρους γεωργικών προϊόντων.

4. Μεταποιητές.
5. Δημόσιους και θεσμικούς φορείς όπως Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), Αναπτυξιακές Εταιρίες, Ακαδημαϊκά ιδρύματα κλπ. .
6. Καταναλωτές.

Οι συναντήσεις έγιναν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης εργασίας, με σκοπό την επιτόπια έρευνα. Πραγματοποιήθηκαν σε φιλικό περιβάλλον και με την μορφή ανοιχτών συζητήσεων όπου ο κάθε συμμετέχων εξέφραζε ελεύθερα τη γνώμη του. Έλαβαν χώρα σε διάφορες κοινότητες των Νομών Καρδίτσας και Φθιώτιδας καθώς και στις πόλεις της Καρδίτσας και της Λαμίας την περίοδο Απριλίου-Μαΐου 2015. Σε κάθε συνάντηση συμμετείχαν τρία με πέντε άτομα. Τα ερωτήματα που τέθηκαν σε αυτές τις συναντήσεις ήταν δύο:

- A. Γιατί ο γεωργικός τομέας πρέπει να στηριχθεί στις μέρες μας;
- B. Ποιοι είναι οι στόχοι στους οποίους πρέπει να προσανατολιστεί η γεωργική πολιτική;

Οδηγό για την επιλογή των γενικών στόχων της Κ.Α.Π. (κριτήρια) και των επιμέρους στόχων της Κ.Α.Π. (υποκριτήρια) αποτέλεσε το άρθρο των J.A. Gómez-Limón, I. Atance, “*Identification of public objectives related to Agricultural sector support*”. Κάποιοι από αυτούς χρησιμοποιήθηκαν αυτούσιοι, ενώ κάποιοι άλλοι τροποποιήθηκαν ελαφρώς και κάποιοι άλλοι προστέθηκαν βάσει των προτάσεων που δόθηκαν στις ανοιχτές συζητήσεις.

Πραγματοποιήθηκε επεξεργασία, καθορισμός και ομαδοποίηση των στόχων ανάλογα τον προσανατολισμό τους, προκειμένου να επιβεβαιωθεί κατά πόσο οι στόχοι αυτοί θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε μια ιεραρχική δομή. Οι απαντήσεις που δόθηκαν καταλήγουν σε συμφωνία σχετικά με τους στόχους της γεωργικής πολιτικής σε σχέση με τις κοινωνικές προτιμήσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι αν και οι ομάδες εστίασης συναντήθηκαν χωριστά, έφτασαν βασικά στο ίδιο σύνολο των στόχων για την εφαρμογή της γεωργικής πολιτικής.

Οι στόχοι που ορίζονται θα μπορούσαν να ομαδοποιηθούν σε τρεις γενικούς στόχους: κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και οικονομικούς. Ο πίνακας 1 παρουσιάζει τα τελικά αποτελέσματα των ομάδων εστίασης όσον αφορά τους στόχους της Κ.Α.Π. που αποτέλεσε τη βάση του υπολοίπου της παρούσας μελέτης.

Πίνακας 1: Στόχοι για την Κ.Α.Π.

Κοινωνικοί Στόχοι	<ol style="list-style-type: none">1. Διασφάλιση της οικογενειακής μορφής της γεωργικής εκμετάλλευσης2. Βελτίωση της Ποιότητας της ζωής της Υπαίθρου (Αγροτικής Ζωής)3. Διατήρηση παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων (Π.Ο.Π. Π.Γ.Ε.)
Περιβαλλοντικοί Στόχοι	<ol style="list-style-type: none">4. Ενθάρρυνση Γεωργικών Πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος5. Διατήρηση φυσικών περιοχών6. Διατήρηση παραδοσιακού γεωργικού φυσικού τοπίου
Οικονομικοί Στόχοι	<ol style="list-style-type: none">7. Διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές8. Διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων9. Ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων10. Εξασφάλιση ικανοποιητικού Γεωργικού Εισοδήματος11. Εγγύηση της Εθνικής επισιτιστικής επάρκειας

Τις εναλλακτικές επιλογές αποτελούν οι τρεις διαφορετικοί τρόποι χρηματοδότησης της αγροτικής πολιτικής, δηλαδή οι άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής, οι ενισχύσεις με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή και η χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης (2^{ος} Πυλώνας) όπου υπάρχει πλήρης αποδέσμευση από την παραγωγή. Σχετική αναφορά των τρόπων χρηματοδότησης έγινε στην ενότητα «1.4.3. Προσανατολισμός της Μεταρρύθμισης». Οι γενικοί στόχοι (κριτήρια) και οι επιμέρους στόχοι (υποκριτήρια) αναλύονται στη συνέχεια.

2.2.1. Κοινωνικοί Στόχοι

Διατήρηση της οικογενειακής μορφής της γεωργικής εκμετάλλευσης

Η οικογενειακή γεωργία έχει ιδιαίτερη σημασία παγκοσμίως, καθώς τουλάχιστον το 56% της παγκόσμιας παραγωγής τροφίμων προέρχεται από

οικογενειακές αγροτικές μονάδες, ενώ στην Ευρώπη το 68% της γεωργικής γης αποτελεί προϊόν οικογενειακής εκμετάλλευσης. Επιπλέον συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας μέσω της διατήρησης των τοπικών ποικιλιών και σύμφωνα με τον F.A.O. (2014) μπορεί να διαδραματίσει πρωτεύοντα ρόλο στην καταπολέμηση της φτώχειας.

Η οικογενειακή γεωργία αποτελεί την κύρια μορφή απασχόλησης και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση τροφής. Οι οικογενειακές εκμεταλλεύσεις συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, στη διαμόρφωση του τοπίου (π.χ. με τη δημιουργία αναβαθμίδων) και παρέχουν υπηρεσίες οικοσυστήματος και για τις ορεινές αλλά και για τις πεδινές περιοχές (π.χ. πόσιμο νερό, μείωση κινδύνου φυσικών καταστροφών, διατήρηση της γεωργικής βιοποικιλότητας, περιοχές αναψυχής) (F.A.O. 2013). Εξίσου σημαντικός είναι και ο ρόλος τους στην μεταφορά πολιτισμικών αξιών και της παραδοσιακής τεχνογνωσίας από γενιά σε γενιά.

Βελτίωση της ποιότητας της ζωής της υπαίθρου (αγροτικής ζωής)

Η Ε.Ε. , έχει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου και την προσέλκυση των νέων, μέσω της υλοποίησης πλέγματος δράσεων που να ικανοποιούν παράλληλα τις εθνικές και κοινοτικές προτεραιότητες (απασχόληση, ισότητα, προστασία του περιβάλλοντος κλπ.). Επιδίωξη της πρωτοβουλίας είναι η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών, με την καλύτερη αξιοποίηση των φυσικών, ανθρώπινων και οικονομικών πόρων τους, την ανακάλυψη νέων πηγών εισοδήματος, να δημιουργηθούν πολλαπλασιαστικές οικονομίες που θα ευνοήσουν την οικονομική ανάπτυξης και στους άλλους τομείς της οικονομίας και παράλληλα να υπάρχει προστασία της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς.

Διατήρηση παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων (Π.Ο.Π. και Π.Γ.Ε.)

Η διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων έχει μεγάλη σημασία τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτιστικό και κοινωνικό επίπεδο. Τα παραδοσιακά γεωργικά προϊόντα έχουν ιστορία σε πολλές περιπτώσεις και χιλιάδων χρόνων, και ταυτίζονται με την τοπική ιστορία, την κουλτούρα και την παράδοση της κάθε

περιοχής. Σχετίζονται πολλές φορές με διάφορα γεγονότα ιστορικά και πολιτιστικά, ενώ πολλές φορές συνδέονται και με την θρησκεία. Για την παραγωγή τους γίνεται η χρήση εισροών σε τοπικό επίπεδο ενώ ακόμα και η διαφορετική τεχνική για την παραγωγή τους από περιοχή σε περιοχή αποτελεί στοιχείο διαφοροποίησής τους.

Τα Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) διέπονται από τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό ΕΚ 510/2006. Σύμφωνα με τον Κανονισμό, ένα προϊόν μπορεί να χαρακτηριστεί Π.Ο.Π. εάν *«η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά του οφείλονται ουσιαστικά ή αποκλειστικά στο ιδιαίτερο γεωγραφικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τους εγγενείς φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες, του οποίου η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή»*. Ομοίως, ένα προϊόν μπορεί να είναι Π.Γ.Ε. όταν *«η συγκεκριμένη ποιότητα, η φήμη ή άλλα χαρακτηριστικά μπορούν να αποδοθούν στην εν λόγω γεωγραφική καταγωγή, του οποίου η παραγωγή ή/και η μεταποίηση ή/και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή»*.

Σε οικονομικό επίπεδο η σημασία των παραδοσιακών προϊόντων εντοπίζεται στη διατήρηση αγροτικών και λοιπών παραδοσιακών δραστηριοτήτων που απαιτούνται για τη διατήρηση μίας ισόρροπης οικονομικής ανάπτυξης μίας περιοχής, αναδεικνύουν τον πολυλειτουργικό ρόλο της γεωργίας που δεν περιορίζεται μόνο στην καλλιέργεια φυτών (διατροφής ή κλωστικά) και στην εκτροφή ζώων, αλλά είναι ρυθμιστής του περιβάλλοντος, συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή και οδηγεί σε πολλαπλά κανάλια επιχειρηματικών δράσεων τα οποία συνδέονται με την αγροτική απασχόληση, όπως είναι ο αγροτουρισμός, η αγροβιοτεχνία κλπ..

2.2.2. Περιβαλλοντικοί Στόχοι

Ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος

Η γεωργία αποτελεί δραστηριότητα η οποία συμβάλλει στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών (θέσεις εργασίας), στην παραγωγή ασφαλών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, στη διατήρηση της φυσιογνωμίας της υπαίθρου και του

κοινωνικού ιστού ενώ παράλληλα μέσω των αιώνων έχει συμβάλλει στη δημιουργία ποικίλων ημιφυσικών οικοτόπων και τοπίων τα οποία πέραν της αισθητικής αποτελούν ενδιαίτημα για την πλούσια πανίδα και χλωρίδα.

Παράλληλα όμως η εγκατάλειψη των παραδοσιακών πρακτικών καλλιέργειας και ιδίως η εντατική χρήση λιπασμάτων, παρασιτοκτόνων, οι αδόκιμες πρακτικές άρδευσης, το υψηλό επίπεδο εκμηχάνισης, η μη ορθή χρήση της γης, οι ανθρώπινες παρεμβάσεις και οι φυσικές καταστροφές είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω αλληλεπιδράσεων, θέτουν σε κίνδυνο την περιβαλλοντική κληρονομιά κυρίως μέσω της ποιοτικής και ποσοτικής υποβάθμισης ή και καταστροφής (σημειακά) των φυσικών πόρων (έδαφος, νερό, αέρα) και της βιοποικιλότητας και κατ' επέκταση στην αειφορία και την ποιότητα ζωής.

Με στόχο την επιτάχυνση της άμβλυνσης των πιέσεων που εξακολουθεί να δέχεται το περιβάλλον από τη γεωργική δραστηριότητα, αλλά και να ικανοποιηθεί η απαίτηση του κοινωνικού συνόλου για προστασία και βελτίωση της περιβαλλοντικής κληρονομιάς κρίνεται απαραίτητη η ενθάρρυνση των γεωργών προς την υιοθέτηση γεωργικών πρακτικών για την προστασία του περιβάλλοντος.

Διατήρηση φυσικών περιοχών

Οι φυσικές περιοχές έχουν ιδιαίτερη οικολογική σημασία εξαιτίας της σπανιότητας και της ποικιλομορφίας της χλωρίδας και της πανίδας τους, των γεωμορφολογικών σχηματισμών, του υπεδάφους, των νερών, της ατμόσφαιρας και γενικά του φυσικού περιβάλλοντός τους. Η συνειδητοποίηση της αλλοίωσης και καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου και η αναγνώριση, σε μεγάλη κλίμακα, του κινδύνου να εξαφανισθούν από τον πλανήτη πολλά είδη της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας, είχε ως αποτέλεσμα την κινητοποίηση της ανθρωπότητας για τη λήψη μέτρων αντιστροφής της καταστροφικής αυτής πορείας.

Η Ελλάδα δεν θα μπορούσε να μείνει αδιάφορη στις προσπάθειες που γίνονταν σε παγκόσμια κλίμακα για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος. Είναι γνωστό άλλωστε ότι η ελληνική φύση είναι προικισμένη με πλούσια αυτοφυή χλωρίδα και άγρια πανίδα σπάνιας ποικιλίας σε είδη, με αντιπροσωπευτικούς βιοτόπους, με ιδιαίτερους φυσικούς, γεωμορφολογικούς και φυσιογραφικούς σχηματισμούς και με μοναδικά τοπία απaráμιλλης ομορφιάς και ιδιαίτερων

φυσιογνωμικών στοιχείων. Εξάλλου είναι διεθνώς αναγνωρισμένο ότι η φυσική κληρονομιά της Ελλάδας είναι εξαιρετικά σημαντική.

Η Ε.Ε. επιδιώκει τη διασφάλιση της βιοποικιλότητας μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας στο έδαφος των κρατών μελών. Προς τούτο δημιουργήθηκε ένα οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών προστασίας, το «Natura 2000». Η συνοχή του δικτύου εξασφαλίζεται και από άλλες δραστηριότητες που προβλέπεται να αναληφθούν στους τομείς του ελέγχου και της επιτήρησης, της επανεισαγωγής αυτοχθόνων ειδών καθώς και της εισαγωγής αλλοχθόνων ειδών, έρευνας και εκπαίδευσης. Η συνεχή υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και οι κίνδυνοι που απειλούν ορισμένα είδη συνιστούν πρωταρχικό μέλημα της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ένωσης. Η οδηγία, που αποκαλείται οδηγία «φυσικών οικοτόπων» σκοπό έχει να συμβάλει στην διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας στα κράτη μέλη, ορίζοντας ένα κοινό πλαίσιο για την διατήρηση των οικοτόπων, των φυτών και των ζώων κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Με την οδηγία περί οικοτόπων συνίσταται το δίκτυο «Natura 2000». Το δίκτυο αυτό είναι το μεγαλύτερο οικολογικό δίκτυο παγκοσμίως. Αποτελείται από «ειδικές ζώνες διατήρησης» που έχουν χαρακτηριστεί από τα κράτη μέλη δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Εξάλλου, περιλαμβάνει ζώνες ειδικής προστασίας που έχουν ταξινομηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της [οδηγίας περί πτηνών 2009/147/EK](#). Το δίκτυο Natura 2000 αντιπροσωπεύει σήμερα περίπου το 18% του χερσαίου εδάφους της Ε.Ε..

Διατήρηση παραδοσιακού γεωργικού φυσικού τοπίου

Στο πλαίσιο των περισσότερων περιβαλλοντικών παρεμβάσεων καταβλήθηκε προσπάθεια να συνδυαστούν οι στόχοι της διατήρησης και του παραδοσιακού φυσικού τοπίου μέσω της στήριξης της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων και άλλων προσοδοφόρων δραστηριοτήτων (όπως ο οικοτουρισμός) και να ενισχυθούν οι τοπικές διοικητικές αρχές που είναι αρμόδιες για την προστασία του περιβάλλοντος.

Το παραδοσιακό φυσικό τοπίο αποτελεί στοιχείο πολιτισμού για κάθε περιοχή, συνδέεται άμεσα με την πολιτιστική κληρονομιά, τα ήθη και τα έθιμα του κάθε τόπου, με την ιστορία του, με την τοπική αρχιτεκτονική και φυσικά με την τοπική οικονομία. Στόχος είναι η αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας και η διατήρηση της απασχόλησης σε σταθερά επίπεδα μακροπρόθεσμα, με σεβασμό στην παράδοση και

στο τοπίο, με προετοιμασία των γεωργών για τη διαχείριση μιας βιώσιμης οικονομικά εκμετάλλευσης με ποιοτικό αναπροσανατολισμό της παραγωγής, την εφαρμογή μεθόδων παραγωγής που συμβιβάζονται με τη διατήρηση και τη βελτίωση του τοπίου, την προστασία του περιβάλλοντος και φυσικά την τήρηση των προτύπων υγιεινής για την παραγωγή ασφαλών τροφίμων, την καλή διαβίωση των ζώων και την ήπια μορφή ανάπτυξης τουρισμού με σεβασμό στο περιβάλλον, το φυσικό τοπίο και την τοπική αρχιτεκτονική.

2.2.3. Οικονομικοί Στόχοι

Διασφάλιση λογικών τιμών για τους καταναλωτές

Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της Κ.Α.Π. όπως ορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 1 της συνθήκης, είναι η σταθεροποίηση των αγορών και η διασφάλιση λογικών τιμών για τα προϊόντα που προσφέρονται στους καταναλωτές.

Διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων

Η πολιτική ασφάλειας των τροφίμων της Ε.Ε. επιδιώκει, αφενός να διασφαλίσει ότι οι πολίτες της Ε.Ε. απολαμβάνουν ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα τα οποία παράγονται από υγιή φυτά και ζώα, αφετέρου, να επιτρέψει στη βιομηχανία τροφίμων, τον μεγαλύτερο μεταποιητικό κλάδο και τομέα απασχόλησης, να λειτουργεί υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες.

Η πολιτική της Ε.Ε. διασφαλίζει την προστασία της υγείας σε όλα τα στάδια της αλυσίδας γεωργικών προϊόντων διατροφής, σε κάθε επιμέρους στάδιο της διαδικασίας παραγωγής τροφίμων από τη γεωργική παραγωγή έως την κατανάλωση, αποτρέποντας τη μόλυνση των τροφίμων και προωθώντας την υγιεινή των τροφίμων, την ενημέρωση για τα τρόφιμα, την υγεία των φυτών, καθώς και την υγεία και καλή διαβίωση των ζώων. Έχει τρεις γενικούς στόχους:

- Να διασφαλίσει ότι τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές είναι ασφαλή και θρεπτικά.
- Να διασφαλίσει ένα υψηλό επίπεδο υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και την προστασία των φυτών.

- Να διασφαλίσει επαρκή και διαφανή ενημέρωση σχετικά με την προέλευση, το περιεχόμενο, την επισήμανση και τη χρήση των τροφίμων.

Η ευθύνη για τη διασφάλιση της παραγωγής υγιεινών τροφίμων αποτελεί διασυννοριακό ζήτημα, καθώς πολλά από τα τρόφιμα που καταναλώνουμε εισάγονται από το εξωτερικό. Η Ε.Ε. είναι μια ενιαία αγορά, όπου τα προϊόντα μπορούν να πωλούνται ελεύθερα. Στα προϊόντα αυτά περιλαμβάνονται τα τρόφιμα. Ωστόσο, η ελεύθερη κυκλοφορία των τροφίμων συνεπάγεται επίσης την ανάγκη οι πλέον σημαντικοί κανόνες σχετικά με την ποιότητα και την ασφάλεια να θεσπίζονται με τη μορφή ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Επιπλέον, η γεωργική πολιτική στο σύνολό της είναι αρμοδιότητα της Ε.Ε., η οποία παρέχει στην Ε.Ε. τη δυνατότητα να επηρεάζει την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων που καταναλώνουμε μέσω κοινά συμφωνημένων κανόνων και οικονομικής υποστήριξης προς τους αγρότες.

Ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Η ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σχετίζεται άμεσα με την υιοθέτηση καινοτόμου τεχνολογίας και τεχνογνωσίας από μέρους των γεωργών μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης και της γεωργικής εκπαίδευσης σε θέματα παραγωγικής διαδικασίας και διοίκησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητας, τη μείωση του κόστους παραγωγής, τη βελτίωση της ποιότητας των τελικών προϊόντων, την ανάπτυξη συνεργασιών με σκοπό την εξωστρέφεια των εκμεταλλεύσεων και την είσοδο σε κλάδους σχετικούς με τον πρωτογενή τομέα, όπως η μεταποίηση και η εμπορία με σκοπό την απολαβή προστιθέμενης αξίας και την μακροχρόνια εξασφάλιση όχι μόνο της βιωσιμότητας, αλλά και της οικονομικής μεγέθυνσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος

Εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος συμβατό με το κόστος ζωής και ανάλογο του επιχειρηματικού μεγέθους και ρίσκου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Εγγύηση εθνικής επισιτιστικής επάρκειας

Με την πάροδο των ετών τα προγράμματα διανομής τροφίμων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια αυτού του καθεστώτος βοήθησαν στην επίτευξη της μείωσης της επισιτιστικής ανασφάλειας των απόρων της Κοινότητας, συνέβαλαν σημαντικά στην εξασφάλιση μεγάλης επάρκειας τροφίμων εντός της Ε.Ε. καθώς και στην μείωση των αποθεμάτων παρέμβασης.

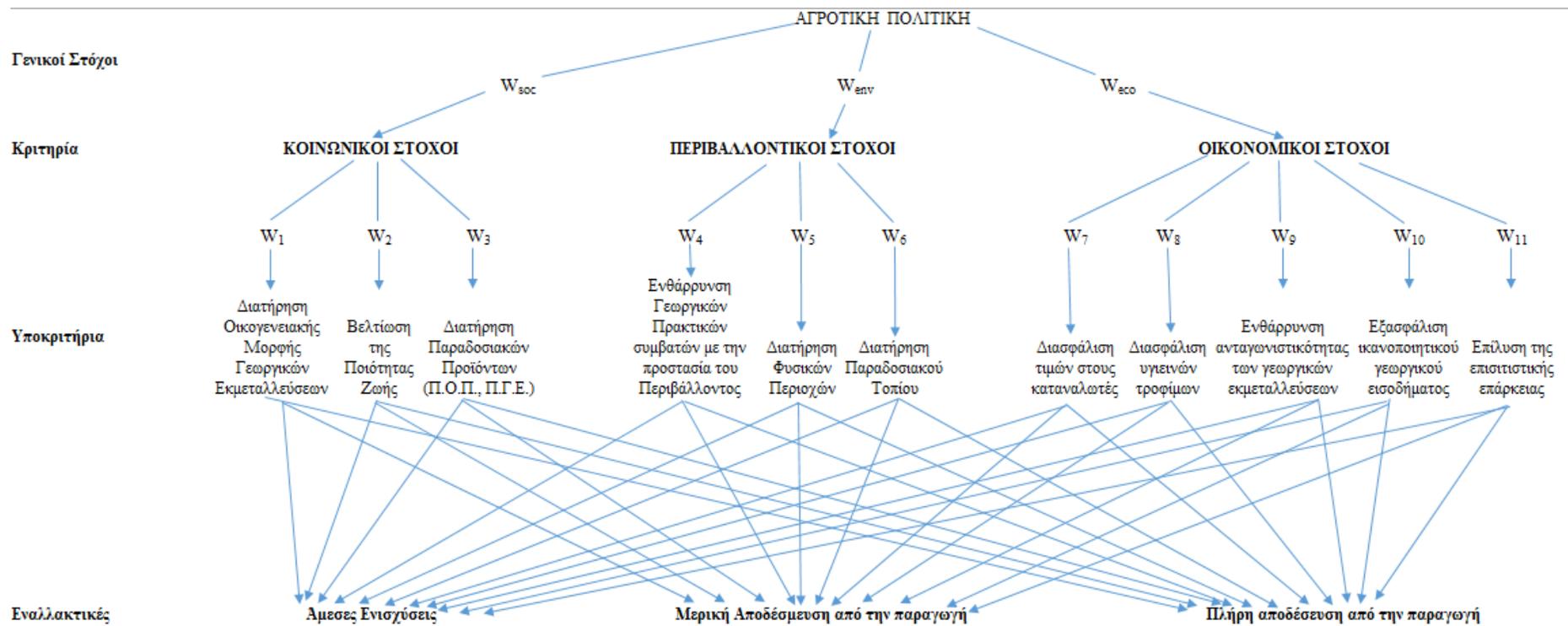
Στην δήλωσή της 4^{ης} Απριλίου 2006 σχετικά με τον εφοδιασμό των φιλανθρωπικών οργανώσεων που έχουν εξουσιοδοτηθεί να υλοποιήσουν το ευρωπαϊκό πρόγραμμα επισιτιστικής βοήθειας υπέρ των απόρων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την ανησυχία του σχετικά με το μέλλον του ευρωπαϊκού προγράμματος επισιτιστικής βοήθειας και επιθυμώντας ζωηρά την ικανοποίηση των επισιτιστικών τους αναγκών, κάλεσε την Επιτροπή και το Συμβούλιο να προσδώσουν διαρκή χαρακτήρα στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα επισιτιστικής βοήθειας.

Στις 22 Μαΐου 2008, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με τις αυξανόμενες τιμές των τροφίμων στην Ε.Ε. και στις αναπτυσσόμενες χώρες στο οποίο τονίζει το βασικό χαρακτήρα του δικαιώματος για τροφή και την ανάγκη βελτίωσης της πρόσβασης όλων των ανθρώπων ανά πάσα στιγμή σε επαρκή τροφή για την εξασφάλιση ενεργού και υγιούς ζωής.

Η Επιτροπή έχει ήδη αναγνωρίσει την σπουδαιότητα αυτού του καθεστώτος στην ανακοίνωσή της με τίτλο *«Αντιμετώπιση της πρόκλησης από την αύξηση των τιμών των τροφίμων – Κατευθύνσεις για την δράση της Ε.Ε.»* της 20^{ης} Μαΐου 2008.

2.2.4. Δέντρο Ιεράρχησης

Θέλοντας να αποτυπώσουμε σχηματικά όλα τα παραπάνω, καταλήγουμε στο δένδρο ιεράρχησης του προβλήματος το οποίο παρουσιάζεται στην εικόνα 1 και η οποία αποτυπώνει το στόχο, τα κριτήρια, τα υποκριτήρια και τις εναλλακτικές του προβλήματος.

Εικόνα 1: Δέντρο Ιεράρχησης

2.3. Σχετική σημασία των στόχων της κοινωνίας για τις γεωργικές πολιτικές

Για τον προσδιορισμό της σχετικής σημασίας ή στάθμισης που κάθε ομάδα πολιτών (στην περίπτωση μας, οι πολίτες της περιοχής μελέτης) δίνει σε κάθε κριτήριο που εμπλέκεται στις αποφάσεις της, χρησιμοποιήθηκε η Διαδικασία Αναλυτικής Ιεράρχησης (Analytic Hierarchy Process, A.H.P.). Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή της μεθοδολογίας δεν ήταν τυχαία. Υιοθετήθηκε μια μέθοδος κατάλληλη για τον καθορισμό των σχετικών συντελεστών στάθμισης του κάθε στόχου από μία αρκετά μεγάλη έρευνα των μελών του κοινού που δεν είχαν ιδιαίτερη γνώση ή εκπαίδευση σε αυτές τις μεθόδους, και συμβατή με την ιεραρχική δομή των στόχων που προτείνονται από τις ομάδες εστίασης. Και οι δύο αυτές απαιτήσεις οδήγησαν στην επιλογή της A.H.P. .

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι αυτή η τεχνική πολυκριτηριακής ανάλυσης έχει υιοθετηθεί ευρέως ως μέσο για τη λήψη αποφάσεων (Golden, Wasil, & Levy, 1989b). Ωστόσο, βρέθηκαν πολύ λίγες προηγούμενες μελέτες που έχουν χρησιμοποιήσει την τεχνική αυτή για να καθορίζουν τις κοινωνικές προτιμήσεις σε σχέση με τις δημόσιες πολιτικές, εκτός από τις προαναφερθείσες μελέτες των Duke και Aull-Hyde (2002) και των J.A. Gómez-Limón και I. Atance (2004).

2.4. Διαδικασία Αναλυτικής Ιεράρχησης (Analytic Hierarchy Process A.H.P.)

2.4.1. Μέθοδοι πολυκριτηριακής ανάλυσης

Στην καθημερινή μας ζωή όλο και περισσότερο ερχόμαστε αντιμέτωποι με σύνθετα προβλήματα για τα οποία επιζητάμε τη λύση. Οι αποφάσεις που καλούμαστε να πάρουμε είναι πολύπλευρες και πολλές φορές εμπλέκονται αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα, ενώ η αποφυγή τέτοιου τύπου προβλημάτων είναι αδύνατη, αφού η πολυπλοκότητα τα ωθεί προς το μέρος μας (Saaty, 2008).

Οι μέθοδοι πολυκριτηριακής ανάλυσης (Multi Criteria Decision Analysis – M.C.D.A.) αποτελούν κλάδο της επιχειρησιακής έρευνας και είναι κατάλληλες για την αντιμετώπιση σύνθετων προβλημάτων που χαρακτηρίζονται από υψηλή αβεβαιότητα, αντικρουόμενους στόχους, διαφορετικές μορφές δεδομένων και πληροφοριών, πολλαπλά συμφέροντα και προοπτικές καθώς και για το λογιστικό χειρισμό πολύπλοκων και συνεχώς εξελισσόμενων βιοφυσικών και κοινωνικοοικονομικών

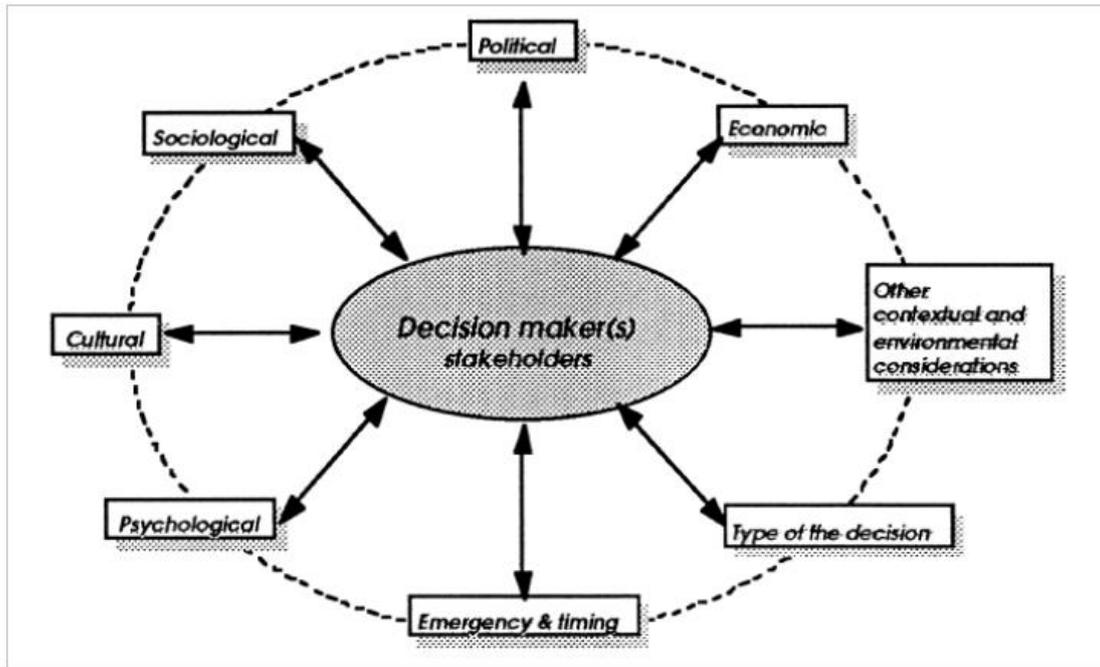
συστημάτων. Δημιουργήθηκαν από την ανάγκη λήψεως αποφάσεων, όταν η αναγνώριση της καλύτερης εναλλακτικής λύσης δεν είναι προφανής και εξαρτάται από πολλά κριτήρια, τα οποία πολλές φορές είναι αντικρουόμενα, ενώ στη διαδικασία συχνά εμπλέκονται πολλές ομάδες ενδιαφερομένων (San Cristóbal Mateo, 2012).

Σκοπός των μεθόδων αυτών, είναι να μας δώσουν τη δυνατότητα ενίσχυσης του βαθμού συμμόρφωσης και συνοχής μεταξύ της διαδικασίας λήψης απόφασης, καθώς αυτή εξελίσσεται, του υφιστάμενου συστήματος αξιών και των στόχων που εμπλέκονται στη διαδικασία (Roy B.,1990).

Συχνά χρησιμοποιούνται σε προβλήματα αειφορίας, όπου λαμβάνονται υπόψη πολλοί και αντικρουόμενοι παράγοντες και η λύση που τελικά προκύπτει είναι ένας συμβιβασμός μεταξύ τους και όχι η μεγιστοποίηση κάποιων μεμονωμένων παραγόντων (Roussat et al, 2009).

Ο λήπτης απόφασης δρα σε ένα περιβάλλον με το οποίο υπάρχει μια αμφίδρομη σχέση αφού ο ένας έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τον άλλο, όπως παρουσιάζεται στην εικόνα 2. Ως εκ του τούτου απορρίπτουμε την περίπτωση της λήψης απόφασης όπου ο ενδιαφερόμενος μετά από μαθηματικούς υπολογισμούς επιλέγει τη λύση που φαίνεται ότι θα του μεγιστοποιήσει την ευημερία, αφού αυτό προϋποθέτει την ύπαρξη ενός μοντέλου λήψης απόφασης απομονωμένου από το περιβάλλον του, σταθερού και με σαφώς διαμορφωμένα όρια και καταλήγουμε στις M.C.D.A. μεθόδους (Guitouni and Martel,1997).

Παρότι οι μέθοδοι M.C.D.A. από την εμφάνιση τους απέκτησαν φανατικούς υποστηρικτές, δε κατάφεραν άμεσα να πείσουν το ευρύ κοινό για τη χρησιμότητα τους, αφού προέβαλαν ένα τρόπο σκέψης διαφορετικό από το συνηθισμένο. Έτσι για την επίλυση προβλημάτων στους οργανισμούς δε λαμβάνονταν υπόψη πολλά κριτήρια, εκτός αν αυτά αποτελούσαν μέρος ενός δεδομένου συστήματος διαχείρισης (Zeleny, 1992). Με την πάροδο του χρόνου και τις συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις της επιχειρησιακής έρευνας οι M.C.D.A. μέθοδοι κατάφεραν να αποτελέσουν σημαντικό κομμάτι των διαδικασιών λήψεως αποφάσεων (San Cristóbal Mateo, 2012).

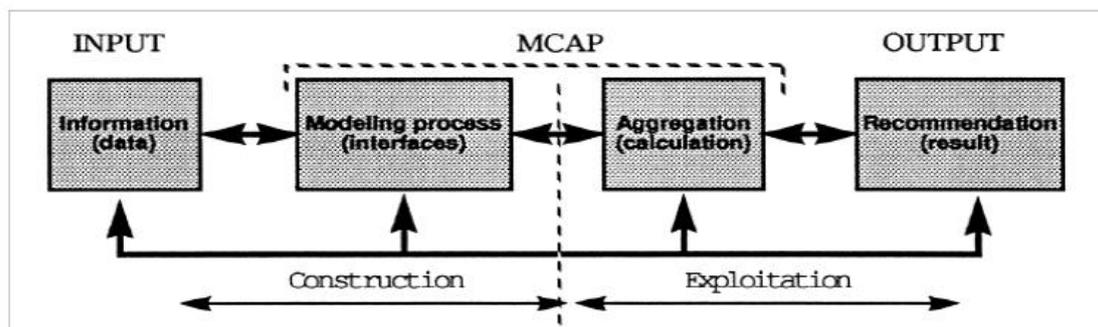
Εικόνα 2: «Αλληλεπίδραση του λήπτη απόφασης με το περιβάλλον του», Πηγή: Guitouni and Martel, 1997

Οι πιο σημαντικές και περισσότερο εφαρμοσμένες μέθοδοι πολυκριτηριακής ανάλυσης παρατίθενται στους Πίνακες 1 έως 11 του παραρτήματος ΙΙ, ενώ κάποια χαρακτηριστικά τα οποία προάγουν την χρήση τους είναι τα ακόλουθα:

1. Επιτρέπουν την έρευνα πολλών παραγόντων ταυτόχρονα και ενσωματώνουν τα συμφέροντα και τους στόχους τους, μέσω της εισαγωγής ποιοτικών και ποσοτικών πληροφοριών με τη μορφή κριτηρίων και βαρών.
2. Πραγματεύονται την πολυπλοκότητα της ρύθμισης πολλαπλών παραγόντων με την εξαγωγή πληροφοριών εύκολα διαχειρίσιμων και επιπρόσθετα η απλή μορφή παρουσίασης των αποτελεσμάτων τους τα κάνει κατανοητά και άμεσα εφαρμόσιμα.
3. Αποτελούν απλές και εφαρμοσμένες μεθόδους αξιολόγησης εναλλακτικών λύσεων και πολλές από αυτές περιλαμβάνουν διαφορετικές εκδοχές, που ερευνήθηκαν και αναπτύχθηκαν για συγκεκριμένα προβλήματα και πλαίσια.
4. Επιτρέπουν την αντικειμενικότητα και την ύπαρξη διαφορετικών αντιλήψεων και συμφερόντων από τους παράγοντες, χωρίς να απαιτούν υψηλό κόστος και ενέργεια (Tsoutos et al, 2009).

Ένας συνήθης τρόπος παρουσίασης των μεθόδων M.C.D.A. απεικονίζεται στην εικόνα 3, όπου φαίνονται να αποτελούνται από τέσσερις διεργασίες και δύο διακριτά

μέρη, αυτό της κατασκευής και αυτό της αξιοποίησης. Φυσικά υπάρχουν και περιπτώσεις που τα δύο αυτά μέρη επικαλύπτονται (Guitouni and Martel, 1997).

Εικόνα 3: «Σχηματική απεικόνιση μεθόδου πολυκριτηριακής ανάλυσης», Πηγή: Guitouni and Martel, 1997

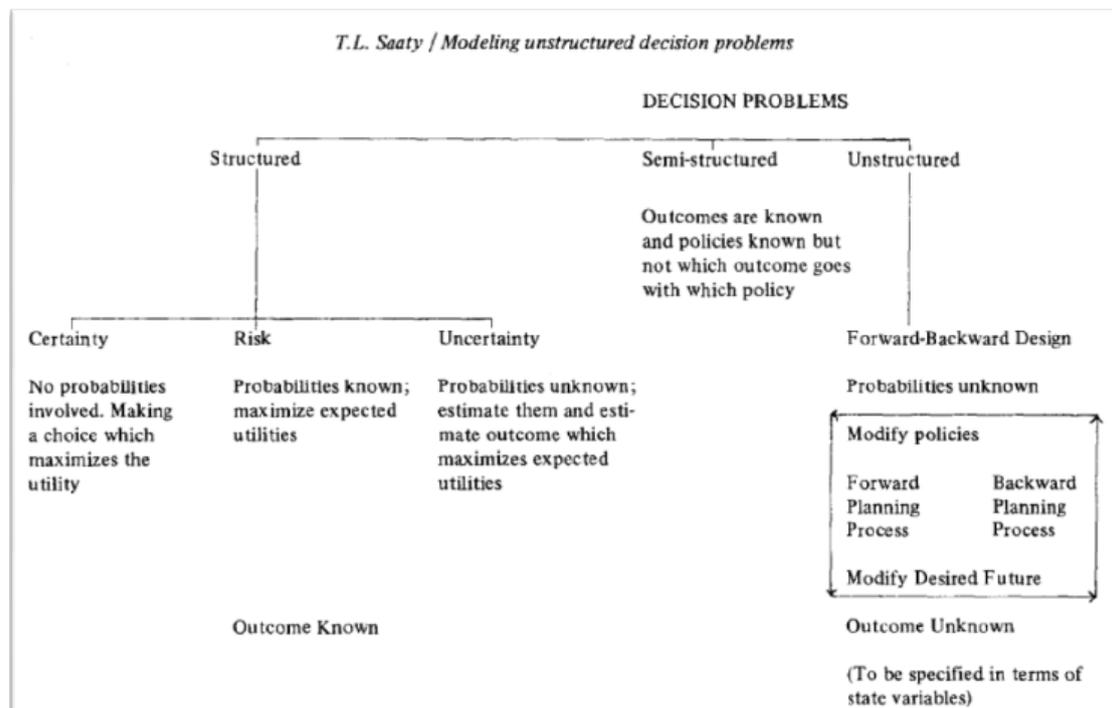
Αν και οι μέθοδοι M.C.D.A. είναι πολυάριθμες, καμία δε θεωρείται κορυφαία και εφαρμόσιμη στο σύνολο των περιπτώσεων λήψης απόφασης. Επίσης αφού ένα από τα χαρακτηριστικά τους είναι ο ταυτόχρονος χειρισμός πολλών και ίσως αντικρουόμενων στοιχείων, τα αποτελέσματα που προκύπτουν δεν μπορούν να θεωρηθούν ιδανικά, αλλά ικανοποιητικά αφού θα εμπεριέχουν κάποιο συμβιβασμό. Η επιλογή της καταλληλότερης μεθόδου για την επίλυση του κάθε προβλήματος δεν είναι μια εύκολη υπόθεση και πολλές φορές οι αναλυτές επιλέγουν μέθοδο με βάση την εξοικείωση τους στη χρήση της και όχι με βάση τις πραγματικές ανάγκες του προβλήματος, όπως θα έπρεπε να συμβαίνει. Έτσι αντί το πρόβλημα να ορίζει τη μέθοδο, συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή η μέθοδος καθορίζει το χειρισμό, τη δομή και τη μοντελοποίηση του προβλήματος.

Κάθε μέθοδος περιλαμβάνει τις δικές της παραδοχές και υποθέσεις πάνω στις οποίες έχει βασίσει όλο της το θεωρητικό πλαίσιο. Αυτά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή μεθόδου, αφού κάποιες θα πρέπει εκ των πραγμάτων να απορριφθούν. Επίσης καλό είναι να προηγηθεί η μελέτη πολλών μεθόδων και να γίνει μια προσπάθεια κατηγοριοποίησης τους με κριτήριο τις εφαρμογές τους ή να πραγματοποιηθεί συγκριτική μελέτη τους (Guitouni and Martel, 1997). Για την επιλογή της κατάλληλης μεθόδου οι Guitouni και Martel (1997) προτείνουν επτά κατευθυντήριες γραμμές, ενώ οι Teghem et al. (1989) προτείνουν τη χρήση ενός δένδρου απόφασης το οποίο είναι διαθέσιμο ως Εικόνα 1 στο Παράρτημα II.

Όσον αφορά τις κατηγοριοποιήσεις των μεθόδων M.C.D.A., μία κατηγοριοποίηση σχετίζεται με το κατά πόσο αυτές επιτρέπουν την αντιστάθμιση των

αποτελεσμάτων τους και διακρίνονται σε αντισταθμιστικές, μη αντισταθμιστικές και μερικώς αντισταθμιστικές, όπου ανήκουν και οι περισσότερες μέθοδοι. Στην πράξη όμως η ένταξη κάποιας μεθόδου στην αντίστοιχη κατηγορία είναι μια πολύ δύσκολη υπόθεση. Μια άλλη κατηγοριοποίηση τους προέρχεται από τον Vincke όπως αναφέρεται στους Guitouni και Martel (1997) και αφορά τη διάκριση τους στις κατηγορίες μεθόδων της θεωρίας χρησιμότητας με πολλά χαρακτηριστικά, μεθόδων υπεροχής και διαδραστικών μεθόδων. Φυσικά εκτός από τις παραπάνω, υπάρχει μια πληθώρα διακρίσεων και κατηγοριοποιήσεων των μεθόδων πολυκριτηριακής ανάλυσης (Guitouni and Martel, 1997).

Η θεωρία αποφάσεων ασχολείται με την επιλογή της καλύτερης δυνατής λύσης από ένα πλήθος εναλλακτικών αποτελεσμάτων. Για να είναι λογική η επιλογή αυτή θα πρέπει να υπάρχει ένας τρόπος αλληλεπίδρασης – σύγκρισης των χαρακτηριστικών των εναλλακτικών επιλογών μεταξύ τους. Όπως φαίνεται και στην εικόνα 4 όπου παρουσιάζονται τα είδη των προβλημάτων απόφασης, υπάρχουν τα δομημένα, τα ημι-δομημένα και τα αδόμητα προβλήματα, στα οποία αντιστοιχεί ένα μεγάλο πλήθος σύνθετων προβλημάτων που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε στη καθημερινή μας ζωή. Στην περίπτωση αυτή καλούμαστε να υπολογίσουμε όχι μόνο τα πιθανά αποτελέσματα, αλλά και τις πιθανότητες να συμβούν.

Εικόνα 4: «Πρόβλημα Απόφασης», Πηγή: Saaty 1978

2.4.2. Η Μέθοδος Analytic Hierarchy Process (A.H.P.)

Η Διαδικασία Αναλυτικής Ιεράρχησης (Analytic Hierarchy Process – A.H.P.), επινοήθηκε στη δεκαετία του 1970 από τον Thomas Saaty. Είναι μια δομημένη και ευέλικτη τεχνική για τη λήψη αποφάσεων σε ένα πολυκριτηριακό πλαίσιο, κατάλληλη για την επίλυση τέτοιων προβλημάτων αφού μας επιτρέπει να υπολογίζουμε τα βάρη των πιθανών αποτελεσμάτων (Saaty 1978), ενώ όλοι οι χρήστες είναι εν δυνάμει εμπειρογνώμονες λήπτες αποφάσεων (Saaty and Vargas, 2013). Επιπρόσθετα τα αποτελέσματα που παράγει είναι καλύτερα όχι μόνο από την πλευρά του ερευνητή, αλλά και από την πλευρά των εξωτερικών ρίσκων και κινδύνων που αντιμετωπίζει η απόφαση (Saaty, 2008).

Η μέθοδος είναι διαισθητική (Ramanathan R., 2001) και παρέχει τη δυνατότητα μετατροπής ενός πολυδιάστατου κλιμακωτού προβλήματος σε μονοδιάστατο (Saaty and Vargas, 2012). Επίσης μας βοηθάει να συγκεντρωθούμε στο σκοπό του προβλήματος και όχι στις εναλλακτικές λύσεις του (Dyer and Forman, 1992).

Βασίζεται στη εγγενή ικανότητα των ανθρώπων να δομούν τις προτεραιότητες τους ή τις ιδέες τους ιεραρχικά, να συγκρίνουν ζευγάρια σχετικών αντικειμένων ως προς τις επιδόσεις τους σε συγκεκριμένα κριτήρια ή σε κάποιες κοινές ιδιότητες τους και να κρίνουν την ένταση της σημαντικότητας του ενός έναντι του άλλου (Forman and Peniwati, 1998).

Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα της μεθόδου αποτελεί το γεγονός ότι δεν χρειάζεται να ασχοληθούμε με κάποια κλίμακα μέτρησης, αφού μια τέτοια προκύπτει με την εφαρμογή της. Έτσι μπορούμε να δουλέψουμε ακόμα και με μια πληθώρα κλιμάκων ταυτόχρονα χωρίς προβλήματα (Saaty, 1986).

Ο Saaty έθεσε ως βάση της A.H.P. τις δυαδικές συγκρίσεις τις οποίες κατάφερε να αποδώσει με μαθηματικό τρόπο (Dong et al, 2008) και να τις χρησιμοποιήσει για την εξαγωγή αναλογιών. Οι συγκρίσεις γίνονται είτε ανάμεσα σε πραγματικές μετρήσεις μεγεθών, είτε ανάμεσα σε τιμές που έχουν προκύψει από τη χρήση μιας θεμελιώδους κλίμακας, η οποία χρησιμοποιείται για την εφαρμογή της μεθόδου, με την οποία αποτυπώνονται οι σχετικές δυνάμεις των προτιμήσεων και των συναισθημάτων του ατόμου που τη χρησιμοποιεί (Saaty, 1987).

Η μέτρηση άυλων μεγεθών για τα οποία δεν υπάρχει κλίμακα μέτρησης μπορεί να επιτευχθεί με τη διενέργεια άμεσων συγκρίσεων. Ως εκ τούτου η αξία που θα προκύψει για το κάθε στοιχείο θα είναι σχετική και θα εξαρτάται από το στοιχείο με το

οποίο έχει συγκριθεί. Είναι χαρακτηριστικό ότι από τα πράγματα τα οποία μας απασχολούν, τα περισσότερα δε διαθέτουν κλίμακες μέτρησης και ούτε πρόκειται να αποκτήσουν στο μέλλον αφού πρόκειται για συναισθήματα, συμπεριφορές και άλλα στοιχεία τα οποία δεν είναι τυποποιημένα και μεταβάλλονται συνεχώς με το χρόνο ή την υπάρχουσα κάθε φορά κατάσταση. Η Α.Η.Ρ. μας δίνει τη δυνατότητα να ασχοληθούμε παράλληλα με ποσοτικά-μετρήσιμα στοιχεία και ποιοτικά-μη μετρήσιμα με ένα ρεαλιστικό και αιτιολογημένο μαθηματικό τρόπο (Saaty, 2008).

Κατά την εκτέλεση της μεθόδου, ο λήπτης απόφασης περνάει από τρία στάδια συγκρίσεων. Σε πρώτο στάδιο η σύγκριση γίνεται σε λεκτικό επίπεδο, ακολουθεί το αριθμητικό, στο οποίο επιλέγει έναν αριθμό της χρησιμοποιούμενης κλίμακας για να ποσοτικοποιήσει τη σχέση και στη συνέχεια προκύπτει ένα διάνυσμα προτεραιότητας ως αποτέλεσμα τη αριθμητικής σύγκρισης (Dong et al, 2008).

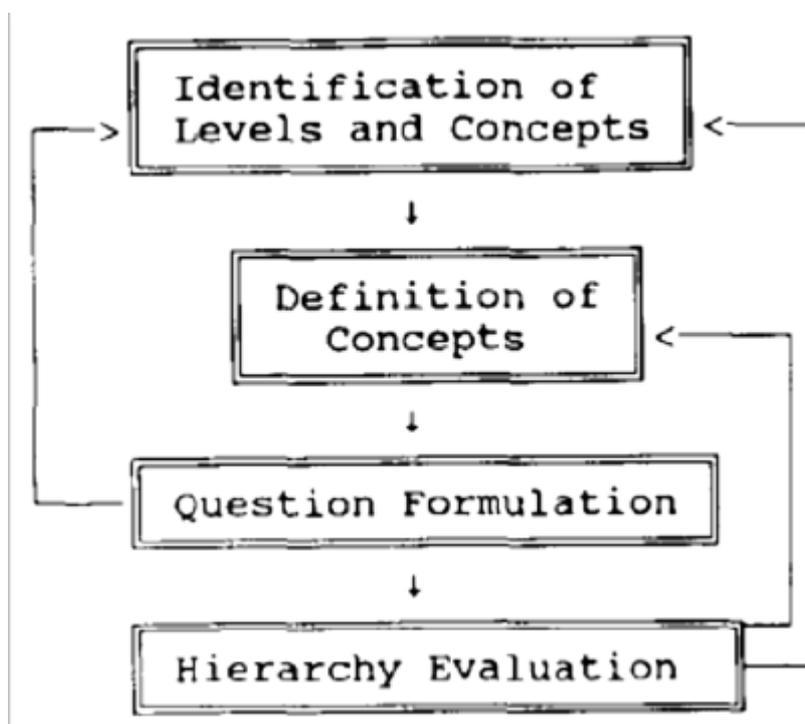
Επίσης η μέθοδος διέπεται από τα εξής τέσσερα αξιώματα:

1. **Αμοιβαία σύγκριση:** ο λήπτης της απόφασης πρέπει να έχει τη δυνατότητα να κάνει δυαδικές συγκρίσεις και να μπορεί να δηλώσει την ένταση της προτίμησης του. Όμως η ένταση της προτίμησης του θα πρέπει να ικανοποιεί την αμοιβαία συνθήκη σύμφωνα με την οποία όταν ένα στοιχείο “Α” προτιμάται x φορές σε σχέση με ένα στοιχείο “Β”, τότε το “Β” θα πρέπει να προτιμάται $1/x$ φορές σε σχέση με το “Α”.
2. **Ομοιογένεια:** η προτίμηση δηλώνεται με τη βοήθεια μιας οριοθετημένης κλίμακας
3. **Ανεξαρτησία:** κατά την έκφραση προτιμήσεων, τα κριτήρια θεωρούνται ανεξάρτητα από τις ιδιότητες των εναλλακτικών επιλογών
4. **Προσδοκίες:** η ιεραρχική δομή θεωρείται πλήρης όταν πρόκειται για τη λήψη απόφασης (Saaty, 1987).

2.4.3. Υλοποίηση της μεθόδου

Κατά την υλοποίηση της μεθόδου Α.Η.Ρ. μπορούμε να διακρίνουμε τη φάση του ιεραρχικού σχεδιασμού του προβλήματος και τη φάση της αξιολόγησης. Ο ιεραρχικός σχεδιασμός της μεθόδου περιλαμβάνει τρία μη διαδοχικά αλλά αλληλένδετα στάδια. Τον προσδιορισμό των στοιχείων και των επιπέδων της ιεραρχίας, το καθορισμό της εξεταζόμενης ιδέας και τη διαμόρφωση των ερωτημάτων. Στην

εικόνα 5 μπορούμε να διακρίνουμε σχηματικά τα στάδιά του και την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ τους καθώς και τη σχέση του με την φάση της αξιολόγησης. (Vargas, 1990).

Εικόνα 5: «Ιεραρχικός σχεδιασμός», Πηγή: Vargas, 1990

Το πιο δημιουργικό κομμάτι της μεθόδου θεωρείται η επιλογή των παραγόντων που θα αποτελέσουν τα δομικά συστατικά του προβλήματος, οι οποίοι στη συνέχεια τοποθετούνται σε μια ιεραρχική δομή αποτελούμενη από διαδοχικά επίπεδα, στη κορυφή των οποίων υπάρχει ο στόχος του προβλήματος και φθίνοντας ακολουθούν τα κριτήρια, τα υποκριτήρια και τέλος οι εναλλακτικές επιλογές. Η ιεραρχική δομή που προκύπτει δεν αποτελεί ένα παραδοσιακό δένδρο απόφασης, αλλά κάθε επίπεδό της μπορεί να εκπροσωπεί μια διαφορετική όψη του προβλήματος (Saaty, 1990). Κατά τους Ασημακόπουλο και Αραμπατζή (2002) η διαδικασία αποτελείται από τρία στάδια, αυτό της ανάλυσης, αυτό της συγκριτικής αξιολόγησης και αυτό της σύνθεσης. Στη συνέχεια παρουσιάζεται συνοπτικά ο τρόπος υλοποίησης της μεθόδου σύμφωνα με τη δική τους προσέγγιση.

2.4.4. Στάδιο ανάλυσης

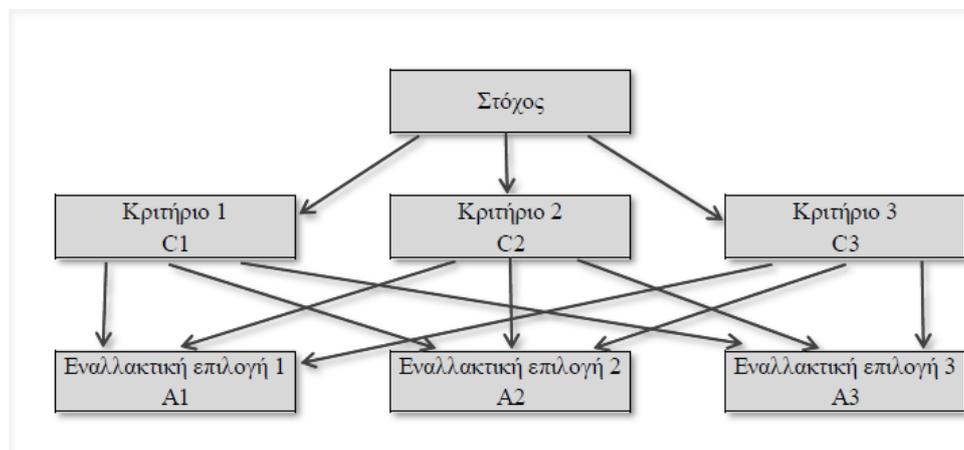
Στο στάδιο αυτό η συγκεκριμένη μέθοδος προσεγγίζει σύνθετα προβλήματα απόφασης χρησιμοποιώντας μια ιεραρχική δομή σχηματίζοντας ένα δέντρο ιεράρχησης. Αυτός ο εύχρηστος τρόπος προσέγγισης των προβλημάτων απόφασης μπορεί να γίνει κατανοητός εξετάζοντας μια ιεραρχική δομή με τουλάχιστον τρία επίπεδα:

- ο τελικός στόχος στο υψηλότερο επίπεδο της δομής,
- τα κριτήρια απόφασης σε ένα ενδιάμεσο επίπεδο και
- τις εναλλακτικές λύσεις που αποτελούν τη βάση της δομής.

Όταν τα κριτήρια είναι αφηρημένα ή πολύπλοκα, το ενδιάμεσο επίπεδο της δομής μπορεί να χωριστεί σε μια σειρά από οργανωμένα διαδοχικά επίπεδα υποκριτηρίων. Στην περίπτωση της συγκεκριμένης μελέτης, σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχει αποκτηθεί από τις ομάδες εστίασης (focus groups), η ιεραρχική δομή μπορεί να εξηγηθεί σε τέσσερα επίπεδα:

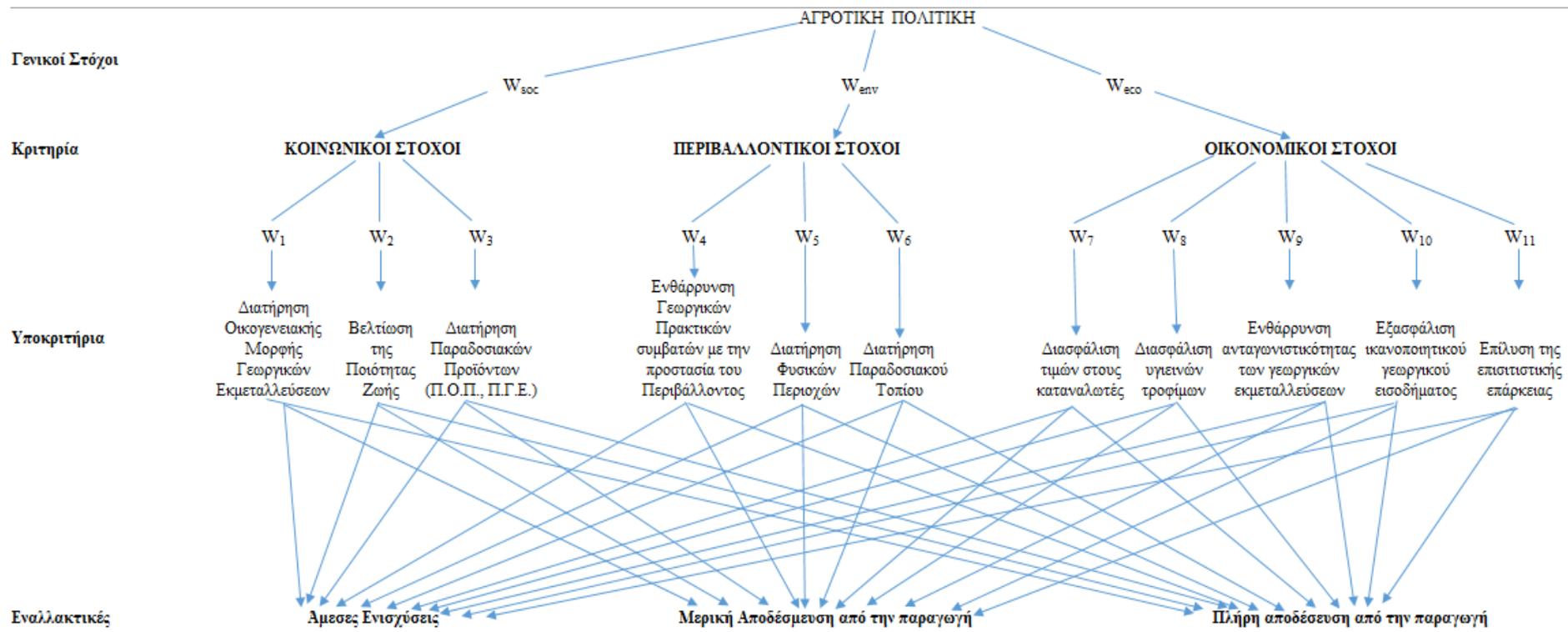
- ο τελικός στόχος του προβλήματος απόφασης,
- τα κριτήρια (γενικοί στόχοι),
- τα υποκριτήρια (ειδικοί στόχοι) και
- οι εναλλακτικές λύσεις (μέσα γεωργικής πολιτικής).

Στη κορυφή του δένδρου τοποθετείται ο στόχος του προβλήματος, ακολουθούν τα κριτήρια και τα υποκριτήρια και στο τέλος τοποθετούνται οι εναλλακτικές επιλογές όπως φαίνεται στην εικόνα 6 που ακολουθεί.

Εικόνα 6: Παράδειγμα δέντρου απόφασης

Η εικόνα 7 δείχνει αυτή τη δομή τεσσάρων επιπέδων για τη συγκεκριμένη έρευνα

Εικόνα 7: Δέντρο Απόφασης της μελέτης

2.4.5. Στάδιο συγκριτικής αξιολόγησης

Στο στάδιο αυτό και μέσα σε αυτή την ιεραρχική δομή καθορίζονται τα βάρη (η σχετική στάθμιση) των κριτηρίων και των υποκριτηρίων (w_i), δηλαδή η σημαντικότητα τους για την επίτευξη του στόχου και οι επιδόσεις των εναλλακτικών επιλογών σε κάθε κριτήριο. Η σημαντικότητα των κριτηρίων και των υποκριτηρίων προκύπτει από ζεύγη συγκρίσεων. Επειδή τέτοια ζεύγη συγκρίσεων είναι πιο εύκολο να τα κατανοήσουν και να τα απαντήσουν οι ερωτηθέντες από την ταυτόχρονη σύγκριση όλων των στόχων μέσα στο ίδιο δομικό επίπεδο, ο Thomas Saaty προκειμένου να χρησιμοποιήσει αυτές τις συγκρίσεις, πρότεινε τη χρήση μιας κλίμακας από το 1 έως το 9, όπως φαίνεται στον πίνακα 2.

Πίνακας 2: Ερμηνεία αριθμητικής κλίμακας σύγκρισης της Α.Η.Ρ.

Βαθμός Σημαντικότητας	Ορισμός
1	Κάτι που είναι εξίσου σημαντικό
3	Πολύ μικρή σημασία ενός χαρακτηριστικού πάνω στο άλλο
5	Μέτρια σημασία ενός χαρακτηριστικού πάνω στο άλλο
7	Καταδίδει τη σημασία ενός χαρακτηριστικού γνωρίσματος επί του άλλου
9	Ακραία ή απόλυτη υπεροχή ενός χαρακτηριστικού επί του άλλου
2,4,6,8	Ενδιάμεσες τιμές που συμβιβάζουν τα επίπεδα

Πηγή: Ασημακόπουλος – Αραμπατζής, 2002

Όπως και στις περισσότερες εμπειρικές μελέτες χρησιμοποιώντας την Α.Η.Ρ., χρησιμοποιείται αυτή η γραμμική κλίμακα στον τομέα της έρευνας, δεδομένου ότι είναι διαισθητική και πιο εύκολα κατανοητή.

Η σύγκριση κατά ζεύγη γίνεται με τη χρήση ενός πίνακα ο οποίος είναι τετραγωνικός και στον οποίο δηλώνεται η σπουδαιότητα ενός κριτηρίου i ως προς το κριτήριο j . Η σπουδαιότητα αυτή συμβολίζεται με a_{ij} , όπου το i αντιστοιχεί στη γραμμή και το j στη στήλη του τετραγωνικού πίνακα.

$$A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \cdots & a_{ij} & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & \cdots & a_{nn} \end{pmatrix}$$

Αυτός ο τετραγωνικός πίνακας έχει δύο βασικές ιδιότητες: (α) η κύριά του διαγώνιος είναι γεμάτη από 1 ($a_{ii} = 1 \forall i$) και (β) επαληθεύει την αμοιβαιότητα μεταξύ των ζευγαρωτών συγκρίσεων (αν $a_{ij} = x$, τότε $a_{ji} = 1/x$).

$$A = \begin{pmatrix} 1 & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & 1 & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \cdots & 1 & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & \cdots & 1 \end{pmatrix}$$

Έτσι, προκειμένου να καθορίσουν τις σταθμίσεις που αποδίδονται σε κάθε έναν από τους προτεινόμενους στόχους, οι ερωτώμενοι (που εκπροσωπούν την κοινωνία της περιοχής μελέτης) θα πρέπει να κάνουν δύο είδη συγκρίσεων. Πρώτον, συγκρίσεις κατά ζεύγη μεταξύ των ειδικών στόχων ή των επιμέρους κριτηρίων σε κάθε γενικό στόχο, και δεύτερον, κατά ζεύγη συγκρίσεις μεταξύ των κριτηρίων (γενικοί στόχοι). Έτσι κάθε ερωτώμενος δημιουργεί έτσι τέσσερις μήτρες Saaty.

Αν ο εναγόμενος είναι απόλυτα συνεπής, τότε $a_{ik} \cdot a_{kj} = a_{ij}$ για κάθε i, j και k . Αυτή η ιδιότητα σημαίνει ότι ο βαθμός που δόθηκε στο ζεύγος συγκρίσεων στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύει την αναλογία μεταξύ των συντελεστών στάθμισης που απονέμονται στα αντίστοιχα υποκριτήρια από μια απόλυτα ορθολογική λήψη αποφάσεων: $a_{ij} = w_i / w_j \forall i, j$. Ως εκ τούτου, οι μήτρες Saaty μπορούν να διαμορφωθούν έτσι:

$$A = \begin{bmatrix} \frac{w_1}{w_1} & \frac{w_1}{w_2} & \cdots & \frac{w_1}{w_n} \\ \frac{w_2}{w_1} & \frac{w_2}{w_2} & \cdots & \frac{w_2}{w_n} \\ \vdots & \cdots & \frac{w_i}{w_j} & \vdots \\ \frac{w_n}{w_1} & \frac{w_n}{w_2} & \cdots & \frac{w_n}{w_n} \end{bmatrix}$$

Πίνακας 3: Παράδειγμα συγκριτικού ανά ζεύγη πίνακα τριών κριτηρίων

	O₁	O₂	O₃
O₁	1.000	0.250	0.250
O₂	4.000	1.000	0.500
O₃	4.000	2.000	1.000
SUM	9.0000	3.2500	1.7500

2.4.6. Στάδιο σύνθεσης

Λαμβάνοντας υπόψη την περίπτωση όπου οι πίνακες Saaty, μπορεί να παρουσιάζουν έναν σταθερό – κύριο βαθμό ασυνέπειας, έχουν προταθεί διάφορες τεχνικές για να καθορίσουν το διάνυσμα των προτεραιοτήτων ($W = w_1, \dots, w_i, \dots, w_n$) που θα ταίριαζε καλύτερα στα πραγματικά βάρη που δίνονται από τον υπεύθυνο λήψης της απόφασης.

Ο Saaty (1980 και 2003) προτείνει την μέθοδο των ιδιοδιανυσμάτων ως τον καλύτερο εκτιμητή των πραγματικών βαρών. Άλλοι συγγραφείς έχουν προτεινόμενες εναλλακτικές μεθόδους που βασίζονται στις παλινδρομήσεις (Laininen & Hämäläinen, 2003) ή στον προγραμματισμό στόχου (Bryson, 1995).

Αν και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από διαφορετικές μεθόδους μπορεί να διαφέρουν, η βιβλιογραφία δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο για την υπεροχή της κάθε μεθόδου έναντι της άλλης (Fichtner, 1986). Για το λόγο αυτό, έχει επιλεγεί η μέθοδος των ιδιοδιανυσμάτων για την εκτίμηση των βαρών, καθώς αυτή είναι η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη μέθοδος κατά την εφαρμογή της A.H.P. .

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, εκτίμηση προκύπτει από την ακόλουθη έκφραση:

$$W = \lim_{k \rightarrow \infty} \frac{A^k e}{e^T A^k e}$$

Όπου $e = (1, 1, \dots, 1)$

Ο συγκριτικός ανά ζεύγη πίνακας μετατρέπεται σε διάνυσμα βαρών με τη κανονικοποίηση των τιμών του, δηλαδή κάθε τιμή του πίνακα, διαιρείται με το άθροισμα των τιμών της στήλης της στην οποία ανήκει με αποτέλεσμα το άθροισμα των τιμών κάθε στήλης να είναι η μονάδα. Έτσι προκύπτει ο πίνακας 4.

Πίνακας 4: Παράδειγμα κανονικοποιημένου πίνακα

	O₁	O₂	O₃
O₁	0.111111	0.076923	0.142857
O₂	0.444444	0.307692	0.285714
O₃	0.444444	0.615385	0.571429

Το επόμενο βήμα είναι ο υπολογισμός των βαρών των κριτηρίων που επιτυγχάνεται υπολογίζοντας τη μέση τιμή των τιμών των γραμμών του κανονικοποιημένου πίνακα. Το αποτέλεσμα παρουσιάζεται στον πίνακα 5.

Πίνακας 5: Παράδειγμα πίνακα βαρών κριτηρίων

	Βάρη
O₁	0.1103
O₂	0.3460
O₃	0.5438

Με τον ίδιο τρόπο υπολογίζουμε τα βάρη των υποκριτηρίων καθώς και τις επιδόσεις των εναλλακτικών επιλογών στα κριτήρια. Στην περίπτωση που για κάποιο παράγοντα υπάρχουν διαθέσιμα ποσοτικά δεδομένα, τότε δε χρησιμοποιούμε συγκριτικό ανά ζεύγη πίνακα, αλλά κανονικοποιούμε τις τιμές των δεδομένων.

Το στάδιο αυτό αποτελεί το τελευταίο στάδιο εφαρμογής της μεθόδου, στο οποίο τα βάρη των κριτηρίων και οι επιδόσεις των εναλλακτικών επιλογών σε αυτά, συμμετέχουν σε υπολογισμούς προκειμένου να καθοριστούν οι συνολικές επιδόσεις των εναλλακτικών επιλογών στο πρόβλημα.

Πρακτικά ο υπολογισμός των συνολικών επιδόσεων επιτυγχάνεται με τον πολλαπλασιασμό του πίνακα των διανυσμάτων των επιδόσεων με τον πίνακα των διανυσμάτων των βαρών. Δηλαδή ο πίνακας των επιδόσεων των εναλλακτικών επιλογών στα υποκριτήρια πολλαπλασιάζεται με τον πίνακα των βαρών των υποκριτηρίων και ο πίνακας των επιδόσεων των εναλλακτικών επιλογών στα κριτήρια πολλαπλασιάζεται με τον πίνακα των βαρών των κριτηρίων.

Η μέγιστη ιδιοτιμή (λ_{\max}) προσδιορίζεται ως εξής:

$$\lambda_{\max} = \sum_i \sum_j a_{ij} w_i$$

2.4.7. Έλεγχος συνέπειας

Στην περίπτωση της τέλει συνοχής, τα n βάρη (w_i) για κάθε επιμέρους κριτήριο μπορεί εύκολα να βρεθούν από τις $n(n - 1)/2$ τιμές του a_{ij} που έχουν δηλωθεί. Ωστόσο, τέλεια συνέπεια είναι μάλλον δύσκολο να βρεθεί σε έρευνες με βάση τις υποκειμενικές απόψεις των ερωτηθέντων.

Μπορεί να αποδειχθεί ότι $\lambda \geq n$ και η διαφορά $\lambda - n$ είναι ένας δείκτης της ασυνέπειας της μήτρας. Πράγματι, η διαφορά αυτή είναι μηδενική για μία απόλυτα συνεπή μήτρα, ενώ παίρνει αυξανόμενες τιμές όσο αυξάνεται η ασυνέπεια (Saaty, 1980). Έτσι, ο Δείκτης Συνοχής (CI^1) ορίζεται ως εξής:

$$CI = \frac{\lambda_{\max} - n}{n - 1}$$

Όταν αυτός ο δείκτης υπολογίζεται για ένα τυχαία παραγόμενο πίνακα $n \times n$ παίρνουμε σε αξία έναν Τυχαίο Δείκτη (RI^2) που παρουσιάζεται στον πίνακα 6, ανάλογα με τον αριθμό n .

Πίνακας 6: Τυχαίος δείκτης RI

n	2	3	4	5	6	7	8	9	10
RI	0	0.58	0.9	1.12	1.24	1.32	1.41	1.45	1.51

Πηγή: Ασημακόπουλος – Αραμπατζής, 2002

Ο Λόγος Συνοχής (CR^3) υπολογίζεται ως το πηλίκο CI / RI . Η τιμή αυτού του λόγου θα πρέπει να είναι μικρότερη από 0,1 (ή 10%) για την επικύρωση των διορθωτικών συντελεστών που λαμβάνονται από τον υπεύθυνο λήψης απόφασης. Μόνο τότε τα δεδομένα μας είναι συνεπή και μπορούμε να συνεχίσουμε τη διαδικασία.

2.4.8. Ομαδική λήψη αποφάσεων (Group Decision Making)

Αρχικά, η τεχνική απόφαση A.H.P. σχεδιάστηκε για επιμέρους φορείς λήψης αποφάσεων. Όταν στη διαδικασία λήψης απόφασης συμμετέχουν παραπάνω από ένα

¹ Consistency Index

² Random Index

³ Consistency Ratio

άτομα προκύπτει η ανάγκη του συνδυασμού των απόψεων τους. Έτσι αμέσως η τεχνική απόφασης A.H.P. παρατάθηκε για ομαδικές αποφάσεις (Easley et al., 2000). Η εφαρμογή της μεθόδου μπορεί να γίνει με τέσσερις τρόπους. Με την ομοφωνία των συμμετεχόντων, με ψηφοφορία και κατόπιν συμβιβασμό κάποιων ατόμων, με την εφαρμογή του γεωμετρικού μέσου στο σύνολο των ατομικών αποφάσεων και τέλος με το συνδυασμό των αποτελεσμάτων ή μερών αυτών (Dyer and Forman, 1992).

Οι Aczél και Saaty (1983) και Aczél και Alsina (1986) πρότειναν τη γεωμετρική μέθοδο του μέσου προκειμένου να συναθροίσει τα συγκρίσεις κατά ζεύγη σε μήτρες του Saaty ($A_k = a_{ij}$) από τα εκατομμύρια άτομα που απαρτίζουν την ομάδα για να ληφθεί η συγκεντρωτική μήτρα του Saaty ($A = a_{ij} = \sqrt[m]{\prod_{k=1}^m w_{ik}}$). Τέλος, ο φορέας των βαρών για τα διαφορετικά κριτήρια απορρέει από αυτή την συγκεντρωτική μήτρα.

Προς την ίδια κατεύθυνση, οι Gass και Rapcsák (1998) προτείνουν ως εναλλακτική λύση με βάση τον αριθμητικό μέσο όρο ή το γεωμετρικό μέσο όρο προκειμένου να συναθροίσουν τα βάρη w_{ik} από κάθε πρόσωπο ($w_i = (\sum_{k=1}^m w_{ik}) / m$ ή $w_i = \sqrt[m]{\prod_{k=1}^m w_{ik}}$) προκειμένου να εκτιμηθούν οι αντιπροσωπευτικές σταθμίσεις για όλη την ομάδα.

Για την επιλογή μεταξύ της πρώτης επιλογής, που ονομάζεται Άθροισμα των Επιμέρους Αποφάσεων (A.I.J.¹) και της δεύτερης, που ονομάζεται Άθροισμα των Επιμέρους Προτιμήσεων (A.I.P.²), έχει υιοθετηθεί το κριτήριο που προτείνεται από τους Forman και Peniwati (1998). Ο συγγραφέας θεωρεί ότι η μέθοδος A.I.P., εκτιμάται από τον αριθμητικό μέσο όρο, είναι πιο κατάλληλη για τις αποφάσεις της ομάδας στον κοινωνικό τομέα.

Κατά τους Forman and Peniwati (1998) αν η ομάδα των ληπτών απόφασης λειτουργεί ως μια μονάδα, όπου τα μέλη του συμβιβάζονται για το κοινό καλό και λαμβάνουν κοινές αποφάσεις, τότε για το συμψηφισμό των απόψεων τους χρησιμοποιείται ο γεωμετρικός μέσος των επιμέρους αποφάσεων του συνόλου των ληπτών απόφασης, στο επίπεδο των δυαδικών συγκρίσεων. Αν όμως η ομάδα λειτουργεί ως μια ομάδα ατόμων κάθε ένα από τα οποία διατηρεί την προσωπική του άποψη, τότε για το συμψηφισμό των απόψεων τους χρησιμοποιείται ο αριθμητικός

¹ A.I.J. Aggregation of Individual Judgements

² A.I.P. Aggregation of Individual Preferences

μέσος των επιμέρους προτεραιοτήτων του συνόλου των ληπτών απόφασης, στο επίπεδο των αποτελεσμάτων.

Στην πρώτη περίπτωση, κατά τη διαδικασία της άθροισης των ατομικών αποφάσεων, χάνονται οι ταυτότητες των ατόμων και προκύπτουν πλέον προτεραιότητες διαμορφωμένες από αυτά ως γκρουπ.

Ένας τρίτος τρόπος συμψηφισμού των απόψεων των συμμετεχόντων στη διαδικασία, είναι ο συμψηφισμός των επιμέρους προτεραιοτήτων του συνόλου των ληπτών απόφασης σε κάθε κόμβο της ιεραρχίας, ο οποίος όμως δε χρησιμοποιείται συχνά στην πράξη. Επιπλέον, απαραίτητη προϋπόθεση για όλα τα παραπάνω είναι οι λήπτες απόφασης να θεωρούνται ισάξιοι, ειδάλλως θα πρέπει η διαφορετική βαρύτητα τους να ενσωματωθεί στη διαδικασία (Forman and Peniwati, 1998).

2.5. Επιλογή Δείγματος με κατανομή Neyman

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσα σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Το δείγμα πληθυσμού προέρχεται από τους Καλλικρατικούς Δήμους¹ της Περιφερειακής Ενότητας Καρδίτσας, το Δήμο Φαρσάλων της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας και τους Δήμους Δομοκού και Μακρακώμης της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας. Ο πληθυσμός της περιοχής μελέτης ανέρχεται στους 159.620 μόνιμους κατοίκους.

Όπως αναφέρθηκε και στην ενότητα «2.2. Αναγνώριση των *a priori* στόχων της Κ.Α.Π.» για την τρέχουσα έρευνα, χρησιμοποιήθηκαν έξι διαφορετικές ομάδες εστίασης (focus groups):

1. Γεωπόνοι, κτηνίατροι και εταιρίες πώλησης ζωοτροφών.
2. Γεωργοί και κτηνοτρόφοι.
3. Μεσίτες και έμποροι γεωργικών προϊόντων.
4. Μεταποιητές.
5. Δημόσιοι και θεσμικοί φορείς όπως Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), Αναπτυξιακές Εταιρίες, Ακαδημαϊκά ιδρύματα κλπ. .
6. Καταναλωτές.

¹ Δήμοι: Αργιθέας, Καρδίτσας, Λίμνης Πλαστήρα, Μουζακίου, Παλαμά και Σοφάδων

Για την επιλογή του κατάλληλου δείγματος ανά Δήμο χρησιμοποιήθηκε η κατανομή Neyman. Η κατανομή Neyman είναι ένα είδος Στρωματωμένης Τυχαίας Δειγματοληψίας. Η στρωματωμένη δειγματοληψία αποτελεί παραλλαγή της απλής τυχαίας δειγματοληψίας με τη διαφορά ότι δεν έχουμε τον πληθυσμό να συγκροτεί ένα ενιαίο σύνολο, αλλά έναν αριθμό από στρώματα. *Στρωμάτωση* στη δειγματοληψία ονομάζεται η διαδικασία διαχωρισμού του πληθυσμού σε ομάδες ή στρώματα με σκοπό την πραγματοποίηση ξεχωριστής επιλογής σε κάθε στρώμα.

Έτσι σε κάθε στρώμα εφαρμόζουμε την απλή τυχαία δειγματοληψία και με αυτή την έννοια η στρωματωμένη τυχαία δειγματοληψία διαφέρει από την απλή τυχαία. Το τελικό μέγεθος του δείγματος είναι το άθροισμα των δειγμάτων των επιμέρους στρωμάτων. Η στρωματωμένη τυχαία δειγματοληψία διασφαλίζει την απόκτηση πληροφοριών από κάθε στρώμα του πληθυσμού-στόχου της έρευνας. Ένα άλλο αξιόλογο πλεονέκτημα της στρωματωμένης δειγματοληψίας είναι ότι εξασφαλίζει μεγαλύτερη ακρίβεια έναντι της απλής τυχαίας δειγματοληψίας για τα ίδια μεγέθη δείγματος. Τα δειγματοληπτικά δηλαδή σφάλματα είναι μικρότερα και αυτό είναι αποτέλεσμα της ομοιογένειας την οποία εξασφαλίζει στα επιμέρους στρώματα του πληθυσμού.

Για να πραγματοποιηθεί η κατανομή Neyman χωρίστηκε ο πληθυσμός της περιοχής μελέτης σε εννέα (9) στρώματα όπου κάθε στρώμα αντιστοιχεί σε κάθε Δήμο (Αργιθέας, Δομοκού, Καρδίτσας, Λίμνης Πλαστήρα, Μακρακώμης, Μουζακίου, Παλαμά, Σοφάδων και Φαρσάλων).

Στην κατανομή Neyman αρχικά υπολογίζεται το μέγεθος του δείγματος με βάση τον τύπο:

$$N_{\text{δείγματος}} = \frac{(\sum N_h S_h)^2}{D^2 \cdot (\sum N_h)^2 + \sum N_h S_h^2}$$

Όπου:

$$D^2 = \frac{d^2}{z^2}$$

d = Επιθυμητή (επιζητούμενη) ακρίβεια

z = Συντελεστής αξιοπιστίας,

- Αν z = 2 => αξιοπιστία 95,0%
- Αν z = 3 => αξιοπιστία 99,7%

Στη συνέχεια υπολογίζεται το μέγεθος του κάθε στρώματος με βάση τον τύπο:

$$N_{\text{στρώματος}} = \frac{N_h S_h}{\sum N_h S_h} \times N_{\text{δείγματος}}$$

Έτσι με επιθυμητή ακρίβεια 1 εκτάριο και αξιοπιστία 95,0% (δηλαδή $z = 2$), το μέγεθος του δείγματος είναι 77. Η κατανομή του δείγματος ανά Δήμο παρουσιάζεται στον πίνακα 7, ενώ ο πίνακας με τους υπολογισμούς για την κατανομή Neyman παρουσιάζεται στον Πίνακα 11 του Παραρτήματος II.

Πίνακας 7: Αποτελέσματα κατανομής Neyman

Περιοχή	Ακέραιο Μέγεθος Δείγματος σε κάθε Στρώμα
Δήμος Αργιθέας	2
Δήμος Δομοκού	8
Δήμος Καρδίτσας	19
Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	4
Δήμος Μακρακώμης	8
Δήμος Μουζακίου	6
Δήμος Παλαμά	7
Δήμος Σοφάδων	11
Δήμος Φαρσάλων	12
Σύνολο	77

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

2.6. Ταξινόμηση του πληθυσμού και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής μελέτης

Για την καλύτερη περιγραφή και σύγκριση των διαφόρων παραμέτρων μεταξύ των Δήμων που αποτελούν την περιοχή μελέτης έπρεπε να δημιουργηθεί μία κοινή βάση που θα είναι ανεξάρτητη του μεγέθους του κάθε Δήμου. Για το λόγο αυτό έγινε ταξινόμηση και ομαδοποίηση του πληθυσμού και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο σύνολό τους.

Η ταξινόμηση του μόνιμου πληθυσμού αφορούσε: τη δομή του πληθυσμού ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο, το επίπεδο εκπαίδευσης ανά φύλο και την απασχόληση. Όλα αναφέρονται σε επίπεδο Δήμου.

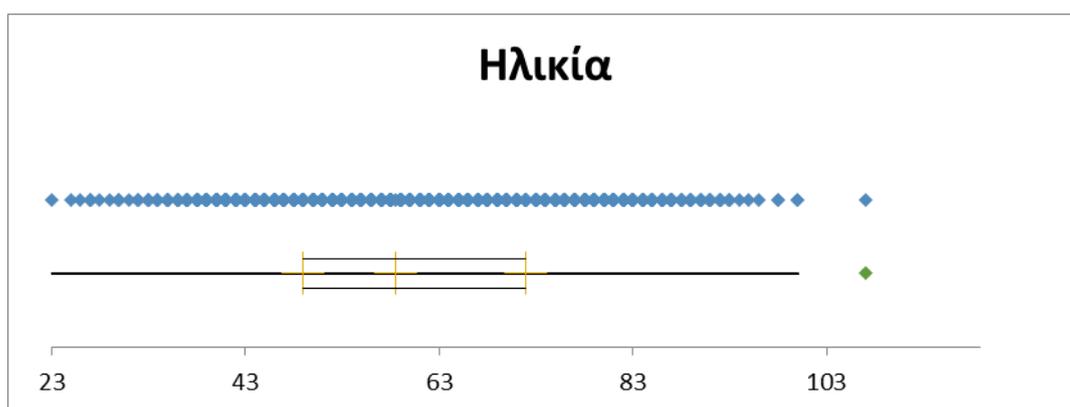
Η ταξινόμηση των εκμεταλλεύσεων αφορούσε: τον αριθμό των εκμεταλλεύσεων, τις καλλιεργούμενες εκτάσεις και το καθεστώς ιδιοκτησίας σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, τις επιλέξιμες εκτάσεις, τις εκτάσεις ανά

καλλιέργεια, την ηλικιακή κατανομή των δικαιούχων των ενισχύσεων, το ζωικό κεφάλαιο, το συνολικό ποσό ενισχύσεων ανά εκμετάλλευση, το ποσό της ενιαίας ενίσχυσης ανά εκμετάλλευση και το ποσό της συνδεδεμένης ενίσχυσης για το βαμβάκι ανά εκμετάλλευση σε επίπεδο Δήμου.

Όσον αφορά την ταξινόμηση των δεδομένων που λήφθηκαν από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. ο διαχωρισμός σε ηλικιακές τάξεις, τα επίπεδα εκπαίδευσης και την κατάσταση ασχολίας έγιναν απευθείας από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., χωρίς να πραγματοποιηθεί καμία παρέμβαση από τον ερευνητή.

Αντίθετα για τα υπόλοιπα στοιχεία τα οποία χορηγήθηκαν από τον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) πραγματοποιήθηκε σχετική επεξεργασία. Αν και η βάση δεδομένων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε είναι του 2011 χρησιμοποιήθηκε ως έτος βάσης το έτος 2015. Η βάση δεδομένων περιείχε συνολικά 20.537 εγγραφές – δικαιούχους κοινοτικών ενισχύσεων από την περιοχή μελέτης.

Αξίζει να αναφερθεί πως για μεγαλύτερη ακρίβεια και την εξαγωγή ασφαλέστερων αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκε αφαίρεση των ακραίων τιμών με τη χρήση του λογισμικού Data Analysis Plus των πρόσθετων Add-Ins του Microsoft Excel Office 2013 (εικόνα 8).

Εικόνα 8: Παράδειγμα θηκογράμματος με outlier για την παράμετρο της ηλικίας

Με τη χρήση του Data Analysis και την εντολή Descriptive Statistics του Microsoft Excel Office 2013 γίνεται η εξαγωγή του πίνακα των περιγραφικών στατιστικών (Πίνακας 8) για τη μεταβλητή «ηλικία¹».

Πίνακας 8: Παράδειγμα πίνακα περιγραφικών παραμέτρων

<i>Ηλικία δικαιούχων ενισχύσεων</i>	
Mean	60.16
Standard Error	0.11
Median	58
Mode	56
Standard Deviation	15.19
Sample Variance	230.84
Kurtosis	-0.83
Skewness	0.20
Range	86
Minimum	20
Maximum	106
Sum	1,235,054
Count	20,530

Στο παραπάνω παράδειγμα, βάσει του μεγέθους του δείγματος ($n = 20.530$) και τον τύπο $T = 1 + 3.3 \times \text{Log}(n)$, ο πληθυσμός μας πρέπει να ταξινομηθεί συνολικά σε 15 τάξεις. Το διάστημα της κάθε τάξης ορίζεται αν διαιρέσουμε το εύρος (Range) με τον αριθμό των τάξεων. Στο συγκεκριμένο παράδειγμα διαιρούμε το $\text{Range} = 86$ με τον αριθμό των τάξεων δηλαδή με το 15. Το διάστημα τάξης που υπολογίστηκε ισούται με 6. Έτσι οι ηλικιακές τάξεις που προκύπτουν είναι οι εξής:

¹ Η μεταβλητή ηλικία χρησιμοποιείται ως παράδειγμα επεξήγησης της διαδικασίας ταξινόμησης

Τάξεις	Τάξεις
20-26	92-98
26-32	98-104
32-38	104-110
38-44	
44-50	
50-56	
56-62	
62-68	
68-74	
74-80	
80-86	
86-92	

Η ίδια διαδικασία θα ακολουθηθεί και στις υπόλοιπες παραμέτρους. Στον πίνακα 9 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι κλάσεις για κάθε παράμετρο.

Πίνακας 9: Τάξεις ανά μεταβλητή

	Επιλέξιμη Έκταση	Ζωικό Κεφάλαιο	Συνολική Ενίσχυση	Ενιαία Ενίσχυση	Συνδεδεμένη Βάμβακος
1	0.01-1.352	1-22	191.65-1,420.037	24.65-902.131	49.35-683.00
2	1.352-2.694	22-43	1,420.037-2,648.424	902.13-1,779.612	683.00-1,316.65
3	2.694-4.036	43-64	2,648.424-3,876.811	1,779.61-2,657.093	1,316.65-1,950.30
4	4.036-5.378	64-85	3,876.811-5,105.198	2,657.09-3,534.574	1,950.30-2,583.95
5	5.378-6.72	85-106	5,105.198-6,333.585	3,534.57-4,412.055	2,583.95-3,217.60
6	6.72-8.062	106-127	6,333.585-7,561.972	4,412.06-5,289.536	3,217.60-3,851.25
7	8.062-9.404	127-148	7,561.972-8,790.359	5,289.54-6,167.017	3,851.25-4,484.90
8	9.404-10.746	148-169	8,790.359-10,018.746	6,167.02-7,044.498	4,484.90-5,118.55
9	10.746-12.088	169-190	10,018.746-11,247.133	7,044.50-7,921.979	5,118.55-5,752.20
10	12.088-13.43	190-211	11,247.133-12,475.52	7,921.98-8,799.46	5,752.20-6,385.85
11	13.43-14.772	211-232	12,475.52-13,703.907	8,799.46-9,676.941	6,385.85-7,019.50
12	14.772-16.114	232-257	13,703.907-14,932.294	9,676.94-10,554.422	7,019.50-7,653.15
13	16.114-17.456		14,932.294-16,160.681	10,554.42-11,431.903	7,653.15-8,286.80
14	17.456-18.798		16,160.681-17,389.068	11,431.90-12,309.384	8,286.80-8,920.45
15	18.798-20.141		17,389.068-18,617.47	12,309.38-13,186.865	

Η στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων παρουσιάζεται στην 3^η ενότητα «*Η περιοχή μελέτης*».

2.8. Σχεδιασμός και συμπλήρωση ερωτηματολογίου

Με σκοπό την αναζήτηση ποιοτικών δεδομένων για την εφαρμογή της μεθόδου Α.Η.Ρ., δημιουργήθηκε το ερωτηματολόγιο του Παραρτήματος ΙΙΙ. Ο σχεδιασμός του

έγινε με βάση τις ανάγκες της χρησιμοποιούμενης μεθόδου και στηρίζεται σε δυαδικές συγκρίσεις μεταξύ των χαρακτηριστικών που αξιολογούνται. Το Α' Μέρος του ερωτηματολογίου οδηγεί στη διαμόρφωση των βαρών των κριτηρίων και των υποκριτηρίων του προβλήματος και το Β' Μέρος οδηγεί στον υπολογισμό των επιδόσεων των εναλλακτικών επιλογών σε κάθε κριτήριο και υποκριτήριο.

Οι συγκρίσεις που γίνονται είναι πενήντα δύο (52), οπότε το ερωτηματολόγιο θα έπρεπε να περιλαμβάνει ισάριθμες ερωτήσεις. Λόγω της ανάγκης όμως να είναι σύντομο, περιεκτικό και μη κουραστικό για τον ερωτώμενο, προτιμήθηκε οι ερωτήσεις με κοινή θεματολογία να παρουσιάζονται ταυτόχρονα με τη βοήθεια πινάκων. Στους πίνακες αυτούς παρουσιάζονται συγκεντρωμένες όλες οι δυαδικές συγκρίσεις που αφορούν κοινούς τύπους π.χ. όλες οι συγκρίσεις των υποκριτηρίων του ίδιου κριτηρίου.

Το αποτέλεσμα ήταν το ερωτηματολόγιο να περιλαμβάνει συνολικά 15 ερωτήσεις από τις οποίες οι τρεις πρώτες αφορούν δυαδικές συγκρίσεις μεταξύ των υποκριτηρίων κάθε κριτηρίου, με σκοπό τη διαμόρφωση των δικών τους βαρών, η τέταρτη αφορά δυαδικές συγκρίσεις μεταξύ των κριτηρίων (Α' Μέρος), ενώ οι υπόλοιπες έντεκα ερωτήσεις αφορούν τις δυαδικές συγκρίσεις των εναλλακτικών επιλογών σε κάθε υποκριτήριο και αποσκοπούν στη διαμόρφωση των επιδόσεων τους σε αυτά (Β' Μέρος).

Ο ερωτώμενος καλείται απλά να σημειώσει σε κάθε γραμμή του πίνακα, τη βαθμολογία της προτίμησης του και μάλιστα προς τη πλευρά του χαρακτηριστικού που θεωρεί ότι υπερισχύει. Έτσι δηλώνει τόσο την προτίμηση του προς αυτό, επιλέγοντας την πλευρά, όσο και το βαθμό της προτίμησης στο ένα έναντι του άλλου, επιλέγοντας την κατάλληλη βαθμολογία της κλίμακας.

Στην αρχή του ερωτηματολογίου υπάρχουν ερωτήσεις που σχετίζονται με το προφίλ του ερωτώμενου και αφορούν το φύλο, την ηλικία το μορφωτικό επίπεδο, τον αριθμό των μελών της οικογένειας, τη συμμετοχή του σε ομάδα, τον τομέα απασχόλησης καθώς και τα στοιχεία της επαγγελματικής του δραστηριότητας. Σε περίπτωση που ο ερωτώμενος έχει εισοδήματα από τον αγροτικό τομέα καλείται να περιγράψει τη μορφή της εκμετάλλευσής του (αμιγώς γεωργική, αμιγώς κτηνοτροφική και μικτή), τις καλλιέργειες που έχει με τις εκτάσεις ανά καλλιέργεια και τις στρεμματικές τους αποδόσεις, τον αριθμό των ζώων που εκτρέφει, την παραγωγική τους κατεύθυνση και την απόδοση ανά ζώο, τον αριθμό των επιλέξιμων εκτάσεων, το

ποσό της ενιαίας ενίσχυσης καθώς και το ποσό της συνδεδεμένης ενίσχυσης που λαμβάνει.

Στην προτελευταία σελίδα του ερωτηματολογίου υπάρχουν πίνακες για τη διευκόλυνση συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου ενώ στην τελευταία σελίδα μια σύντομη περιγραφή της κλίμακας από το ένα (1) έως το εννέα (9) της μεθόδου A.H.P., όπως αυτή παρουσιάστηκε στον πίνακα 2 της ενότητας «2.4.5. Στάδιο συγκριτικής αξιολόγησης» τους τρέχοντος κεφαλαίου, συνοδευόμενο με ένα παράδειγμα για την καλύτερη κατανόηση της κλίμακας από τη μεριά του ερωτώμενου.

Το επόμενο στάδιο της εργασίας περιλαμβάνει τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από 77 άτομα και από τα 6 focus groups όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 10.

Πίνακας 10: Επιλογή ατόμων σε κάθε focus group.

Focus Groups	f
Γεωπόνοι - Κτηνίατροι - Εταιρίες Πώλησης Ζωοτροφών	9
Γεωργοί - Κτηνοτρόφοι	21
Μεσίτες - Έμποροι Γεωργικών Προϊόντων	6
Μεταποιητές	7
Θεσμικοί και Δημόσιοι Φορείς	8
Καταναλωτές	26
Σύνολο	77

Όπως βλέπουμε συνολικά επιλέχθηκαν 9 άτομα από το group A, 21 άτομα από το group B, 6 άτομα από το group C, 7 άτομα από το group D, 8 άτομα από το group E και 26 από το group F. Η επιλογή των ερωτηθέντων στηρίχθηκε σε προσωπικές γνωριμίες του ερευνητή.

3. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει την Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας και συγκεκριμένα τους Καλλικρατικούς Δήμους Αργιθέας, Καρδίτσας, Λίμνης Πλαστήρα Μουζακίου, Παλαμά και Σοφάδων, το Δήμο Φαρσάλων της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας και τους Δήμους Δομοκού και Μακρακώμης της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας. Σύμφωνα με την οδηγία 75/268/ΕΟΚ και την τροποποίησή της 82/768/ΕΟΚ, αλλά και την κατάταξη της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.) η περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως «δυναμική».

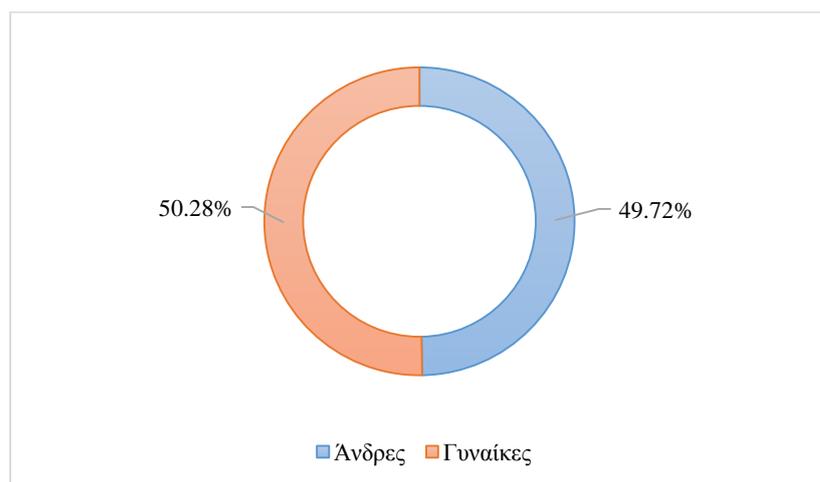
Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στη συγκεκριμένη περιοχή καθώς αποτελεί περιοχή (τομέα) επαγγελματικής δραστηριότητας του ερευνητή ο οποίος είναι υπάλληλος στον ιδιωτικό τομέα και απασχολείται σε βιομηχανία βάμβακος. Αν και δίνουμε έμφαση στο μη μεταβιβάσιμο χαρακτήρα των αποτελεσμάτων, αξίζει να ληφθεί υπόψη ο γεωργικός χαρακτήρας της περιοχής, στην ανάλυση. Ο πρωτογενής τομέας της περιοχής απασχολεί το 31,72% της εργασίας. Στην πραγματικότητα, οι επιλέξιμες εκτάσεις, βάσει των στοιχείων του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης των Εκμεταλλεύσεων (Ο.Σ.Δ.Ε.) του έτους 2011 στην περιοχή μελέτης καταλαμβάνουν περίπου 2,6 εκατομμύρια εκτάρια. Στο πλαίσιο αυτό, η Κ.Α.Π. έχει μεγάλη σημασία για την περιοχή αυτή και τους πολίτες της, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη:

1. ο προσανατολισμός της παραγωγής προς άκρως επιδοτούμενα προϊόντα όπως το βαμβάκι, τα σιτηρά, ο καπνός, η εκτροφή αγελάδων γαλακτοπαραγωγής κλπ.
2. η ανάγκη ενθάρρυνσης της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που στοχεύει στην αναστροφή της ηλικιακής διάρθρωσης και του μικρού μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, στην αναδιάρθρωση και την ανάπτυξη επιχειρηματικών δομών μέσω της προώθησης του τεχνολογικού εξοπλισμού και της καινοτομίας, στην αναβάθμιση και βελτίωση των υποδομών του πρωτογενή τομέα και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προσαρμογή του στις νέες απαιτήσεις (Άξονας 1),
3. η εφαρμογή μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος και κυρίως για την προστασία των ευαίσθητων στα νιτρικά περιοχών (Μέτρο 214 «Γεωργό-περιβαλλοντικές Ενισχύσεις, Άξονας 2).

3.1. Δημογραφικά Στοιχεία

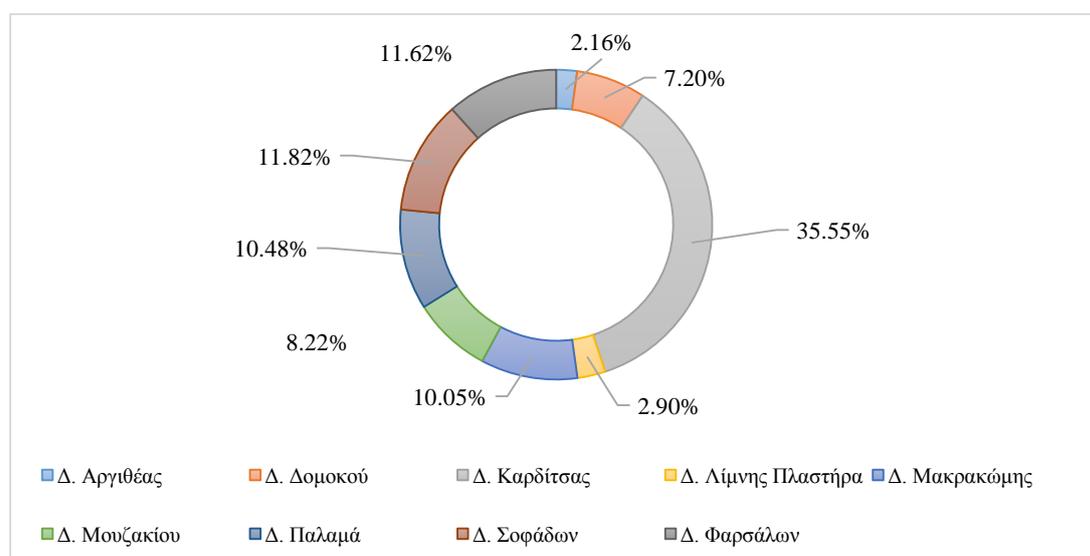
Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής (2011) ο μόνιμος πληθυσμός στην περιοχή μελέτης ανέρχεται στους 159.620 εκ των οποίων το 49,72% είναι άνδρες και το 50,28% γυναίκες (Πίνακας 2 του Παραρτήματος IV).

Γράφημα 1: Πληθυσμός ανά φύλο στην περιοχή μελέτης

Το μεγαλύτερο ποσοστό του μόνιμου πληθυσμού καταλαμβάνει ο Δήμος Καρδίτσας με ποσοστό 35,55% και ακολουθούν οι Δήμοι Σοφάδων (11,82%) και Φαρσάλων (11,62%) ενώ τα μικρότερα ποσοστά καταλαμβάνουν οι ορεινοί Δήμοι Αργιθέας (2,16%) και Λίμνης Πλαστήρα (2,90%), βλ. Πίνακα 1, Παράρτημα IV.

Γράφημα 2: Διάρθρωση πληθυσμού ανά Δήμο της περιοχής μελέτης

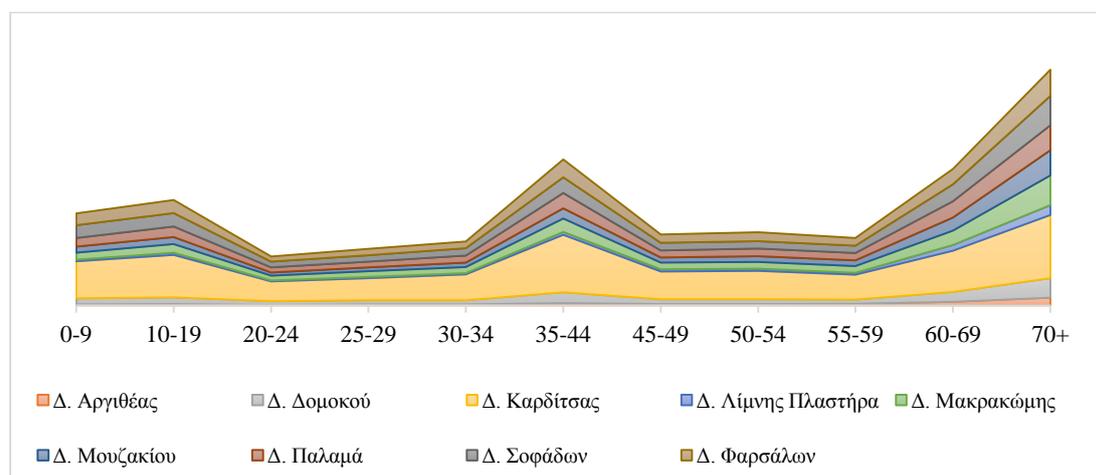

Όπως παρατηρούμε στον ίδιο πίνακα, η ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς, η μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού είναι στο πιο γηρασμένο στρώμα (ηλικιακή κλάση 70+) με ποσοστό 21,48%. Είναι εμφανές ότι το 33,92% του πληθυσμού είναι άνω των 60 ετών. Αποτέλεσμα της ηλικιακής σύνθεσης των πολιτών στην περιοχή μελέτης είναι η διαρκής βιολογική μείωση του αριθμού και των απασχολούμενων. Επιπλέον η μεγάλη ηλικία συνδέεται:

1. Με μειωμένες προσδοκίες και συνεπώς μειωμένο ενδιαφέρον για διαρθρωτικές μεταβολές που έχουν μακροχρόνια απόδοση. Αντιστρόφως λόγω του περιορισμένου ορίζοντα, το ενδιαφέρον συγκεντρώνεται κυρίως στο βραχυχρόνιο όφελος (καλύτερες τιμές, επιδοτήσεις κλπ.) χωρίς ριζικές παρεμβάσεις.
2. Με περιορισμένη διάθεση αναζήτησης και εφαρμογές νέας τεχνολογίας η οποία αντιμετωπίζεται με επιφυλακτικότητα.
3. Με αίσθηση επαγγελματικής επάρκειας και άμεση ή σιωπηρή απόρριψη προσπαθειών για εισαγωγή βελτιώσεων

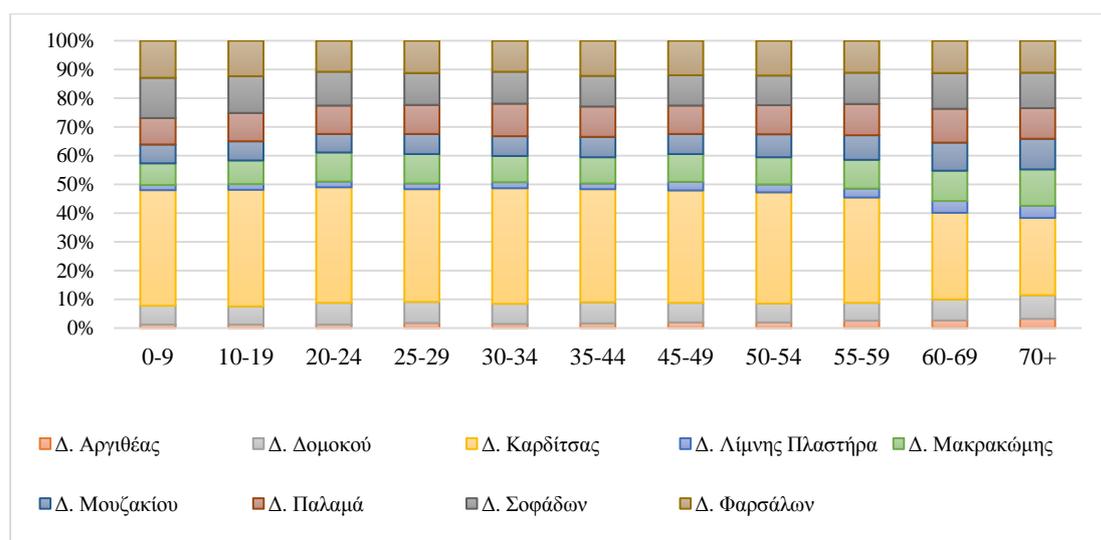
Αντιθέτως τα μικρότερα ποσοστά στον πληθυσμό έχουν τα νεανικά στρώματα ηλικίας 20-24, 25-29 και 30-34, βλ. Πίνακα 1, Παράρτημα IV. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο αριθμός των ηλικιακών τάξεων, αλλά και τα διαστήματά τους δόθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) από την απογραφή του μόνιμου πληθυσμού 2011 και δεν δημιουργήθηκαν βάσει του τύπου $T = 1 + 3.3 \times \text{Log}(n)$ όπου n ο αριθμός των παρατηρήσεων. Ο ερευνητής προσπάθησε να δημιουργήσει τάξεις βάσει του παραπάνω τύπου, αλλά δεν ήταν εφικτός ο μερισμός των παρατηρήσεων.

Γράφημα 3: Κατανομή πληθυσμού ανά Δήμο και ηλικιακή κλάση

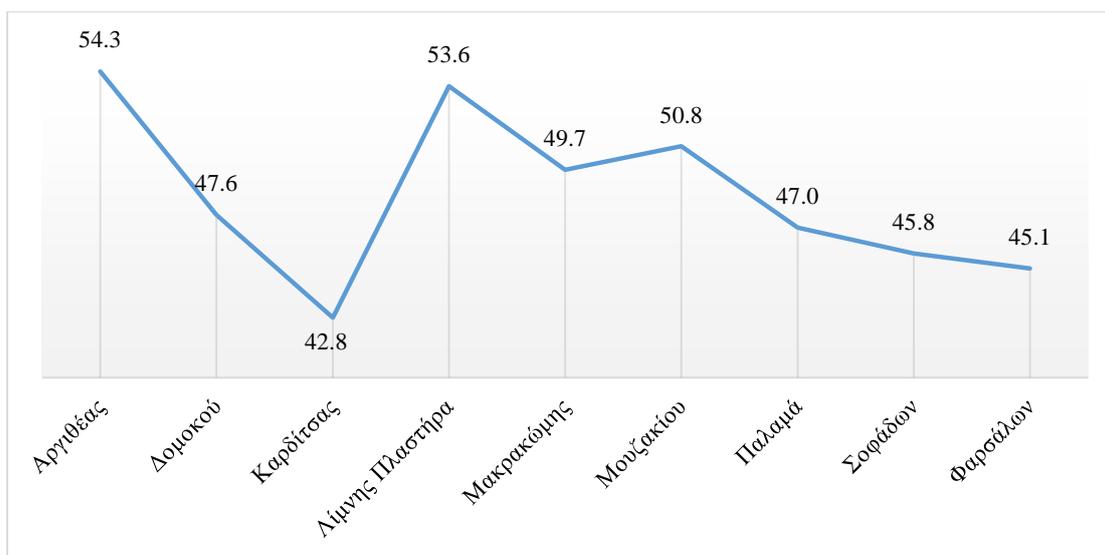
Το Γράφημα 3 μας δίνει τη δυνατότητα να βγάλουμε πολλά συμπεράσματα όσον αφορά την κατανομή και τη διάρθρωση του πληθυσμού. Αρχικά παρατηρούμε τη μορφή της κατανομής. Έχουμε 3 κορυφές με υψηλότερη αυτή της ηλικιακής τάξης 70+, ακολουθεί η τάξη 35-44 και έπεται η τάξη 10-19. Επιπροσθέτως διακρίνουμε ότι σε κάθε τάξη το μεγαλύτερο ποσοστό το κατέχει ο Δήμος Καρδίτσας, γεγονός λογικό καθώς αποτελεί τον μεγαλύτερο Δήμο στην περιοχή μελέτης. Παράλληλα παρατηρούμε τα χαμηλά ποσοστά των ορεινών Δήμων Αργιθέας, Λίμνης Πλαστήρα και Μουζακίου στα πιο νεανικά στρώματα, τα οποία σταδιακά αυξάνονται καθώς μεταβαίνουμε στα πιο γηρασμένα. Χαρακτηριστικά ο χρωματισμός που αναπαριστά το Δήμο Αργιθέας αρχίζει να διαφαίνεται από την ηλικιακή τάξη 35-44 και μετά, φαινόμενο που παρατηρείται και στο επόμενο γράφημα (Γράφημα 4). Ομοίως και για τους Δήμους Λίμνης Πλαστήρα και Μουζακίου.

Γράφημα 4: Διάρθρωση πληθυσμού ανά Δήμο και ηλικία

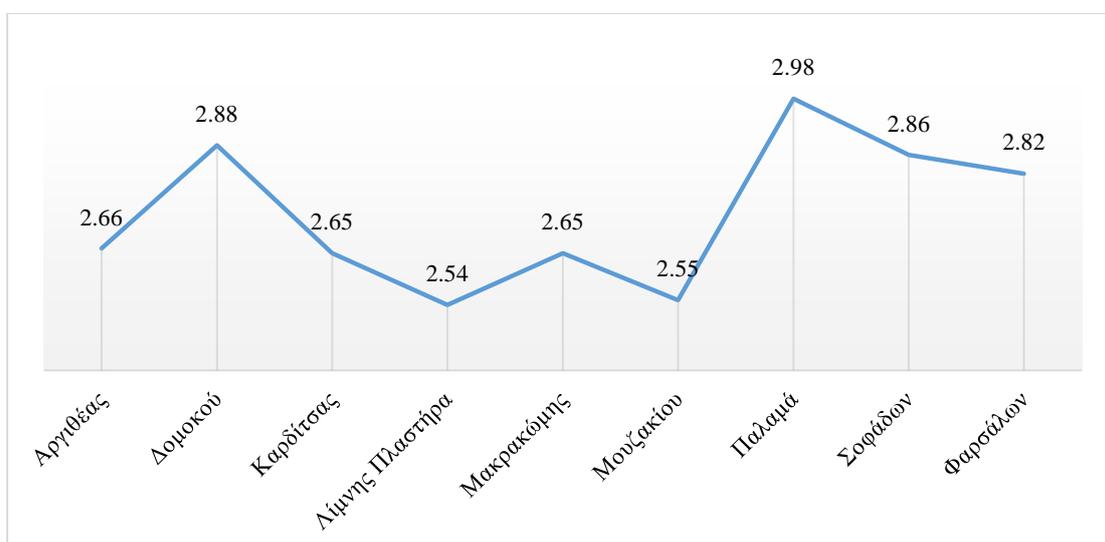
Επίσης ο Πίνακας 3 του Παραρτήματος IV επιβεβαιώνει την παραπάνω παρατήρηση. Παρατηρούμε ότι την μεγαλύτερη μέση ηλικία έχουν οι ορεινοί Δήμοι. Στο Δήμο Αργιθέας η μέση ηλικία είναι 54,3 έτη, στο Δήμο Λίμνης Πλαστήρα τα 53,6 και στο Δήμο Μουζακίου τα 50,8. Αντίθετα οι μικρότερες μέσες ηλικίες σημειώνονται στις πεδινές και πιο αστικές περιοχές με το Δήμο Καρδίτσα να έχει τη μικρότερη μέση ηλικία (42,8 έτη) ενώ ακολουθεί ο Δήμος Φαρσάλων με 45,1. Εκτιμάται ότι στην περιοχή μελέτης η μέση ηλικία είναι 46,1 έτη.

Γράφημα 5: Μέση ηλικία κατοίκων ανά Δήμο

Όσον αφορά το μέσο μέγεθος νοικοκυριού, το μεγαλύτερο έχει ο Δήμος Παλαμά με 2,98 άτομα και ακολουθούν οι Δήμοι Δομοκού (2,88 άτομα) και Σοφάδων (2,86 άτομα), ενώ στην τελευταία θέση βρίσκονται οι Δήμοι Λίμνης Πλαστήρα (2,54 άτομα) και Μουζακίου (2,55 άτομα). Κι εδώ είναι φανερό ότι οι ορεινοί Δήμοι έχουν μικρότερο μέγεθος νοικοκυριού σε σχέση με τους πεδινούς. Σε συνδυασμό και με τη μεγάλη μέση ηλικία είναι φανερό ότι στους συγκεκριμένους Δήμους υπάρχουν νοικοκυριά που απαρτίζονται κυρίως από ηλικιωμένους ενώ οι νέοι έχουν πιθανότατα μετακινηθεί σε αστικές ή πεδινές περιοχές. Το μέσο μέγεθος νοικοκυριού στην περιοχή μελέτης εκτιμάται στα 2,73 άτομα.

Γράφημα 6: Μέσο μέγεθος νοικοκυριού ανά Δήμο

3.2. Επίπεδο Εκπαίδευσης

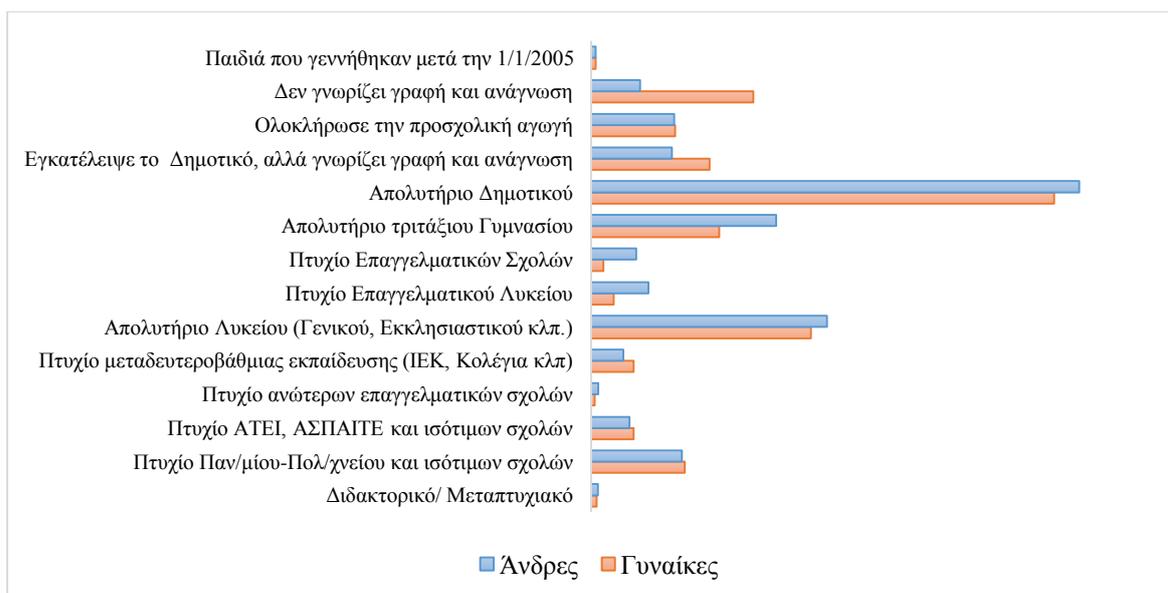
Αξίζει να αναφερθεί ότι το μορφωτικό επίπεδο του μόνιμου πληθυσμού στην περιοχή μελέτης είναι αρκετά χαμηλό. Το 34,01% είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 35,01% απόφοιτοι δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας, μόλις το 10,29% είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ το 20,68% είναι απόφοιτοι άλλων βαθμίδων (Πίνακας 5, Παράρτημα IV).

Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 4 του Παραρτήματος IV, το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού της περιοχής μελέτης είναι κυρίως πρωτοβάθμιας ή και κατώτερης εκπαίδευσης (48,57%). Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο κατά τεκμήριο συνεπάγεται:

1. Δυσχέρεια άντλησης πληροφοριών μέσω γραπτού λόγου και στήριξη στην προφορική επικοινωνία ή στα οπτικοακουστικά μηνύματα, τα οποία δεν είναι πάντοτε επαρκή και αμερόληπτα.
2. Αδυναμία βελτίωσης του επιπέδου γνώσεων μέσω ατομικής προσπάθειας και πρωτοβουλίας και εξάρτηση από τις προσφερόμενες πληροφορίες.
3. Εφαρμογή αποκλειστικά του εμπειρισμού στη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και στη λήψη σημαντικών οικονομικών αποφάσεων, αλλά και εμπειρική μόνο εκτίμηση των επιπτώσεών τους.
4. Καθυστέρηση στην εκτίμηση και στην υιοθέτηση καινοτομιών και εξελίξεων στην επιστήμη και την τεχνολογία και στήριξη στο παράδειγμα περισσότερο παρά στη μεταβίβαση γνώσεων.

Ενθαρρυντικό βέβαια είναι και το γεγονός ότι με την πάροδο του χρόνου το ποσοστό των ατόμων ανώτατης και ανώτερης εκπαίδευσης διευρύνεται. Στο Γράφημα 7 παρατηρούμε πλέον και οπτικά ότι το μορφωτικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη συχνότητα είναι αυτό με απολυτήριο δημοτικού και ακολουθούν οι απόφοιτοι λυκείου και στη συνέχεια οι απόφοιτοι τριτάξιου γυμνασίου. Επίσης κάτι άλλο που μας παρουσιάζει το συγκεκριμένο γράφημα είναι ότι στα χαμηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης η συχνότητα των γυναικών είναι αρκετά υψηλότερη από αυτή των ανδρών, γεγονός που σχετίζεται με τις κοινωνικές αντιλήψεις του παρελθόντος όπου τα κορίτσια έμεναν σπίτι για να βοηθούν στις δουλειές του σπιτιού με αποτέλεσμα να μην μορφώνονται.

Γράφημα 7: Επίπεδο εκπαίδευσης (σύγκριση κατά φύλο)

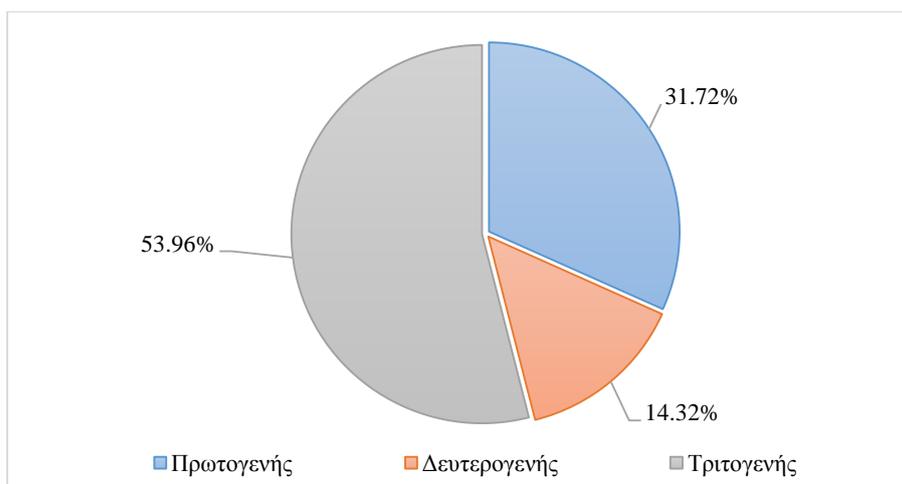
Το υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σημειώνεται στους ορεινούς Δήμους: Λίμνης Πλαστήρα (43,93%), Αργιθέας (41,97%) και Μουζακίου (40,58%). Αντίθετα το υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εμφανίζεται στο Δήμο Καρδίτσας με ποσοστό 16,71% (Πίνακας 6, Παράρτημα IV).

Είναι προφανές ότι στους ορεινούς δήμους υπάρχει σημαντικό θέμα με το επίπεδο εκπαίδευσης του μόνιμου πληθυσμού εν αντιθέσει με τους πεδινούς δήμους και κυρίως τους πιο αστικούς, όπου το επίπεδο εκπαίδευσης είναι πολύ πιο υψηλό.

3.3. Απασχόληση

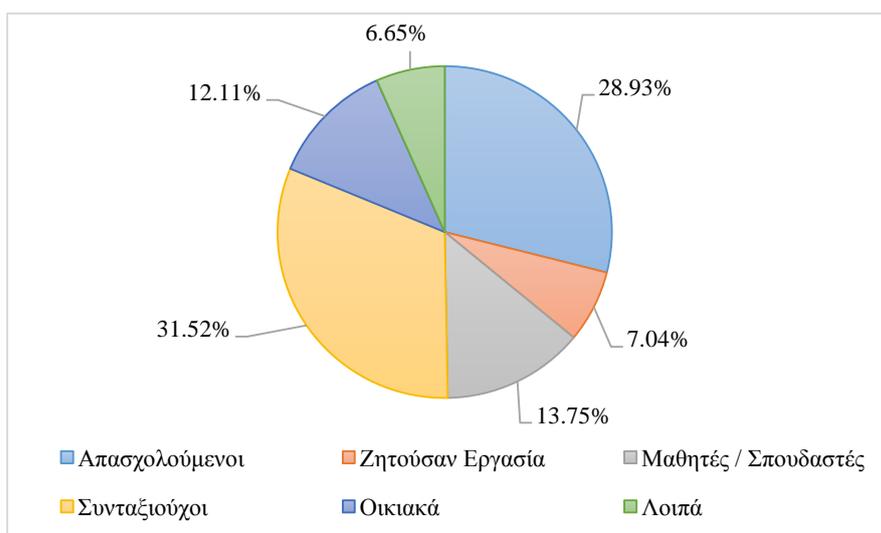
Οι απασχολούμενοι στην περιοχή μελέτης ανέρχονται στους 46.174 (28,93% του μόνιμου πληθυσμού). Από αυτούς το 31,72% απασχολείται στον Πρωτογενή τομέα, μόλις το 14,32% στον Δευτερογενή και το 53,96% στον Τριτογενή (Πίνακας 7, Παράρτημα IV). Αξίζει να σημειωθούν i) το πολύ υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον Πρωτογενή τομέα που έχει η περιοχή μελέτης και ii) το πολύ χαμηλό ποσοστό όσον αφορά τον Δευτερογενή.

Γράφημα 8: Απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Το 7,04% του μόνιμου πληθυσμού είναι άτομα που ζητούσαν εργασία, το 31,52% είναι συνταξιούχοι, το 12,11% ασχολείται με τα οικιακά, το 6,65% στην κατάσταση ασχολίας δήλωσε λοιπά, ενώ το 13,75% είναι μαθητές και σπουδαστές (Πίνακας 7, Παράρτημα IV). Σε αυτή την παράγραφο αυτό που πρέπει να σημειωθεί είναι το πολύ υψηλό ποσοστό συνταξιούχων στην περιοχή μελέτης.

Γράφημα 9: Κατάσταση ασχολίας

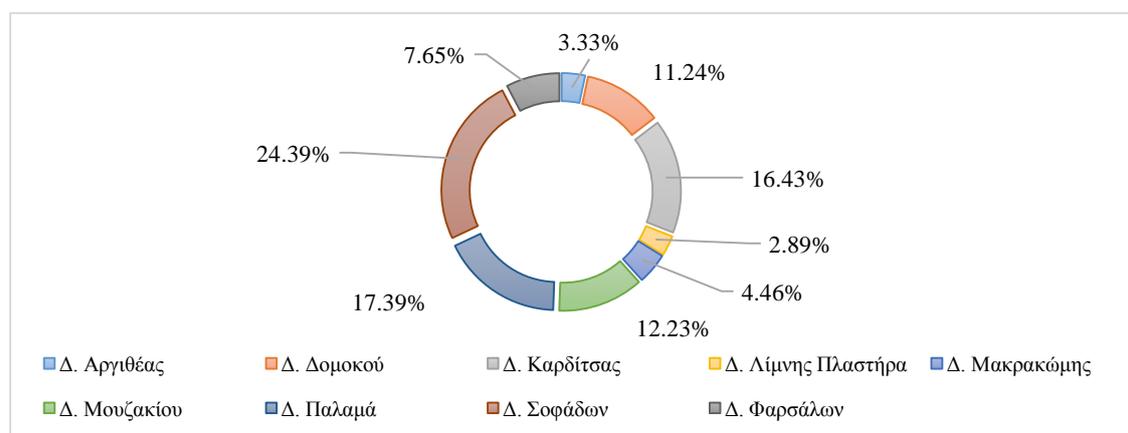
Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 8 του Παραρτήματος IV, παρατηρούμε ότι το υψηλό ποσοστό απασχόλησης του Δήμου Λίμνης Πλαστήρα στον τομέα παροχής

υπηρεσιών. Το γεγονός αυτό συνδέεται άμεσα με την τουριστική ανάπτυξη που έχει πραγματοποιηθεί στη Λίμνη Πλαστήρα με τη δημιουργία αγροτουριστικών μονάδων μέσω των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης (Leader1, Leader2, Leader+) και αποτελεί σήμερα έναν από τους σημαντικότερους ορεινούς τουριστικούς προορισμούς της χώρας. Είναι φανερό ότι η εφαρμογή μέτρων του 2^{ου} Πυλώνα στη συγκεκριμένη περιοχή ενίσχυσε σημαντικά την τοπική οικονομία αύξησε την απασχόληση ενώ συνέβαλε στην πραγματοποίηση έργων υποδομής για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο.

3.6. Ο γεωργικός τομέας της περιοχής μελέτης

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ο.Σ.Δ.Ε. του 2011, στην περιοχή μελέτης υπάρχουν συνολικά 20.532 άτομα που κάνουν δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. με μέση ηλικία τα 60,16 χρόνια. Οι επιλέξιμες εκτάσεις υπολογίζονται στα 181.515,14 εκτάρια¹, με μέση επιλέξιμη έκταση 8,84 εκτάρια ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε., ενώ το ζωικό κεφάλαιο ανέρχεται στις 272.171 δηλωθείσες ζωικές μονάδες² με μέσο όρο τις 94 Ζ.Μ.³ ανά δήλωση (Πίνακας 9 και 10 του Παραρτήματος IV). Η κατανομή των επιλέξιμων εκτάσεων και του ζωικού κεφαλαίου που δηλώνονται σε κάθε Δήμο της περιοχής μελέτης παρουσιάζονται αναλυτικά στο Γραφήματα 10 και 11 καθώς και στους Πίνακες 9 και 10 του Παραρτήματος IV.

Γράφημα 10: Διάρθρωση επιλέξιμων εκτάσεων ανά Δήμο

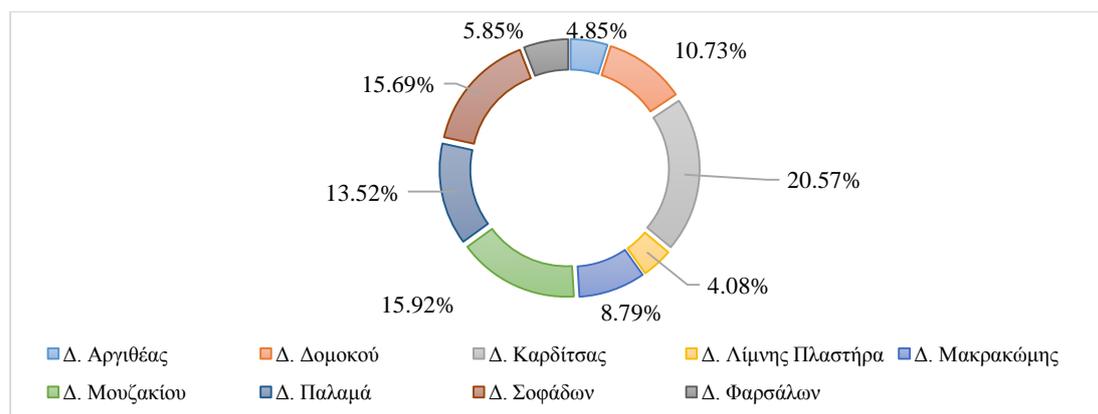

¹ 1 εκτάριο = 10 στρέμματα

² 1 ζωική μονάδα = Αγελάδα με μοσχάρι

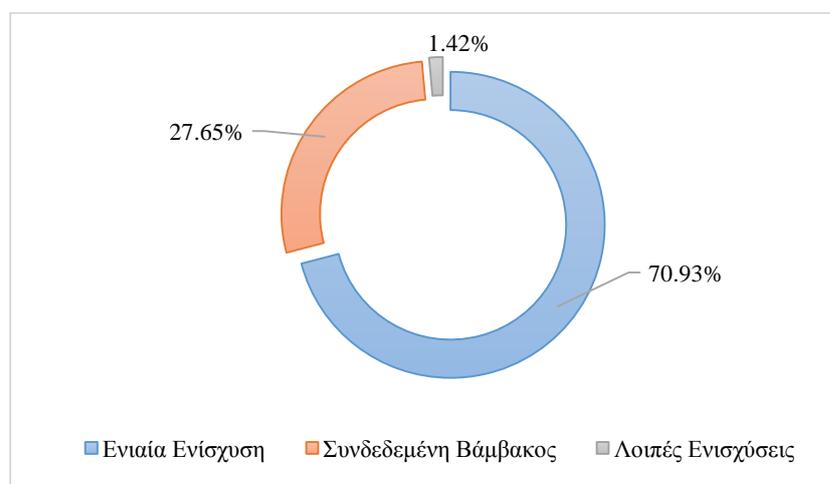
³ Ζ.Μ. = Ζωική Μονάδα

Γράφημα 11: Διάρθρωση ζωικών μονάδων ανά Δήμο.

Οι συνολικές επιδοτήσεις ανέρχονται στα 123.106.741,02 € εκ των οποίων τα 87.314.068,84 € (70,93%) αποτελούν την ενιαία ενίσχυση, τα 34.039.291,68 € (27,65%) την συνδεδεμένη ενίσχυση βάμβακος ενώ μόλις το 1,42% αποτελεί λοιπές επιδοτήσεις (Πίνακας 10, Παράρτημα IV).

Γράφημα 12: Διάρθρωση επιδοτήσεων

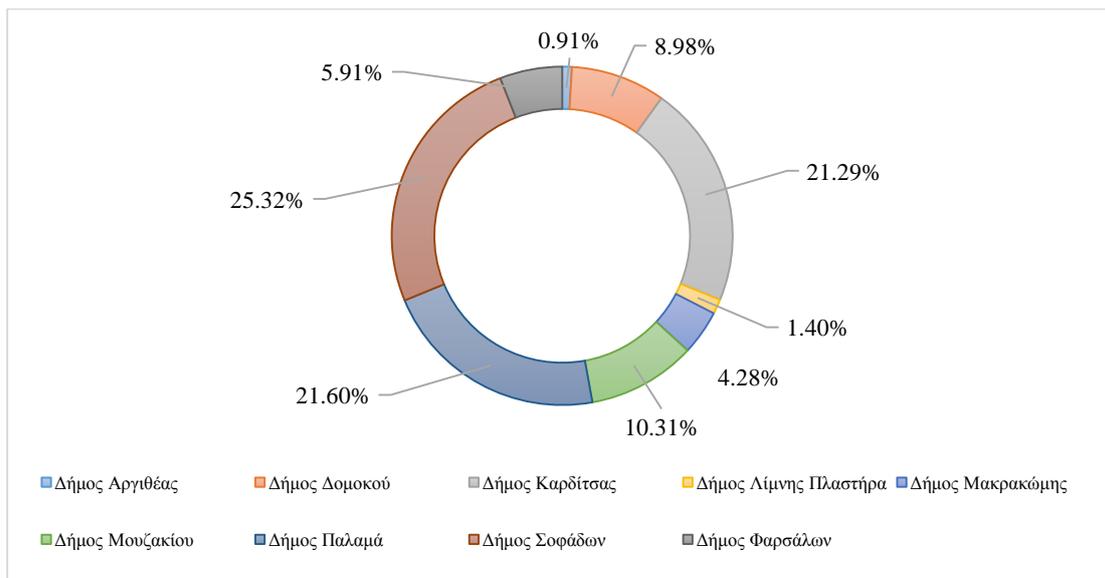
Είναι φανερό ότι για την περιοχή μελέτης η καλλιέργεια του βαμβακιού είναι πολύ σημαντική.

3.6.1. Κατανομή ατόμων που κάνουν δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. ανά Δήμο και Ηλικία

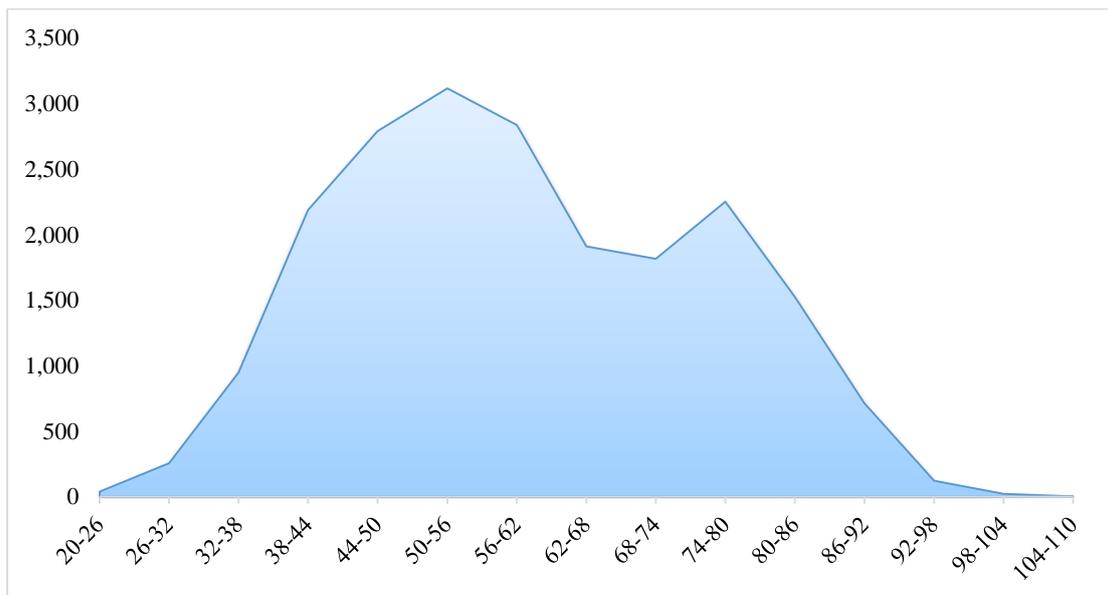
Τα άτομα που κάνουν δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. στην περιοχή μελέτης ανέρχονται στους 20.532 με μέση ηλικία τα 60,16 έτη (Πίνακας 9, Παράρτημα IV). Μετά την

αφαίρεση των ακραίων τιμών, παρατηρούμε τελικά ότι τα άτομα που κάνουν δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. είναι 20,530. Η κατανομή ανά Δήμο και ηλικία των ατόμων που κάνουν δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. παρουσιάζεται αναλυτικά στους Πίνακες 15 και 16 του Παραρτήματος IV και στα Γραφήματα 13, 14 και 15 που ακολουθούν.

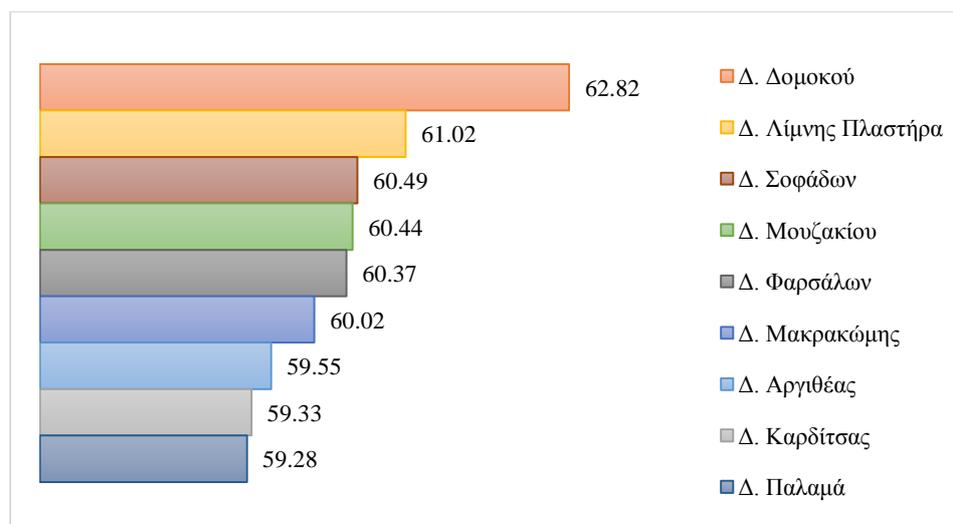
Γράφημα 13: Άτομα που κάνουν δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. ανά Δήμο

Γράφημα 14: Κατανομή δικαιούχων ανά ηλικία

Γράφημα 15: Μέση ηλικία δικαιούχων ανά Δήμο

Αξίζει να αναφερθεί ότι η μεγαλύτερη ηλικία είναι τα 107 έτη όπου αποτελεί και ακραία τιμή (outlier). Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 11 του Παραρτήματος IV, το 31,41% των ατόμων που κάνουν δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. είναι άνω των 68 ετών. Πρακτικά οι συγκεκριμένοι δικαιούχοι δεν ασχολούνται με τη γεωργική δραστηριότητα και στις περισσότερες των περιπτώσεων δεν εισπράττουν οι ίδιοι τις γεωργικές ενισχύσεις για λογαριασμό τους, αλλά τις δηλώνουν στο όνομά τους για λόγους φοροαποφυγής ή για λόγους διατήρησης των δικαιωμάτων¹ των "πραγματικών" δικαιούχων που τις περισσότερες περιπτώσεις είναι συγγενικά τους πρόσωπα (παιδιά, εγγόνια, κλπ.).

3.6.2. Κατανομή επιλέξιμων εκτάσεων και καλλιιεργειών

A. Επιλέξιμες Εκτάσεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ο.Σ.Δ.Ε. 2011 και μετά την επεξεργασία τους και την αφαίρεση των ακραίων τιμών με τη χρήση του Box Plot του Microsoft Excel Office 2013, καταλήξαμε στους Πίνακες 13, 14 και 15 του Παραρτήματος IV.

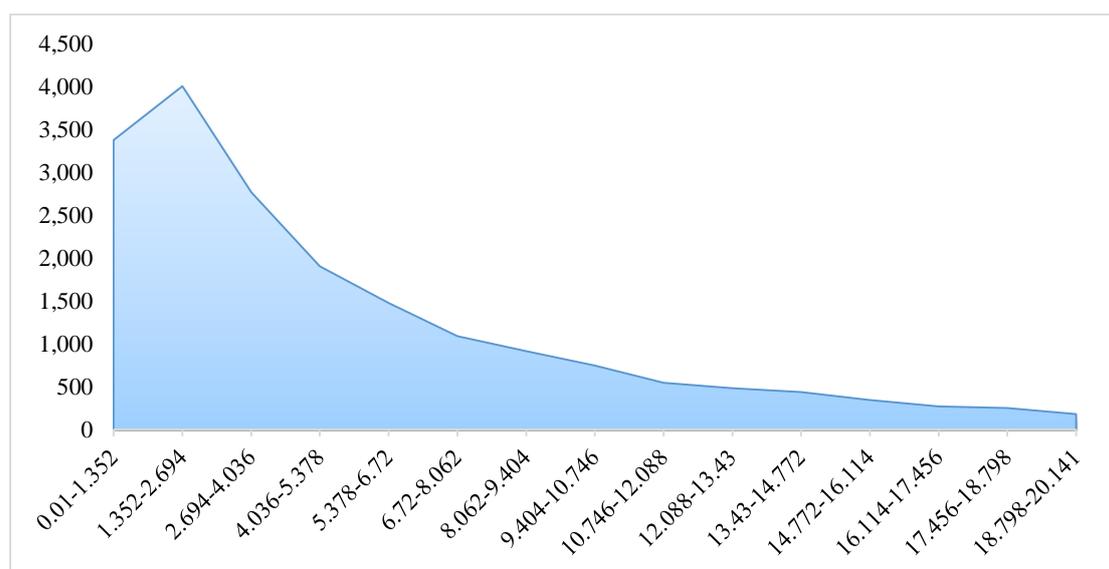
Τα άτομα που δηλώνουν επιλέξιμες εκτάσεις στο Ο.Σ.Δ.Ε., υπολογίζονται στα 18.763, με συνολικές επιλέξιμες εκτάσεις 97.465.87 εκτάρια τα οποία κατανέμονται σε

¹ Στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι είναι ετεροεπαγγελματίες ή έχουμε μεταβίβαση δικαιωμάτων σε γεωργούς πραγματοποιείται μείωση της ενιαίας ενίσχυσης κατά 30% ή 5% αντίστοιχα.

15 τάξεις, (Πίνακας 14, Παράρτημα IV). Τη μεγαλύτερη συχνότητα έχει η τάξη 1,35 – 2,69 εκτάρια με ποσοστό 21,35% και ακολουθεί η τάξη 0,01 – 1,352 εκτάρια με ποσοστό 17,98% (Πίνακα 13 του Παραρτήματος IV).

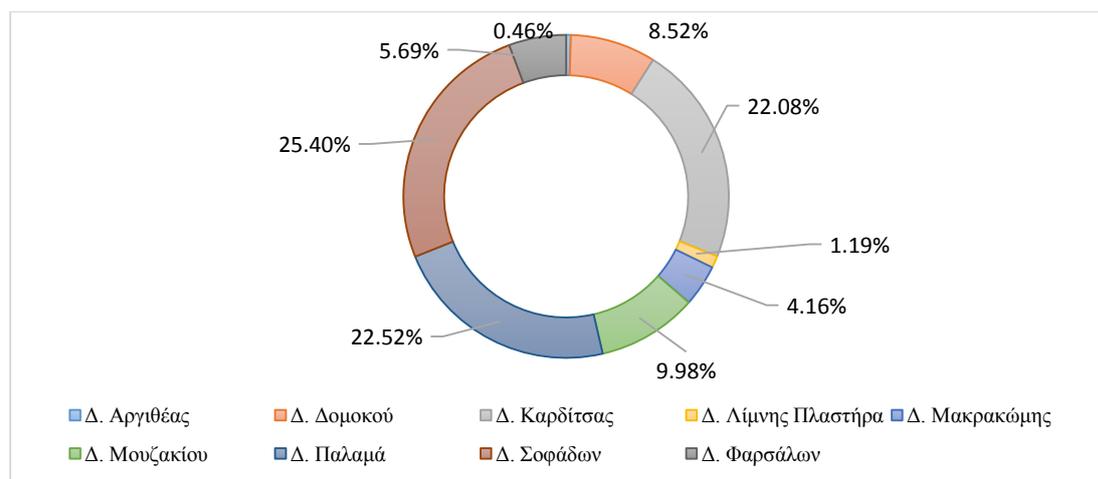
Στο Γράφημα 16 παρατηρούμε ότι η κατανομή των ατόμων που δηλώνουν επιλέξιμες εκτάσεις έχει λοξότητα με ουρά προς τα δεξιά. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι όσο αυξάνεται ο αριθμός των επιλέξιμων εκτάσεων ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. μειώνεται και η συχνότητα των δικαιούχων. Το γεγονός αυτό μας δείχνει ότι η πλειοψηφία των παραγωγών στις δηλώσεις Ο.Σ.Δ.Ε. δηλώνουν μικρό αριθμό επιλέξιμων εκτάσεων, άρα ως επί των πλείστων μιλάμε για μικρό μέγεθος γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Γράφημα 16: Κατανομή δικαιούχων βάσει των επιλέξιμων εκτάσεων

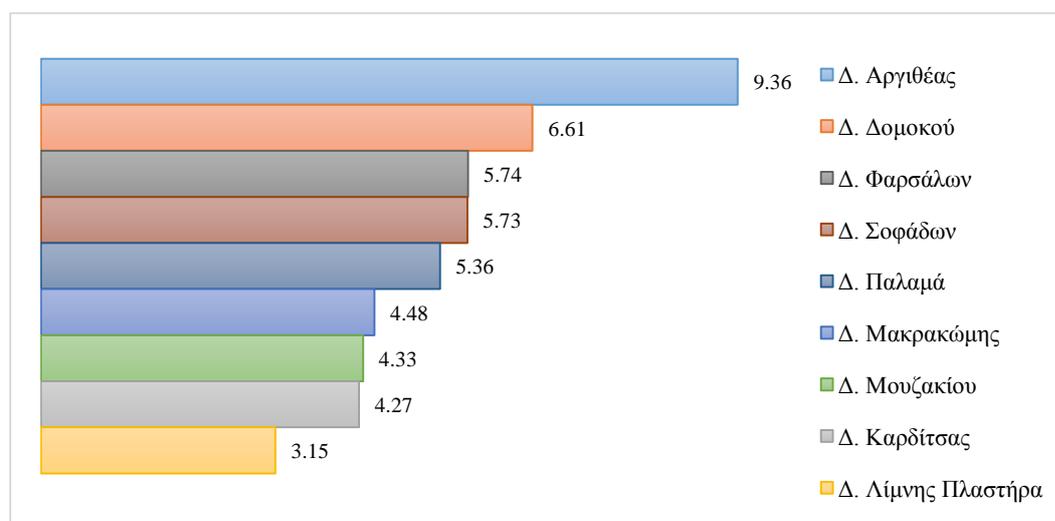
Στον Πίνακα 13 του Παραρτήματος IV και στο Γράφημα 17 παρουσιάζονται αναλυτικά η κατανομή των επιλέξιμων εκτάσεων ανά Δήμο της περιοχής μελέτης.

Γράφημα 17: Κατανομή καλλιεργούμενων εκτάσεων ανά Δήμο

Επιπροσθέτως ο Πίνακας 14 του ίδιου Παραρτήματος μας δείχνει το μέσο αριθμό επιλέξιμων εκτάσεων ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. σε κάθε Δήμο. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο μεγάλος αριθμός επιλέξιμων εκτάσεων που δηλώνονται ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. στο Δήμο Αργιθέας οφείλεται κυρίως στην ύπαρξη βοσκοτόπων που αντιστοιχεί στο 97,07% επί της συνολικής δηλωθείσας έκτασης του Δήμου και στο 19,45% επί της συνολικής δηλωθείσας έκτασης της περιοχής μελέτης (Πίνακας 15, Παράρτημα IV). Μία σύντομη εικόνα των επιλέξιμων εκτάσεων ανά δήλωση σε κάθε Δήμο απεικονίζεται επίσης στο Γράφημα 18.

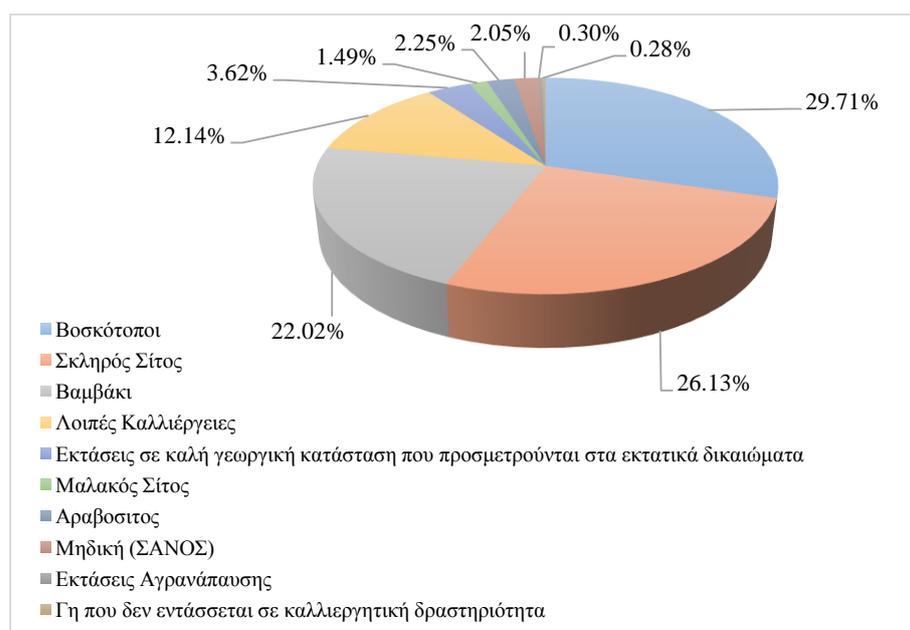
Γράφημα 18: Μέση επιλέξιμη έκταση ανά δήλωση και κάθε Δήμο

B. Καλλιέργειες

Στην περιοχή μελέτης τη μεγαλύτερη έκταση καταλαμβάνουν οι βοσκότοποι με έκταση 768.722,8 εκτάρια, 29,71% επί του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων όπως αυτές αναφέρονται στη βάση δεδομένων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. (<https://it.opekepe.gr/aggregate/>¹). Ο σκληρός σίτος καταλαμβάνει έκταση 676.007,6 εκτάρια (26,13%), το βαμβάκι 569.883,0 (22,02%), ο αραβόσιτος 58.197,5 (2,25%), η μηδική 52.996,3 (2,05%), το μαλακό σιτάρι 38.682,3 (1,49%) ενώ το 12,14% καλύπτεται από λοιπές καλλιέργειες (314.198,9 εκτάρια). Επίσης το 3,62% είναι εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση που προσμετρούνται στα εκτατικά δικαιώματα, το 0,30% εκτάσεις αγρανάπαυσης και το 0,28% γη που δεν εντάσσεται σε καλλιεργητική δραστηριότητα, βλ. Πίνακα 15, Παράρτημα IV.

Γράφημα 19: Καλλιεργούμενες εκτάσεις και Βοσκότοποι στην περιοχή μελέτης

¹ Ο ερευνητής προσπάθησε να χρησιμοποιήσει πιο πρόσφατα δεδομένα του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., παρ' όλα αυτά οι προσπάθειές του παρέμειναν άκαρπες, αφενός λόγω μη ορθής λειτουργίας του συνδέσμου της διαδικτυακής πύλης του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. για στοιχεία των ετών 2011-2013, κατά τη περίοδο συλλογής των δεδομένων, αφετέρου λόγω αδυναμίας των υπαλλήλων του οργανισμού να παρέχουν τα απαιτούμενα στοιχεία. Η κακή ποιότητα παροχή πληροφοριών του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. είναι άξια σχολιασμού γεγονός που επηρεάζει πολύ την εξαγωγή χρήσιμων πληροφοριών και για ερευνητικούς σκοπούς, αλλά και για σκοπούς χάραξης ορθής Εθνικής Αγροτικής Πολιτικής.

Στον ίδιο Πίνακα παρατηρούμε ότι στους ορεινούς και ημιορεινούς Δήμους οι βοσκότοποι είναι αυτοί που καταλαμβάνουν τις μεγαλύτερες εκτάσεις. Συγκεκριμένα στο Δήμο Αργιθέας οι βοσκότοποι καταλαμβάνουν το 97,07% των δηλωθεισών εκτάσεων, στο Δήμο Λίμνης Πλαστήρα το 91,64%, στο Δήμο Μακρακώμης το 57,75% και στο Δήμο Μουζακίου το 56,94%.

Αντίθετα είναι εμφανές ότι στους πεδινούς Δήμους της περιοχής μελέτης η επικρατούσες καλλιέργειες είναι αυτές του σκληρού σίτου και του βαμβακιού όπου στις περισσότερες των περιπτώσεων καλύπτουν από το 41,85% έως και το 73,88% των καλλιεργούμενων εκτάσεων των πεδινών Δήμων (Πίνακας 15, Παράρτημα IV).

3.6.3. Ζωικό Κεφάλαιο

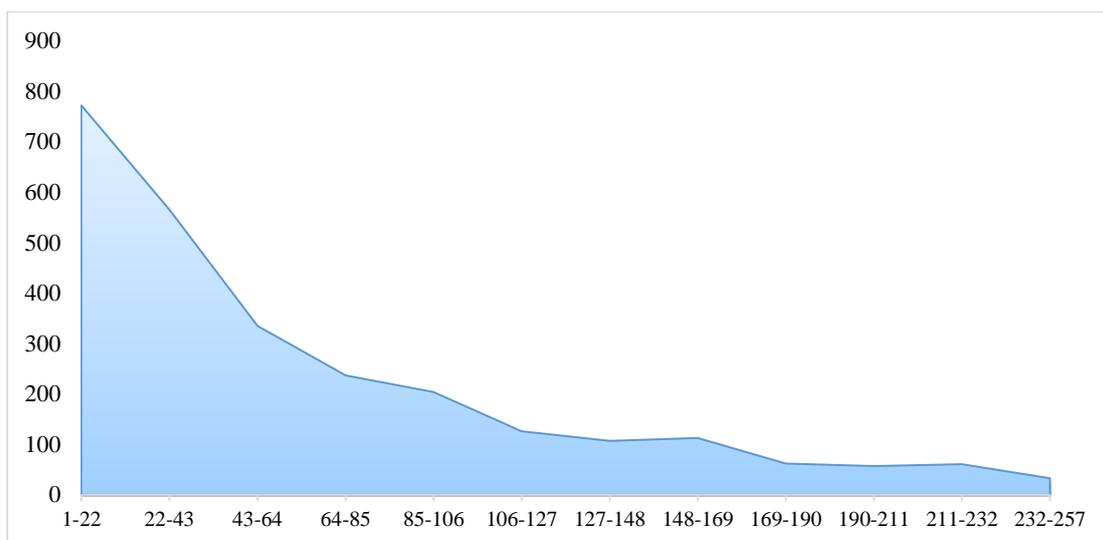
Συνολικά στην περιοχή μελέτης 2.889 άτομα δηλώνουν 272.171 Ζ.Μ. στις δηλώσεις Ο.Σ.Δ.Ε. με μέσο αριθμό 94 Ζ.Μ ανά δήλωση (Πίνακας 9, Παράρτημα IV). Μετά την επεξεργασία των δεδομένων και την αφαίρεση των ακραίων τιμών τα άτομα που δηλώνουν Ζ.Μ. στο Ο.Σ.Δ.Ε. είναι 2.672, με συνολικά 175.880 Ζ.Μ. οι οποίοι κατανομούνται σε 12 τάξεις¹ με διάστημα τάξης 21 Ζ.Μ., Πίνακες 19 και 20 του Παραρτήματος IV.

Τη μεγαλύτερη συχνότητα έχει η πρώτη τάξη 1 – 22 Ζ.Μ. ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. με ποσοστό 28,89%, ακολουθεί η τάξη 22-43 Ζ.Μ. με ποσοστό 21,15%, ενώ τη μικρότερη συχνότητα εμφανίζει η τελευταία τάξη 252-257 Ζ.Μ. με ποσοστό μόλις 1,24% των ατόμων που δηλώνουν Ζ.Μ. στις δηλώσεις Ο.Σ.Δ.Ε. .

Στο Γράφημα 20 παρατηρούμε ότι η κατανομή των Ζ.Μ. έχει λοξότητα με ουρά προς τα δεξιά. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι όσο αυξάνεται ο αριθμός των Ζ.Μ. ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. μειώνεται και η συχνότητα των δικαιούχων. Το γεγονός αυτό μας δείχνει ότι η πλειοψηφία των παραγωγών στις δηλώσεις Ο.Σ.Δ.Ε. δηλώνουν μικρό αριθμό Ζ.Μ., άρα ως επί των πλείστων μιλάμε για μικρός μέγεθος ζωικού κεφαλαίου ανά γεωργική εκμετάλλευση, (Πίνακα 16 του Παραρτήματος IV).

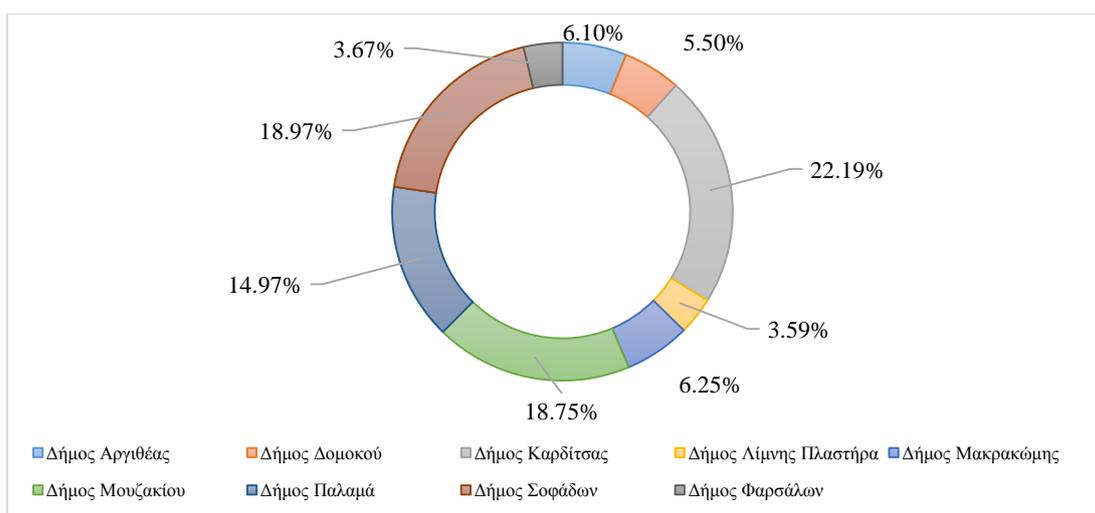
¹ Ο τρόπος κατασκευής των τάξεων των ατόμων που δηλώνουν Ζ.Μ στις δηλώσεις Ο.Σ.Δ.Ε. αναλύθηκε στην ενότητα «2.6. Ταξινόμηση του πληθυσμού και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής μελέτης».

Γράφημα 20: Κατανομή ατόμων που δηλώνουν ζωικές μονάδες (Ζ.Μ.)

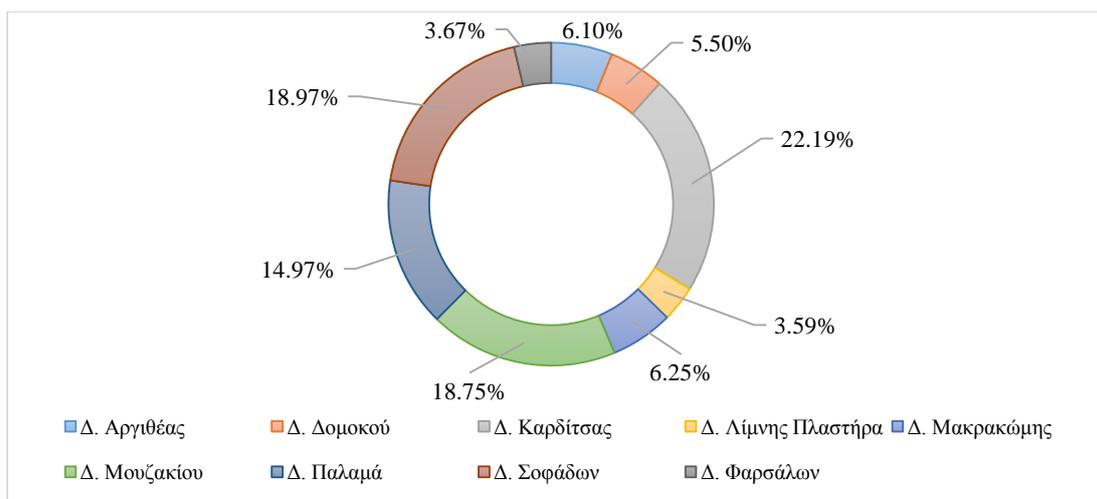

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 16 του Παραρτήματος IV, στα Γραφήματα 21 και 22 που ακολουθούν απεικονίζονται οι κατανομή των ατόμων που δηλώνουν ζωικό κεφάλαιο στη δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. ανά Δήμο (Γράφημα 21) και το συνολικό ζωικό κεφάλαιο που δηλώνεται στο Ο.Σ.Δ.Ε. ανά Δήμο (Γράφημα 22).

Γράφημα 21: Άτομα που δηλώνουν ζωικές μονάδες στο Ο.Σ.Δ.Ε. ανά Δήμο

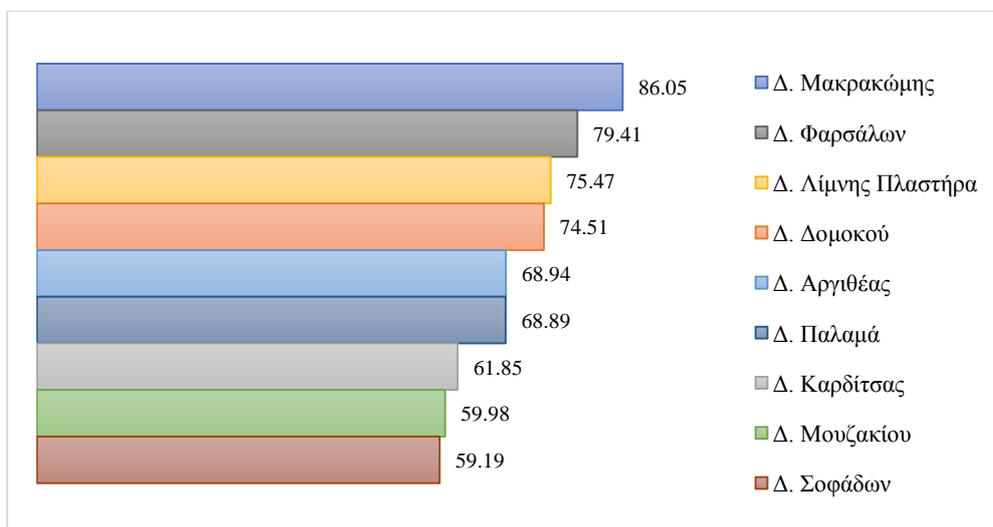

Γράφημα 22: Συνολικές δηλωθείσες ζωικές μονάδες στο Ο.Σ.Δ.Ε. ανά Δήμο

Ο Πίνακας 17 του ίδιου Παραρτήματος μας δείχνει το μέσο αριθμό Ζ.Μ. ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. σε κάθε Δήμο. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο μεγαλύτερος αριθμός Ζ.Μ. δηλώνεται στο Δήμο Μακρακώμης με τις Ζ.Μ. να κυμαίνονται μεταξύ 75,76 και 96,35 (Μ.Ο. = 86,05 Ζ.Μ.) ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. . Μία σύντομη εικόνα των Ζ.Μ. εκτάσεων ανά δήλωση σε κάθε Δήμο απεικονίζεται επίσης στο Γράφημα 18.

Γράφημα 23: Μέσος αριθμός Ζ.Μ. ανά δήλωση σε κάθε Δήμο

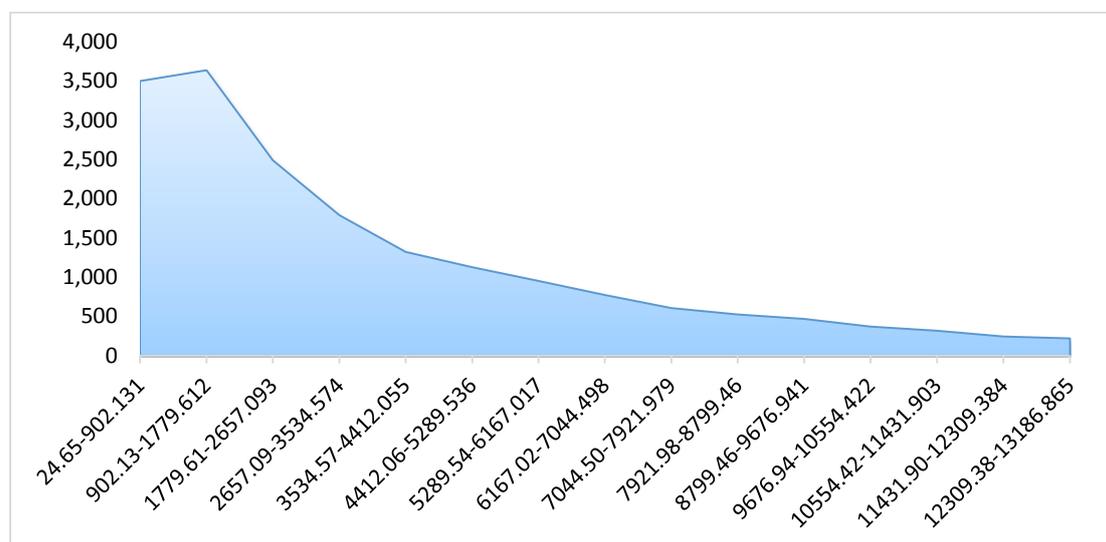
3.6.4. Ενιαία Ενίσχυση

Στην περιοχή μελέτης 19.513 άτομα είναι δικαιούχοι ενιαίας ενίσχυσης με ποσό που αγγίζει τα 87.315.091,15 €, και με μέσο ποσό ενιαίας ενίσχυσης ανά δήλωση 4.474,71 € (Πίνακας 9, Παράρτημα IV). Μετά την επεξεργασία των δεδομένων και την

αφαίρεση των ακραίων τιμών τα άτομα που είναι δικαιούχοι ενιαίας ενίσχυσης είναι 18.322, οι οποίοι κατανέμονται σε 15 τάξεις¹ με διάστημα τάξης 877,481 € και το ποσό της ενιαίας ενίσχυσης ανέρχεται στα 64.863.822,23 €, βλ. Πίνακες 18 και 19, Παράρτημα IV.

Τη μεγαλύτερη συχνότητα έχει η τάξη 902,131€ – 1.779,612€ με ποσοστό 19,84%, ενώ τη μικρότερη συχνότητα εμφανίζει η τελευταία τάξη 12.309,38€ – 13.186,865€ με ποσοστό μόλις 1,18% των δικαιούχων ενιαίας ενίσχυσης (Πίνακα 18 του Παραρτήματος IV). Στο Γράφημα 24 παρατηρούμε την κατανομή των δικαιούχων ενιαίας ενίσχυσης.

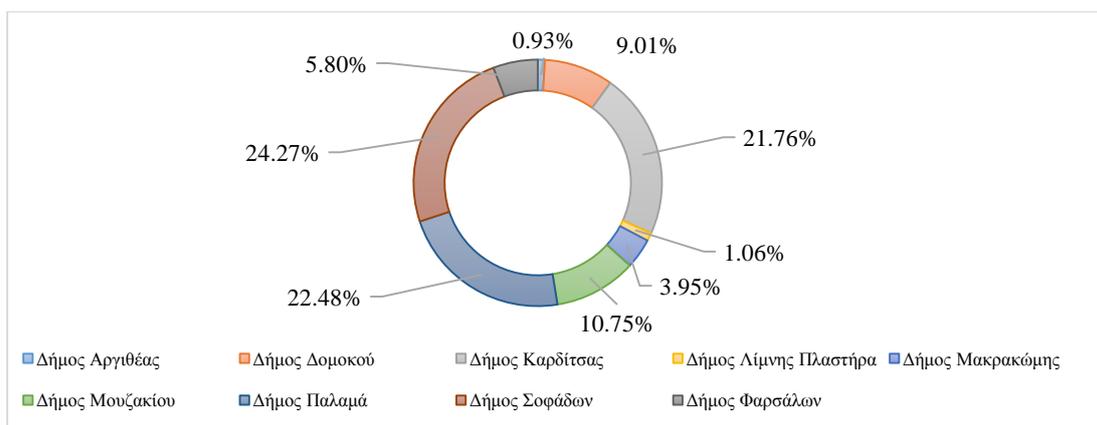
Γράφημα 24: Κατανομή ενιαίας ενίσχυσης

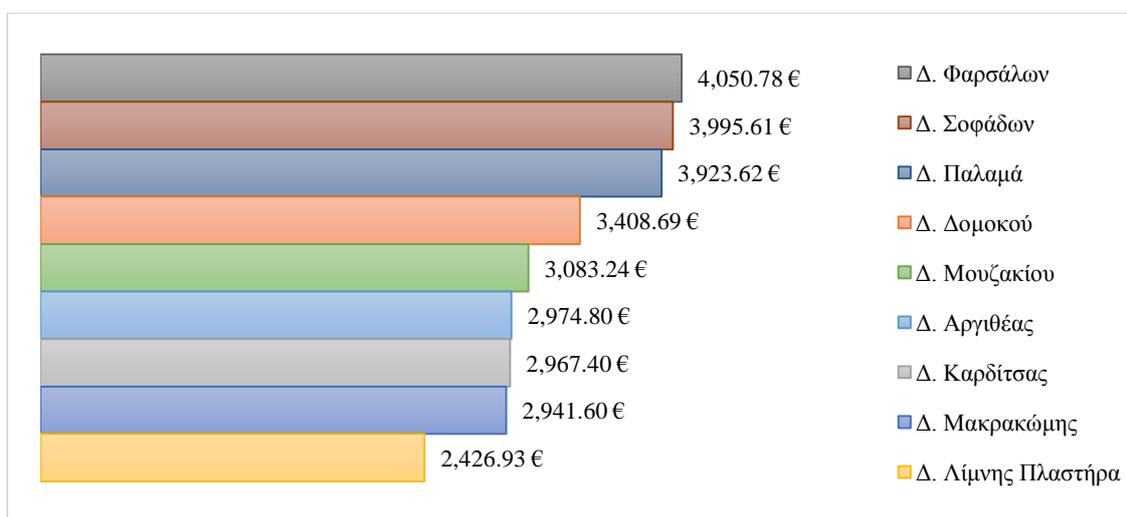
Στο Γράφημα 25 που ακολουθεί και σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 18 του Παραρτήματος IV, απεικονίζεται η κατανομή των δικαιούχων ενιαίας ενίσχυσης ανά Δήμο. Επίσης στο Γράφημα 26 βάσει των στοιχείων του Πίνακα 19 του ίδιου Παραρτήματος, παρουσιάζεται το μέσο ποσό ενιαίας ενίσχυσης ανά Δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. σε κάθε Δήμο της περιοχής μελέτης.

¹ Ο τρόπος κατασκευής των τάξεων των ατόμων που είναι δικαιούχοι ενιαίας ενίσχυσης αναλύθηκε στην ενότητα «2.6. Ταξινόμηση του πληθυσμού και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής μελέτης».

Γράφημα 25: Δικαιούχοι ενιαίας ενίσχυσης ανά Δήμο

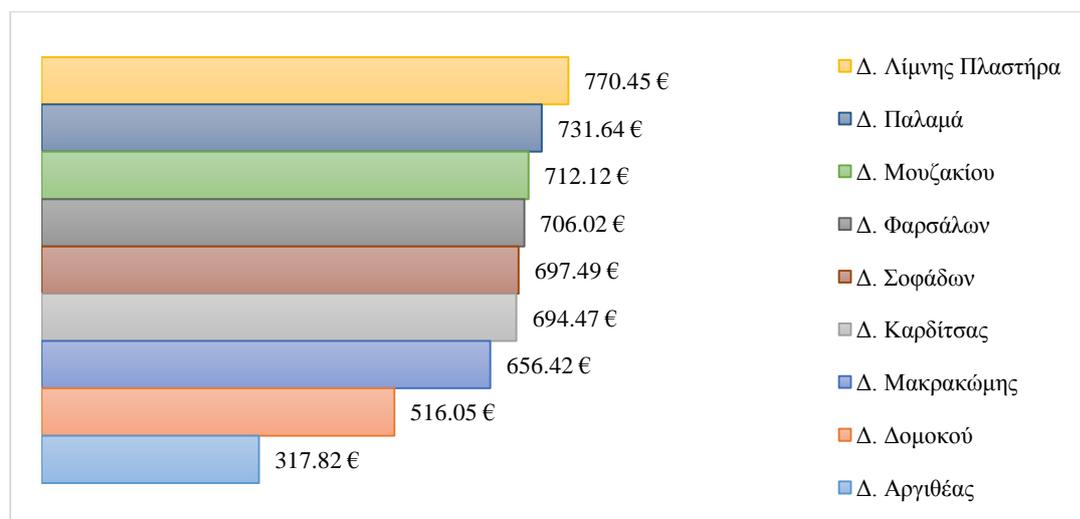

Γράφημα 26: Μέσο ποσό ενιαίας ενίσχυσης ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. σε κάθε Δήμο

Επίσης σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 24, του Παραρτήματος IV, υπολογίζεται ότι το μεγαλύτερο ποσό ενιαίας ενίσχυσης ανά εκτάριο δίνεται στο Δήμο Λίμνης Πλαστήρα, ποσό που ανέρχεται στα 770,45 €, ενώ το μικρότερο ποσό ενιαίας ενίσχυσης ανά παρατηρείται στο Δήμο Αργιθέας με 317,82 € ανά εκτάριο.

Γράφημα 27: Μέσο ποσό ενιαίας ενίσχυσης ανά εκτάριο σε κάθε Δήμο

3.6.5. Συνδεδεμένη Βάμβακος

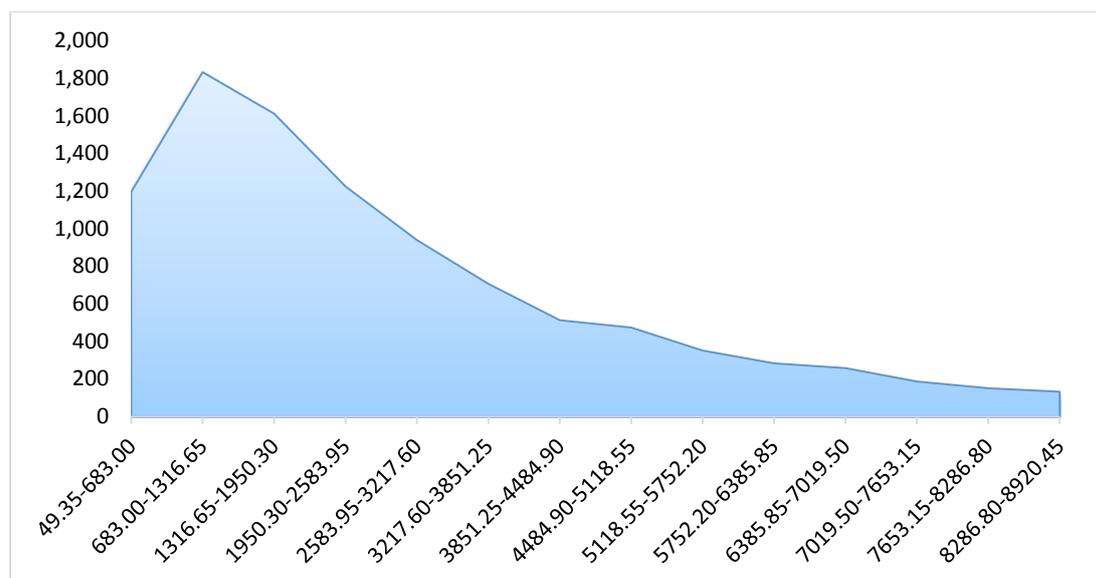
Στην περιοχή μελέτης 10.484 άτομα είναι δικαιούχοι συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος με ποσό που αγγίζει τα 34.040.313,99 €, και με μέσο ποσό συνδεδεμένης ενίσχυσης ανά δήλωση 3.246,88 € (Πίνακας 9, Παράρτημα IV). Μετά την επεξεργασία των δεδομένων και την αφαίρεση των ακραίων τιμών τα άτομα που είναι δικαιούχοι συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος είναι 9.861, οι οποίοι κατανέμονται σε 14 τάξεις¹ με διάστημα τάξης 633,65 € (Πίνακας 20, Παράρτημα IV), ενώ το ποσό της συνδεδεμένης ενίσχυσης ανέρχεται στα 26.331.556,62 € (Πίνακας 21, Παράρτημα IV).

Τη μεγαλύτερη συχνότητα έχει η τάξη 683,00€ – 1.316,65€ με ποσοστό 18,60% των ατόμων, ενώ τη μικρότερη συχνότητα εμφανίζει η τελευταία τάξη 8.286,80€ – 8.920,45€ με ποσοστό μόλις 1,34% των δικαιούχων συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος.

Στο Γράφημα 28 παρατηρούμε την κατανομή των ατόμων που λαμβάνουν συνδεδεμένη ενίσχυση βάμβακος.

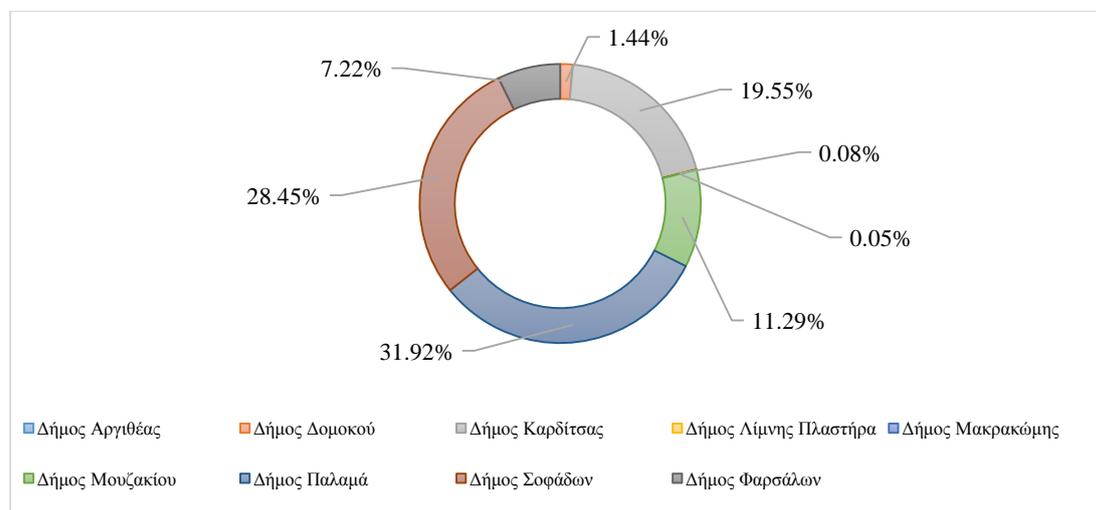
¹ Ο τρόπος κατασκευής των τάξεων των ατόμων που είναι δικαιούχοι συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος αναλύθηκε στην ενότητα «2.6. Ταξινόμηση του πληθυσμού και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής μελέτης».

Γράφημα 28: Κατανομή δικαιούχων συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος

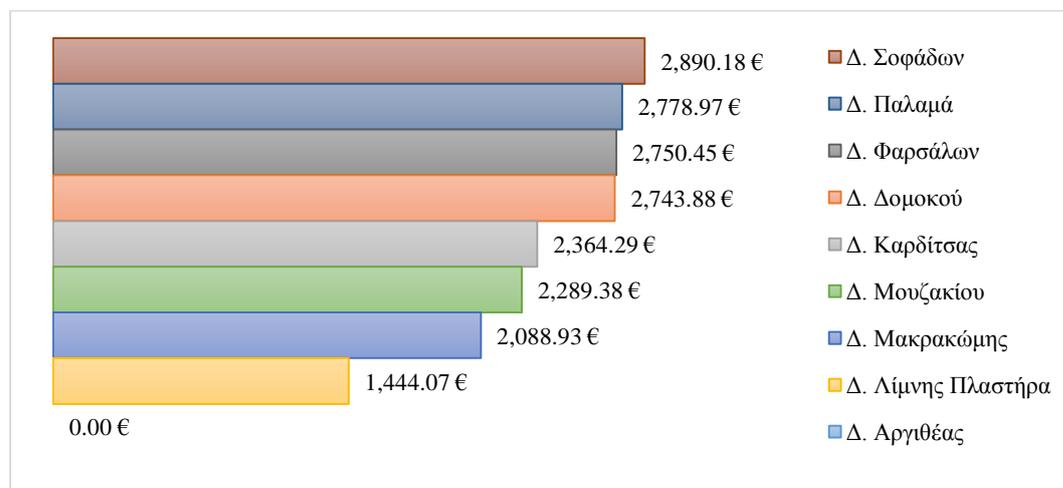
Όπως φαίνεται και στο Γράφημα 29 η μεγαλύτερη συγκέντρωση δικαιούχων συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος βρίσκεται στους πεδινούς Δήμους, αντίθετα τα μικρότερα στους ορεινούς. Συγκεκριμένα στο Δήμο Αργιθέας δεν υπάρχει κανένας που να παίρνει συνδεδεμένη ενίσχυση βάμβακος (Πίνακας 20, Παράρτημα IV).

Γράφημα 29: Δικαιούχοι συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος ανά Δήμο

Το μεγαλύτερο ποσό συνδεδεμένης ενίσχυσης ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. έχουμε στο Δήμο Σοφιάδων το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 2,862.44 € και 2,914.75€ (Μ.Ο. = 2,890.18 €), ενώ το μικρότερο ποσό συναντάται στο Δήμο Λίμνης Πλαστήρα (Μ.Ο. = 1,444.07 €), βλ. Πίνακα 21, Παράρτημα IV.

Γράφημα 30: Μέσο ποσό συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. σε κάθε Δήμο

3.6.6. Συνολική Ενίσχυση

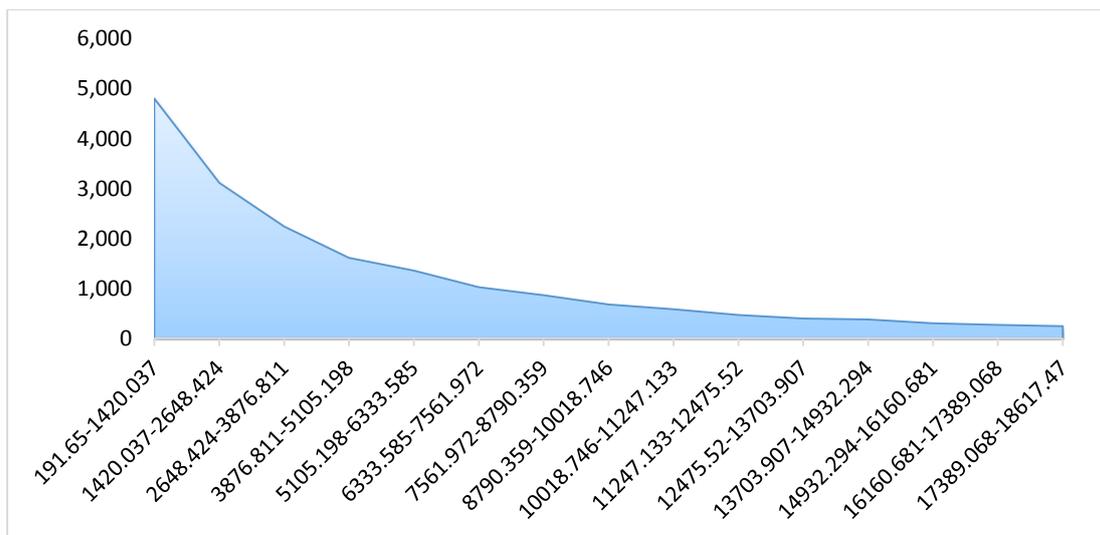
Στην περιοχή μελέτης 19.614 άτομα είναι δικαιούχοι ενισχύσεων με ποσό που αγγίζει τα 123,106,808.02 €, και με μέσο ποσό ενιαίας ενίσχυσης ανά δήλωση 6,276.48 € (Πίνακας 9, Παράρτημα IV). Μετά την επεξεργασία των δεδομένων και την αφαίρεση των ακραίων τιμών τα άτομα που είναι δικαιούχοι ενισχύσεων είναι 18.323, οι οποίοι κατανέμονται σε 15 τάξεις¹ με διάστημα τάξης 1.228,387 €, βλ. Πίνακα 22, Παράρτημα IV, ενώ το ποσό όλων των ενισχύσεων ανέρχεται στο ποσό των 88.345.898,30 € (Πίνακας 23, Παράρτημα IV) .

Τη μεγαλύτερη συχνότητα έχει η τάξη 191.65€ – 1.420,037€ με ποσοστό 26,22% των ατόμων, ενώ τη μικρότερη συχνότητα εμφανίζει η τελευταία τάξη 17.389,068€ – 18.617,47€ με ποσοστό μόλις 1,338% των δικαιούχων ενισχύσεων.

Στο Γράφημα 31 απεικονίζεται η κατανομή των δικαιούχων ενισχύσεων ενίσχυσης της περιοχής μελέτης.

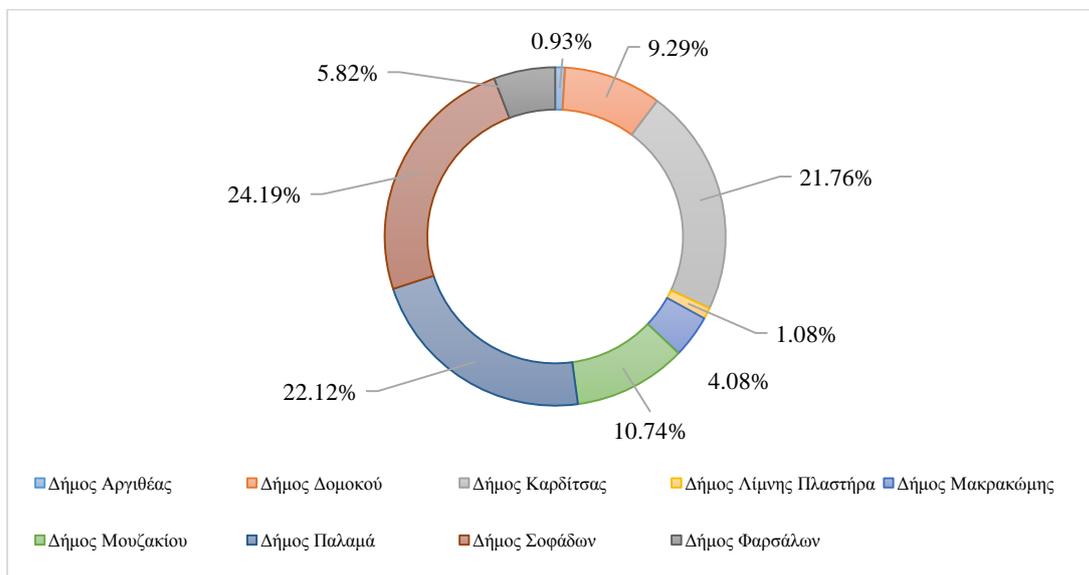
¹ Ο τρόπος κατασκευής των τάξεων των ατόμων που είναι δικαιούχοι ενισχύσεων αναλύθηκε στην ενότητα «2.6. Ταξινόμηση του πληθυσμού και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής μελέτης».

Γράφημα 31: Κατανομή ενιαίας ενίσχυσης

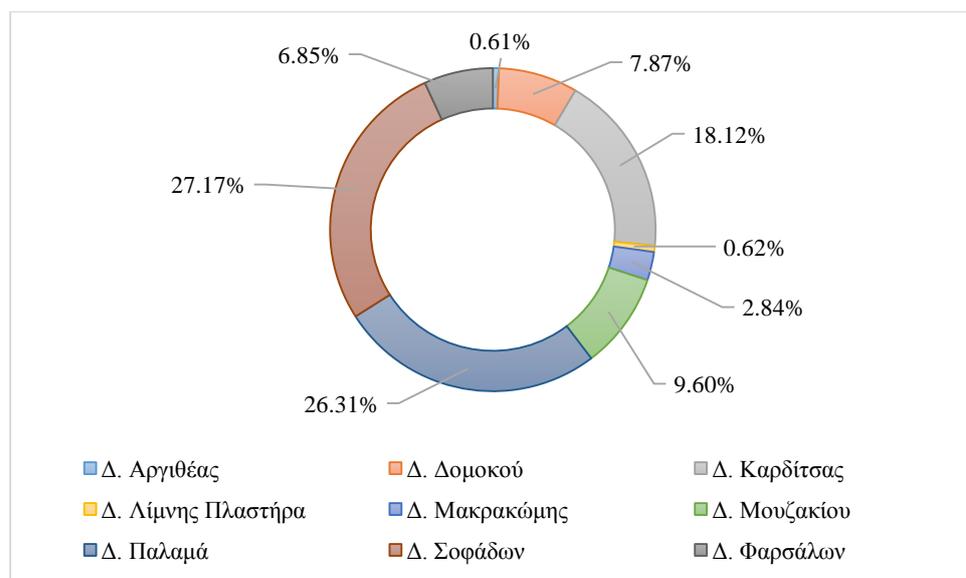
Το μεγαλύτερο ποσοστό δικαιούχων ενισχύσεων βρίσκεται στους πεδινούς Δήμους ενώ τα μικρότερα στους ορεινούς (Πίνακας 22, Παράρτημα IV).

Γράφημα 32: Δικαιούχοι ενισχύσεων ανά Δήμο

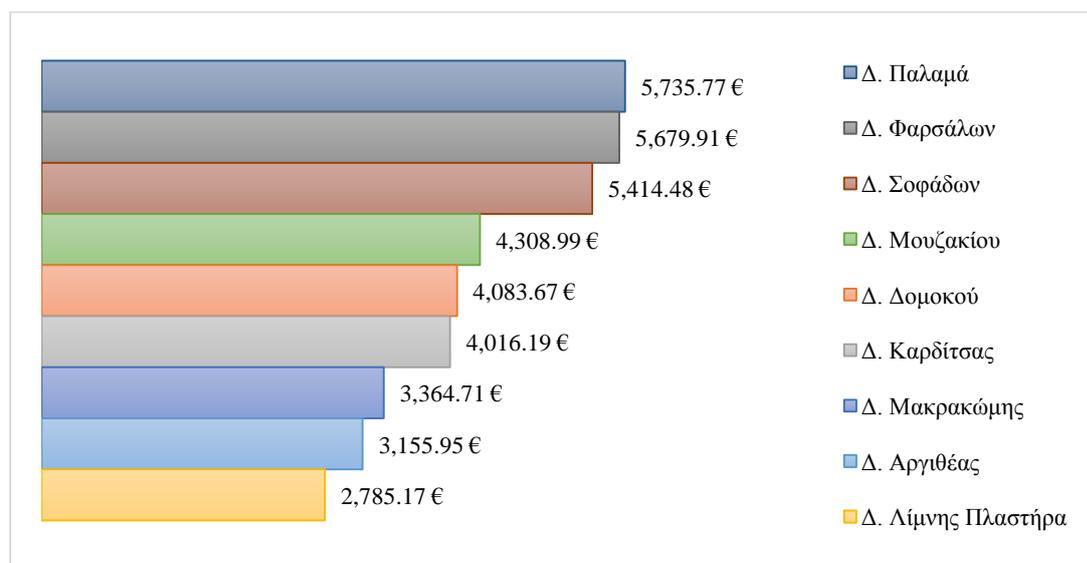
Στο Γράφημα 33 που ακολουθεί απεικονίζεται η κατανομή των ενισχύσεων ανά Δήμο στην περιοχή μελέτης. Παρατηρούμε ότι τα μεγαλύτερα ποσά πηγαίνουν στους Δήμους Σοφάδων και Παλαμά, ενώ τα μικρότερα στους Δήμους Αργιθέας και Λίμνης Πλαστήρα.

Γράφημα 33: Δικαιούχοι ενισχύσεων ανά Δήμο

Όπως φαίνεται όμως στο Γράφημα 34, ο μεγαλύτερο συνολικό ποσό ενισχύσεων ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. έχουμε στο Δήμο Παλαμά το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 5,598.41 € και 5,873.13 € και ακολουθούν οι δήμοι Φαρσάλων και Σοφάδων, ενώ το μικρότερο ποσό συναντάται στο Δήμο Λίμνης Πλαστήρα με το ποσό της ενιαίας ενίσχυσης ανά δήλωση να κυμαίνεται μεταξύ 2,298.58 € και 3,271.77 € (Πίνακας 23, Παράρτημα IV).

Γράφημα 34: Μέσο ποσό ενισχύσεων ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. σε κάθε Δήμο

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΈΡΕΥΝΑΣ

Πριν υποβληθεί η ανάλυση αυτών των αποτελεσμάτων, είναι σημαντικό να αναλυθούν δύο μεθοδολογικά σημεία.

Κατ' αρχάς, τα συγκεντρωτικά βάρη προκύπτουν από το άθροισμα της διαδικασίας των επιμέρους προτιμήσεων A.I.P. όλων των ερωτηθέντων και υπολογίζονται από τον αριθμητικό μέσο όρο αυτών. Δεύτερον, αξίζει να σημειωθεί ότι η ιεραρχική δομή της A.H.P. συνεπάγεται ότι οι διορθωτικοί συντελεστές που λαμβάνονται για κάθε επίπεδο θα πρέπει πάντα να αθροίζονται στο 1, δηλαδή $W_{soc} + W_{env} + W_{eco} = 1$.

4.1. Κοινωνικές Προτιμήσεις στην συνολική κλίμακα

Το πρώτο εύρημα που προέκυψε από τα αποτελέσματα είναι ότι το δείγμα των πολιτών της περιοχής μελέτης δεν απορρίπτει κανέναν από τους τρεις γενικούς στόχους που προτείνονται. Αυτό υποδηλώνει ότι η κοινωνία στο σύνολό της έχει σαφώς επίγνωση του πολυδιάστατου χαρακτήρα της αγροτικής πολιτικής, αλλά και του πολυλειτουργικού ρόλου της γεωργίας. Αυτή η κατάσταση απαιτεί μια καλά ισορροπημένη σχεδίαση των μέσων που αποσκοπούν στην επίτευξη αυτών των στόχων, σύμφωνα τις προτιμήσεις των πολιτών και ανάλογα την ομάδα στην οποία ανήκουν.

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 77 άτομα τα οποία κατανεμήθηκαν όπως μας υπέδειξαν τα αποτελέσματα¹ της κατανομής Neyman (βλ. Πίνακα 11 του Παραρτήματος II). Από τα 77 άτομα: 9 άτομα ανήκουν στην ομάδα εστίασης A, 21 στην ομάδα B, 6 στην ομάδα εστίασης C, 7 στην ομάδα D, 8 στο ομάδα E και 26 άτομα στην ομάδα εστίασης F. Το 71,4% των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν άνδρες και το 28,6% γυναίκες, βλ. Πίνακα 1 του Παραρτήματος V. Η μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών εμφανίζεται στην ομάδα των καταναλωτών, γεγονός που οφείλεται ότι οι γυναίκες έχουν τρεις βασικούς ρόλους: είναι χρήστες (users), γιατί και καταναλώνουν τρόφιμα, αλλά συνήθως αυτές είναι που τα παρασκευάζουν-μαγειρεύουν, αποφασίζοντας (deciders) καθώς αυτές γνωρίζουν καλύτερα τις ανάγκες

¹ Εκτενής αναφορά έγινε στην ενότητα «2.5. Επιλογή δείγματος με Κατανομή Neyman».

που έχει το νοικοκυριό τους και αγοραστές (byers) καθώς αυτές επισκέπτονται περισσότερο τις υπεραγορές ή τις λαϊκές αγορές.

Η μέση ηλικία των πολιτών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι 44,2 έτη, ο αριθμός μελών οικογενείας υπολογίζεται στα 3,6 μέλη, ενώ όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης το 33,77% των ερωτηθέντων είναι απόφοιτοι Α.Ε.Ι., το 28,57% είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το 16,88% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου, το 10,39% είναι απόφοιτοι Ι.Ε.Κ., το 6,49% είναι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. και τέλος μόλις το 3,90% είναι απόφοιτοι Δημοτικού (Πίνακας 1, Παράρτημα V).

Οι πολίτες που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν μέση επαγγελματική εμπειρία 18,6 έτη. Το 48,05% απασχολούνται στον τριτογενή τομέα, το 27,27% στον πρωτογενή, το 16,88% στο δευτερογενή τομέα, το 5,19% είναι συνταξιούχοι και το 2,60% είναι άνεργοι. Το 23,38% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 12.001 και 16.000€. Το 20,78% ανέφερε ότι έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 16.001 – 26.000€, το 14,29% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 5.001 – 12.000€, το 14,29% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 26.001 – 40.000€, το 12,99% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 40.001 και 60.000€, το 7,79% έχουν εισόδημα 0 – 5.000€, το 5,19% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα που ξεπερνά τις 100.000€, ενώ μόλις το 1,30% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι το ετήσιο ατομικό του εισόδημα κυμαίνεται μεταξύ 60.001 και 100.000€, βλ. Πίνακα 1 του Παραρτήματος V.

Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι το 85,71% των ερωτηθέντων έχει κάποια σχέση με τον πρωτογενή τομέα, ενώ μόλις το 14,29% ότι δεν έχει. Το πολύ υψηλό ποσοστό των ατόμων που έχουν κάποια σχέση με τον πρωτογενή τομέα είναι πολύ λογικό καθώς η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε μία περιοχή που είναι γεωργική. Οι περισσότεροι που έλαβαν μέρος στην έρευνα αν δεν ασχολούνται πλέον οι ίδιοι με τον πρωτογενή τομέα (γεωργοί-κτηνοτρόφοι) έχουν συγγενικά τους κυρίως άτομα που ασχολούνται, ενώ σε πολλές περιπτώσεις, άτομα που σήμερα απασχολούνται σε άλλους τομείς της οικονομίας, κατά τα παιδικά και νεανικά τους χρόνια και οι ίδιοι απασχολούνταν στην γεωργική οικογενειακή εκμετάλλευση. Παρ' όλα αυτά μόνο 28,57% δήλωσε ότι έχουν εισόδημα από τον πρωτογενή τομέα, βλ. Πίνακα 1 του Παραρτήματος V.

Όσον αφορά την κατάταξη των στόχων, πρώτος στόχος με επίδοση 14,88% είναι η «βελτίωση της ποιότητας ζωής της υπαίθρου», ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου θεωρούνται ως καλύτερη λύση οι άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 44,94% (Πίνακας 8, Παράρτημα V).

Στη 2^η θέση έρχεται ο στόχος «*διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων*» με επίδοση 11,45%, ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου το σύνολο θεωρεί ότι καλύτερος τρόπος στήριξης είναι η χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, δίνοντας επίδοση 43,78%. Οι πολίτες που μετείχαν στην έρευνα θεωρούν πως η αγορά θα αναγκάσει τους εμπλεκόμενους με την παραγωγή τροφίμων να επενδύσουν στην ποιότητα και την ασφάλεια, ειδάλλως δεν θα έχουν αποδοχή από την αγορά, άρα δεν θα είναι βιώσιμοι. Επιπροσθέτως μέσω των προγραμμάτων θεωρούν ότι γίνεται καλύτερη αξιοποίηση των πόρων οι οποίοι θα κατευθυνθούν προς την πραγματοποίηση επενδύσεων και μόνο. Ένα βήμα πιο κάτω και στην 3^η θέση ακολουθεί ο στόχος «*εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος*» με επίδοση 10,66% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τη στήριξη με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 41,25%, βλ. Πίνακα 8 του Παραρτήματος V.

Στην 4^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε.*» με επίδοση 10,61% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τη πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή με επίδοση 38,34%. Όπως και στην περίπτωση του στόχου «*διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων*» οι συμμετέχοντες στην έρευνα θεωρούν πως η αγορά θα αναγκάσει τους εμπλεκόμενους με την παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων να παράξουν αυτά τα προϊόντα με τις προδιαγραφές και τις διαδικασίες που ορίζουν οι κανονισμοί τους με σκοπό μέσα από τη διαφοροποίηση και την υψηλή ποιότητα που προσφέρουν τα συγκεκριμένα προϊόντα να είναι ανταγωνιστικοί και βιώσιμοι. Στην 5^η θέση κατατάσσεται ο στόχος «*ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος*» με επίδοση 10,45% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τη μερική αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή με επίδοση 35,75% (Πίνακας 8, Παράρτημα V).

Ένα βήμα πιο κάτω και στην 6^η θέση το σύνολο των ερωτηθέντων κατατάσσει το στόχο «*ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων*» με επίδοση 8,29% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης αυτού του στόχου τη χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης και την πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, δίνοντας επίδοση 48,79%. Οι συμμετέχοντες κατανοούν ότι για να γίνουν ανταγωνιστικές οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις χρειάζεται η πραγματοποίηση επενδύσεων. Θεωρούν λοιπόν πως ο μόνος τρόπος για να γίνει στοχευμένα μία τέτοια χρηματοδότηση και να εξασφαλιστεί η σωστή αξιοποίηση των

πόρων μπορεί να γίνει μόνο μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Στην 7^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*διατήρηση παραδοσιακού φυσικού γεωργικού τοπίου*» με επίδοση 7,81% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης την πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 36,03%, ενώ υψηλή επίδοση (34,56%) έχει και η μερική αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή. Ακολουθεί στην 8^η θέση ο στόχος «*διασφάλιση της οικογενειακής μορφής της γεωργικής εκμετάλλευσης*» με επίδοση 6,54% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 41,17%. Στην 9^η θέση είναι ο στόχος «*διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές*» με επίδοση 6,52% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης αυτού του στόχου τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 42,22%, ενώ στη 10^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*διατήρηση φυσικών περιοχών*» με επίδοση 6,46% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τη στήριξη με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 37,35%, Πίνακας 8, Παράρτημα V.

Τέλος όπως παρατηρούμε και στον Πίνακας 8 του Παραρτήματος V οι πολίτες που έλαβαν μέρος στην έρευνα στην 11^η θέση κατατάσσουν το στόχο «*εγγύηση της εθνικής επισιτιστικής επάρκειας*» με επίδοση 6,33% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης αυτού του στόχου τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 59,01%. Οι συμμετέχοντες θεωρούν πως μέσω των άμεσων ενισχύσεων θα δοθούν κίνητρα ώστε οι γεωργοί να αρχίσουν να παράγουν με σκοπό τη μεγιστοποίηση της παραγωγής τους και την ταυτόχρονη είσοδό τους σε κλάδους που μέχρι σήμερα δεν τους δίνουν σημαντικές οικονομικές απολαβές.

4.2. Παρουσίαση αποτελεσμάτων κατά Ομάδα Εστίασης (focus groups)

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν οι κοινωνικές προτιμήσεις κάθε ομάδας ξεχωριστά. Είναι φανερό πως η θέση που έχει κάθε ομάδα στην αλυσίδα της γεωργικής παραγωγής επηρεάζει τις προτιμήσεις των μελών της καθώς βλέπουν με διαφορετική ματιά τη λειτουργία της Κ.Α.Π., έχουν διαφορετικές ανάγκες και συνεπώς ταξινομούν τους στόχους με διαφορετική αντίληψη για το ρόλο που θέλουν οι ίδιοι να διαδραματίσει η Κ.Α.Π. . Όπως φαίνεται και πιο κάτω στον Πίνακα 13 παρατηρούμε ότι κάθε ομάδα δίνει διαφορετική βαρύτητα στους γενικούς στόχους, ενώ δίνει διαφορετική επίδοση σε κάθε εναλλακτική λύση.

Πίνακας 13: Επιδόσεις γενικών στόχων και εναλλακτικών λύσεων ανά cluster.

Focus Groups	f	f %	W _{soc}	W _{env}	W _{eco}	A	B	C
A	9	11.69%	37.45%	25.88%	36.67%	45.30%	19.85%	34.85%
B	21	27.27%	27.07%	16.47%	56.46%	42.57%	27.04%	30.39%
C	6	7.79%	32.91%	22.05%	45.05%	38.07%	26.95%	34.98%
D	7	9.09%	44.91%	24.28%	30.81%	29.96%	21.81%	48.23%
E	8	10.39%	35.19%	41.98%	22.83%	22.33%	28.19%	49.48%
F	26	33.77%	30.85%	28.38%	40.77%	37.12%	28.49%	34.40%
	77		32.03%	24.72%	43.26%	37.98%	26.57%	35.45%

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Βλέπουμε ότι οι ομάδες A και D δίνουν βαρύτητα στον κοινωνικό προσανατολισμό που έχει η Κ.Α.Π. ενώ οι ομάδες B, C και F στον οικονομικό. Μόνο η ομάδα των Δημόσιων Φορέων (focus group E) είναι αυτή που δίνει μεγαλύτερη σημασία στους περιβαλλοντικούς στόχους της Κ.Α.Π. .

Επίσης οι ομάδες A, B, C και F δίνουν μεγαλύτερη επίδοση στις άμεσες ενισχύσεις ενώ οι ομάδες D και E στην πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή και τη στήριξη της γεωργίας μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

4.2.1. Γεωπόνοι – Κτηνίατροι – Εταιρίες εμπορίας ζωοτροφών

Η πρώτη ομάδα εστίασης (focus group A) αποτελείται από γεωπόνους, κτηνιάτρους και εταιρίες εμπορίας ζωοτροφών. Τα μέλη του συγκεκριμένου focus group είναι σε πολύ στενή σχέση με τον αγροτικό χώρο (γεωργούς και κτηνοτρόφους), έχουν άμεση επικοινωνία με αυτούς και γνωρίζουν πολύ καλά τις ανάγκες τους τόσο σε παραγωγικό όσο και σε θεσμικό πλαίσιο. Κύριες δραστηριότητες της συγκεκριμένης ομάδας είναι η προμήθεια και ο εφοδιασμός γεωργικών εφοδίων (πολλαπλασιαστικό υλικό, αγροχημικά, ζωοτροφές κλπ.) και η παροχή τεχνογνωσίας και συμβουλευτικής σε θέματα παραγωγής.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 9 συνεντεύξεις με μέλη του συγκεκριμένου focus group. Η επιλογή τους έγινε τυχαία και βασίστηκε σε προσωπικές γνωριμίες τους ερευνητή. Από τα 9 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα, 5 είναι γεωπόνοι, 2 είναι κτηνίατροι και 2 είναι εκπρόσωποι εταιριών εμπορίας και παρασκευής ζωοτροφών. Αντίστοιχα ανά δήμο: 5 είναι από το Δήμο Καρδίτσας και από ένας από τους Δήμους Δομοκού, Μουζακίου, Παλαμά και Σοφάδων. Η μέση ηλικία των ατόμων που μετείχαν

στην έρευνα είναι 37,0 έτη, ο αριθμός μελών οικογενείας υπολογίζεται στα 3,4 μέλη, ενώ όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης το 56% είναι απόφοιτοι Α.Ε.Ι., το 33% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου και το 11% είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Πίνακας 2, Παράρτημα V.

Οι άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν μέση επαγγελματική εμπειρία 7,4 έτη. Το 56% απασχολούνται στον τριτογενή τομέα και το 44% στον δευτερογενή. Το 33% των ερωτηθέντων έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 5.001 και 12.000€, το 22% ανέφεραν ότι έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 16.001 και 26.000€, επίσης 22% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 26.001 – 40.000€, ενώ το 11% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 12.001 και 16.000€, βλ. Πίνακα 2 του Παραρτήματος V.

Όπως βλέπουμε και στον ίδιο πίνακα, τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας δίνουν επίδοση 37,45% στους κοινωνικούς στόχους της Κ.Α.Π. και ακολουθούν οι οικονομικοί με επίδοση 36,67%. Τη μικρότερη επίδοση σημειώνουν οι περιβαλλοντικοί με επίδοση 25,88%. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι θεωρούν ότι καλύτερος τρόπος χρηματοδότησης είναι οι άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 45,30% ενώ ακολουθεί η πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με 34,85%. Τη μικρότερη επίδοση έχει η χρηματοδότηση με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή (19,85%).

Όσον αφορά την κατάταξη των στόχων που θέτει η συγκεκριμένη ομάδα, πρώτος στόχος με επίδοση 20,87% είναι η *«βελτίωση της ποιότητας ζωής της υπαίθρου»*, ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η στήριξη με άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 56,25%, βλ. Πίνακα 9 του Παραρτήματος V.

Στη 2^η θέση κατατάσσεται ο στόχος *«διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων»* με επίδοση 13,93%, ενώ για την επίτευξη και αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η χρηματοδότηση με άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 41,75%. Στην 3^η θέση ακολουθεί ο στόχος *«ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος»* με επίδοση 10,92% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 41,78%. Ένα βήμα πιο κάτω και στην 4^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων»* με επίδοση 10,69% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης αυτού του στόχου τη στήριξη με άμεσες επιδοτήσεις επί της παραγωγής με επίδοση 55,65%. Στην 5^η θέση κατατάσσεται ο στόχος *«ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων»* με επίδοση 9,79% και προτεινόμενο τρόπο στήριξης του στόχου τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 40,03%, Πίνακας 9, Παράρτημα V.

Στην 6^η θέση τα μέλη του focus group A κατατάσσουν το στόχο «*διατήρηση φυσικών περιοχών*» με επίδοση 7,50% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 34,46%, ενώ πολύ κοντά είναι και η ενίσχυση με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 34,15%. Στην 7^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*διατήρηση παραδοσιακού γεωργικού φυσικού τοπίου*» με επίδοση 7,47% και προτεινόμενο τρόπο στήριξης του συγκεκριμένου πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή με επίδοση 42,56%. Ακολουθεί στην 8^η θέση ο στόχος «*εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος*» με επίδοση 5,93% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου τη μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 45,41%. Στην 9^η θέση της κατάταξης βρίσκεται ο στόχος «*διατήρηση της οικογενειακής μορφής της γεωργικής εκμετάλλευσης*» με επίδοση 5,88% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 58,22%, ενώ στη 10^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές*» με επίδοση 4,19% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 53,56%, Πίνακας 9, Παράρτημα V.

Τέλος όπως παρατηρούμε στον ίδιο πίνακα τα μέλη του focus group A στην 11^η θέση κατατάσσουν το στόχο «*εγγύηση της εθνικής επισιτιστικής επάρκειας*» με επίδοση μόλις 2,83% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του και αυτού του στόχου τις άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 67,89%,

4.2.2. Γεωργοί – Κτηνοτρόφοι

Το δεύτερο focus group αποτελείται από γεωργούς και κτηνοτρόφους και θεωρείται από τον ερευνητή ως μία από τις σημαντικότερες ομάδες εστίασης για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 21 γεωργοί και κτηνοτρόφοι: 4 από το Δήμο Σοφάδων, 3 από το Δήμο Δομοκού, 3 από το Δήμο Μακρακώμης και 3 από το Δήμο Φαρσάλων, 2 από το Δήμο Καρδίτσας, 2 από το Δήμο Μουζακίου, 2 από το Δήμο Παλαμά, 1 άτομο από το Δήμο Αργιθέας και 1 από το Δήμο Λίμνης Πλαστήρα. Από τα 21 άτομα μόλις μία είναι γυναίκα ενώ οι υπόλοιποι άνδρες. Η μέση ηλικία των πολιτών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι 46,7 έτη, ο αριθμός των μελών του αγροτικού νοικοκυριού υπολογίζεται στα 3,8 μέλη, ενώ όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης μόλις δύο άτομα είναι απόφοιτοι δημοτικού, 16 είναι απόφοιτοι

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο, ενιαίο λύκειο, Ε.Π.Α.Λ.), 2 απόφοιτοι Ι.Ε.Κ. και ένας είναι απόφοιτος Α.Ε.Ι., (Πίνακας 3, Παράρτημα V).

Οι γεωργοί και κτηνοτρόφοι που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν μέση επαγγελματική εμπειρία 23,6 έτη. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (47,62%) έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 26.001 – 60.000€. Από αυτούς 5 άτομα έχουν εισόδημα μεταξύ 26.001 – 40.000€ και 5 άτομα 40.001 – 60.000€. Το 28,57% δηλώνουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 0 – 16.000€: 2 άτομα έχουν εισόδημα 0 – 5.000€, 2 άτομα έχουν εισόδημα 5.001 – 12.000€ και 2 έχουν εισόδημα 12.001 – 16.000€. Το 14,29% των ερωτηθέντων (3 άτομα) δηλώνουν ετήσιο ατομικό εισόδημα 16.001 – 26.000€, ενώ το 9,52% δηλώνουν ετήσιο ατομικό εισόδημα άνω των 60.000€, (Πίνακας 3, Παράρτημα V).

Το 61,90% των εκμεταλλεύσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα είναι αμιγώς γεωργικές, το 28,57% είναι μικτές, δηλαδή έχουν κλάδους φυτικής και ζωικής παραγωγής, ενώ μόλις το 9,52% είναι αμιγώς κτηνοτροφικές. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας η μέση καλλιεργούμενη έκταση ανά εκμετάλλευση υπολογίζεται στα 235,3 στρέμματα. Η επικρατούσες καλλιέργειες είναι αυτές του βαμβακιού, του σκληρού σίτου και της μηδικής. Ο μέσος αριθμός των εκτρεφόμενων ζώων ανέρχεται στα 363 πρόβατα γαλακτοπαραγωγής. Καμία από τις εκμεταλλεύσεις που έλαβαν μέρος στην έρευνα δεν εκτρέφει άλλα ζώα παρά μόνο πρόβατα, (Πίνακας 3, Παράρτημα V). Αξίζει στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι η πλειοψηφία των σύγχρονων εντατικών μονάδων εκτρέφουν ζώα υψηλής γαλακτοπαραγωγής τα οποία στην πλειοψηφία τους είναι ξένων φυλών (κυρίως Lacaune και Assaf.E), ενώ μικρότερος είναι ο πληθυσμός προβάτων Χίου και Φριζάρτας. Αντίθετα σε εκτατικές εκμεταλλεύσεις οι κτηνοτρόφοι εκτρέφουν αποκλειστικά ελληνικές ντόπιες φυλές προβάτων.

Όσον αφορά τα δικαιώματα επιλέξιμης έκτασης που έχει ο αρχηγός της κάθε εκμετάλλευσης όπως προέκυψαν από την έρευνα ανέρχονται κατά μέσο όρο στα 186,2 στρέμματα. Το 23,81% των εκμεταλλεύσεων παίρνει ποσό ενιαίας ενίσχυσης 15.001 – 20.000€, το 19,05% δικαιούται ενιαία ενίσχυση 0 – 3.500€, ενώ ένα άλλο 19,05% του δείγματος παίρνει ποσό ενιαίας ενίσχυσης 20.001 – 30.000€. Στο 9,52% των εκμεταλλεύσεων το ποσό της ενιαίας ενίσχυσης κυμαίνεται μεταξύ 5.001 – 10.000€, ενώ σε ένα άλλο 9,52% του δείγματος η ενιαία ενίσχυση ανέρχεται στα 10.001 – 15.000€. Μόλις στο 4,76% του δείγματος το ποσό της ενιαίας ενίσχυσης ανέρχεται στα 3.501 – 5.000€, ενώ στο ίδιο ποσοστό εκμεταλλεύσεων η ενιαία ενίσχυση είναι άνω των 30.000€. Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι το 9,52% των γεωργών-κτηνοτρόφων που

ερωτήθηκαν δεν έχουν δικαιώματα άρα δεν είναι δικαιούχοι ενιαίας ενίσχυσης, βλ. Πίνακα 3, Παράρτημα V.

Τα μέλη του συγκεκριμένου focus group ίσως είναι αυτά που επηρεάζονται περισσότερο από τις αλλαγές και τις κατευθύνσεις που θέτει κάθε φορά η Κ.Α.Π. . Πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζονται άμεσα και να είναι τουλάχιστον βιώσιμοι στο συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον το οποίο θέτει νέες τάσεις, κανόνες και προδιαγραφές τόσο σε οικονομικό και θεσμικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο προϊόντων και προστασίας του περιβάλλοντος.

Στην πραγματικότητα όμως ο Έλληνας γεωργός και κτηνοτρόφος μπορεί να ανταπεξέλθει σε ένα τόσο ανταγωνιστικό περιβάλλον; Είναι σε θέση να πάρει κρίσιμες επιχειρηματικές αποφάσεις ή η σημερινή κατάσταση του εξασφαλίζει ένα τρόπο ζωής που δεν του δημιουργεί προσδοκίες για κάτι καλύτερο και να μην τον αφυπνίζει για ενδεχόμενες απειλές ή ακόμη και για ενδεχόμενες ευκαιρίες; Για όλους τους παραπάνω λόγους η ομάδα των «γεωργών-κτηνοτρόφων» θεωρήθηκε σημαντική ομάδα για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων. Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως συνολικά πραγματοποιήθηκαν 21 προσωπικές συνεντεύξεις. Η επιλογή τους έγινε τυχαία και βασίστηκε σε προσωπικές γνωριμίες τους ερευνητή.

Όπως βλέπουμε και στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος V, τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας δίνουν επίδοση 56,46% στους οικονομικούς στόχους της Κ.Α.Π. και ακολουθούν οι κοινωνικοί με επίδοση 27,07%. Τη μικρότερη επίδοση σημειώνουν οι περιβαλλοντικοί στόχοι με επίδοση 16,47%. Είναι φανερό ότι προτεραιότητα για τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας αποτελεί ο οικονομικός προσανατολισμός της πολιτικής και λιγότερο η επίτευξη των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι θεωρούν ότι καλύτερος τρόπος ενίσχυσης-στήριξης είναι οι άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 42,57%, ενώ ακολουθεί η πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με 30,39%. Τη μικρότερη επίδοση έχει η χρηματοδότηση με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή (27,04%).

Όσον αφορά την κατάταξη των στόχων που θέτει η συγκεκριμένη ομάδα, πρώτος στόχος με επίδοση 20,53% είναι η «εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος», ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η χρηματοδότηση με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 39,53%, ενώ παρόμοια επίδοση δίνουν και στις άμεσες ενισχύσεις (39,42%), (Πίνακας 10, Παράρτημα V).

Στη 2^η θέση ακολουθεί ο στόχος *«ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων»* με επίδοση 14,01%, ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης (δηλαδή με πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή) με επίδοση 45,86%, ενώ επίσης πολύ υψηλή επίδοση δίνουν και στις άμεσες ενισχύσεις (43,34%). Στην 3^η θέση ακολουθεί ο στόχος *«βελτίωση της ποιότητας ζωής της υπαίθρου»* με επίδοση 11,31% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 53,07%. Ένα βήμα πιο κάτω και στην 4^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων»* με επίδοση 11,06% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης την χρηματοδότηση με πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 43,68%. Τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας θεωρούν ότι με αυτό τον τρόπο η Κ.Α.Π. θα χρηματοδοτεί στοχευμένες ενέργειες ούτως ώστε γεωργοί και κτηνοτρόφοι να έχουν τη δυνατότητα να παράξουν προϊόντα υψηλών προδιαγραφών που θέτει η ίδια η αγορά στο κομμάτι της ασφάλειας και της υγιεινής. Τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας ισχυρίζονται πως οποιοσδήποτε άλλος τρόπος ενίσχυσης πιθανότητα να οδηγήσει στο αντίθετο αποτέλεσμα. Στην 5^η θέση κατατάσσεται ο στόχος *«ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος»* με επίδοση 10,27% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τη χρηματοδότηση με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή, με επίδοση 41,06%, βλ. Πίνακα 10, Παράρτημα V.

Στην 6^η θέση γεωργοί και κτηνοτρόφοι κατατάσσουν το στόχο *«διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων»* με επίδοση 8,92% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 37,39% ενώ πολύ κοντά είναι και η ενίσχυση με πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 34,18%. Στην 7^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«διατήρηση της οικογενειακής μορφής των εκμεταλλεύσεων»* με επίδοση 6,83% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 49,56%. Ακολουθεί στην 8^η θέση ο στόχος *«εγγύηση της εθνικής επισιτιστικής επάρκειας»* με επίδοση 6,37% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης αυτού του στόχου τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 67,49%. Ένα βήμα πιο κάτω και στην 9^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές»* με επίδοση 4,48% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 50,52%, ενώ στη 10^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«διατήρηση παραδοσιακού γεωργικού φυσικού τοπίου»* με επίδοση 3,78% και προτεινόμενο τρόπο στήριξης για την επίτευξη του στόχου τη μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 40,02%, βλ. Πίνακα 10, Παράρτημα V.

Τέλος όπως βλέπουμε και στον Πίνακα 10 του ίδιου παραρτήματος, τα μέλη του focus group Β στην 11^η θέση κατατάσσουν το στόχο «*διατήρηση φυσικών περιοχών*» με επίδοση μόλις 2,42% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού ενισχύσεις με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 45,51%,

4.2.3. Μεσίτες – Έμποροι γεωργικών προϊόντων

Η τρίτη ομάδα εστίασης αποτελείται από μεσίτες και εμπόρους γεωργικών προϊόντων. Τα μέλη του συγκεκριμένου focus group είναι σε πολύ στενή συνεργασία με τον αγροτικό χώρο (γεωργούς και κτηνοτρόφους), έχουν άμεση επικοινωνία με αυτούς και γνωρίζουν πολύ καλά τις ανάγκες τους τόσο σε παραγωγικό όσο και σε θεσμικό πλαίσιο. Επιπροσθέτως τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας έχουν άμεση επικοινωνία και με τον κλάδο των μεταποιητών.

Τέλος ο κλάδος των μεσιτών – εμπόρων γεωργικών προϊόντων συνδέεται άμεσα και με τον κλάδο των διακινητών-μεταφορέων καθώς αυτοί (μεσίτες και έμποροι γεωργικών προϊόντων) είναι που έρχονται σε επαφή για τη μεταφορά και μεταφόρτωση των γεωργικών προϊόντων.

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 6 μεσίτες και έμποροι γεωργικών προϊόντων: 2 από το Δήμο Δομοκού, 2 από το Δήμο Φαρσάλων, 1 από το Δήμο Παλαμά και 1 από το Δήμο Σοφάδων. Από τα 6 άτομα μόλις δύο είναι γυναίκες. Η μέση ηλικία των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα από τη συγκεκριμένη ομάδα εστίασης είναι 38,7 έτη, ο αριθμός των μελών οικογενείας υπολογίζεται στα 3,7 μέλη, ενώ όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης μόλις ένα άτομο είναι απόφοιτος δημοτικού, 1 είναι απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο, ενιαίο λύκειο, Ε.Π.Α.Λ.), 1 απόφοιτος Τ.Ε.Ι. και 3 είναι απόφοιτοι Α.Ε.Ι., Πίνακας 4, Παράρτημα V.

Οι μεσίτες και οι έμποροι γεωργικών προϊόντων που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν μέση επαγγελματική εμπειρία 10,5 έτη. Το 33,33% των ερωτηθέντων έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα μεγαλύτερο των 100.000€, ενώ ένα άλλο 33,33% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 40.001 – 60.000€. Το 16,67% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 26.001 – 40.000€ και το υπόλοιπο 16,67% δήλωσε ετήσιο ατομικό εισόδημα 16.001 – 26.000€, Πίνακας 4, Παράρτημα V. Είναι φανερό ότι τα μέλη του συγκεκριμένου group έχουν πολύ μεγάλα εισοδήματα γεγονός που οφείλεται κυρίως στον μεγάλο όγκο ποσοτήτων που διαχειρίζονται. Όσον αφορά τη μεσιτεία βαμβακιού αποτελεί δραστηριότητα με

μεγάλο περιθώριο κέρδους, ενώ το συγκεκριμένο προϊόν είναι σε αφθονία στην περιοχή. Από την άλλη το εμπόριο σιτηρών κυρίως αυτό του σκληρού σίτου τα τελευταία χρόνια έχει δώσει μεγάλα κέρδη λόγω της ιλιγγιώδους αύξησης στις τιμές ειδικά την περίοδο Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2014.

Όπως παρατηρούμε και στον Πίνακα 4 του Παραρτήματος V, τα μέλη του συγκεκριμένου focus group δίνουν επίδοση 45,05% στους οικονομικούς στόχους της Κ.Α.Π. και ακολουθούν οι κοινωνικοί με επίδοση 32,91%. Τη μικρότερη επίδοση σημειώνουν οι περιβαλλοντικοί στόχοι με επίδοση 22,05%. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι θεωρούν τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας ότι καλύτερος τρόπος ενίσχυσης-στήριξης είναι οι άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 38,07% ενώ ακολουθεί η πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με 34,98%. Τη μικρότερη επίδοση έχει η χρηματοδότηση με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή (26,95%).

Όσον αφορά την κατάταξη των στόχων που θέτει η συγκεκριμένη ομάδα, πρώτος στόχος με επίδοση 15,18% είναι η *«βελτίωση της ποιότητας ζωής της υπαίθρου»*, ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η χρηματοδότηση με άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 62,47%, βλ. Πίνακα 11 του Παράρτημα V.

Στη 2^η θέση ακολουθεί ο στόχος *«διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων»* με επίδοση 11,93%, ενώ για την επίτευξη και αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η χρηματοδότηση με άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 42,25%. Στην 3^η θέση κατατάσσεται ο στόχος *«διατήρηση παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων»* με επίδοση 11,24% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 43,10%. Ένα βήμα πιο κάτω και στην 4^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος»* με επίδοση 10,64% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τη μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 40,82%. Στην 5^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος»* με επίδοση 9,71% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 36,69%, ενώ πολύ κοντά είναι με επίδοση 34,97% και οι ενισχύσεις με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή, Πίνακας 11, Παράρτημα V.

Στην 6^η θέση τα μέλη του της συγκεκριμένης ομάδας εστίασης κατατάσσουν το στόχο *«ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων»* με επίδοση 8,43% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης αυτού του στόχου τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 38,76%, ενώ πολύ κοντά είναι και η ενίσχυση με πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 34,90%. Στην 7^η θέση βρίσκεται ο στόχος

«διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές» με επίδοση 7,21% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 58,69%. Ακολουθεί στην 8^η θέση ο στόχος «εγγύηση της εθνικής επισιτιστικής επάρκειας» με επίδοση 6,84% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 67,69%. Στην 9^η θέση είναι ο στόχος «διατήρηση παραδοσιακού γεωργικού φυσικού τοπίου» με επίδοση 6,67% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης αυτού του στόχου τη μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 41,73%, ενώ ένα βήμα πιο κάτω και στη 10^η θέση βρίσκεται ο στόχος «διασφάλιση της οικογενειακής μορφής της εκμετάλλευσης» με επίδοση 6,49% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 53,59%, Πίνακας 11, Παράρτημα V.

Τέλος όπως παρατηρούμε στον Πίνακα 11 του Παραρτήματος V, τα μέλη του focus group C στην 11^η θέση κατατάσσουν το στόχο «διατήρηση φυσικών περιοχών» με επίδοση 5,67% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης αυτού του στόχου ενισχύσεις με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 41,97%,

4.2.4. Μεταποιητές

Η τέταρτη ομάδα εστίασης (focus group D), αποτελείται από ιδιοκτήτες μεταποιητικών εταιριών ή εκπροσώπους αυτών. Στην περιοχή μελέτης σημαντικότερες μεταποιητικές μονάδες αποτελούν τα εκκοκκιστήρια βάμβακος, οι βιοτεχνίες γάλακτος και τα τυροκομεία. Τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας έχουν πολύ στενή σχέση με τον αγροτικό χώρο (γεωργούς και κτηνοτρόφους), έχουν άμεση επικοινωνία με αυτούς και πολλές φορές τους ενημερώνουν σε θέματα παραγωγής (στο χωράφι ή το στάβλο) και σε θέματα ποιότητας και προδιαγραφών των προϊόντων τους. Για το λόγο αυτό θεωρείται απαραίτητη η παροχή υποστήριξης και τεχνογνωσίας.

Επιπροσθέτως μαζί με την ομάδα των γεωργών-κτηνοτρόφων είναι οι ομάδες εστίασης που επηρεάζονται περισσότερο από τις αλλαγές και τις κατευθύνσεις που θέτει κάθε φορά η Κ.Α.Π. και η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (European Food Safety Authority, E.F.S.A.) . Οι μεταποιητές πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζονται άμεσα στο δυναμικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον το οποίο θέτει νέες τάσεις στην αγορά των τροφίμων, αλλά και των βιομηχανικών φυτών, κανόνες και προδιαγραφές ασφαλείας (Κοινοτική και Εθνική νομοθεσία για τα τρόφιμα).

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 7 ιδιοκτήτες και εκπρόσωποι μεταποιητικών εταιριών: 3 από το Δήμο Φαρσάλων και από μία μεταποιητική εταιρία από τους Δήμους Καρδίτσας, Μακρακώμης, Μουζακίου και Σοφάδων. Το 57,14% (4/7 εταιρίες) ήταν βιοτεχνίες γάλακτος και τυροκομεία, και το 42,86% (3/7 εταιρίες) ήταν βιομηχανίες βάμβακος (εκκοκκιστήρια-σπορελαιουργεία-κλωστοϋφαντουργία). Από τα 7 άτομα δύο ήταν γυναίκες (ιδιοκτήτρια και εκπρόσωπος εταιρίας αντίστοιχα), ενώ οι υπόλοιποι είναι άνδρες. Η μέση ηλικία των ατόμων της συγκεκριμένης ομάδας που συμμετείχαν στην έρευνα είναι 45,1 έτη, ο αριθμός μελών οικογενείας υπολογίζεται στα 4,3 μέλη, ενώ όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης το 28,57% των συμμετεχόντων στην έρευνα είναι απόφοιτοι της σχολής γαλακτοκομίας των Ιωαννίνων, το 28,57% απόφοιτοι Α.Ε.Ι., το 14,29% είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το 14,29% είναι απόφοιτοι Γ.Ε.Ι. ενώ το 14,29% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου, Πίνακας 5, Παράρτημα V.

Οι ιδιοκτήτες και οι εκπρόσωποι μεταποιητικών εταιριών που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν μέση επαγγελματική εμπειρία 19,0 έτη. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (42,86%) έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 40.001 και 60.000€, το 28,57% έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα 12.001 – 16.000€, το 14,29% δηλώνουν ετήσιο ατομικό εισόδημα 5.001 – 12.000€, ενώ το υπόλοιπο 14,29% του group έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα μεγαλύτερο των 100.000€, βλ. Πίνακα 5, Παράρτημα V.

Όπως βλέπουμε στον ίδιο πίνακα, τα μέλη του συγκεκριμένου group όπως και τα μέλη του focus group A, δίνουν επίδοση 44,91% στους κοινωνικούς στόχους της Κ.Α.Π. και ακολουθούν οι οικονομικοί με επίδοση 30,81%. Τη μικρότερη επίδοση σημειώνουν οι περιβαλλοντικοί με επίδοση 24,28%. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι τα μέλη του focus group D θεωρούν ότι καλύτερος τρόπος, με επίδοση 48,23%, είναι η πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή και η χρηματοδότηση να γίνεται μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης (Leader, Ο.Π.Α.Α.Χ. κλπ.). Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εστίασε στο γεγονός ότι με τον συγκεκριμένο τρόπο χρηματοδότησης γίνεται στοχευμένη αξιοποίηση των πόρων η οποία μακροχρόνια θα προσφέρει ουσιαστικά οφέλη τόσο σε επιχειρηματικό επίπεδο (βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων) όσο και σε κοινωνικό επίπεδο (δημιουργία θέσεων εργασίας, δημιουργία επώνυμου τοπικού προϊόντος κλπ.).

Όσον αφορά την κατάταξη των στόχων που θέτει η συγκεκριμένη ομάδα, πρώτος στόχος με επίδοση 19,97% είναι η «*διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων (Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε.)*», ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου θεωρείται

καλύτερη λύση η πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή και η χρηματοδότηση με προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, με επίδοση 49,06%. Πολύ λογικό ο πρώτος στόχος της συγκεκριμένης ομάδας να σχετίζεται με τη διατήρηση των παραδοσιακών προϊόντων (Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε.) αφού όπως προαναφέρθηκε το 57,14% των εταιριών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι βιοτεχνίες γάλακτος και τυροκομεία, άρα έχουν εμπορικά οφέλη από αυτό τον στόχο, βλ. Πίνακα 12, Παράρτημα V.

Στη 2^η θέση ακολουθεί ο στόχος *«βελτίωση της ποιότητας ζωής της υπαίθρου»* με επίδοση 18,09%, ενώ για την επίτευξη και αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή και η χρηματοδότηση με προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης με επίδοση 53,92%. Στην 3^η θέση κατατάσσεται ο στόχος *«ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος»* με επίδοση 12,54% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τη χρηματοδότηση με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 40,72%. Τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας θεωρούν πως με αυτό τον τρόπο στήριξης θα δοθεί κίνητρο στους γεωργούς να τηρούν τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής. Αντίθετα η άμεση επιδότηση ανά κίλο μπορεί να επιφέρει τα ακριβώς αντίθετα από το επιθυμητό αποτελέσματα. Ένα βήμα πιο κάτω και στην 4^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων»* με επίδοση 8,67% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού την πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή και χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, σημειώνοντας επίδοση 60,59%. Στην 5^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων»* με επίδοση 6,93% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης την πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή και τη χρηματοδότηση με προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης με επίδοση 59,38%, Πίνακας 12, Παράρτημα V.

Στην 6^η θέση τα μέλη του focus group D κατατάσσουν το στόχο *«διατήρηση της οικογενειακής μορφής της γεωργικής εκμετάλλευσης»* με επίδοση 6,85% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τη στήριξη με πλήρη όμως αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 61,56%. Στην 7^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«εγγύηση της εθνικής επισιτιστικής επάρκειας»* με επίδοση 6,63% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 63,74%. Ακολουθεί στην 8^η θέση ο στόχος *«διατήρηση φυσικών περιοχών»* με επίδοση 5,95% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις ενισχύσεις με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 37,19%, ενώ πολύ κοντά βρίσκεται και η πλήρης αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 36,31%. Στην 9^η θέση είναι ο στόχος *«διατήρηση παραδοσιακού γεωργικού φυσικού*

τοπίου» με επίδοση 5,79% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τη μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 36,77%, ενώ ένα βήμα πιο κάτω και στη 10^η θέση βρίσκεται ο στόχος «διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές» με επίδοση 4,61% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τη στήριξη με πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή και την ενίσχυση μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης δίνοντας επίδοση στο συγκεκριμένο εργαλείο πολιτικής 58,45%, βλ. Πίνακα 12 του Παραρτήματος V.

Στο ίδιο πίνακα βλέπουμε τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας να κατατάσσονται στην 11^η θέση το στόχο «εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος» με επίδοση 3,96% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου την πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή και την χρήση προγραμμάτων ανάπτυξης. Οι μεταποιητές θεωρούν πως με αυτό τον τρόπο λόγω βελτίωσης του τρόπου λειτουργίας και ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την επίτευξη οικονομικών κλίμακας, μακροχρόνια θα επιτευχθεί ο στόχος οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις να έχουν ικανοποιητικό εισόδημα, δίνοντας επίδοση στο συγκεκριμένο εργαλείο πολιτικής 51,21%.

4.2.5. Δημόσιοι Φορείς

Η πέμπτη ομάδα εστίασης (focus group E) αποτελείται από άτομα που έχουν θέσεις σε δημόσιους φορείς όπως Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), Αναπτυξιακές και Πανεπιστήμια. Τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας έχουν τεχνογνωσία σε θέματα περιφερειακής και αγροτικής ανάπτυξης, γνωρίζουν καλά τον προσανατολισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής, ασχολούνται από τις θέσεις τους με τον τοπικό αναπτυξιακό σχεδιασμό και έχουν όραμα για το πώς θέλουν να βελτιωθεί η περιοχή τους.

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 8 άτομα εκ των οποίων: 3 ακαδημαϊκοί, 2 δήμαρχοι (Παλαμά και Σοφάδων), ένας αντιδήμαρχος, μία διοικητική υπάλληλος δήμου και ο Διευθυντής της Αναπτυξιακής Καρδίτσας. Η μέση ηλικία των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα είναι 53,3 έτη, ο αριθμός μελών οικογενείας υπολογίζεται στα 3,9 μέλη, ενώ όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης το 50% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων, 38% είναι απόφοιτοι Α.Ε.Ι. και 13% είναι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι., βλ. Πίνακα 6, Παράρτημα V.

Οι πολίτες που μετείχαν στην έρευνα έχουν μέση επαγγελματική εμπειρία 25,1 έτη. Το 87,5% απασχολούνται στον τριτογενή τομέα, ενώ το 12,5% είναι συνταξιούχοι. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (50%) έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 16.001 και 26.000€. Το 38% των ερωτηθέντων της συγκεκριμένης ομάδας ανέφεραν ότι έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 26.001 και 40.000€, ενώ το 13% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 12.001 – 16.000€, Πίνακας 6 του Παραρτήματος V.

Όπως παρατηρούμε στον ίδιο πίνακα, τα μέλη του συγκεκριμένου focus group δίνουν επίδοση 41,98% στους περιβαλλοντικούς στόχους της Κ.Α.Π. και ακολουθούν οι κοινωνικοί με επίδοση 35,19%. Τη μικρότερη επίδοση σημειώνουν οι οικονομικοί με επίδοση 22,83%. Είναι φανερό ότι προτεραιότητα για τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας είναι ο φιλοπεριβαλλοντικός προσανατολισμός της πολιτικής και λιγότερο η επίτευξη των κοινωνικών και των οικονομικών της στόχων. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι τα μέλη της ομάδας θεωρούν ότι καλύτερος τρόπος στήριξης-ενίσχυσης είναι η πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή με επίδοση 49,48%, ενώ ακολουθεί η μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 28,19%. Τη μικρότερη επίδοση εμφανίζουν οι άμεσες ενισχύσεις (28,49%).

Όσον αφορά την κατάταξη των στόχων που θέτει η συγκεκριμένη ομάδα, πρώτος στόχος με επίδοση 18,90% είναι η «*διατήρηση παραδοσιακού γεωργικού φυσικού τοπίου*», ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή και η χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης με επίδοση 47,87%, βλ. Πίνακα 13, Παράρτημα V.

Στη 2^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*βελτίωση της ποιότητας της ζωής της υπαίθρου*» με επίδοση 16,98%, ενώ για την επίτευξη και αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης και πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, με επίδοση 46,80%. Στην 3^η θέση ακολουθεί ο στόχος «*ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος*» με επίδοση 12,76% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης την πλήρη αποδέσμευσης των ενισχύσεων από την παραγωγή, με επίδοση 48,75%. Ένα βήμα πιο κάτω και στην 4^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων*» με επίδοση 11,82% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης και αυτού του στόχου την πλήρη αποδέσμευση των επιδοτήσεων από την παραγωγή και την χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης, με επίδοση 71,03%. Στην 5^η θέση κατατάσσεται ο στόχος «*διατήρηση των φυσικών περιοχών*» με επίδοση 10,32% και

προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου την πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, με επίδοση 49,49%, βλ. Πίνακα 13, Παράρτημα V.

Στην 6^η θέση τα μέλη του συγκεκριμένου group κατατάσσουν το στόχο «*διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων*» με επίδοση 8,66% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου της στήριξη με πλήρη όμως αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 48,99%. Στην 7^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*διατήρηση της οικογενειακής μορφής της γεωργικής εκμετάλλευσης*» με επίδοση 6,39% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης και αυτού του στόχου τη στήριξη με πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή, με επίδοση 38,57%. Ακολουθεί στην 8^η θέση ο στόχος «*ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων*» με επίδοση 5,25% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου την πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή και την χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, με επίδοση 58,67%. Στην 9^η θέση κατατάσσεται ο στόχος «*εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος*» με επίδοση 3,85% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου την πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, με επίδοση 43,40% ενώ ένα βήμα πιο κάτω και στη 10^η θέση βρίσκεται ο στόχος «*εγγύηση της εθνικής επισιτιστικής επάρκειας*» με επίδοση 2,91% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις αυτή φορά με επίδοση 59,41%, βλ. Πίνακα 13, Παράρτημα V.

Τέλος στον ίδιο πίνακα παρατηρούμε ότι οι θεσμικοί φορείς της περιοχής μελέτης κατατάσσουν στην 11^η θέση το στόχο «*διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές*» με επίδοση 2,16% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του αυτού στόχου την πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή με επίδοση 49,66%, Πίνακας 13 του Παραρτήματος V.

4.2.6. Καταναλωτές

Η τελευταία ομάδα εστίασης είναι αυτή των καταναλωτών. Σε αντίθεση με τις άλλες ομάδες, η ομάδα των καταναλωτών είναι αυτή έχει την μεγαλύτερη διαπραγματευτική δύναμη καθώς ασκεί πιέσεις ως προς την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων απαιτώντας την πιστοποίησή τους τόσο σε επίπεδο προϊόντος όσο και σε επίπεδο διαδικασιών, δημιουργεί συνεχώς νέες αγοραστικές τάσεις επηρεάζοντας το διεθνές εμπόριο, και κατά συνέπεια και την Κ.Α.Π. η οποία πρέπει να αναπτύξει

εκείνους τους μηχανισμούς προσαρμογής στο συνεχώς μεταβαλλόμενο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον τόσο σε θεσμικό πλαίσιο όσο και σε επίπεδο παραγωγικών διαδικασιών ώστε τα ευρωπαϊκά γεωργικά προϊόντα να είναι ασφαλή και ανταγωνιστικά.

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 26 καταναλωτές: 1 από το Δήμο Αργιθέας, 2 από το Δήμο Δομοκού, 9 από το Δήμο Καρδίτσας, από 2 άτομα από τους Δήμους Λίμνης Πλαστήρα, Μακρακώμης, Μουζακίου, Παλάμα και Σοφάδων και 3 από το Δήμο Φαρσάλων. Από τα 26 άτομα 11 είναι άνδρες και 15 είναι γυναίκες. Σε σχέση με τις υπόλοιπες ομάδες στο συγκεκριμένο focus group υπάρχει υπεροχή των γυναικών. Όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα και κυρίως τα τρόφιμα οι γυναίκες έχουν 3 βασικούς ρόλους: είναι χρήστες (users), γιατί και καταναλώνουν νωπά τρόφιμα, είτε είναι αυτές που τα μαγειρεύουν, αποφασίζοντας (deciders) καθώς αυτές γνωρίζουν καλύτερα τις ανάγκες που έχει το νοικοκυριό τους και αγοραστές (byers). Η μέση ηλικία των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα είναι 42,9 έτη, ο αριθμός μελών οικογενείας υπολογίζεται στα 3,2 μέλη, ενώ όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης το 46,15% των ερωτηθέντων είναι απόφοιτοι Α.Ε.Ι., το 19,23% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου, το 15,38% είναι απόφοιτοι Ι.Ε.Κ., το 11,54% είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τέλος μόλις το 7,69% είναι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι., βλ. Πίνακα 7, Παράρτημα V.

Οι καταναλωτές που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν μέση επαγγελματική εμπειρία 18,2 έτη. Το 73,08% απασχολούνται στον τριτογενή τομέα, το 11,54% είναι συνταξιούχοι, το 7,69% απασχολούνται στον δευτερογενή τομέα και το 7,69% είναι άνεργοι. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (46,15%) έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 12.001 και 16.000€. Το 23,08% ανέφεραν ότι έχουν ετήσιο ατομικό εισόδημα μεταξύ 16.001 και 26.000€, το 19,23% έχει ετήσιο ατομικό εισόδημα 5.001 – 12.000€, ενώ το 11,54% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι το ετήσιο ατομικό του εισόδημα κυμαίνεται μεταξύ 0 και 5.000€, Πίνακας 7 του Παραρτήματος V.

Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι το 61,54% των ερωτηθέντων έχει κάποια σχέση με τον πρωτογενή τομέα, ενώ το 38,46% ότι δεν έχει. Το πολύ υψηλό ποσοστό των ατόμων που έχουν κάποια σχέση με τον πρωτογενή τομέα είναι πολύ λογικό καθώς η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε μία περιοχή που είναι γεωργική. Οι περισσότεροι που έλαβαν μέρος στην έρευνα έχουν συγγενικά τους κυρίως πρόσωπα που ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ σε πολλές περιπτώσεις κατά τα παιδικά-

εφηβικά τους χρόνια και οι ίδιοι απασχολούνταν στην γεωργική οικογενειακή εκμετάλλευση.

Όπως παρατηρούμε στον Πίνακα 7 του Παραρτήματος V, τα μέλη του συγκεκριμένου focus group δίνουν επίδοση 40,77% στους οικονομικούς στόχους της Κ.Α.Π. και ακολουθούν οι κοινωνικοί με επίδοση 30,85%. Τη μικρότερη επίδοση σημειώνουν οι περιβαλλοντικοί με επίδοση 28,38%. Είναι φανερό ότι προτεραιότητα για τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας είναι ο οικονομικός προσανατολισμός της πολιτικής και λιγότερο η επίτευξη των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι οι πολίτες θεωρούν ότι καλύτερος τρόπος στήριξης-ενίσχυσης είναι οι άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 37,12%, ενώ ακολουθεί η πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με 34,40%. Τη μικρότερη επίδοση έχει η στήριξη με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή (28,49%).

Όσον αφορά την κατάταξη των στόχων που θέτει η συγκεκριμένη ομάδα, πρώτος στόχος με επίδοση 14,20% είναι η *«βελτίωση της ποιότητας ζωής της υπαίθρου»*, ενώ για την επίτευξη αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η χρηματοδότηση με άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 37,79%, ενώ πολύ υψηλή επίδοση έχει και η πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή (35,26%), Πίνακας 14, Παράρτημα V.

Στη 2^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων»* με επίδοση 11,64%, ενώ για την επίτευξη και αυτού του στόχου θεωρείται καλύτερη λύση η χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης και πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή με επίδοση 41,86%. Στην 3^η θέση ακολουθεί ο στόχος *«διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές»* με επίδοση 10,48% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τη στήριξη μέσω άμεσων ενισχύσεων επί της παραγωγής με επίδοση 38,65%. Ένα βήμα πιο κάτω και στην 4^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος»* με επίδοση 10,37% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τη στήριξη με άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής με επίδοση 40,48%. Στην 5^η θέση κατατάσσεται ο στόχος *«διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων»* με επίδοση 10,24% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 36,70%, ενώ πολύ κοντά και με επίδοση 35,30% προτείνεται ως μέτρο στήριξης και η χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης και πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, βλ. Πίνακα 14, Παράρτημα V.

Στην 6^η θέση οι καταναλωτές κατατάσσουν το στόχο *«διατήρηση του παραδοσιακού γεωργικού φυσικού τοπίου»* με επίδοση 9,08% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου της στήριξη με πλήρη όμως αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 38,76%. Στην 7^η θέση βρίσκεται ο στόχος *«διατήρηση των φυσικών περιοχών»* με επίδοση 8,93% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης και αυτού του στόχου τη στήριξη με πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή με επίδοση 35,95%. Ακολουθεί στην 8^η θέση ο στόχος *«εγγύηση της εθνικής επισιτιστικής επάρκειας»* με επίδοση 7,60% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης τις άμεσες ενισχύσεις με επίδοση 45,68%. Στην 9^η και 10^η θέση βρίσκονται οι στόχοι *«διατήρηση της οικογενειακής μορφής της γεωργικής εκμετάλλευσης»* και *«εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος»* με επίδοση 6,40% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης και των δύο στόχων την ενίσχυση με μερική αποδέσμευση από την παραγωγή με επιδόσεις 35,20% και 44,61% αντίστοιχα, βλ. Πίνακα 14, Παράρτημα V.

Τέλος στον ίδιο πίνακα παρατηρούμε ότι οι καταναλωτές κατατάσσουν στην 11^η θέση το στόχο *«ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων»* με επίδοση 4,64% και προτεινόμενο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού τη στήριξη των εκμεταλλεύσεων μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης και πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή με επίδοση 49,17%.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από το προηγούμενο κεφάλαιο όπου παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα του πειραματικού μέρους της εργασίας, προέκυψαν αντικρουόμενες απόψεις για το ποιος τελικά είναι ο καλύτερος τρόπος στήριξης του πρωτογενή τομέα, γεγονός που οφείλεται στο ότι οι πολίτες που επελέγησαν για να συμμετάσχουν στην έρευνα, έχουν μεταξύ τους αρκετή ποικιλομορφία καθώς δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές περιοχές, σε διαφορετικούς τομείς απασχόλησης, έχουν διαφορετικό μορφωτικό επίπεδο και ηλικία, κάποιιοι σχετίζονται με τον πρωτογενή τομέα (συνήθως έχουν κάποιο πολύ συγγενικό τους πρόσωπο), ενώ κάποιιοι άλλοι δεν έχουν καμία σχέση. Το γεγονός αυτό μας επιτρέπει να συμπεράνουμε ότι οι σταθμίσεις που λαμβάνονται από το A.H.P. για την κοινωνία στο σύνολό της προέρχονται από ένα πολύ ευρύ φάσμα θέσεων στην πραγματικότητα. Ως εκ τούτου, είναι εύκολο να καταλάβουμε πώς η κοινωνία μπορεί να οργανωθεί σε ομάδες συμφερόντων. Η ετερογένεια και η ποικιλομορφία αυτή είναι επιθυμητή και προσδίδει μεγαλύτερη αντικειμενικότητα στα αποτελέσματα, ενώ δικαιολογεί και πολλά από αυτά.

Επίσης η πολυπλοκότητα του προβλήματος, οφείλεται στην ίδια του τη φύση, καθώς περιλαμβάνει και συγκρίνει αντικρουόμενους μεταξύ τους παράγοντες κοινωνικού, περιβαλλοντικού, και οικονομικού χαρακτήρα, με αποτέλεσμα κάποιες εναλλακτικές λύσεις (εργαλεία πολιτικής) να υπερτερούν σε κάποιους από αυτούς και ταυτόχρονα να υπολείπονται σε κάποιους άλλους. Το πρόβλημα αυτό προσπαθεί να εξομαλύνει η επιβολή βαρών στα κριτήρια και στα υποκριτήρια ούτως ώστε τα πιο σημαντικά να επηρεάσουν περισσότερο το τελικό αποτέλεσμα σε σχέση με τα λιγότερο σημαντικά. Ως εκ τούτου δε μπορούμε να μιλήσουμε για ξεκάθαρη επικράτηση κάποιας από αυτές.

Γενικά όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα υπάρχουν τρεις ομάδες εστίασης που παίζουν κύριο ρόλο στην διαμόρφωση της πολιτικής και έχουν μεγάλη αλληλεπίδραση. Αυτές οι ομάδες είναι οι ομάδες των γεωργών-κτηνοτρόφων, των μεταποιητών και των καταναλωτών.

Η ομάδα των καταναλωτών είναι αυτή που έχει την μεγαλύτερη διαπραγματευτική δύναμη καθώς ασκεί πιέσεις ως προς την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων απαιτώντας την πιστοποίησή τους τόσο σε επίπεδο προϊόντος όσο και σε επίπεδο διαδικασιών, δημιουργεί συνεχώς νέες αγοραστικές τάσεις επηρεάζοντας

το διεθνές εμπόριο, και κατά συνέπεια και την Κ.Α.Π. η οποία πρέπει να αναπτύξει εκείνους τους μηχανισμούς προσαρμογής στο συνεχώς μεταβαλλόμενο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον τόσο σε θεσμικό πλαίσιο όσο και σε επίπεδο παραγωγικών διαδικασιών ώστε τα ευρωπαϊκά γεωργικά προϊόντα να είναι ασφαλή και ανταγωνιστικά.

Αυτή η πίεση των καταναλωτών περνάει στους μεταποιητές. Οι μεταποιητές πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζονται άμεσα στο δυναμικό περιβάλλον το οποίο θέτει νέες τάσεις στην αγορά των τροφίμων, αλλά και των βιομηχανικών φυτών, νέους κανόνες και προδιαγραφές ασφαλείας (Κοινοτική, Διεθνή νομοθεσία, Διεθνή πρότυπα). Στην περιοχή μελέτης οι σημαντικότερες μεταποιητικές μονάδες είναι τα εκκοκκιστήρια βάμβακος, οι βιοτεχνίες γάλακτος και τα τυροκομεία. Τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας έχουν πολύ στενή σχέση με τον αγροτικό χώρο (γεωργούς και κτηνοτρόφους), ενώ πολλές φορές τους ενημερώνουν σε θέματα παραγωγής (στο χωράφι ή το στάβλο) και σε θέματα ποιότητας και προδιαγραφών των προϊόντων τους ασκώντας με τη σειρά τους πιέσεις.

Τέλος γεωργοί και κτηνοτρόφοι είναι αυτοί που επηρεάζονται περισσότερο από τις αλλαγές και τις κατευθύνσεις που θέτει κάθε φορά η Κ.Α.Π. και η αγορά. Πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζονται άμεσα και να είναι τουλάχιστον βιώσιμοι στο συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον το οποίο θέτει νέες τάσεις, κανόνες και προδιαγραφές σε οικονομικό και θεσμικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο προϊόντων και προστασίας του περιβάλλοντος, ενώ έχουν τη μικρότερη διαπραγματευτική δύναμη στην αγορά.

Ως επιβεβαίωση των παραπάνω βλέπουμε την ιεράρχηση των ειδικών στόχων που έκανε κάθε μία από τις παραπάνω ομάδες στο Πίνακα 14 που ακολουθεί.

Πίνακας 14: Ιεράρχηση ειδικών στόχων ανά ομάδα εστίασης.

FG A		FG B		FG C		FG D		FG E		FG F	
O2	20.87%	O10	20.53%	O2	15.18%	O3	19.97%	O6	18.90%	O2	14.20%
O8	13.93%	O9	14.01%	O8	11.93%	O2	18.09%	O2	16.98%	O8	11.64%
O4	10.92%	O2	11.31%	O3	11.24%	O4	12.54%	O4	12.76%	O7	10.48%
O3	10.69%	O8	11.06%	O10	10.64%	O8	8.67%	O3	11.82%	O4	10.37%
O9	9.79%	O4	10.27%	O4	9.71%	O9	6.93%	O5	10.32%	O3	10.24%
O5	7.50%	O3	8.92%	O9	8.43%	O1	6.85%	O8	8.66%	O6	9.08%
O6	7.47%	O1	6.83%	O7	7.21%	O11	6.63%	O1	6.39%	O5	8.93%
O10	5.93%	O11	6.37%	O11	6.84%	O5	5.95%	O9	5.25%	O11	7.60%
O1	5.88%	O7	4.48%	O6	6.67%	O6	5.79%	O10	3.85%	O1	6.40%
O7	4.19%	O6	3.78%	O1	6.49%	O7	4.61%	O11	2.91%	O10	6.40%
O11	2.83%	O5	2.42%	O5	5.67%	O10	3.96%	O7	2.16%	O9	4.64%

Παρατηρούμε ότι η ομάδα των γεωργών-κτηνοτρόφων (FG B) θέτει ως πρώτους της στόχους την εξασφάλιση ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος (O10) και την ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (O9), αντίθετα τους συγκεκριμένους στόχους η ομάδα των καταναλωτών (FG F) τους έχει τελευταίους. Η ομάδα των καταναλωτών με τη σειρά της (με εξαίρεση το στόχο O2. βελτίωση της ποιότητας ζωής που βρίσκεται στην πρώτη τριάδα στόχων σε όλες τις ομάδες και ο οποίος θα σχολιαστεί ξεχωριστά), έχει ως πρωταρχικούς της στόχους τη διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων (O8) και τη διασφάλιση των λογικών τιμών (O7), στόχο (7) που με τη σειρά τους οι μεταποιητές (FG D) τον έχουν τελευταίο καθώς είναι αντίθετος στα δικά τους εμπορικά συμφέροντα. Επίσης η ομάδα των καταναλωτών αμέσως επόμενο στόχο στην ιεράρχησή της έχει την ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος (O4), καθώς με αυτό τον τρόπο τα μέλη της πιστεύουν πως έτσι θα διασφαλιστεί η ασφάλεια και η υγιεινή των τροφίμων (O8), ενώ ένα βήμα πιο κάτω βρίσκεται ο στόχος O3 «διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων», βλ. Πίνακα 14.

Φυσικά αυτό δεν άφησε ανεπηρέαστους μεταποιητές και γεωργού-κτηνοτρόφους. Στον Πίνακα 14 βλέπουμε πως πρώτος στόχος των μεταποιητών (FG F) είναι η διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων Π.Ο.Π. και Π.Γ.Ε. (O3). Πολύ λογικό εύρημα καθώς όπως προαναφέρθηκε το 57,14% των εταιριών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι βιοτεχνίες γάλακτος και τυροκομεία, άρα έχουν εμπορικά οφέλη από αυτό τον στόχο. Αντιλαμβανόμενοι οι μεταποιητές τις απαιτήσεις των καταναλωτών θέτουν ως δεύτερο στόχο τους την ενθάρρυνση γεωργικών

πρακτικών συμβατών με το περιβάλλον (O4) καθώς η επίτευξη αυτού του στόχου αποτελεί προαπαιτούμενο για τον επόμενο στόχο που είναι η διασφάλιση της παραγωγής ασφαλών και υγιεινών τροφίμων (O8).

Όντας και οι ίδιοι καταναλωτές, τα μέλη της ομάδας «γεωργοί-κτηνοτρόφοι», αντιλαμβανόμενοι τον παλμό της αγοράς και τις πιέσεις των μεταποιητών, καθώς αυτοί αγοράζουν τα προϊόντα τους, κατέταξαν ως τέταρτο και πέμπτο στόχο αντίστοιχα την διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων (O8) και την ενθάρρυνση γεωργικών πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος (O4), ενώ ένα βήμα πιο κάτω ακολουθεί ο στόχος διατήρηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων (O3), βλ. Πίνακα 14. Αξίζει να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι από τον στόχο O3 η ομάδα των γεωργών-κτηνοτρόφων αποσκοπεί σε εμπορικά οφέλη. Επειδή τα προϊόντα Π.Ο.Π. και Π.Γ.Ε. έχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ως προς την πρώτη ύλη, αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση των τιμών των γεωργικών προϊόντων σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Έως τώρα παρουσιάστηκαν ποικίλες απόψεις, κάποιες από τις οποίες είχαν αρκετά κοινά σημεία, ενώ κάποιες άλλες ήταν εντελώς αντίθετες μεταξύ τους. Είναι φανερό λοιπόν πως ανάμεσα στις τρεις βασικές ομάδες συμφερόντων υπάρχει έντονη αλληλεπίδραση. Παρόμοια αλληλεπίδραση υπάρχει και στις άλλες ομάδες όπως είναι το focus group A και το focus group C οι οποίες δέχονται επιρροές από τις ομάδες με τις οποίες έχουν συνήθως άμεση συνεργασία.

Από τη διαμόρφωση των βαρών των κριτηρίων του συνόλου των πολιτών που μετείχαν στην έρευνα προέκυψε η μεγάλη σημασία των οικονομικών κριτηρίων, τα οποία διακρίνονται στους περισσότερους από αυτούς συγκεντρώνοντας μεγάλη ποσοστό (43,26%), αρκετά σημαντικά προέκυψε ότι είναι και τα κοινωνικά κριτήρια (32,03%), ενώ τα περιβαλλοντικά στις περισσότερες των περιπτώσεων είναι τελευταία στη κατάταξη, γεγονός που δηλώνει την πιθανή σύγχυση που επικρατεί σχετικά με το ρόλο τους και τη σημασία τους για τη γεωργία (24,72%).

Όσον αφορά τη διαμόρφωση των βαρών των υποκριτηρίων παρατηρείται μια σχετική ομοιομορφία, ως προς την κατάταξη των πρώτων στόχων. Αυτό που είναι άξιο σχολιασμού είναι η υψηλή επίδοση του στόχου «*βελτίωση της ποιότητας της ζωής της υπαίθρου*», όπου έχει την μεγαλύτερη επίδοση στο σύνολο του δείγματος (14,88%), ενώ σε όλες τις ομάδες βρίσκεται στην πρώτη τριάδα σε κάθε κατάταξη. Επίσης στην περίπτωση των περιβαλλοντικών κριτηρίων είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι της περισσότερες ομάδες (εκτός των θεσμικών φορέων και των καταναλωτών) οι στόχοι

(O5) και (O6) βρίσκονται στις χαμηλότερες θέσεις έχοντας μικρή σημασία για τα μέλη των συγκεκριμένων ομάδων.

Στις επιδόσεις των εναλλακτικών επιλογών οι άμεσες ενισχύσεις επί της παραγωγής επικρατούν με επίδοση 37,98%, ενώ πολύ υψηλή επίδοση έχει και πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή (35,45%). Με την πλήρη αποδέσμευση από την παραγωγή και τη χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης οι πολίτες που μετείχαν στην έρευνα θεωρούν ότι θα γίνει ορθή αξιοποίηση των πόρων καθώς θα πραγματοποιηθούν επενδύσεις για τη βελτίωση των παραγωγικών διαδικασιών (δημιουργία υποδομών, αγορά σύγχρονου εξοπλισμού κλπ.). Αυτό που είναι άξιο λόγου είναι το χαμηλό ποσοστό της μερικής αποδέσμευσης από την παραγωγή (26,57%). Σε επτά από τους έντεκα στόχους θεωρείται η χειρότερη εναλλακτική λύση σημειώνοντας τη χαμηλότερη επίδοση.

Γενικά σε κανένα ειδικό στόχο δεν υπάρχει μία εναλλακτική λύση που να έρχεται πρώτη σε επίδοση σε όλες τις ομάδες παρά μόνο στον ειδικό στόχο *«εγγύηση της εθνικής επισιτιστικής επάρκειας»*, όπου όλες οι ομάδες θεωρούν πως η καλύτερη εναλλακτική λύση για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι οι άμεσες ενισχύσεις. Οι πολίτες θεωρούν πως μόνο μέσω αυτών θα δοθεί κίνητρο στους γεωργούς να παράξουν με σκοπό τη μεγιστοποίηση της παραγωγής τους και να εισέλθουν σε κλάδους που μέχρι σήμερα δεν είχαν κάποιο οικονομικό ενδιαφέρον για αυτούς. Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου ο ερευνητής φέρει την ίδια γνώμη με αυτή των πολιτών του δείγματος. Κατά την επιτόπια έρευνα και την πραγματοποίηση των προσωπικών συναντήσεων με γεωργούς και κτηνοτρόφους στην ερώτηση *«Θα έβαζες άλλη καλλιέργεια αφού όπως λες το βαμβάκι δεν δίνει καλό εισόδημα;»*, η απάντηση ήταν πάντα ίδια: *«Τι επιδότηση θα έχει η άλλη καλλιέργεια και σε τι τιμή θα το πάρουν;»*, εννοώντας την ποσότητα του νέου προϊόντος. Δυστυχώς αυτή είναι μία εικόνα του έλληνα αγρότη που η νέα Κ.Α.Π. θα πρέπει να διορθώσει.

Η γεωργία τώρα πια διαθέτει πολυλειτουργικό ρόλο και επηρεάζεται από παράγοντες ποικίλης φύσεως, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί τη κινητήρια δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η οικονομική κρίση όμως που διανύει η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, φαίνεται να είναι ο παράγοντας που επηρεάζει περισσότερο από κάθε άλλο, κάθε μορφής δραστηριότητα και προσπάθεια για ανάπτυξη στον αγροτικό χώρο. Επιπλέον η ασκούμενη αγροτική πολιτική δίνει έμφαση στην αειφορία, μια έννοια η οποία, όπως προέκυψε από τη μελέτη, δεν είναι πολύ οικεία για τους λειτουργούς του αγροτικού χώρου με αποτέλεσμα να περιπλέκεται περισσότερο η κατάσταση.

Η προσπάθεια για τον προσδιορισμό των στόχων δημοσίου συμφέροντος και την ανάδειξη του καλύτερου τρόπου στήριξης του αγροτικού τομέα που πραγματοποιήθηκε στην παρούσα εργασία, κατέληξε σε μια ποικιλία απόψεων, με τις άμεσες ενισχύσεις να φαίνεται ότι υπερισχύουν έναντι των άλλων δύο μέτρων στήριξης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

• Ελληνική

Alpha C. Chiang. (2001). Μαθηματικές Μέθοδοι Οικονομικής Ανάλυσης, Τόμος Β', *Εκδόσεις Κρητική*.

Gerald Keller. (2010). Στατιστική για Οικονομικά και Διοίκηση Επιχειρήσεων, *Εκδόσεις Επίκεντρο*.

R. Fennel. (1999). Κοινή Αγροτική Πολιτική – Συνέχεια και Αλλαγές, *Εκδόσεις Θεμέλιο*.

Ασημακόπουλος, Δ. και Αραμπατζής, Γ. (2002). Τεχνικές Ανάλυσης Δεδομένων και Λήψης Αποφάσεων με χρήση Microsoft Excel. *Εκδόσεις Παπασωτηρίου*, Αθήνα.

Δαουτόπουλος Γ. (2005). Μεθοδολογία Κοινωνικών Ερευνών.

Κόρακας Ε. (2000), Έγγραφο εργασίας σχετικά με την πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για έκτη προσαρμογή του καθεστώτος για το βαμβάκι, που καθιερώθηκε με το πρωτόκολλο αριθ. 4 της πράξης προσχώρησης της Ελλάδας (COM(1999) 492 - C5-0048/2000 - 1999/0201(CNS)) & την πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση στην παραγωγή βαμβακιού (COM(1999) 492 - C5-0049/2000 - 1999/0202(CNS)), *Επιτροπή Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου*, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Λαζαρίδης Π., Εφαρμοσμένη Οικονομετρία – Σημειώσεις EViews.

Μακρής Γ. (2009). Μελέτη της οικονομικής βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων αροτραίων καλλιεργειών του Νομού Καρδίτσας υπό το καθεστώς της Νέας Κ.Α.Π, *Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών*, Αθήνα.

Μιχαλοπούλου Α. (2015). Συγκριτική αξιολόγηση τριών εναλλακτικών τρόπων καλλιέργειας της πορτοκαλιάς στην Ελλάδα με τη χρήση της Διαδικασίας Αναλυτικής Ιεράρχησης (Analytical Hierarchy Process-AHP), *Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών*, Αθήνα.

Παπαγεωργίου Κ., Δαμιανός Δ., Σπαθής Π. (2005). Αγροτική Πολιτική, *Εκδόσεις Σταμούλη*.

Πέζαρος Δ. (2004). Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου: Οι γεωργικές διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του Γύρου Ντόχα, *Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων*, Αθήνα.

Χάλκος Γ. (2011). Στατιστική - Θεωρία, εφαρμογές και χρήση στατιστικών προγραμμάτων σε Η/Υ, *εκδόσεις Τυπωθήτω*.

Χρήστου Γ. (2006). Εισαγωγή στην Οικονομετρία, *Εκδόσεις Gutenberg*.

- Ξένη

Aczél, J., & Alsina, C. (1986). On synthesis of judgements. *Socio-Economic Planning Science*, 20, 333-339.

Aczél, J., & Saaty, T. L. (1983). Procedures for synthesizing ratio judgments. *Journal of Mathematical Psychology*, 27, 93-102.

Bryson, N. (1995). A goal programming method for generating priority vectors. *Journal of the Operational Research Society*, 46, 641-648.

Dong, Y., Xu, Y., Li, H. and Dai, M. (2008). A comparative study of the numerical scales and the prioritization methods in AHP. *European Journal of Operational Research* 186, 229-242.

Duke, J. M., & Aull-Hyde, R. (2002). Identifying public preferences for land preservation using the Analytic Hierarchy Process. *Ecological Economics*, 42, 131-145.

Dyer, J. S. (1990). Remarks on the Analytic Hierarchy Process. *Management Science*, 36, 249-258.

Easley, R. F., Valacich, J. S., & Venkataramanan, M. A. (2000). Capturing group preferences in a multicriteria decision. *European Journal of Operational Research*, 125, 73-83.

Fichtner, J. (1986). On deriving priority vectors from matrices of pairwise comparisons. *Socio-Economic Planning Science*, 20, 341-345.

- Forman, E., & Peniwati, K. (1998). Aggregating individual judgments and priorities with the Analytic Hierarchy Process. *European Journal of Operational Research*, 108, 165-169.
- Gass, S. I., & Rapcsák, T. (1998). A note on synthesizing group decisions. *Decision Support Systems*, 22, 59-63.
- Golden, B. L., Wasil, E. A., & Harker, P. T. (1989). *The Analytic Hierarchy Process. Applications and studies*. Berlin: Springer-Verlag.
- Golden, B. L., Wasil, E. A., & Levy, D. E. (1989). Applications of the Analytic Hierarchy Process: A categorized, Annotated Bibliography. In B. L. Golden, E. A. Wasil, & P. T. Harker (Eds.), *The Analytic Hierarchy Process. Applications and studies* (pp. 37-58). Berlin: Springer-Verlag.
- Guitouni, A. and Martel, J.M. (1997). Tentative guidelines to help choosing an appropriate MCDA method. *European Journal of Operational Research* 109, 501-521.
- Gourlay, D., & Slee, B. (1998). Public preferences for landscape features: a case study of two Scottish environmentally sensitive areas. *Journal of Rural Studies*, 14, 249-263.
- Hellerstein, D., & Nickerson, C. (2002). Farmland protection programs: What does the public want? *Agricultural Outlook*, 2002, 27-30.
- J.A. Gómez-Limón, I. Atance (2004). Identification of public objectives related to agricultural sector support. *Journal of Policy Modeling*, 26, 1045-1071.
- Kline, J., & Wilchens, D. (1996a). Measuring public preferences for the environmental amenities provided by farmland. *European Review of Agricultural Economics*, 23, 421-436.
- Kline, J., & Wilchens, D. (1996b). Public preferences regarding the goals of farmland preservation programs. *Land Economics*, 72, 538-549.
- Kline, J., & Wilchens, D. (1998). Measuring heterogeneous preference for preserving farmland and open space. *Ecological Economics*, 26, 211-224.
- Laininen, P., & Hämäläinen, R. P. (2003). Analyzing AHP-matrices by regression. *European Journal of Operational Research*, 148, 514-524.

Merton, R. K., Fiske, M., & Kendall, P. L. (1956). The focus interview. Glencove: The Free Press. OECD (2000). Multifunctionality: *Towards an analytical framework*. Paris: OECD.

Ramanathan, R. (2001). A note on the use of the analytic hierarchy process for environmental impact assessment. *Journal of Environmental Management* 63, 27-35.

Roussat, N., Dujet, C. and Méhu, J. (2009). Choosing a sustainable demolition waste management strategy using multicriteria decision analysis. *Waste Management* 29, 12-20.

Roy, B. (1990). Decision-aid and decision-making. *European Journal of Operational Research* 45, 324-331.

Saaty, T.L. (1978). Modeling Unstructured Decision Problems - The Theory of Analytical Hierarchies. *Mathematics and Computers in Simulation* XX, 147-158.

Saaty, T. L. (1980). *The Analytic Hierarchy Process*. New York: McGraw Hill.

Saaty, T.L. (1986). A Note on the AHP and Expected Value Theory. *Socio-Econ. Plan. Sci.*, 20, No. 6, 397-398.

Saaty, R.W. (1987). The Analytic Hierarchy Process-What It Is And How It I Used. *Math. Modelling*, Vol. 9, No. 3-5, 161-176.

Saaty, T. L. (1990). An exposition on the AHP in reply to the paper remarks on the Analytic Hierarchy Process. *Management Science*, 36, 259-268.

Saaty, T.L. (1990). How to make a decision: The Analytic Hierarchy Process. *European Journal of Operational Research* 48, 9-26.

Saaty, T. L. (1991). Response to Holder's comments on the Analytic Hierarchy Process. *The Journal of the Operational Research Society*, 42, 909-14.

Saaty, T. L. (2003). Decision-making with the AHP: Why is the principal eigenvector necessary? *European Journal of Operational Research*, 145, 85-91.

Saaty, T. L., Vargas, L., & Dellmann, K. (2003). The allocation of intangible resources: The Analytic Hierarchy Process and linear programming. *Socio-Economic Planning Sciences*, 37, 169-184.

Saaty, T.L. (2008). Relative Measurement and Its Generalization in Decision Making-Why Pairwise Comparisons are Central in Mathematics for the Measurement of Intangible Factors-The Analytic Hierarchy/Network Process. *Rev. R. Acad. Cien. Serie A. Mat.*, 102 (2), 251-318.

Saaty, T.L. and Vargas L.G. (2012). Models, Methods, Concepts & Applications of the Analytic Hierarchy Process. *International Series in Operations Research & Management Science 175*, Springer Science and Business Media New York.

Saaty, T.L. and Vargas, L.G. (2013). Decision Making with the Analytic Network Process, *International Series in Operations Research & Management Science 195*.

San Cristóbal Mateo, J.R. (2012). Multi-Criteria Analysis in the Renewable Energy Industry, *Green Energy and Technology*, Springer London.

Teghem, J.R., Delhaye, C. and Kunsch, P.L. (1989). An Interactive Decision Support System (IDSS) For Multicriteria Decision Aid. *Math. Comput. Modelling*, 12, No. 10/11, 1311-1320.

Tsoutos, T., Drandaki, M., Frantzeeskaki, N., Iosifidis, E. and Kiosses, I. (2009). Sustainable energy planning by using multi-criteria analysis application in the island of crete. *Energ Policy* 37, 1587–1600.

Vaidya, O.S. and Kumar, S. (2006). Analytic hierarchy process: An overview of applications. *European Journal of Operational Research* 169, 1-29.

Vargas, L.G. (1990). An overview of the Analytic Hierarchy Process and its applications. *European Journal of Operational Research* 48, 2-8.

Zeleny, M. (1992). Invited Essay-An Essay Into a Philosophy of MCDM: a Way of Thinking or Another Algorithm? *Computers Ops Res.*, 19, No. 7, 563-566.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

«Η Εξέλιξη της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής»

Πίνακας 1.1 Ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων

Προϊόν	Κανονισμός	Παρατηρήσεις
<i>Βαμβάκι</i>	864/2004	Για την Ελλάδα προβλέπεται μέγιστη εγγυημένη έκταση 3.700.000 στρέμματα. Η στρεμματική ενίσχυση είναι ίση με 59,4€ ανά στρέμμα για τα 3.000.000 στρέμματα και 34,285€ ανά στρέμμα για τα υπόλοιπα 700.000 στρέμματα
<i>Σκληρό σιτάρι</i>	1782/2003	Ειδική πριμοδότηση ποιότητας 4€ ανά στρέμμα για εκτάσεις που βρίσκονται σε ζώνες παραδοσιακής παραγωγής. Οι εκτάσεις αυτές αντιστοιχούν σε 6.170.000 στρέμματα για την Ελλάδα. Όλες οι περιφέρειες της χώρας αποτελούν ζώνες παραδοσιακής παραγωγής σκληρού σίτου
<i>Ρύζι</i>	1782/2003	Για την Ελλάδα ισούται με 56,1€ ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση 203.330 στρέμματα
<i>Καρποί με κέλυφος</i>	1782/2003	Μέγιστη εγγυημένη έκταση για την Κοινότητα 8.000.000 στρέμματα. Για την Ελλάδα η εθνική εγγυημένη έκταση ανέρχεται σε 411.000 στρέμματα. Η ενίσχυση ισούται με 12,075€ ανά στρέμμα
<i>Ενεργειακές καλλιέργειες</i>	1782/2003	Καθορίζεται μέγιστη εγγυημένη έκταση 15.000.000 στρεμμάτων για την οποία χορηγείται ενίσχυση ύψους 4,5€ ανά στρέμμα
<i>Γάλα</i>	1782/2003	Η ενίσχυση ισούται με 24,49€ ανά τόνο για τα ημερολογιακά έτη 2006 και 2007. Επίσης από το 2006 και μετέπειτα θα χορηγείται πρόσθετη ενίσχυση στην γαλακτοπαραγωγή – με βάση εθνικά κριτήρια – ύψους 6,94 εκατ. €
<i>Σπόροι σποράς</i>	1782/2003	Χορηγείται ενίσχυση ανά κιλό, όπως καθορίζεται από το παράρτημα XI του κανονισμού
<i>Αποξηραμένες ζωοτροφές</i>	1786/2003	Καθορίζεται, για κάθε περίοδο εμπορίας, μία μέγιστη εγγυημένη ποσότητα που ανέρχεται σε 4.855.900 τόνους. Η εθνική εγγυημένη ποσότητα για την Ελλάδα ισούται με 37.500 τόνους και η ενίσχυση που προβλέπεται ανέρχεται σε 33€ ανά τόνο
<i>Πρωτεϊνούχοι σπόροι</i>	1782/2003	Θεσπίζεται μέγιστη εγγυημένη έκταση για την Κοινότητα 14.000.000 στρέμματα. Η ενίσχυση στους παραγωγούς ανέρχεται σε 5,56€ ανά στρέμμα, εφόσον αυτοί παράγουν με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

«Μεθοδολογία μέτρησης των κοινωνικών προτιμήσεων»

Πίνακας 1: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «επιλογή»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[1]	1995	Ahire S L, Rana D S	Social	-
2	[3]	2001	Al Harbi K M Al-S	Personal	-
3	[5]	2002	Al Khalil M I	Social	-
4	[17]	2003	Bahurmoz A M A	Education	-
5	[25]	1986	Brad J F	Manufacturing	-
6	[31]	2001	Byun Dae Ho	Personal	-
7	[34]	1994	Ceha R, Hiroshi Ohta	Political	-
8	[37]	1997	Cheng C H	Social	Fuzzy Theory
9	[51]	2003	Ferrari R	Political	-
10	[57]	1998	Ghodsypour S H, O'Brien C	Personal	Linear Programming
11	[58]	1986	Golden B I, Wasil E A	Engineering	-
12	[64]	1990	Herge G G, Tadikamalla P R	Social	-
13	[67]	1999	Jung H W, Choi B	Engineering	-
14	[68]	2001	Kengpol A, O'Brien C	Engineering	Cost Benefit, Statistics
15	[71]	1992	Kim C S, Yoon Y	Education	-
16	[75]	1996	Korpela J, Tuominen M	Social	-
17	[81]	1999	Kuo R J, Chi S C, Kao S S	Political	Artificial neural networking, fuzzy set theory
18	[83]	2002	Lai V, Wong B K, Cheung W	Engineering	-
19	[84]	1999	Lai V, Trueblood R P, Wong B K	Engineering	-
20	[92]	1987	Libertore M J	Social	-
21	[96]	1998	Mohanty R P, Deshmunk SG	Manufacturing	-
22	[98]	1990	Murlidhar K, Shantharaman R	Engineering	-
23	[101]	2003	Ngai E W T	Industry	-
24	[102]	2000	Noci G, Toletti G	Industry	Fuzzy Linguistic Approach
25	[108]	1999	Raju K S, Pillai C R S	Government	-
26	[119]	1991	Schniederjans M J, Wilson R L	Engineering	Goal Programming
27	[120]	1997	Schniederjans M J, Garvin T	Personal	Multi-objective Programming Methodology
28	[121]	1995	Shang J et al.	Manufacturing	Simulation Modesl, Accounting Procedure
29	[129]	1991	Tadisna S K, Troutt M D, Bhasin V	Education	-
30	[131]	2001	Tam M C Y, Tummala VMR	Personal	-
31	[136]	2003	Vaidya O S, Kumar S	Engineering	Graph Theory
32	[148]	1995	Yurimoto S, Masui T	Social	-

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 2: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «κατανομή»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[6]	1998	Andijani A A,	Manufacturing	-
2	[7]	1997	Andijani A A, Anwarul M	Manufacturing	-
3	[15]	1999	Badri M A	Political	Goal Programming
4	[21]	2001	Bitici U S, Suwignjo P, Carrie A S	Manufacturing	-
5	[59]	1994	Greenberg R P, Nunamaker T R	Government	-
6	[76]	2002	Korpela J et al	Personal	Mixed Integer Programming
7	[82]	1998	Kwak N K, Chanwon L	Education	Goal Programming
8	[103]	1996	Ossadnik W	Political	-
9	[109]	1995	Ramanathan R, Ganesh L S	Engineering	Linear Programming
10	[114]	2003	Saaty T L et al.	Gen. Management	Linear Programming

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 3: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «εκτίμηση»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[2]	2001	Akarte M M er al.	Engineering	-
2	[26]	1986	Brad J F	Manufacturing	-
3	[29]	1997	Bryson N, Mololurin A	Education	-
4	[32]	2001	Cango E, Caron F, Perego A	Personal	-
5	[36]	1999	Cheng C H et al.	Government	Linguistic Variable Weight
6	[52]	2001	Fogliatto F S, Albin S L	Industry	-
7	[53]	2002	Forgionne et al.	Education	-
8	[54]	2001	Forgionne G A, Kohli R	Education	-
9	[62]	2002	Handifielda et al.	Personal	-
10	[72]	1990	Klendorfer P R, Partovi F Y	Manufacturing	-
11	[78]	1999	Korpela J, Lehmusvara A	Social	Mixed Integer Linear Programming
12	[80]	1998	Korpela J, Tuominen M, Valoho M	Social	-
13	[86]	1998	Lam K	Education	QFD
14	[90]	2003	Li Q, Sherali H D	Government	-
15	[91]	1994	Liberatore M J, Stylianou A C	Management	Scaling Models, Logic Tables
16	[99]	2001	Murlidharam C et al.	Personal	-
17	[104]	1999	Ossadnik W, Lange O	Engineering	-
18	[106]	1999	Poh K L, Ang B W	Government	-
19	[118]	1999	Sarkis J	Social	ANP, Data Envelopment Analysis
20	[127]	1992	Suresh N C, Kaparathi S	Manufacturing	Goal Programming
21	[130]	2003	Takamura Y, Tone K	Government	-
22	[134]	2003	Tavana M	Government	Probability, M A H
23	[140]	1997	Week M et al.	Manufacturing	-
24	[143]	1994	Weiwu W, Jun K	Social	Statistics
25	[150]	1990	Zahedi F	Management	-
26	[153]	1991	Zanakis S H et al.	Engineering	-

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 4: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «ανάλυση κόστους – οφέλους»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[8]	1996	Angles D I, Lee C Y	Manufacturing	-
2	[13]	1990	Azis I J	Social	-
3	[38]	1999	Chin K S, Chiu S, Tammala V M Rao	Management	-
4	[113]	2001	Saaty T L, Chob Y	Government	-
5	[115]	1983	Saaty T L	Political	-
6	[132]	1997	Tummala V M Rao, Chin K S, Ho S H	Manufacturing	-
7	[139]	2001	Wedley W C, Choo E U, Schoner B	Industry	-

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 5: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «ανάπτυξη λειτουργίας ποιότητας»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[12]	1994	Armacost R L et al.	Social	QFD
2	[30]	1996	Bryson N	Personal	QFD
3	[65]	1999	Ho E S S A et al.	Personal	QFD
4	[74]	1998	Koksal G, Egitman A	Education	QFD
5	[100]	2003	Myint S	Engineering	QFD
6	[105]	2002	Partovi F Y, Corredoira R A	Sports	QFD, Analytic Network Process
7	[152]	1999	Zakarian A Kusian A	Personal	QFD

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 6: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «σχεδιασμός και ανάπτυξη»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[10]	1990	Arbel A, Orger Y E	Banking	-
2	[19]	1992	Benjamin C O, Ehie I C, Omurtag Y	Education	Linear Goal Programming
3	[35]	2003	Chen S J, Lin L	Industry	-
4	[42]	2002	Crary M et al.	Government	Mixed Integer Programming
5	[50]	1990	Ehie I C et al.	Banking	-
6	[49]	1993	Ehie I C Benjamin C O	Social	Linear Goal Programming
7	[69]	1998	Kim J	Engineering	-
8	[73]	1994	Ko S K, Fontane D G, Margeta J	Social	Linear Programming & epsivj constrain method
9	[77]	2001	Korpela J, Lehmusvaara A, Tuominen M	Engineering	-
10	[87]	1999	Lee M et al.	Industry	-
11	[88]	1999	Lee C W, Kwak N K	Social	Goal Programming
12	[97]	1999	Momoh J A, Zhu J	Engineering	-
13	[107]	1998	Radasch D K , Kwak N K	Engineering	Goal Programming
14	[126]	2003	Su J C Y et al	Engineering	-
15	[142]	1999	Weistrofler H R, Wooldridge B E, Singh R	Government	-
16	[144]	1991	Wu J A, Wu N L	Personal	-
17	[146]	2003	Yang T, Kuo C	Industry	-
18	[154]	1997	Zulch G et al.	Engineering	-

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 7: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «προτεραιότητα και κατάταξη»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[4]	1996	Alidi A S	Industry	-
2	[11]	1993	Arbel A, Vargas L G	Personal	-
3	[14]	1998	Babic Z, Plazibat N	Industry	PROMETHEE
4	[16]	2001	Badri M A	Industry	Goal Programming
5	[23]	2000	Bodin L, Epstein E	Sports	-
6	[24]	2001	Bolloju N	Personal	-
7	[27]	2000	Braglia M	Manufacturing	Failure Mode and Critically Analysis
8	[28]	1999	Bryson N, Joseph A	Personal	Goal Programming
9	[40]	2001	Chwolka A, Raith M G	Social	-
10	[46]	1999	Dweiri F	Engineering	Fuzzy Set Theory
11	[48]	2000	Easlav R F et al.	Personal	-
12	[55]	1998	Forman E, Peniwati K	Personal	-
13	[56]	1999	Frei F X, Harker P T	Industry	Tournament Ranking
14	[60]	2002	Hafeez K, Zhang Y B, Malak N	Manufacturing	-
15	[85]	1998	Lalib A W, Williams G B, O' Conner R F	Manufacturing	Fuzzy Logic
16	[95]	2002	Modarres M, Zarei B	Government	-
17	[117]	1995	Salo A A, Hamalainen R P	Personal	-
18	[122]	1990	Shrinivasam V, Bolster P J	Industry	-
19	[128]	2000	Suwigno P, Bitici U S, Carrie A S	Manufacturing	Cognitive Maps, Cause and Effect Diagrams, Tree Diagrams
20	[133]	1995	Tan R R	Engineering	-

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 8: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «λήψη απόφασης»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[9]	1986	Arbel A, Seidmann A	Manufacturing	-
2	[18]	1993	Baidru A B, Pulat P S, Kang M	Manufacturing	-
3	[20]	2002	Beynon M	Engineering	Dempster – Shafer Theory
4	[33]	2003	Condon E et al	Personal	-
5	[43]	1998	Crow T J	Industry	-
6	[44]	1994	Davis M A P	Personal	-
7	[45]	1990	Dobias A P	Personal	-
8	[47]	1992	Dyer R F, Forman E H	Personal	-
9	[39]	1994	Choi H A, Suh C	Personal	-
10	[61]	1990	Hamalainen R P	Government	-
11	[63]	1996	Hauser D, Tadikamalla P	Personal	-
12	[66]	1996	Jain B A, Nag B N	Engineering	-
13	[89]	1999	Leavary R R, Wan K	Industry	Simulation Approach
14	[94]	1995	Miyaji I, Nakagawa Y, Ohno K	Education	Branch an Bound Theory
15	[110]	2003	Abdi R M	Engineering	-
16	[111]	1994	Riggs J L et al	Management	-
17	[138]	1993	Weber S F	Manufacturing	-
18	[141]	1990	Weiss E N	Social	Dynamic Programming
19	[145]	2003	Xu S	Industry	-
20	[147]	2002	Yu C S	Personal	-
21	[149]	1997	Zahedi F M	Engineering	-

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 9: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «πρόβλεψη»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[22]	2002	Blair A R et al.	Government	-
2	[70]	1993	Kim S B, Whang K S	Engineering	-
3	[69]	1997	Korpela J, Tuominen M	Management	-
4	[135]	1994	Ulengin F, Ulengin B	Commerce	-

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 10: Αναφορές της μεθόδου A.H.P. στη βιβλιογραφία με το θέμα «ιατρική και σχετικά πεδία»

Sr. no.	Reference no.	Year	Author/s	Application Areas	Other tool/s used
1	[41]	1990	Cook D R et al.	Social	-
2	[93]	2003	Libertore M J et al.	Social	-
3	[112]	2001	Rossetti M D, Selandari F	Social	-
4	[123]	1999	Singpurwalla et al.	Social	-
5	[124]	2003	Sloane E B et al.	Social	-

Πηγή: Vaidya and Kumar, 2006

Πίνακας 11: Μέθοδοι Πολυκριτηριακής Ανάλυσης

MCAP	References	Distribution of the MCAP
<i>Elementary Methods</i>		
Weighted Sum	See [21, 40, 54]	The global performance of an alternative is computed as the weight sum of its evaluations along each criterion. The global performance is used to make a choice among all the alternatives.
Lexicographic Method	See [40, 79]	Based on the logic that in some DMS a single criterion seems to predominate. The procedure consist in comparing all the alternatives with respect to the important criterion and proceed with the next one until only one alternative is left.
Conjunctive Method	See [40,20]	An alternative which does not meet the minimal acceptable level for all criteria is rejected, The minimal acceptable levels for each criterion are used to screen out unacceptable alternatives.
Disjunctive Method	See [40,20]	An alternative is selected on the basis of its extreme score on any one criterion. Desirable levels for each attribute are used to select alternatives which equal or exceed those levels on any criterion.
Maximin Method	See [40]	The overall performance of an alternative is determined by its weakest or poorest evaluation.
<i>Single Synthesizing Criterion</i>		
TOPSIS (technique for order by similarity to ideal solutions)	See [40]	The chosen alternative should have profile which is the nearest (distance) to the ideal solution and farthest from the negative-ideal solution.
MAVT (multi-attribute value theory)	See [43, 45]	Aggregation of the values obtained by assessing partial value functions on each criterion a global value function V. Under some conditions, such V can be obtained in an additive, multiplicative or mixed manner
UTA (utility theory additive)	See [41]	Estimate the value functions on each criterion using ordinal regression. The global value function is obtained in an addictive manner.
SMART (simple multi-attribute rating technique)	See [26, 27, 62]	Simple way to implement the multi-attribute utility theory by using the weighted linear averages, which give an extremely close approximations to utility functions. There are many improvements like SMATS [28], SMARTER [8].
MAUT (multi-attribute utility theory)	See [19, 43, 93]	Aggregation of the values obtained by assessing partial utility functions on each criterion to establish a global utility function U. Under some conditions, U can be obtained in an addictive multiplicative or distributional manner.
AHP (analytic hierarchy process)	See [81, 82]	Converting subjective assessments of relative importance into a set of weights. This Technique applies the decomposition, the comparative judgements on comparative elements and measures of relative importance through pairwise comparison matrices which are recombined into an overall rating of alternatives.

Πηγή: Guitouni and Martel, 1997

Πίνακας 11: Μέθοδοι Πολυκριτηριακής Ανάλυσης (συνέχεια)

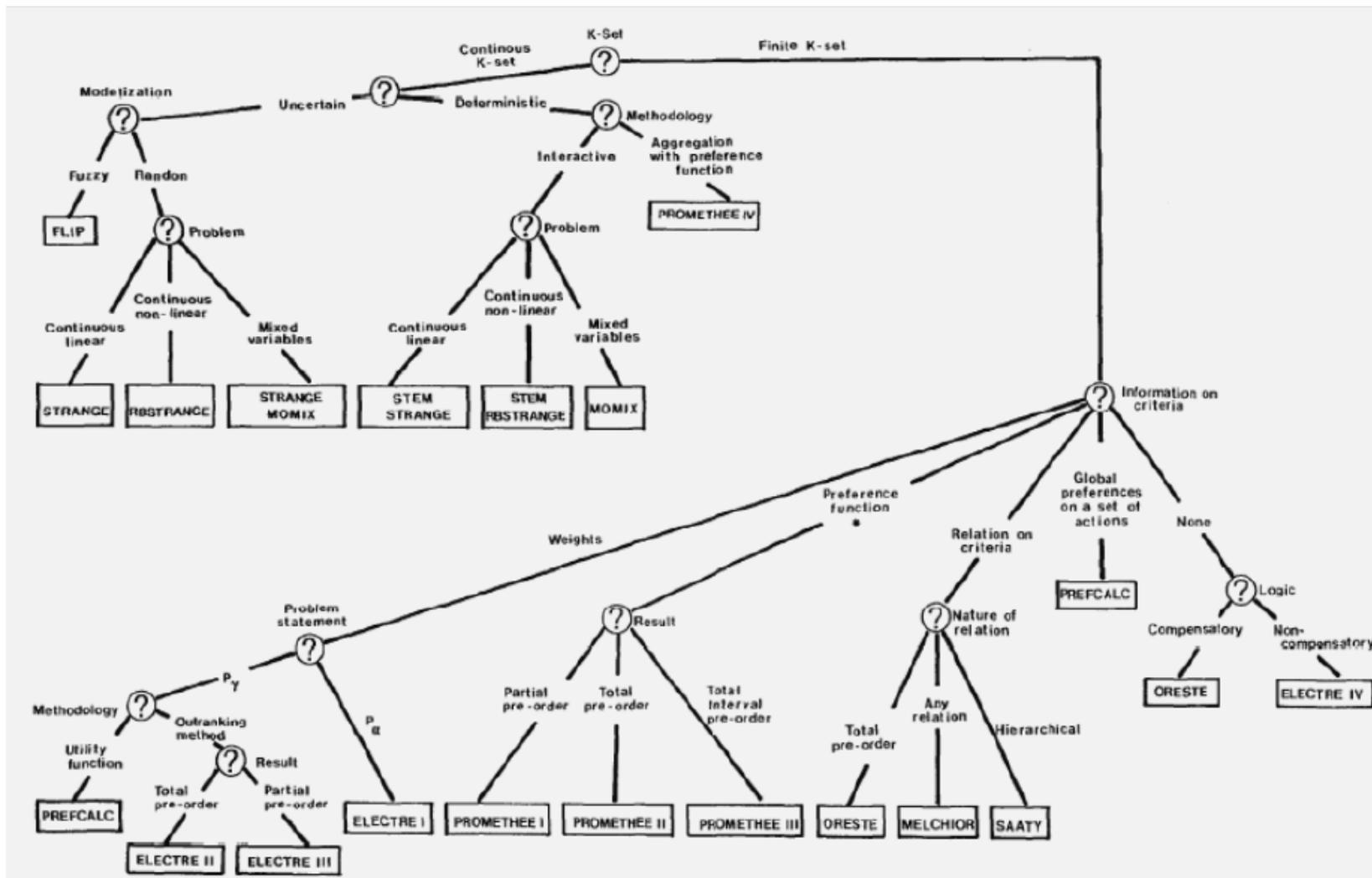
MCAP	References	Distribution of the MCAP
<i>Single Synthesizing Criterion</i>		
EVAMIX	See [94]	Two dominance indexes are calculated: one for ordinal evaluations and the other one for cardinal evaluations. The combination of these two indexes leads to a measure of the dominance between each pair of alternatives.
Fuzzy Weighted Sum	See [4, 23, 46]	These procedures use a-cut technique. The a level sets are used to desire fuzzy utilities based on the simple additive weighted method.
Fuzzy Maximum	See [10, 98]	This procedure is based on the same principle as the standard maximin procedure. The evaluations of the alternatives are fuzzy numbers.
<i>Outranking Methods</i>		
ELECTRE I	See [70]	The concept of outranking relationship is used. The procedure seeks to reduce the size of non-dominated set of alternatives (kernel). The idea is that an alternative can be eliminated if it is dominated by other alternatives to a specific degree. The procedure is the first one to seek to aggregate the preference instead of the performances.
ELECTRE IS	See [79]	This procedure is exactly the same as ELECTRE I, but it introduces the indifference threshold.
ELECTRE II	See [78]	ELECTRE II use two outranking relations (strong and weak).
ELECTRE III	See [71]	The outranking is expressed through a credibility index.
ELECTRE IV	See [80]	This procedure is like ELECTRE III but did not use weights.
ELECTRE TRI	See [79]	This procedure is like ELECTRE III and use the conjunctive and disjunctive techniques to affect the alternatives to the different categories (ordered).
PROMETHEE I	See [18]	PROMETHEE I is based on the same principles as ELECTRE and introduces six functions to describe the DM preferences along each criterion. This procedure provides a partial order of the alternatives using entering and leaving flows.
PROMETHEE II	See [17]	PROMETHEE II is based on the same principles as PROMETHEE I. This procedure provides a total preorder of the alternatives using an aggregation of the entering and leaving flows.
MELCHIOR	See [50]	MELCHIOR is an extension of ELECTRE IV.

Πηγή: Guitouni and Martel, 1997

Πίνακας 11: Μέθοδοι Πολυκριτηριακής Ανάλυσης (συνέχεια)

MCAP	References	Distribution of the MCAP
<i>Outranking Methods (continue)</i>		
ORESTE	See [69]	This procedure needs only ordinal evaluations of the alternatives and the ranking of the criteria in term of importance.
REGIME	See [38]	A pairwise comparison matrix is built using +1 if there is dominance, 0 if the two alternatives are equivalent and -1 for the negative dominance. The aggregation of these weighted scores provides a total preorder of the alternatives.
NAIADE (novel approach to imprecise assessment and decision environments)	See [60]	This procedure uses a distance semantics operators to assess the pairwise comparisons among alternatives. The fuzzy evaluations are transformed in probabilities distributions and as PROMETHEE, this procedure compute entering and leaving flows.
<i>Mixed Methods</i>		
QUALIFLEX	See [64]	This procedure uses a successive mutations to provide a ranking of the alternative corroborating with the ordinal information.
Fuzzy conjunctive / disjunctive Method	See [24]	When data are fuzzy, the match between values and standard levels provided by the DM and the evaluations become vague and a matter of degree. The degree of matching is computed using the possibility measure and the necessity measure. The alternatives with the highest degree of matching are considered the best.
Martel and Zaras Method	See [56, 57]	This procedure uses the stochastic dominate to make pairwise comparison. These comparison are used as partial preferences and an outranking relations is built based on a concordance index an discordance index.

Πηγή: Guitouni and Martel, 1997

Εικόνα 9: «The choice decision tree», Πηγή: Teghem et al, 1989

Πίνακας 11: Κατανομή Neyman

Περιοχή	N_h (πληθυσμός)	S_h (επιλέξιμης έκτασης)	S_h^2	$N_h S_h$	$N_h S_h^2$	Μέγεθος Δείγματος σε κάθε Στρώμα	Ακέραιο Μέγεθος Δείγματος σε κάθε Στρώμα
Δήμος Αργιθέας	3,450.00	6.12	37	21,113	129,211	2.32	2.00
Δήμος Δομοκού	11,495.00	6.09	37	70,036	426,711	7.69	8.00
Δήμος Καρδίτσας	56,747.00	3.11	10	176,232	547,300	19.34	19.00
Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	4,635.00	8.15	66	37,795	308,191	4.15	4.00
Δήμος Μακρακώμης	16,036.00	4.76	23	76,406	364,050	8.39	8.00
Δήμος Μουζακίου	13,122.00	3.87	15	50,748	196,265	5.57	6.00
Δήμος Παλαμά	16,726.00	3.91	15	65,441	256,037	7.18	7.00
Δήμος Σοφάδων	18,864.00	5.15	27	97,161	500,441	10.66	11.00
Δήμος Φαρσάλων	18,545.00	5.64	32	104,561	589,537	11.48	12.00
Σύνολο	159,620			699,494	3,317,743	76.78	77.00

Επιζητούμενη (επιθυμητή ακρίβεια) $d =$ (\pm) εκτάρια

Συντελεστής αξιοπιστίας $(z) =$ 95.00% ή Αν η αξιοπιστία = 99,7% => $(z) = 3$

$D^2 =$

Συνολικό Μέγεθος Δείγματος =	76.78
------------------------------	--------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

«Ερωτηματολόγιο»

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Τροφίμων & Γεωργίας

Ημερομηνία λήψης της συνέντευξης		Όνοματεπώνυμο	
----------------------------------	--	---------------	--

Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Δήμος		Κοινότητα	
-------	--	-----------	--

Κωδικός Ομάδας Εστίασης (focus group)			
---------------------------------------	--	--	--

Έτος Έναρξης Επαγγ. Δραστηριότητας		Διάρκεια Επαγγελματικής Δραστηριότητας (έτη)	
------------------------------------	--	--	--

Ετήσιο Ατομικό Εισόδημα Ερωτώμενου:	
-------------------------------------	--

Σχέση με τον Πρωτογενή Τομέα:	
-------------------------------	--

Εισόδημα από τον Πρωτογενή Τομέα:		Ποσοστό:	
-----------------------------------	--	----------	--

• Θα απαντήσουν **ΜΟΝΟ** όσοι έχουν εισόδημα από τον Πρωτογενή Τομέα ή ανήκουν στη συστάδα "Γεωργοί-Κτηνοτρόφοι".

Είδος Εκμετάλλευσης			
---------------------	--	--	--

Μέση Καλλιεργούμενη Έκταση (στρ.):		Μέσος Αριθμός Ζωικού Κεφαλαίου:	

Δικαιώματα Επιλέξιμων Εκτάσεων (στρ.)		
Ετήσιο Ποσό Ενιαίας Ενίσχυσης Ετήσιο		
Ποσό Συνδεδεμένων Ενισχύσεων		

Β. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

Φύλο:		
Ηλικία: Μορφωτικό Επίπεδο:		
Αριθμός Μελών Οικογενείας:		
Συμμετοχή σε ομάδα:		
Απασχόληση:		

Σταθερό Τηλέφωνο:		Κινητό Τηλέφωνο:	
-------------------	--	------------------	--

E-mail:	
---------	--

A. Κοινωνικά Κριτήρια

Διασφάλιση Οικογενειακής Μορφής Γεωργ. Εκμετάλλευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής
Διασφάλιση Οικογενειακής Μορφής Γεωργ. Εκμετάλλευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Διατήρηση Παραδοσιακών Προϊόντων (Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε.)
Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Διατήρηση Παραδοσιακών Προϊόντων (Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε.)

B. Περιβαλλοντικά Κριτήρια

Ενθάρρυνση Γεω. Πρακτικών για την προστασία του Περιβαλ.	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Διατήρηση Φυσικών Περιοχών
Ενθάρρυνση Γεω. Πρακτικών για την προστασία του Περιβαλ.	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Διατήρηση Παραδοσιακού Φυσικού Τοπίου
Διατήρηση Φυσικών Περιοχών	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Διατήρηση Παραδοσιακού Φυσικού Τοπίου

Γ. Οικονομικά Κριτήρια

Διασφάλιση λογικών τιμών στους Καταναλωτές	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Διασφάλιση Ασφαλών & Υγιεινών Τροφίμων
Διασφάλιση λογικών τιμών στους Καταναλωτές	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Ενθάρρυνση Ανταγ/τας των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων
Διασφάλιση λογικών τιμών στους Καταναλωτές	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Εξασφάλιση ικανοποιητικού Γεωργικού Εισοδήματος
Διασφάλιση λογικών τιμών στους Καταναλωτές	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Εγγύηση της Εθνικής Επισιτιστικής Επάρκειας
Διασφάλιση Ασφαλών & Υγιεινών Τροφίμων	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Ενθάρρυνση Ανταγ/τας των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων
Διασφάλιση Ασφαλών & Υγιεινών Τροφίμων	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Εξασφάλιση ικανοποιητικού Γεωργικού Εισοδήματος
Διασφάλιση Ασφαλών & Υγιεινών Τροφίμων	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Εγγύηση της Εθνικής Επισιτιστικής Επάρκειας
Ενθάρρυνση Ανταγ/τας των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Εξασφάλιση ικανοποιητικού Γεωργικού Εισοδήματος
Ενθάρρυνση Ανταγ/τας των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Εγγύηση της Εθνικής Επισιτιστικής Επάρκειας
Εξασφάλιση ικανοποιητικού Γεωργικού Εισοδήματος	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Εγγύηση της Εθνικής Επισιτιστικής Επάρκειας

Δ. Γενικά Κριτήρια

Κοινωνικά	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Περιβαλλοντικά
Κοινωνικά	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Οικονομικά
Περιβαλλοντικά	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Οικονομικά

Ο1. Διασφάλιση της οικογενειακής μορφής της γεωργικής εκμετάλλευσης

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο2. Βελτίωση της Ποιότητας της ζωής της Υπαίθρου (Αγροτικής Ζωής)

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο3. Διατήρηση παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων (Π.Ο.Π. Π.Γ.Ε.)

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο4. Ενθάρρυνση Γεωργικών Πρακτικών συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο5. Διατήρηση φυσικών περιοχών

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρη Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρη Αποδέσμευση

Ο6. Διατήρηση παραδοσιακού γεωργικού φυσικού τοπίου

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο7. Διασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο8. Διασφάλιση ασφαλών και υγιεινών τροφίμων

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο9. Ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο10. Εξασφάλιση ικανοποιητικού Γεωργικού Εισοδήματος

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

Ο11. Εγγύηση της Εθνικής επισιτιστικής επάρκειας

Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Μερική Αποδέσμευση
Άμεσες Ενισχύσεις	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση
Μερική Αποδέσμευση	9 8 7 6 5 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Πλήρης Αποδέσμευση

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ CLUSTER

1	Γεωπόνοι-Κτηνίατροι-Εταιρίες Ζωοτροφών
2	Γεωργοί-Κτηνοτρόφοι
3	Μεσίτες-Έμποροι Γεωργικών Προϊόντων
4	Μεταποιητές
5	Δημόσιοι Φορείς (Ο.Τ.Α., Αναπτυξιακές, κλπ.)
6	Καταναλωτές

ΤΥΠΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

1	Άμιγώς Γεωργική
2	Άμιγώς Κτηνοτροφική
3	Μικτή

ΕΝΙΑΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

1	0 - 3.500 €
2	3.501 - 5.000 €
3	5.001 - 10.000 €
4	10.001 - 15.000 €
5	15.001 - 20.000 €
6	20.001 - 30.000 €
7	30.000€ +

ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

1	0 - 2.500 €
2	2.501 - 5.000 €
3	5.001 - 7.500 €
4	7.501 - 10.000 €
5	10.001 - 15.000 €
6	15.001 - 20.000 €
7	20.000€ +

ΕΤΗΣΙΟ ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

1	0 - 5.000€
2	5.001 - 12.000€
3	12.001 - 16.000€
4	16.001 - 26.000€
5	26.001 - 40.000€
6	40.001 - 60.000€
7	60.001 - 100.000€
8	100.000€ +

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

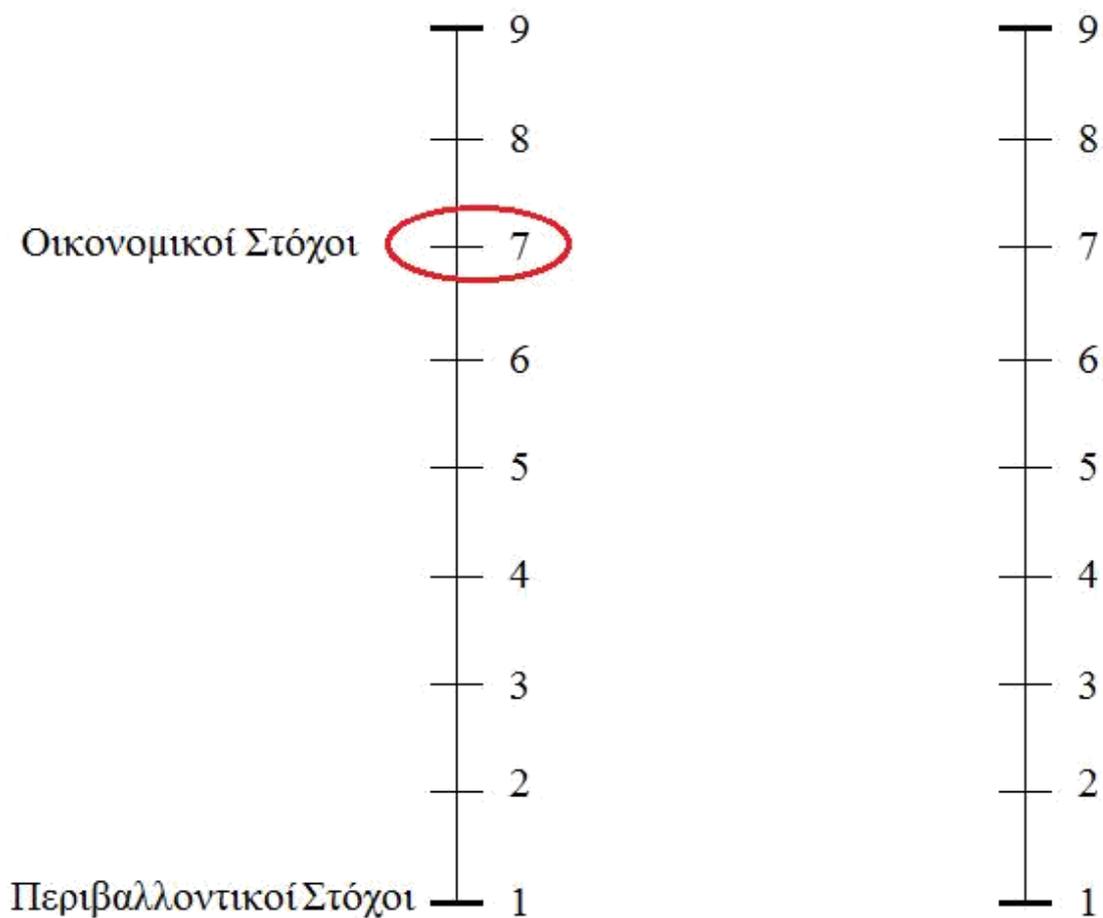
1	Δημοτικό
2	Γυμνάσιο-Ενιαίο Λύκειο-Ε.Π.Α.Λ.
3	Ι.Ε.Κ.
4	Τ.Ε.Ι.
5	Α.Ε.Ι.
6	Μεταπτυχιακές Σπουδές
7	Αναλόφητος

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΑ

1	Πολιτικό Κόμμα
2	Συνδικαλιστής
3	Πολιτιστικός Σύλλογος
4	Κοινωνική Ομάδα
5	Περιβαλλοντική Ομάδα
6	Αθλητική Ομάδα
7	ΟΧΙ

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1	Πρωτογενής Τομέας
2	Δευτερογενής Τομέας
3	Τριτογενής Τομέας
4	Οικιακά
5	Συνταξιούχος
6	Φοιτητής/τρια
7	Άνεργος

Παράδειγμα

Βαθμός Σημαντικότητας	Ορισμός
1	Κάτι που είναι εξίσου σημαντικό
3	Πολύ μικρή σημασία ενός χαρακτηριστικού πάνω στο άλλο
5	Μέτρια σημασία ενός χαρακτηριστικού πάνω στο άλλο
7	Καταδίδει τη σημασία ενός χαρακτηριστικού γνωρίσματος επί του άλλου
9	Ακραία ή απόλυτη υπεροχή ενός χαρακτηριστικού επί του άλλου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV
«Η περιοχή μελέτης»

Πίνακας 1: Μόνιμος πληθυσμός ανά Δήμο και Ηλικία

Τάξεις	Σύνολο	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων	
0-9	13,400	163	880	5,388	237	1,016	877	1,241	1,867	1,731	8.39%
10-19	15,336	200	972	6,208	313	1,256	1,022	1,517	1,964	1,884	9.61%
20-24	7,135	92	540	2,863	142	727	458	708	836	769	4.47%
25-29	8,222	145	603	3,229	159	843	577	829	916	921	5.15%
30-34	9,321	140	647	3,754	195	847	644	1,060	1,034	1,000	5.84%
35-44	21,247	370	1,554	8,350	437	1,934	1,508	2,232	2,257	2,605	13.31%
45-49	10,348	208	702	4,045	309	1,000	730	1,021	1,093	1,240	6.48%
50-54	10,665	221	698	4,119	303	1,004	847	1,087	1,101	1,285	6.68%
55-59	9,806	252	615	3,594	298	989	839	1,063	1,068	1,088	6.14%
60-69	19,850	531	1,457	5,985	814	2,088	1,938	2,338	2,467	2,232	12.44%
70+	34,290	1,128	2,827	9,212	1,428	4,332	3,682	3,630	4,261	3,790	21.48%
Σύνολο	159,620	3,450	11,495	56,747	4,635	16,036	13,122	16,726	18,864	18,545	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. «Απογραφή Πληθυσμού 2011»

Πίνακας 2: Δομή πληθυσμού ανά ηλικία και φύλο

Τάξεις	Σύνολο	
	Άνδρες	Γυναίκες
0-9	6,754	6,646
10-19	7,786	7,550
20-24	3,714	3,421
25-29	4,283	3,939
30-34	4,732	4,589
35-44	11,036	10,211
45-49	5,459	4,889
50-54	5,540	5,125
55-59	5,149	4,657
60-69	9,848	10,002
70+	15,063	19,227
Σύνολο	79,364	80,256

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. «Απογραφή Πληθυσμού 2011»

Πίνακας 3: Μέση ηλικία και μέσο μέγεθος νοικοκυριού ανά Δήμο

Δήμος	Μέση Ηλικία		Μέσο Μέγεθος Νοικοκυριού	
	Μέση Ηλικία	Μέση Ηλικία	Μέσο Μέγεθος Νοικοκυριού	Μέσο Μέγεθος Νοικοκυριού
Δ. Αργιθέας	54.3	1	2.66	5
Δ. Δομοκού	47.6	5	2.88	2
Δ. Καρδίτσας	42.8	9	2.65	6
Δ. Λίμνης Πλαστήρα	53.6	2	2.54	9
Δ. Μακρακώμης	49.7	4	2.65	6
Δ. Μουζακίου	50.8	3	2.55	8
Δ. Παλαμά	47.0	6	2.98	1
Δ. Σοφάδων	45.8	7	2.86	3
Δ. Φαρσάλων	45.1	8	2.82	4
	46.1		2.73	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. «Απογραφή Πληθυσμού 2011»

Πίνακας 4: Επίπεδο εκπαίδευσης ανά φύλο

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Ανδρες		Γυναίκες		Σύνολο		Κατάταξη
Διδακτορικό/ Μεταπτυχιακό	352	0.47%	300	0.39%	652	0.43%	12
Πτυχίο Παν/μίου-Πολ/χνείου και ισότιμων σχολών	4,866	6.46%	5,094	6.67%	9,960	6.57%	6
Πτυχίο ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και ισότιμων σχολών	2,046	2.72%	2,315	3.03%	4,361	2.88%	8
Πτυχίο ανώτερων επαγγελματικών σχολών	384	0.51%	197	0.26%	581	0.38%	13
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	1,722	2.29%	2,306	3.02%	4,028	2.66%	10
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κλπ.)	12,653	16.81%	11,956	15.67%	24,609	16.23%	2
Πτυχίο Επαγγελματικού Λυκείου	3,068	4.08%	1,227	1.61%	4,295	2.83%	9
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών	2,409	3.20%	662	0.87%	3,071	2.03%	11
Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	9,938	13.20%	6,973	9.14%	16,911	11.15%	3
Απολυτήριο Δημοτικού	26,206	34.81%	25,197	33.02%	51,403	33.91%	1
Εγκατέλειψε το Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	4,336	5.76%	6,448	8.45%	10,784	7.11%	5
Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή	4,449	5.91%	4,573	5.99%	9,022	5.95%	7
Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	2,623	3.48%	8,826	11.57%	11,449	7.55%	4
Παιδιά που γεννήθηκαν μετά την 1/1/2005	236	0.31%	242	0.32%	478	0.32%	14
ΣΥΝΟΛΟ	75,288		76,316		151,604		

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. «Απογραφή Πληθυσμού 2011»

Πίνακας 5: Επίπεδο εκπαίδευσης ανά Δήμο και ανά βαθμίδα

Δήμος	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (Άτομα γεννηθέντα το 2004 και πριν)				
	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια - Μεταδευτεροβάθμια	Τριτοβάθμια	Λοιπά	Σύνολο
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	1,407	1,046	138	761	3,352
ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	4,024	3,591	622	2,694	10,931
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	14,668	20,473	8,912	9,272	53,325
ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	1,975	1,437	311	773	4,496
ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	5,672	6,078	1,356	2,283	15,389
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	4,508	4,131	796	3,131	12,566
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	6,475	5,011	988	3,484	15,958
ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	6,673	4,933	919	5,112	17,637
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	6,001	6,214	1,512	3,745	17,472
ΣΥΝΟΛΟ	51,403	52,914	15,554	31,255	151,126
	34.01%	35.01%	10.29%	20.68%	100.00%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. «Απογραφή Πληθυσμού 2011»

Πίνακας 6: Ποσοστιαία κατανομή ανά βαθμίδα σε κάθε Δήμο

Δήμος	Πρωτοβάθμια		Δευτεροβάθμια - Μεταδευτεροβάθμια		Τριτοβάθμια		Λοιπά	
	%	Αριθμ.	%	Αριθμ.	%	Αριθμ.	%	Αριθμ.
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	41.97%	2	31.21%	8	4.12%	9	22.70%	4
ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	36.81%	6	32.85%	5	5.69%	7	24.65%	3
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	27.51%	9	38.39%	2	16.71%	1	17.39%	7
ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	43.93%	1	31.96%	6	6.92%	4	17.19%	8
ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	36.86%	5	39.50%	1	8.81%	2	14.84%	9
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	35.87%	7	32.87%	4	6.33%	5	24.92%	2
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	40.58%	3	31.40%	7	6.19%	6	21.83%	5
ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	37.84%	4	27.97%	9	5.21%	8	28.98%	1
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	34.35%	8	35.57%	3	8.65%	3	21.43%	6

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. «Απογραφή Πληθυσμού 2011»: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 7: Κατάσταση απασχόλησης ανά Δήμο και ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Δήμος	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ							ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ		
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ζητούσαν Εργασία	Μαθητές / Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Οικιακά	Λοιπά	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	3,450	572	230	267	1,715	460	206	206	123	243
ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	11,495	3,673	485	1,332	3,949	1,361	695	1,807	433	1,433
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	56,747	17,889	4,647	9,465	14,238	6,334	4,174	2,242	2,805	12,842
ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	4,635	956	200	459	2,215	545	260	220	175	561
ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	16,036	3,988	1,257	1,782	6,210	1,986	813	976	785	2,227
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	13,122	3,322	908	1,461	5,305	1,363	763	1,244	520	1,558
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	16,726	5,492	963	2,240	5,356	1,844	831	3,076	499	1,917
ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	18,864	4,793	1,449	2,302	6,059	2,647	1,614	2,524	474	1,795
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	18,545	5,489	1,102	2,639	5,266	2,785	1,264	2,352	799	2,338
ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	159,620	46,174	11,241	21,947	50,313	19,325	10,620	14,647	6,613	24,914
		28.93%	7.04%	13.75%	31.52%	12.11%	6.65%	31.72%	14.32%	53.96%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. «Απογραφή Πληθυσμού 2011»

Πίνακας 8: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά κλάδο σε κάθε Δήμο

Δήμος	Πρωτογενής		Δευτερογενής		Τριτογενής		Ανεργία	
	%	Αριθμ.	%	Αριθμ.	%	Αριθμ.	%	Αριθμ.
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	36.01%	6	21.50%	1	42.48%	6	6.67%	5
ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ	49.20%	3	11.79%	7	39.01%	7	4.22%	9
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	12.53%	9	15.68%	4	71.79%	1	8.19%	1
ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	23.01%	8	18.31%	3	58.68%	2	4.31%	8
ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	24.47%	7	19.68%	2	55.84%	3	7.84%	2
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	37.45%	5	15.65%	5	46.90%	4	6.92%	4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	56.01%	1	9.09%	9	34.91%	9	5.76%	7
ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	52.66%	2	9.89%	8	37.45%	8	7.68%	3
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	42.85%	4	14.56%	6	42.59%	5	5.94%	6

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. «Απογραφή Πληθυσμού 2011»: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 9: Υπολογισμός παραμέτρων των βασικών χαρακτηριστικών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σύμφωνα με τα στοιχεία του Ο.Σ.Δ.Ε. στο σύνολο της περιοχής μελέτης.

	<i>Ηλικία</i>	<i>Επιλέξιμη Έκταση</i>	<i>Ζωικό Κεφάλαιο</i>	<i>Συνολική Ενίσχυση</i>	<i>Ενιαία Ενίσχυση</i>	<i>Συνδεδεμένη Βάμβακος</i>
Mean	60.16	8.84	94.21	6,276.48 €	4,474.71 €	3,246.88 €
Standard Error	0.11	0.13	4.74	52.29	35.74	30.96
Median	58.00	4.11	50.00	3,629.29 €	2,710.07 €	2,238.64 €
Mode	56.00	1.00	15.00	1,610.18 €	1,200.00 €	706.75 €
Standard Deviation	15.20	18.40	254.87	7,323.66	4,992.44	3,169.60
Sample Variance	231.03	338.50	64,960.62	53,635,952.98	24,924,432.19	10,046,345.05
Kurtosis	-0.83	144.30	1,668.51	13.44	14.52	13.12
Skewness	0.20	9.43	36.71	2.72	2.80	2.63
Range	87.00	507.76	11,999.00	106,369.08 €	77,321.95 €	43,620.04 €
Minimum	20.00	0.01	1.00	67.00 €	24.65 €	49.35 €
Maximum	107.00	507.77	12,000.00	106,436.08 €	77,346.60 €	43,669.39 €
Sum		181,515.14	272,171	123,106,808.02 €	87,315,091.15 €	34,040,313.99 €
Count	20,532	20,537	2,889	19,614	19,513	10,484

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 10: Ανάλυση παραμέτρων ανά Δήμο

Περιοχή	Επιλέξιμη Έκταση	Ζωικό Κεφάλαιο	Σύνολο Επιδοτήσεων	Ενιαία Ενίσχυση	Συνδεδεμένη Βάμβακος	Ενιαία	Βάμβακος	Λοιπές					
Δ. Αργιθέας	6,041.14	3.33%	13,209	4.85%	536,511.47 €	0.44%	505,715.72 €	0.58%	0.00%	94.26%	0.00%	5.74%	
Δ. Δομοκού	20,397.61	11.24%	29,216	10.73%	8,710,272.18 €	7.08%	7,829,991.83 €	8.97%	468,756.38 €	1.38%	89.89%	5.38%	4.72%
Δ. Καρδίτσας	29,823.95	16.43%	55,984	20.57%	20,290,002.72 €	16.48%	14,619,197.34 €	16.74%	5,530,083.35 €	16.25%	72.05%	27.26%	0.69%
Δ. Λίμνης Πλαστήρα	5,246.95	2.89%	11,110	4.08%	624,988.83 €	0.51%	587,187.87 €	0.67%	11,552.59 €	0.03%	93.95%	1.85%	4.20%
Δ. Μακρακώμης	8,096.42	4.46%	23,920	8.79%	2,827,824.02 €	2.30%	2,759,619.17 €	3.16%	10,444.64 €	0.03%	97.59%	0.37%	2.04%
Δ. Μουζακίου	22,200.02	12.23%	43,319	15.92%	10,376,757.99 €	8.43%	7,224,397.68 €	8.27%	3,023,054.70 €	8.88%	69.62%	29.13%	1.25%
Δ. Παλαμά	31,566.23	17.39%	36,786	13.52%	30,934,870.90 €	25.13%	19,712,201.48 €	22.58%	10,914,732.88 €	32.07%	63.72%	35.28%	1.00%
Δ. Σοφάδων	44,265.70	24.39%	42,700	15.69%	39,411,256.88 €	32.01%	27,466,987.91 €	31.46%	11,491,651.88 €	33.76%	69.69%	29.16%	1.15%
Δ. Φαρσάλων	13,877.12	7.65%	15,927	5.85%	9,394,256.03 €	7.63%	6,608,769.84 €	7.57%	2,589,015.26 €	7.61%	70.35%	27.56%	2.09%
Σύνολο	181,515.14		272,171		123,106,741.02 €		87,314,068.84 €		34,039,291.68 €				
							70.93%		27.65%		1.42%	Λοιπές Επιδοτήσεις	

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 11: Κατανομή δικαιούχων ενισχύσεων ανά ηλικία και Δήμο.

Τάξεις	Περιοχή Μελέτης	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων	
20-26	38	0	2	4	0	1	3	12	12	4	0.19%
26-32	255	2	28	49	3	14	16	52	72	19	1.24%
32-38	948	9	81	206	16	34	79	227	228	68	4.62%
38-44	2,188	23	151	473	31	105	228	495	564	118	10.66%
44-50	2,790	29	250	628	35	126	268	592	696	166	13.59%
50-56	3,115	30	227	735	46	129	349	667	753	179	15.17%
56-62	2,837	27	188	660	38	109	320	682	668	145	13.82%
62-68	1,911	11	168	373	18	83	211	450	473	124	9.31%
68-74	1,816	11	172	339	27	88	181	390	511	97	8.85%
74-80	2,250	22	271	449	31	81	218	434	596	148	10.96%
80-86	1,524	11	197	308	22	58	159	289	396	84	7.42%
86-92	713	9	82	133	16	44	73	129	179	48	3.47%
92-98	122	3	20	11	4	5	10	13	45	11	0.59%
98-104	22	0	7	2	0	1	2	3	4	3	0.11%
104-110	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0.01%
Σύνολο	20,530	187	1,844	4,370	287	878	2,117	4,435	5,198	1,214	
		0.91%	8.98%	21.29%	1.40%	4.28%	10.31%	21.60%	25.32%	5.91%	

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 12: Υπολογισμός παραμέτρων για την ηλικία των δικαιούχων ανά Δήμο.

	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσα	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων
Mean	59.55	62.82	59.33	61.02	60.02	60.44	59.28	60.49	60.37
Standard Error	1.15	0.38	0.22	0.95	0.52	0.32	0.22	0.21	0.45
Median	57.00	62.00	57.00	59.00	58.00	58.00	58.00	59.00	58.00
Mode	43.00	79.00	54.00	52.00	47.00	56.00	55.00	56.00	48.00
Standard Deviation	15.76	16.22	14.64	16.17	15.45	14.73	14.77	15.43	15.79
Sample Variance	248.38	263.15	214.40	261.40	238.73	217.02	218.22	238.05	249.27
Kurtosis	-0.77	-1.02	-0.78	-0.96	-0.84	-0.78	-0.75	-0.87	-0.82
Skewness	0.41	-0.01	0.27	0.23	0.25	0.23	0.22	0.16	0.17
Range	69.00	83.00	79.00	69.00	77.00	77.00	77.00	82.00	82.00
Minimum	29.00	20.00	24.00	27.00	26.00	23.00	24.00	24.00	22.00
Maximum	98.00	103.00	103.00	96.00	103.00	100.00	101.00	106.00	104.00
Sum	11,135.00	115,845.00	259,269.00	17,514.00	52,698.00	127,953.00	262,900.00	314,447.00	73,293.00
Count	187.00	1,844.00	4,370.00	287.00	878.00	2,117.00	4,435.00	5,198.00	1,214.00
	0.91%	8.98%	21.29%	1.40%	4.28%	10.31%	21.60%	25.32%	5.91%
	Z -test	t -test	Z -test	Z -test	t -test	Z -test	Z -test	Z -test	t -test
Mean	59.55	62.82	59.33	61.02	60.02	60.44	59.28	60.49	60.37
Standard Deviation	15.76	16.22	14.64	16.17	15.45	14.73	14.77	15.43	15.79
Observations	187.00	1,844.00	4,370.00	287.00	878.00	2,117.00	4,435.00	5,198.00	1,214.00
SIGMA	15.76		14.64	16.17		14.73	14.77	15.43	
Standard Error	1.15	0.38	0.22	0.95	0.52	0.32	0.22	0.21	0.45
LCL	57.29	62.08	58.90	59.15	59.00	59.81	58.84	60.07	59.48
UCL	61.80	63.56	59.76	62.90	61.04	61.07	59.71	60.91	61.26
IQR	26.00	28.00	23.00	27.00	25.25	23.00	22.00	25.00	26.00

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 13: Κατανομή επιλέξιμων εκτάσεων ανά τάξη σε κάθε Δήμο.

Τάξεις	Περιοχή Μελέτης	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων	
0.01-1.35	3,374	12	150	908	121	216	414	590	821	142	17,98%
1.35-2.69	4,006	4	256	1,087	33	183	503	854	861	225	21,35%
2.69-4.04	2,767	3	230	660	16	104	290	675	627	162	14,75%
4.04-5.38	1,902	6	176	386	14	60	172	475	496	117	10,14%
5.38-6.72	1,474	5	155	272	6	40	122	401	386	87	7,86%
6.72-80.62	1,086	6	121	177	6	30	69	288	332	57	5,79%
80.62-9.40	911	5	94	170	4	30	69	227	258	54	4,86%
9.40-10.75	745	6	98	124	6	25	62	183	199	42	3,97%
10.75-12.09	544	12	59	90	2	19	32	128	155	47	2,90%
12.09-13.43	480	6	69	70	1	19	33	98	153	31	2,56%
13.43-14.77	435	3	50	67	4	7	25	104	145	30	2,32%
14.77-16.11	343	4	38	43	6	12	25	70	119	26	1,83%
16.11-17.46	269	7	38	38	2	12	22	48	89	13	1,43%
17.46-18.80	248	4	39	21	2	15	17	54	75	21	1,32%
18.80-20.14	179	4	25	30	1	8	17	31	50	13	0,95%
Σύνολο	18,763	87	1,598	4,143	224	780	1,872	4,226	4,766	1,067	
		0,46%	8,52%	22,08%	1,19%	4,16%	9,98%	22,52%	25,40%	5,69%	

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 14: Υπολογισμός παραμέτρων για την επιλέξιμη έκταση ανά Δήμο.

	<i>Δήμος Αργιθέας</i>	<i>Δήμος Δομοκού</i>	<i>Δήμος Καρδίτσας</i>	<i>Δήμος Λίμνης Πλαστήρα</i>	<i>Δήμος Μακρακώμης</i>	<i>Δήμος Μουζακίου</i>	<i>Δήμος Παλαμά</i>	<i>Δήμος Σοφάδων</i>	<i>Δήμος Φαρσάλων</i>
Mean	9.36	6.61	4.27	3.15	4.48	4.33	5.36	5.73	5.74
Standard Error	0.62	0.12	0.06	0.29	0.17	0.10	0.07	0.07	0.15
Median	10.00	5.20	2.82	1.20	2.61	2.77	4.02	4.20	4.09
Mode	0.80	3.00	1.00	0.50	1.00	0.50	1.00	1.00	2.00
Standard Deviation	5.75	4.89	3.97	4.32	4.64	4.17	4.31	4.79	4.74
Sample Variance	33.06	23.95	15.78	18.69	21.48	17.36	18.61	22.91	22.44
Kurtosis	-1.06	-0.12	2.36	3.40	1.67	2.48	0.91	0.21	0.40
Skewness	-0.04	0.89	1.64	2.03	1.55	1.69	1.22	1.04	1.12
Range	19.40	19.84	20.11	19.62	19.90	20.13	20.12	20.12	20.05
Minimum	0.10	0.10	0.01	0.10	0.10	0.01	0.01	0.01	0.01
Maximum	19.50	19.94	20.12	19.72	20.00	20.14	20.13	20.13	20.06
Sum	814.31	10,555.32	17,702.71	705.60	3,495.40	8,105.10	22,663.12	27,302.38	6,121.93
Count	87.00	1,598.00	4,143.00	224.00	780.00	1,872.00	4,226.00	4,766.00	1,067.00
	Z -test	t -test	Z -test	Z -test	t -test	Z -test	Z -test	Z -test	t -test
Mean	9.36	6.61	4.27	3.15	4.48	4.33	5.36	5.73	5.74
Standard Deviation	5.75	4.89	3.97	4.32	4.64	4.17	4.31	4.79	4.74
Observations	87.00	1,598.00	4,143.00	224.00	780.00	1,872.00	4,226.00	4,766.00	1,067.00
SIGMA	5.75		3.97	4.32		4.17	4.31	4.79	
Standard Error	0.62	0.12	0.06	0.29	0.17	0.10	0.07	0.07	0.15
LCL	8.15	6.37	4.15	2.58	4.16	4.14	5.23	5.59	5.45
UCL	10.57	6.85	4.39	3.72	4.81	4.52	5.49	5.86	6.02
IQR	8.76	7.05	4.16	3.44	5.00	4.15	5.43	6.47	6.22

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 15: Κατανομή καλλιεργούμενων εκτάσεων ανά καλλιέργεια σε κάθε Δήμο

Καλλιέργεια	Σύνολο	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων	
Βοσκότοποι	29.71%	768,722.8	149,490.5	74,002.0	88,662.3	57,551.7	90,514.8	111,026.2	27,272.9	64,939.4	105,263.0
Σκληρός Σίτος	26.13%	676,007.6	152.8	149,865.0	38,277.3	316.0	9,528.6	18,514.4	88,253.3	129,638.6	241,461.6
Βαμβάκι	22.02%	569,883.0	169.4	48,286.4	81,851.4	94.2	713.0	42,110.9	120,687.7	158,966.3	117,003.7
Λοιπές Καλλιέργειες	12.14%	314,198.9	738.8	75,355.3	23,642.8	3,902.5	33,804.5	9,220.6	17,246.9	36,577.7	113,709.8
Ε.Κ.Γ.Κ. ¹	3.62%	93,795.4	7.5	28,461.6	22,971.2	369.7	12,438.8	2,394.6	2,720.6	17,106.8	7,324.6
Μαλακός Σίτος	1.49%	38,682.3	15.1	728.7	10,983.7	132.8	467.9	1,848.4	11,082.1	12,369.8	1,053.8
Αραβόσιτος	2.25%	58,197.5	140.6	11,680.1	15,518.4	228.8	6,194.5	5,745.8	3,478.3	4,466.9	10,744.1
Μηδική (ΣΑΝΟΣ)	2.05%	52,996.3	152.3	12,347.8	7,865.8	124.3	2,749.6	4,009.4	7,007.3	14,818.0	3,921.8
Εκτάσεις Αγρανάπαυσης	0.30%	7,794.0	30.7	775.7	1,959.9	78.5	324.7	99.9	865.7	3,487.8	171.1
Γη που δεν εντάσσεται σε καλλιεργητική δραστηριότητα	0.28%	7,303.7	3,100.0	16.0	0.0	5.0	10.0	2.0	4,170.2	0.0	0.5
Συνολική Έκταση		2,587,581.5	153,997.7	401,518.6	291,732.8	62,803.5	156,746.4	194,972.2	282,785.0	442,371.3	600,654.0
			5.95%	15.52%	11.27%	2.43%	6.06%	7.53%	10.93%	17.10%	23.21%

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2010, Ιδία Επεξεργασία

¹ Εκτάσεις σε Καλή Γεωργική Κατάσταση που προσμετρούνται στα εκτατικά δικαιώματα

Πίνακας 16: Κατανομή Ζ.Μ. ανά τάξη σε κάθε Δήμο.

Τάξεις	Περιοχή Μελέτης	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων	
1-22	772	26	43	187	22	30	141	102	187	34	28.89%
22-43	565	42	24	136	15	34	139	67	97	11	21.15%
43-64	335	24	15	74	13	19	63	62	58	7	12.54%
64-85	237	26	9	45	12	19	34	45	41	6	8.87%
85-106	204	15	14	38	10	9	37	38	33	10	7.63%
106-127	126	10	11	28	4	9	19	21	21	3	4.72%
127-148	107	3	8	16	7	13	17	19	20	4	4.00%
148-169	113	6	9	25	3	13	22	19	8	8	4.23%
169-190	62	2	4	12	3	5	5	9	18	4	2.32%
190-211	57	6	2	13	3	2	9	9	9	4	2.13%
211-232	61	3	4	15	2	7	11	4	10	5	2.28%
232-257	33	0	4	4	2	7	4	5	5	2	1.24%
Σύνολο	2,672	163	147	593	96	167	501	400	507	98	
		6.10%	5.50%	22.19%	3.59%	6.25%	18.75%	14.97%	18.97%	3.67%	

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 17: Υπολογισμός παραμέτρων για τις Ζ.Μ. ανά Δήμο.

	<i>Δήμος Αργιθέας</i>	<i>Δήμος Δομοκού</i>	<i>Δήμος Καρδίτσας</i>	<i>Δήμος Λίμνης Πλαστήρα</i>	<i>Δήμος Μακρακώμης</i>	<i>Δήμος Μουζακίου</i>	<i>Δήμος Παλαμά</i>	<i>Δήμος Σοφάδων</i>	<i>Δήμος Φαρσάλων</i>
Mean	68.94	74.51	61.85	75.47	86.05	59.98	68.89	59.19	79.41
Standard Error	4.09	5.30	2.37	6.43	5.22	2.45	2.81	2.57	7.52
Median	52.00	53.00	39.00	60.00	66.00	39.00	54.00	34.00	51.50
Mode	24.00	15.00	11.00	2.00	21.00	26.00	15.00	11.00	1.00
Standard Deviation	52.28	64.28	57.76	62.96	67.40	54.84	56.15	57.92	74.43
Sample Variance	2,733.12	4,131.32	3,336.55	3,963.41	4,543.28	3,006.95	3,153.35	3,355.00	5,539.19
Kurtosis	1.02	-0.04	1.00	0.40	-0.28	1.48	0.54	1.18	-0.79
Skewness	1.25	0.93	1.37	1.03	0.87	1.45	1.08	1.40	0.70
Range	219.00	249.00	249.00	255.00	245.00	254.00	248.00	254.00	254.00
Minimum	5.00	1.00	1.00	1.00	10.00	1.00	2.00	1.00	1.00
Maximum	224.00	250.00	250.00	256.00	255.00	255.00	250.00	255.00	255.00
Sum	11,237.00	10,953.00	36,678.00	7,245.00	14,371.00	30,049.00	27,556.00	30,009.00	7,782.00
Count	163.00	147.00	593.00	96.00	167.00	501.00	400.00	507.00	98.00
	Z – test	t – test	Z – test	Z – test	t – test	Z – test	Z – test	Z – test	t – test
Mean	68.94	74.51	61.85	75.47	86.05	59.98	68.89	59.19	79.41
Standard Deviation	52.28	64.28	57.76	62.96	67.40	54.84	56.15	57.92	74.43
Observations	163.00	147.00	593.00	96.00	167.00	501.00	400.00	507.00	98.00
SIGMA	52.28		57.76	62.96		54.84	56.15	57.92	
Standard Error	4.09	5.30	2.37	6.43	5.22	2.45	2.81	2.57	7.52
LCL	60.91	64.03	57.20	62.87	75.76	55.18	63.39	54.15	64.49
UCL	76.96	84.99	66.50	88.06	96.35	64.78	74.39	64.23	94.33
IQR	62.00	97.00	67.50	84.00	109.00	63.00	78.00	67.00	126.25

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 18: Κατανομή ενιαίας ενίσχυσης ανά τάξη σε κάθε Δήμο.

Τάξεις	Περιοχή Μελέτης	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων	
24.65-902.131	3,498	46	311	945	85	258	388	468	863	134	19.09%
902.13-1,779.612	3,635	28	372	901	39	150	461	727	758	199	19.84%
1,779.61-2,657.093	2,488	26	232	573	14	59	293	609	533	149	13.58%
2,657.09-3,534.574	1,789	13	153	388	13	37	220	493	369	103	9.76%
3,534.57-4,412.055	1,323	16	117	248	7	36	142	365	297	95	7.22%
4,412.06-5,289.536	1,127	12	95	232	3	27	113	305	266	74	6.15%
5,289.54-6,167.017	950	7	71	157	8	26	75	292	259	55	5.19%
6,167.02-7,044.498	772	6	62	144	4	28	67	212	204	45	4.21%
7,044.50-7,921.979	604	6	57	97	5	30	60	146	162	41	3.30%
7,921.98-8,799.46	523	2	52	74	4	20	39	138	155	39	2.85%
8,799.46-9,676.941	468	2	42	65	5	15	34	104	157	44	2.55%
9,676.94-10,554.422	368	3	20	45	3	10	26	101	129	31	2.01%
10,554.42-11,431.903	318	2	26	55	1	13	22	52	125	22	1.74%
11,431.90-12,309.384	242	1	23	25	2	8	17	67	81	18	1.32%
12,309.38-13,186.865	217	0	18	38	1	7	12	39	88	14	1.18%
Σύνολο	18,322	170	1,651	3,987	194	724	1,969	4,118	4,446	1,063	
		0.93%	9.01%	21.76%	1.06%	3.95%	10.75%	22.48%	24.27%	5.80%	

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 19: Υπολογισμός παραμέτρων για την ενιαία ενίσχυση ανά Δήμο.

	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων
Mean	2,974.80	3,408.69	2,967.40	2,426.93	2,941.60	3,083.24	3,923.62	3,995.61	4,050.78
Standard Error	202.79	74.33	43.95	206.18	117.46	61.46	46.44	51.44	98.34
Median	2,268.87	2,252.16	1,959.51	1,171.64	1,391.00	2,107.96	3,109.67	2,803.87	2,996.73
Mode	231.75	1,200.00	903.43	262.14	300.00	451.71	903.43	1,200.00	1,200.00
Standard Deviation	2,644.00	3,020.20	2,775.11	2,871.77	3,160.58	2,727.37	2,980.15	3,429.77	3,206.10
Sample Variance	6,990,725.01	9,121,579.42	7,701,213.36	8,247,085.82	9,989,258.18	7,438,538.00	8,881,268.41	11,763,294.41	10,279,095.43
Kurtosis	1.18	0.76	1.78	1.94	0.76	1.52	0.29	-0.24	-0.11
Skewness	1.28	1.24	1.49	1.66	1.33	1.42	1.00	0.91	0.94
Range	11,929.33	12,995.21	12,980.46	12,427.24	12,875.73	12,874.48	13,120.51	13,135.46	12,871.55
Minimum	208.58	191.65	201.60	205.23	200.49	117.45	24.65	35.41	210.81
Maximum	12,137.91	13,186.86	13,182.06	12,632.47	13,076.22	12,991.93	13,145.16	13,170.87	13,082.36
Sum	505,715.72	5,627,754.05	11,831,004.02	470,824.94	2,129,719.03	6,070,901.84	16,157,446.94	17,764,476.59	4,305,979.10
Count	170.00	1,651.00	3,987.00	194.00	724.00	1,969.00	4,118.00	4,446.00	1,063.00
	Z – test	t – test	Z – test	Z – test	t – test	Z – test	Z – test	Z – test	t – test
Mean	2,974.80	3,408.69	2,967.40	2,426.93	2,941.60	3,083.24	3,923.62	3,995.61	4,050.78
Standard Deviation	2,644.00	3,020.20	2,775.11	2,871.77	3,160.58	2,727.37	2,980.15	3,429.77	3,206.10
Observations	170.00	1,651.00	3,987.00	194.00	724.00	1,969.00	4,118.00	4,446.00	1,063.00
SIGMA	2,644.00		2,775.11	2,871.77		2,727.37	2,980.15	3,429.77	
Standard Error	202.79	74.33	43.95	206.18	117.46	61.46	46.44	51.44	98.34
LCL	2,577.35	3,262.90	2,881.26	2,022.83	2,710.99	2,962.77	3,832.59	3,894.79	3,857.83
UCL	3,372.25	3,554.48	3,053.54	2,831.04	3,172.21	3,203.71	4,014.64	4,096.42	4,243.73
IQR	3,376.40	3,832.84	3,176.41	2,888.06	3,979.40	3,212.71	4,012.00	4,995.12	4,398.42

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 20: Κατανομή συνδεδεμένης ενίσχυσης βάμβακος ανά τάξη σε κάθε Δήμο.

Τάξεις	Περιοχή Μελέτης	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος. Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων	
49.35-683.00	1,196	0	15	270	2	0	139	327	385	58	12.13%
683.00-1,316.65	1,834	0	23	422	0	2	265	528	453	141	18.60%
1,316.65-1,950.30	1,613	0	24	352	5	0	211	519	386	116	16.36%
1,950.30-2,583.95	1,225	0	18	236	1	1	154	419	303	93	12.42%
2,583.95-3,217.60	939	0	19	160	0	2	93	323	273	69	9.52%
3,217.60-3,851.25	706	0	11	119	0	0	70	251	189	66	7.16%
3,851.25-4,484.90	513	0	6	101	0	0	41	157	175	33	5.20%
4,484.90-5,118.55	474	0	8	76	0	0	35	168	151	36	4.81%
5,118.55-5,752.20	352	0	6	53	0	0	29	112	127	25	3.57%
5,752.20-6,385.85	283	0	2	40	0	0	22	111	84	24	2.87%
6,385.85-7,019.50	257	0	4	31	0	0	17	87	95	23	2.61%
7,019.50-7,653.15	187	0	3	31	0	0	18	56	67	12	1.90%
7,653.15-8,286.80	150	0	2	12	0	0	10	47	69	10	1.52%
8,286.80-8,920.45	132	0	1	25	0	0	9	43	48	6	1.34%
Σύνολο	9,861	0	142	1,928	8	5	1,113	3,148	2,805	712	
		0.00%	1.44%	19.55%	0.08%	0.05%	11.29%	31.92%	28.45%	7.22%	

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 21: Υπολογισμός παραμέτρων για την συνδεδεμένη βάμβακος ανά Δήμο.

	<i>Δήμος Αργιθέας</i>	<i>Δήμος Δομοκού</i>	<i>Δήμος Καρδίτσας</i>	<i>Δήμος Λίμνης Πλαστήρα</i>	<i>Δήμος Μακρακώμης</i>	<i>Δήμος Μουζακίου</i>	<i>Δήμος Παλαμά</i>	<i>Δήμος Σοφάδων</i>	<i>Δήμος Φαρσάλων</i>
Mean		2,743.88	2,364.29	1,444.07	2,088.93	2,289.38	2,778.97	2,890.18	2,750.45
Standard Error		160.06	42.73	259.25	408.50	53.92	35.88	41.26	73.60
Median		2,295.12	1,761.01	1,620.47	2,308.89	1,752.74	2,231.50	2,310.77	2,211.09
Mode		643.14	706.75		2,932.73	706.75	706.75	706.75	1,413.50
Standard Deviation		1,907.31	1,876.43	733.28	913.44	1,798.80	2,012.97	2,185.05	1,963.84
Sample Variance		3,637,814.04	3,520,986.22	537,703.83	834,368.63	3,235,671.03	4,052,051.06	4,774,450.99	3,856,660.22
Kurtosis		0.52	1.24	-0.28	-2.75	1.69	0.28	-0.15	0.27
Skewness		1.05	1.30	-0.89	-0.36	1.44	1.00	0.87	1.01
Range		8,249.41	8,871.04	2,085.38	1,948.72	8,751.56	8,849.80	8,843.39	8,837.03
Minimum		317.25	49.35	274.95	984.01	91.65	64.15	64.15	70.50
Maximum		8,566.66	8,920.39	2,360.33	2,932.73	8,843.21	8,913.95	8,907.54	8,907.53
Sum		389,630.56	4,558,359.27	11,552.59	10,444.64	2,548,080.99	8,748,204.33	8,106,966.53	1,958,317.71
Count		142.00	1,928.00	8.00	5.00	1,113.00	3,148.00	2,805.00	712.00
		t – test	Z – test	Z – test	t – test	Z – test	Z – test	Z – test	t – test
Mean		2,743.88	2,363.46	1,444.07	2,088.93	2,289.38	2,778.97	2,888.60	2,750.45
Standard Deviation		1,907.31	1,875.64	733.28	913.44	1,798.80	2,012.97	2,183.59	1,963.84
Observations		142.00	1,928.00	8.00	5.00	1,113.00	3,148.00	2,805.00	712.00
SIGMA			1,876.43	733.28		1,798.80	2,012.97	706.75	
Standard Error		160.06	42.71	259.25	408.50	53.92	35.88	13.34	73.60
LCL		2,427.45	2,279.74	935.95	954.75	2,183.70	2,708.65	2,862.44	2,605.95
UCL		3,060.30	2,447.17	1,952.20	3,223.11	2,395.06	2,849.29	2,914.75	2,894.94
IQR		2,312.10	2,304.85	1,204.61	1,797.59	2,033.47	2,613.66	3,131.56	2,521.22

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 22: Κατανομή συνολικών ενισχύσεων ανά τάξη σε κάθε Δήμο.

Τάξεις	Περιοχή Μελέτης	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων	
191.65-1420.037	4,804	58	522	1,304	109	363	519	617	1,130	182	26.22%
1420.037-2648.424	3,116	33	361	734	27	103	358	647	688	165	17.01%
2648.424-3876.811	2,240	24	191	508	15	51	286	535	475	155	12.23%
3876.811-5105.198	1,610	19	146	321	6	42	203	443	323	107	8.79%
5105.198-6333.585	1,355	12	102	271	10	34	150	380	309	87	7.40%
6333.585-7561.972	1,025	7	87	199	7	43	108	258	252	64	5.59%
7561.972-8790.359	865	9	68	147	6	33	82	235	223	62	4.72%
8790.359-10018.746	674	1	52	102	5	22	61	206	186	39	3.68%
10018.746-11247.133	584	5	45	83	4	14	45	169	174	45	3.19%
11247.133-12475.52	467	1	32	75	2	11	38	133	141	34	2.55%
12475.52-13703.907	393	1	22	60	3	9	37	116	120	25	2.14%
13703.907-14932.294	378	0	24	60	0	7	27	104	119	37	2.06%
14932.294-16160.681	301	0	21	46	3	7	15	84	100	25	1.64%
16160.681-17389.068	268	0	16	39	0	6	15	63	106	23	1.46%
17389.068-18617.47	243	0	13	38	0	2	24	63	87	16	1.33%
Σύνολο	18,323	170	1,702	3,987	197	747	1,968	4,053	4,433	1,066	
		0.93%	9.29%	21.76%	1.08%	4.08%	10.74%	22.12%	24.19%	5.82%	

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 23: Υπολογισμός παραμέτρων για το σύνολο των ενισχύσεων ανά Δήμο.

	Δήμος Αργιθέας	Δήμος Δομοκού	Δήμος Καρδίτσας	Δήμος Λίμνης Πλαστήρα	Δήμος Μακρακώμης	Δήμος Μουζακίου	Δήμος Παλαμά	Δήμος Σοφάδων	Δήμος Φαρσάλων
Mean	3,155.95	4,083.67	4,016.19	2,785.17	3,364.71	4,308.99	5,735.77	5,414.48	5,679.91
Standard Error	215.62	96.76	63.90	248.27	140.82	89.45	70.08	73.21	142.15
Median	2,367.57	2,547.42	2,555.23	1,247.50	1,481.78	3,023.34	4,512.45	3,628.87	4,172.38
Mode	231.75	1,200.00	903.43	262.14	300.00	1,610.18	1,610.18	966.10	2,737.31
Standard Deviation	2,811.29	3,991.80	4,034.53	3,484.62	3,848.68	3,968.07	4,461.60	4,874.61	4,641.22
Sample Variance	7,903,359.00	15,934,457.95	16,277,456.68	12,142,555.64	14,812,336.14	15,745,556.31	19,905,848.43	23,761,792.72	21,540,930.70
Kurtosis	0.97	1.70	1.84	2.59	1.87	1.73	0.06	-0.08	-0.05
Skewness	1.21	1.50	1.53	1.79	1.57	1.45	0.95	0.99	0.97
Range	12,950.35	18,413.46	18,378.24	15,376.44	17,371.82	18,306.24	18,410.85	18,408.48	18,406.65
Minimum	208.58	191.65	201.60	205.23	200.49	203.59	200.61	201.08	210.81
Maximum	13,158.93	18,605.11	18,579.84	15,581.67	17,572.31	18,509.83	18,611.46	18,609.56	18,617.46
Sum	536,511.47	6,950,406.89	16,012,538.33	548,679.40	2,513,435.84	8,480,096.80	23,247,070.56	24,002,375.66	6,054,783.35
Count	170.00	1,702.00	3,987.00	197.00	747.00	1,968.00	4,053.00	4,433.00	1,066.00
	Z – test	t – test	Z – test	Z – test	t – test	Z – test	Z – test	Z – test	t – test
Mean	3,155.95	4,083.67	4,016.19	2,785.17	3,364.71	4,307.53	5,735.77	5,414.48	5,679.91
Standard Deviation	2,811.29	3,991.80	4,034.53	3,484.62	3,848.68	3,968.56	4,461.60	4,874.61	4,641.22
Observations	170.00	1,702.00	3,987.00	197.00	747.00	1,968.00	4,053.00	4,433.00	1,066.00
SIGMA	2,811.29		4,034.53	3,484.62		3,968.07	4,461.60	4,874.61	
Standard Error	215.62	96.76	63.90	248.27	140.82	89.45	70.08	73.21	142.15
LCL	2,733.35	3,893.89	3,890.95	2,298.58	3,088.26	4,132.22	5,598.41	5,270.98	5,400.98
UCL	3,578.55	4,273.45	4,141.42	3,271.77	3,641.15	4,482.85	5,873.13	5,557.97	5,958.84
IQR	3,982.62	4,519.38	4,550.56	3,075.84	4,474.95	4,622.36	6,294.86	6,930.25	6,271.84

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 24: Ανάλυση παραμέτρων ανά δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε. σε κάθε Δήμο

Περιοχή	Ηλικία	Επιλέξιμη Έκταση	Ζωικό Κεφάλαιο	Συνολική Επιδότηση	Ενιαία Ενίσχυση	Ενιαία Ενίσχυση ανά Εκτάριο	Συνδεδεμένη Βάμβακος
Δ. Αργιθέας	59.55	9.360	68.94	3,155.95 €	2,974.80 €	317.82 €	0.00 €
Δ. Δομοκού	62.82	6.605	74.51	4,083.67 €	3,408.69 €	516.05 €	2,743.88 €
Δ. Καρδίτσας	59.33	4.273	61.85	4,016.19 €	2,967.40 €	694.47 €	2,364.29 €
Δ. Λίμνης Πλαστήρα	61.02	3.150	75.47	2,785.17 €	2,426.93 €	770.45 €	1,444.07 €
Δ. Μακρακώμης	60.02	4.481	86.05	3,364.71 €	2,941.60 €	656.42 €	2,088.93 €
Δ. Μουζακίου	60.44	4.330	59.98	4,308.99 €	3,083.24 €	712.12 €	2,289.38 €
Δ. Παλαμά	59.28	5.363	68.89	5,735.77 €	3,923.62 €	731.64 €	2,778.97 €
Δ. Σοφάδων	60.49	5.729	59.19	5,414.48 €	3,995.61 €	697.49 €	2,890.18 €
Δ. Φαρσάλων	60.37	5.738	79.41	5,679.91 €	4,050.78 €	706.02 €	2,750.45 €

Πηγή: Ο.Σ.Δ.Ε.2011, Ιδία Επεξεργασία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V
«Αποτελέσματα Έρευνας»

Πίνακας 1: Αποτελέσματα στο σύνολο των ερωτηθέντων

ID	Περιοχή	Focus Group	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Σχέση με τον Προσφεγγή Τομέα	Εισόδημα από τον Προσφεγγή Τομέα	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περιβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
A1	3	1	1	30	3	6	5	2	1	1	2	0.262	0.310	0.428	0.213	0.085	0.702	0.017	0.134	0.062	0.061	0.014	0.010	0.081	0.284	0.216	0.086	0.035
A2	3	1	1	29	2	6	2	3	2	1	2	0.469	0.305	0.226	0.490	0.312	0.198	0.056	0.199	0.235	0.184	0.079	0.050	0.023	0.074	0.030	0.053	0.019
A3	7	1	1	37	2	5	11	3	3	1	2	0.326	0.215	0.458	0.643	0.074	0.283	0.129	0.386	0.129	0.025	0.025	0.025	0.036	0.059	0.092	0.060	0.036
A4	6	1	1	55	4	2	6	2	5	1	2	0.339	0.219	0.443	0.284	0.096	0.619	0.057	0.171	0.057	0.054	0.012	0.031	0.091	0.173	0.239	0.066	0.050
A5	2	1	1	40	4	5	14	3	5	1	2	0.237	0.216	0.547	0.433	0.101	0.466	0.034	0.298	0.102	0.071	0.012	0.018	0.041	0.220	0.121	0.063	0.021
A6	3	1	1	29	4	5	1	3	2	1	2	0.768	0.142	0.089	0.089	0.587	0.324	0.021	0.061	0.007	0.196	0.196	0.196	0.21	0.132	0.039	0.109	0.023
A7	8	1	1	30	3	5	1	3	2	1	2	0.818	0.091	0.091	0.474	0.474	0.053	0.158	0.158	0.158	0.158	0.158	0.158	0.010	0.013	0.005	0.010	0.015
A8	3	1	1	50	4	5	25	2	4	1	2	0.287	0.198	0.516	0.354	0.090	0.556	0.031	0.226	0.097	0.065	0.010	0.015	0.066	0.249	0.130	0.079	0.032
A9	3	1	1	33	5	6	2	2	4	1	2	0.571	0.091	0.338	0.389	0.511	0.100	0.027	0.246	0.116	0.170	0.170	0.170	0.008	0.049	0.009	0.008	0.026
B1	3	2	1	58	3	2	34	1	2	1	1	0.699	0.171	0.131	0.206	0.070	0.723	0.050	0.142	0.014	0.055	0.008	0.008	0.060	0.062	0.219	0.357	0.025
B2	8	2	1	33	3	2	14	1	1	1	1	0.804	0.107	0.088	0.082	0.179	0.739	0.063	0.012	0.007	0.139	0.012	0.028	0.031	0.091	0.223	0.361	0.033
B3	4	2	2	40	5	2	15	1	1	1	1	0.716	0.207	0.077	0.165	0.066	0.770	0.030	0.124	0.011	0.013	0.006	0.046	0.046	0.046	0.205	0.427	0.046
B4	5	2	1	43	1	1	17	1	5	1	1	0.325	0.424	0.251	0.206	0.070	0.723	0.094	0.099	0.013	0.054	0.006	0.010	0.078	0.105	0.156	0.352	0.033
B5	5	2	1	43	5	2	20	1	5	1	1	0.282	0.223	0.495	0.321	0.225	0.454	0.026	0.201	0.094	0.150	0.023	0.052	0.061	0.098	0.162	0.112	0.021
B6	9	2	1	51	4	2	26	1	4	1	1	0.345	0.236	0.419	0.274	0.087	0.639	0.041	0.044	0.189	0.058	0.009	0.020	0.056	0.166	0.236	0.148	0.033
B7	7	2	1	47	5	3	21	1	3	1	1	0.808	0.118	0.074	0.487	0.435	0.078	0.162	0.162	0.162	0.145	0.145	0.145	0.011	0.018	0.005	0.018	0.025
B8	9	2	1	44	4	2	17	1	4	1	1	0.281	0.365	0.355	0.292	0.081	0.627	0.027	0.065	0.200	0.050	0.023	0.008	0.039	0.082	0.189	0.276	0.041
B9	8	2	1	62	2	1	37	1	6	1	1	0.227	0.245	0.528	0.387	0.170	0.443	0.129	0.129	0.129	0.106	0.023	0.041	0.047	0.074	0.154	0.141	0.027
B10	6	2	1	55	5	2	30	1	8	1	1	0.311	0.238	0.450	0.387	0.170	0.443	0.045	0.157	0.186	0.103	0.020	0.046	0.047	0.074	0.154	0.141	0.027
B11	1	2	1	57	5	2	35	1	3	1	1	0.811	0.108	0.081	0.423	0.093	0.484	0.053	0.176	0.194	0.037	0.019	0.037	0.064	0.091	0.064	0.064	0.200

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 1 (συνέχεια): Αποτελέσματα στο σύνολο των ερωτηθέντων

ID	Περιοχή	Focus Group	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Σχέση με τον Προπονητή Τομέα	Εισόδημα από τον Προπονητή Τομέα	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
B12	5	2	1	55	4	5	26	1	5	1	1	0.109	0.319	0.573	0.250	0.250	0.500	0.047	0.059	0.145	0.158	0.044	0.048	0.050	0.247	0.108	0.076	0.019
B13	2	2	1	40	4	3	19	1	6	1	1	0.246	0.245	0.510	0.272	0.120	0.608	0.196	0.046	0.031	0.093	0.013	0.013	0.029	0.075	0.168	0.168	0.168
B14	2	2	1	24	1	2	5	1	2	1	1	0.686	0.149	0.165	0.429	0.143	0.429	0.044	0.228	0.157	0.102	0.020	0.020	0.059	0.194	0.017	0.062	0.097
B15	2	2	1	58	4	2	38	1	5	1	1	0.498	0.295	0.207	0.192	0.131	0.677	0.055	0.110	0.027	0.037	0.019	0.075	0.039	0.133	0.070	0.306	0.129
B16	7	2	1	59	4	2	32	1	7	1	1	0.345	0.169	0.487	0.292	0.081	0.627	0.025	0.159	0.108	0.048	0.016	0.016	0.053	0.156	0.293	0.099	0.026
B17	3	2	1	51	4	2	35	1	6	1	1	0.161	0.614	0.224	0.115	0.121	0.764	0.034	0.075	0.007	0.094	0.013	0.013	0.057	0.280	0.030	0.307	0.090
B18	8	2	1	29	2	2	8	1	5	1	1	0.261	0.280	0.459	0.064	0.437	0.499	0.004	0.030	0.030	0.316	0.031	0.090	0.015	0.053	0.093	0.172	0.165
B19	8	2	1	30	4	2	10	1	4	1	1	0.197	0.555	0.249	0.333	0.333	0.333	0.256	0.048	0.030	0.259	0.037	0.037	0.042	0.070	0.075	0.128	0.018
B20	9	2	1	60	6	2	35	1	6	1	1	0.367	0.338	0.295	0.234	0.078	0.688	0.028	0.143	0.064	0.058	0.008	0.012	0.030	0.117	0.165	0.315	0.061
B21	6	2	1	41	5	2	21	1	6	1	1	0.461	0.273	0.267	0.272	0.120	0.608	0.026	0.169	0.077	0.080	0.012	0.028	0.028	0.091	0.157	0.279	0.052
C1	8	3	2	28	5	5	5	3	8	1	2	0.309	0.351	0.340	0.199	0.065	0.735	0.065	0.052	0.082	0.051	0.007	0.007	0.054	0.119	0.159	0.294	0.109
C2	7	3	1	50	4	5	21	3	6	1	2	0.375	0.335	0.290	0.250	0.250	0.500	0.050	0.184	0.016	0.023	0.139	0.088	0.049	0.233	0.036	0.068	0.115
C3	9	3	2	40	4	2	13	3	8	1	2	0.391	0.373	0.236	0.284	0.096	0.619	0.118	0.142	0.025	0.075	0.011	0.011	0.078	0.166	0.136	0.181	0.058
C4	9	3	1	34	1	5	2	3	4	1	2	0.433	0.304	0.263	0.272	0.120	0.608	0.081	0.172	0.019	0.025	0.029	0.066	0.203	0.070	0.033	0.202	0.101
C5	2	3	1	50	6	1	17	3	5	1	2	0.686	0.149	0.165	0.429	0.143	0.429	0.044	0.228	0.157	0.102	0.020	0.020	0.059	0.194	0.017	0.062	0.097
C6	2	3	1	30	2	4	5	3	6	1	2	0.498	0.295	0.207	0.192	0.131	0.677	0.055	0.110	0.027	0.037	0.019	0.075	0.039	0.133	0.070	0.306	0.129
D1	9	4	1	41	4	5	13	2	3	1	2	0.569	0.282	0.150	0.200	0.600	0.200	0.029	0.114	0.057	0.200	0.200	0.200	0.029	0.061	0.038	0.044	0.028
D2	9	4	1	32	4	4	6	2	2	1	2	0.168	0.179	0.653	0.589	0.252	0.159	0.039	0.275	0.275	0.180	0.036	0.036	0.026	0.028	0.013	0.019	0.073
D3	6	4	1	45	4	3	20	2	6	1	2	0.433	0.134	0.432	0.444	0.084	0.472	0.126	0.033	0.286	0.055	0.013	0.016	0.074	0.079	0.033	0.056	0.230
D4	8	4	1	40	3	5	10	2	8	1	2	0.259	0.181	0.561	0.444	0.084	0.472	0.066	0.307	0.071	0.060	0.012	0.012	0.080	0.123	0.195	0.053	0.021

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 1 (συνέχεια): Αποτελέσματα στο σύνολο των ερωτηθέντων

ID	Περιοχή	Focus Group	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Σχέση με τον Προπονητή Τομέα	Εισόδημα από τον Προπονητή Τομέα	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
D5	9	4	2	45	4	6	20	2	3	1	2	0.276	0.390	0.334	0.411	0.328	0.261	0.135	0.107	0.169	0.135	0.107	0.086	0.039	0.078	0.085	0.040	0.018
D6	5	4	1	50	5	3	26	2	6	1	2	0.225	0.182	0.593	0.466	0.101	0.433	0.046	0.156	0.265	0.069	0.012	0.020	0.049	0.209	0.109	0.046	0.020
D7	3	4	2	63	6	2	38	2	6	1	2	0.168	0.179	0.653	0.589	0.252	0.159	0.039	0.275	0.275	0.180	0.036	0.036	0.026	0.028	0.013	0.019	0.073
E1	3	5	1	59	4	5	33	3	4	1	2	0.109	0.292	0.599	0.429	0.429	0.143	0.047	0.148	0.233	0.235	0.090	0.103	0.015	0.019	0.021	0.021	0.066
E2	5	5	1	49	4	4	24	5	3	1	2	0.275	0.473	0.252	0.333	0.333	0.333	0.145	0.162	0.026	0.036	0.132	0.166	0.034	0.102	0.075	0.062	0.061
E3	8	5	2	47	3	6	19	3	4	1	2	0.074	0.309	0.617	0.472	0.444	0.084	0.155	0.123	0.194	0.213	0.051	0.180	0.008	0.039	0.003	0.026	0.008
E4	5	5	1	55	5	6	23	3	5	1	2	0.139	0.224	0.637	0.333	0.333	0.333	0.067	0.133	0.133	0.180	0.055	0.099	0.037	0.149	0.096	0.039	0.014
E5	7	5	1	54	4	5	27	3	4	1	2	0.198	0.184	0.619	0.328	0.261	0.411	0.026	0.225	0.077	0.087	0.087	0.087	0.049	0.199	0.095	0.051	0.017
E6	8	5	1	50	3	5	20	3	5	1	2	0.256	0.236	0.508	0.387	0.443	0.170	0.029	0.249	0.110	0.115	0.047	0.280	0.009	0.080	0.044	0.025	0.012
E7	3	5	2	49	4	6	21	3	4	2	2	0.480	0.301	0.219	0.145	0.672	0.182	0.015	0.068	0.063	0.040	0.316	0.316	0.012	0.027	0.043	0.057	0.043
E8	9	5	1	63	4	6	34	3	5	1	2	0.256	0.236	0.508	0.387	0.443	0.170	0.029	0.249	0.110	0.115	0.047	0.280	0.009	0.080	0.044	0.025	0.012
F1	4	6	1	60	1	5	31	5	3	1	2	0.777	0.137	0.086	0.333	0.333	0.333	0.037	0.148	0.148	0.111	0.111	0.111	0.133	0.097	0.014	0.071	0.017
F2	7	6	2	27	2	5	5	2	2	1	2	0.308	0.294	0.398	0.333	0.333	0.333	0.031	0.161	0.141	0.111	0.111	0.111	0.059	0.066	0.066	0.077	0.066
F3	2	6	2	26	5	5	1	2	1	1	2	0.216	0.418	0.366	0.096	0.284	0.619	0.009	0.044	0.044	0.095	0.095	0.095	0.102	0.121	0.121	0.121	0.156
F4	3	6	1	60	4	5	34	3	4	1	2	0.448	0.254	0.298	0.443	0.387	0.170	0.051	0.338	0.054	0.277	0.055	0.055	0.015	0.062	0.014	0.008	0.071
F5	3	6	2	55	4	5	32	3	4	1	2	0.648	0.164	0.189	0.328	0.411	0.261	0.029	0.251	0.047	0.301	0.053	0.057	0.047	0.044	0.010	0.010	0.150
F6	4	6	1	50	5	2	25	3	3	1	2	0.682	0.190	0.128	0.298	0.069	0.632	0.023	0.067	0.209	0.005	0.023	0.041	0.228	0.241	0.076	0.055	0.032
F7	3	6	2	55	5	5	29	3	3	2	2	0.637	0.231	0.131	0.400	0.200	0.400	0.046	0.162	0.192	0.127	0.038	0.035	0.148	0.147	0.021	0.022	0.063
F8	3	6	1	30	5	6	5	7	1	2	2	0.515	0.377	0.107	0.400	0.400	0.200	0.077	0.253	0.070	0.036	0.222	0.141	0.039	0.070	0.022	0.034	0.037

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 1 (συνέχεια): Αποτελέσματα στο σύνολο των ερωτηθέντων

ID	Περιοχή	Focus Group	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Σχέση με τον Προπονητή Τομέα	Εισόδημα από τον Προπονητή Τομέα	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
F9	3	6	1	66	5	5	35	5	3	2	2	0.076	0.304	0.620	0.096	0.619	0.284	0.006	0.032	0.058	0.043	0.185	0.392	0.089	0.126	0.014	0.021	0.035
F10	5	6	2	57	3	3	34	3	3	1	2	0.548	0.319	0.132	0.185	0.064	0.751	0.024	0.135	0.025	0.006	0.030	0.028	0.276	0.311	0.068	0.053	0.043
F11	3	6	1	50	4	4	30	5	4	1	2	0.323	0.444	0.234	0.411	0.328	0.261	0.135	0.169	0.107	0.180	0.069	0.079	0.034	0.081	0.049	0.048	0.048
F12	9	6	2	39	4	3	16	3	2	2	2	0.366	0.274	0.360	0.444	0.444	0.111	0.205	0.205	0.034	0.148	0.148	0.148	0.022	0.035	0.012	0.019	0.023
F13	9	6	2	40	3	2	17	3	3	2	2	0.139	0.302	0.559	0.333	0.333	0.333	0.111	0.111	0.111	0.021	0.153	0.160	0.087	0.081	0.050	0.062	0.052
F14	3	6	2	47	4	4	21	3	2	1	2	0.199	0.342	0.459	0.239	0.137	0.623	0.103	0.103	0.034	0.061	0.053	0.023	0.209	0.156	0.048	0.177	0.034
F15	6	6	1	40	2	5	8	3	4	2	2	0.352	0.367	0.282	0.252	0.159	0.589	0.021	0.086	0.145	0.078	0.031	0.050	0.129	0.158	0.040	0.094	0.167
F16	3	6	2	30	2	6	9	3	3	1	2	0.615	0.309	0.075	0.101	0.160	0.739	0.076	0.015	0.010	0.123	0.023	0.014	0.420	0.078	0.047	0.069	0.124
F17	3	6	2	45	2	5	20	3	3	2	2	0.234	0.180	0.586	0.297	0.164	0.539	0.023	0.145	0.129	0.095	0.031	0.038	0.102	0.199	0.030	0.053	0.155
F18	7	6	1	27	2	3	4	3	3	1	2	0.193	0.375	0.432	0.333	0.333	0.333	0.038	0.160	0.135	0.111	0.111	0.111	0.046	0.115	0.063	0.057	0.052
F19	9	6	2	44	1	3	17	7	1	1	2	0.100	0.307	0.593	0.187	0.158	0.655	0.015	0.091	0.081	0.129	0.014	0.014	0.056	0.148	0.066	0.122	0.263
F20	8	6	2	33	5	6	6	3	2	1	2	0.441	0.224	0.335	0.272	0.608	0.120	0.039	0.117	0.117	0.087	0.261	0.261	0.010	0.047	0.021	0.021	0.021
F21	8	6	1	50	3	6	24	3	4	1	2	0.297	0.366	0.336	0.525	0.334	0.142	0.175	0.175	0.175	0.111	0.111	0.111	0.039	0.027	0.029	0.020	0.027
F22	1	6	1	35	1	6	8	3	3	2	2	0.349	0.245	0.407	0.433	0.101	0.466	0.030	0.274	0.129	0.077	0.009	0.014	0.142	0.236	0.034	0.025	0.028
F23	2	6	2	47	4	2	35	3	3	1	1	0.649	0.243	0.108	0.479	0.063	0.458	0.042	0.199	0.239	0.005	0.013	0.044	0.063	0.039	0.020	0.132	0.204
F24	5	6	2	29	2	5	6	3	2	1	2	0.204	0.164	0.632	0.589	0.252	0.159	0.242	0.154	0.193	0.083	0.104	0.066	0.020	0.061	0.010	0.010	0.058
F25	6	6	2	30	2	5	6	3	3	2	2	0.162	0.192	0.645	0.143	0.429	0.429	0.070	0.045	0.028	0.070	0.231	0.127	0.076	0.243	0.037	0.047	0.026
F26	4	6	1	43	4	5	16	3	4	2	2	0.170	0.387	0.444	0.068	0.275	0.657	0.008	0.053	0.008	0.206	0.034	0.034	0.135	0.038	0.224	0.236	0.024
				44.2	3.6		18.6					37.98%	26.57%	35.45%	32.03%	24.72%	43.26%	6.54%	14.88%	10.61%	10.45%	6.46%	7.81%	6.52%	11.45%	8.29%	10.66%	6.33%
																		8	1	4	5	10	7	9	2	6	3	11

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 2: Αποτελέσματα ερωτηθέντων της ομάδας εστίασης «Γεωπόνοι – Κτηνίατροι – Εταιρίες Εμπορίας Ζωοτροφών»

ID	Περιοχή	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογένειας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εκπαίδευση (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδόκιμηση	Πλήρης Αποδόκιμηση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περιβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
A1	3	1	30	3	6	5	2	1	0.262	0.310	0.428	0.213	0.085	0.702	0.017	0.134	0.062	0.061	0.014	0.010	0.081	0.284	0.216	0.086	0.035
A2	3	1	29	2	6	2	3	2	0.469	0.305	0.226	0.490	0.312	0.198	0.056	0.199	0.235	0.184	0.079	0.050	0.023	0.074	0.030	0.053	0.019
A3	7	1	37	2	5	11	3	3	0.326	0.215	0.458	0.643	0.074	0.283	0.129	0.386	0.129	0.025	0.025	0.025	0.036	0.059	0.092	0.060	0.036
A4	6	1	55	4	2	6	2	5	0.339	0.219	0.443	0.284	0.096	0.619	0.057	0.171	0.057	0.054	0.012	0.031	0.091	0.173	0.239	0.066	0.050
A5	2	1	40	4	5	14	3	5	0.237	0.216	0.547	0.433	0.101	0.466	0.034	0.298	0.102	0.071	0.012	0.018	0.041	0.220	0.121	0.063	0.021
A6	3	1	29	4	5	1	3	2	0.768	0.142	0.089	0.089	0.587	0.324	0.021	0.061	0.007	0.196	0.196	0.196	0.21	0.132	0.039	0.109	0.023
A7	8	1	30	3	5	1	3	2	0.818	0.091	0.091	0.474	0.474	0.053	0.158	0.158	0.158	0.158	0.158	0.158	0.010	0.013	0.005	0.010	0.015
A8	3	1	50	4	5	25	2	4	0.287	0.198	0.516	0.354	0.090	0.556	0.031	0.226	0.097	0.065	0.010	0.015	0.066	0.249	0.130	0.079	0.032
A9	3	1	33	5	6	2	2	4	0.571	0.091	0.338	0.389	0.511	0.100	0.027	0.246	0.116	0.170	0.170	0.170	0.008	0.049	0.009	0.008	0.026
			37.0	3.4	7.4				45.30%	19.85%	34.85%	37.45%	25.88%	36.67%	5.88%	20.87%	10.69%	10.92%	7.50%	7.47%	4.19%	13.93%	9.79%	5.93%	2.83%

9	1	4	3	6	7	10	2	5	8	11
---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	----

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 3: Αποτελέσματα ερωτηθέντων της ομάδας εστίασης «Γεωργοί - Κτηνοτρόφοι»

ID	Περιοχή	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Είδος Εκμετάλλευσης	Καλλιεργούμενη Έκταση	Αριθμός Εκτρεφόμενων Ζώων	Λικατώματα (στρ.)	Ενυαία Ενίσχυση	Συνδεδεμένη Ενίσχυση	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περιβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
B1	3	1	58	3	2	34	1	2	1	70		61.5	2	2	0.699	0.171	0.131	0.206	0.070	0.723	0.050	0.142	0.014	0.055	0.008	0.008	0.060	0.062	0.219	0.357	0.025
B2	8	1	33	3	2	14	1	1	1	55		53	1	1	0.804	0.107	0.088	0.082	0.179	0.739	0.063	0.012	0.007	0.139	0.012	0.028	0.031	0.091	0.223	0.361	0.033
B3	4	2	40	5	2	15	1	1	3	15	160	15	1	1	0.716	0.207	0.077	0.165	0.066	0.770	0.030	0.124	0.011	0.013	0.006	0.046	0.046	0.046	0.205	0.427	0.046
B4	5	1	43	1	1	17	1	5	1	200		200	5	1	0.325	0.424	0.251	0.206	0.070	0.723	0.094	0.099	0.013	0.054	0.006	0.010	0.078	0.105	0.156	0.352	0.033
B5	5	1	43	5	2	20	1	5	3	200	250	200	4	1	0.282	0.223	0.495	0.321	0.225	0.454	0.026	0.201	0.094	0.150	0.023	0.052	0.061	0.098	0.162	0.112	0.021
B6	9	1	51	4	2	26	1	4	3	550	265	230	5		0.345	0.236	0.419	0.274	0.087	0.639	0.041	0.044	0.189	0.058	0.009	0.020	0.056	0.166	0.236	0.148	0.033
B7	7	1	47	5	3	21	1	3	1	214		150	3	4	0.808	0.118	0.074	0.487	0.435	0.078	0.162	0.162	0.162	0.145	0.145	0.145	0.011	0.018	0.005	0.018	0.025
B8	9	1	44	4	2	17	1	4	2		280		1		0.281	0.365	0.355	0.292	0.081	0.627	0.027	0.065	0.200	0.050	0.023	0.008	0.039	0.082	0.189	0.276	0.041
B9	8	1	62	2	1	37	1	6	1	440		345	6	6	0.227	0.245	0.528	0.387	0.170	0.443	0.129	0.129	0.129	0.106	0.023	0.041	0.047	0.074	0.154	0.141	0.027
B10	6	1	55	5	2	30	1	8	3	136	1,000		6		0.311	0.238	0.450	0.387	0.170	0.443	0.045	0.157	0.186	0.103	0.020	0.046	0.047	0.074	0.154	0.141	0.027
B11	1	1	57	5	2	35	1	3	2		150				0.811	0.108	0.081	0.423	0.093	0.484	0.053	0.176	0.194	0.037	0.019	0.037	0.064	0.091	0.064	0.064	0.200
B12	5	1	55	4	5	26	1	5	1	24		40	1		0.109	0.319	0.573	0.250	0.250	0.500	0.047	0.059	0.145	0.158	0.044	0.048	0.050	0.247	0.108	0.076	0.019
B13	2	1	40	4	3	19	1	6	1	290		220	5	5	0.246	0.245	0.510	0.272	0.120	0.608	0.196	0.046	0.031	0.093	0.013	0.013	0.029	0.075	0.168	0.168	0.168
B14	2	1	24	1	2	5	1	2	1	80			3		0.686	0.149	0.165	0.429	0.143	0.429	0.044	0.228	0.157	0.102	0.020	0.020	0.059	0.194	0.017	0.062	0.097
B15	2	1	58	4	2	38	1	5	1	250		180	5	5	0.498	0.295	0.207	0.192	0.131	0.677	0.055	0.110	0.027	0.037	0.019	0.075	0.039	0.133	0.070	0.306	0.129
B16	7	1	59	4	2	32	1	7	3	106	300	106	4		0.345	0.169	0.487	0.292	0.081	0.627	0.025	0.159	0.108	0.048	0.016	0.016	0.053	0.156	0.293	0.099	0.026
B17	3	1	51	4	2	35	1	6	3	610	500	400	7	7	0.161	0.614	0.224	0.115	0.121	0.764	0.034	0.075	0.007	0.094	0.013	0.013	0.057	0.280	0.030	0.307	0.090
B18	8	1	29	2	2	8	1	5	1	290		200	5	2	0.261	0.280	0.459	0.064	0.437	0.499	0.004	0.030	0.030	0.316	0.031	0.090	0.015	0.053	0.093	0.172	0.165
B19	8	1	30	4	2	10	1	4	1	260		100	3	4	0.197	0.555	0.249	0.333	0.333	0.333	0.256	0.048	0.030	0.259	0.037	0.037	0.042	0.070	0.075	0.128	0.018
B20	9	1	60	6	2	35	1	6	1	310		310	6	6	0.367	0.338	0.295	0.234	0.078	0.688	0.028	0.143	0.064	0.058	0.008	0.012	0.030	0.117	0.165	0.315	0.061
B21	6	1	41	5	2	21	1	6	1	370		355	6	5	0.461	0.273	0.267	0.272	0.120	0.608	0.026	0.169	0.077	0.080	0.012	0.028	0.028	0.091	0.157	0.279	0.052

Πίνακας 3 (συνέχεια): Αποτελέσματα ερωτηθέντων της ομάδας εστίασης «Γεωργοί - Κτηνοτρόφοι»

ID	Περιοχή Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Είδος Εκμετάλλευσης	Καλλιεργούμενη Έκταση	Αριθμός Εκτρεφόμενων Ζώων	Δικαιώματα (στρ.)	Ενιαία Ενίσχυση	Συνδεδεμένη Ενίσχυση	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περιβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11						
		46.7	3.8	23.6					235.3	363	186.2			42.57 %	27.04 %	30.39 %	27.07 %	16.47 %	56.46 %	6.83 %	11.31 %	8.92 %	10.27 %	2.42 %	3.78 %	4.48%	11.06 %	14.01 %	20.53%	6.37%						
																				7	3	6	5	11	10	9	4	2	1	8						

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 4: Αποτελέσματα ερωτηθέντων της ομάδας εστίασης «Μεσίτες – Έμποροι Γεωργικών Προϊόντων»

ID	Περιοχή Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περιβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11					
C1	8	2	28	5	5	5	3	8	0.309	0.351	0.340	0.199	0.065	0.735	0.065	0.052	0.082	0.051	0.007	0.007	0.054	0.119	0.159	0.294	0.109				
C2	7	1	50	4	5	21	3	6	0.375	0.335	0.290	0.250	0.250	0.500	0.050	0.184	0.016	0.023	0.139	0.088	0.049	0.233	0.036	0.068	0.115				
C3	9	2	40	4	2	13	3	8	0.391	0.373	0.236	0.284	0.096	0.619	0.118	0.142	0.025	0.075	0.011	0.011	0.078	0.166	0.136	0.181	0.058				
C4	9	1	34	1	5	2	3	4	0.433	0.304	0.263	0.272	0.120	0.608	0.081	0.172	0.019	0.025	0.029	0.066	0.203	0.070	0.033	0.202	0.101				
C5	2	1	50	6	1	17	3	5	0.686	0.149	0.165	0.429	0.143	0.429	0.044	0.228	0.157	0.102	0.020	0.020	0.059	0.194	0.017	0.062	0.097				
C6	2	1	30	2	4	5	3	6	0.498	0.295	0.207	0.192	0.131	0.677	0.055	0.110	0.027	0.037	0.019	0.075	0.039	0.133	0.070	0.306	0.129				
			38.7	3.7	10.5				44.89%	30.12%	24.99%	27.11%	13.42%	59.46%	6.88%	14.79%	5.44%	5.22%	3.75%	4.46%	8.02%	15.24%	7.52%	18.54%	10.14%				
														7	3	8	9	11	10	5	2	6	1	4					

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 5: Αποτελέσματα ερωτηθέντων της ομάδας εστίασης «Μεταποιητές»

ID	Περιοχή	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περιβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
D1	9	1	41	4	5	13	2	3	0.569	0.282	0.150	0.200	0.600	0.200	0.029	0.114	0.057	0.200	0.200	0.200	0.029	0.061	0.038	0.044	0.028
D2	9	1	32	4	4	6	2	2	0.168	0.179	0.653	0.589	0.252	0.159	0.039	0.275	0.275	0.180	0.036	0.036	0.026	0.028	0.013	0.019	0.073
D3	6	1	45	4	3	20	2	6	0.433	0.134	0.432	0.444	0.084	0.472	0.126	0.033	0.286	0.055	0.013	0.016	0.074	0.079	0.033	0.056	0.230
D4	8	1	40	3	5	10	2	8	0.259	0.181	0.561	0.444	0.084	0.472	0.066	0.307	0.071	0.060	0.012	0.012	0.080	0.123	0.195	0.053	0.021
D5	9	2	45	4	6	20	2	3	0.276	0.390	0.334	0.411	0.328	0.261	0.135	0.107	0.169	0.135	0.107	0.086	0.039	0.078	0.085	0.040	0.018
D6	5	1	50	5	3	26	2	6	0.225	0.182	0.593	0.466	0.101	0.433	0.046	0.156	0.265	0.069	0.012	0.020	0.049	0.209	0.109	0.046	0.020
D7	3	2	63	6	2	38	2	6	0.168	0.179	0.653	0.589	0.252	0.159	0.039	0.275	0.275	0.180	0.036	0.036	0.026	0.028	0.013	0.019	0.073
		45.1		4.3	19.0				29.96%	21.81%	48.23%	44.91%	24.28%	30.81%	6.85%	18.09%	19.97%	12.54%	5.95%	5.79%	4.61%	8.67%	6.93%	3.96%	6.63%

6	2	1	3	8	9	10	4	5	11	7
---	---	---	---	---	---	----	---	---	----	---

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 6: Αποτελέσματα ερωτηθέντων της ομάδας εστίασης «Δημόσιοι Φορείς (Ο.Τ.Α., Αναπτυξιακές κλπ.)»

ID	Περιοχή	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Άμεσες Ενσχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρης Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περιβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
E1	3	1	59	4	5	33	3	4	0.109	0.292	0.599	0.429	0.429	0.143	0.047	0.148	0.233	0.235	0.090	0.103	0.015	0.019	0.021	0.021	0.066
E2	5	1	49	4	4	24	5	3	0.275	0.473	0.252	0.333	0.333	0.333	0.145	0.162	0.026	0.036	0.132	0.166	0.034	0.102	0.075	0.062	0.061
E3	8	2	47	3	6	19	3	4	0.074	0.309	0.617	0.472	0.444	0.084	0.155	0.123	0.194	0.213	0.051	0.180	0.008	0.039	0.003	0.026	0.008
E4	5	1	55	5	6	23	3	5	0.139	0.224	0.637	0.333	0.333	0.333	0.067	0.133	0.133	0.180	0.055	0.099	0.037	0.149	0.096	0.039	0.014
E5	7	1	54	4	5	27	3	4	0.198	0.184	0.619	0.328	0.261	0.411	0.026	0.225	0.077	0.087	0.087	0.087	0.049	0.199	0.095	0.051	0.017
E6	8	1	50	3	5	20	3	5	0.256	0.236	0.508	0.387	0.443	0.170	0.029	0.249	0.110	0.115	0.047	0.280	0.009	0.080	0.044	0.025	0.012
E7	3	2	49	4	6	21	3	4	0.480	0.301	0.219	0.145	0.672	0.182	0.015	0.068	0.063	0.040	0.316	0.316	0.012	0.027	0.043	0.057	0.043
E8	9	1	63	4	6	34	3	5	0.256	0.236	0.508	0.387	0.443	0.170	0.029	0.249	0.110	0.115	0.047	0.280	0.009	0.080	0.044	0.025	0.012
		53.3		3.9	25.1		22.33%	28.19%	49.48%	35.19%	41.98%	22.83%	6.39%	16.98%	11.82 %	12.76%	10.32%	18.90%	2.16%	8.66%	5.25%	3.85%	2.91%		

7	2	4	3	5	1	11	6	8	9	10
---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	----

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 7: Αποτελέσματα ερωτηθέντων της ομάδας εστίασης «Καταναλωτές»

ID	Περιοχή	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογενείας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Σχέση με τον Προπονητή Τομέα	Εισόδημα από τον Προπονητή Τομέα	Άμεσες Ενισχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρη Αποδέσμευση	Κοινωνικά	Περιβαλλοντικά	Οικονομικά	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
F1	4	1	60	1	5	31	5	3	1	2	0.777	0.137	0.086	0.333	0.333	0.333	0.037	0.148	0.148	0.111	0.111	0.111	0.133	0.097	0.014	0.071	0.017
F2	7	2	27	2	5	5	2	2	1	2	0.308	0.294	0.398	0.333	0.333	0.333	0.031	0.161	0.141	0.111	0.111	0.111	0.059	0.066	0.066	0.077	0.066
F3	2	2	26	5	5	1	2	1	1	2	0.216	0.418	0.366	0.096	0.284	0.619	0.009	0.044	0.044	0.095	0.095	0.095	0.102	0.121	0.121	0.121	0.156
F4	3	1	60	4	5	34	3	4	1	2	0.448	0.254	0.298	0.443	0.387	0.170	0.051	0.338	0.054	0.277	0.055	0.055	0.015	0.062	0.014	0.008	0.071
F5	3	2	55	4	5	32	3	4	1	2	0.648	0.164	0.189	0.328	0.411	0.261	0.029	0.251	0.047	0.301	0.053	0.057	0.047	0.044	0.010	0.010	0.150
F6	4	1	50	5	2	25	3	3	1	2	0.682	0.190	0.128	0.298	0.069	0.632	0.023	0.067	0.209	0.005	0.023	0.041	0.228	0.241	0.076	0.055	0.032
F7	3	2	55	5	5	29	3	3	2	2	0.637	0.231	0.131	0.400	0.200	0.400	0.046	0.162	0.192	0.127	0.038	0.035	0.148	0.147	0.021	0.022	0.063
F8	3	1	30	5	6	5	7	1	2	2	0.515	0.377	0.107	0.400	0.400	0.200	0.077	0.253	0.070	0.036	0.222	0.141	0.039	0.070	0.022	0.034	0.037
F9	3	1	66	5	5	35	5	3	2	2	0.076	0.304	0.620	0.096	0.619	0.284	0.006	0.032	0.058	0.043	0.185	0.392	0.089	0.126	0.014	0.021	0.035
F10	5	2	57	3	3	34	3	3	1	2	0.548	0.319	0.132	0.185	0.064	0.751	0.024	0.135	0.025	0.006	0.030	0.028	0.276	0.311	0.068	0.053	0.043
F11	3	1	50	4	4	30	5	4	1	2	0.323	0.444	0.234	0.411	0.328	0.261	0.135	0.169	0.107	0.180	0.069	0.079	0.034	0.081	0.049	0.048	0.048
F12	9	2	39	4	3	16	3	2	2	2	0.366	0.274	0.360	0.444	0.444	0.111	0.205	0.205	0.034	0.148	0.148	0.148	0.022	0.035	0.012	0.019	0.023
F13	9	2	40	3	2	17	3	3	2	2	0.139	0.302	0.559	0.333	0.333	0.333	0.111	0.111	0.111	0.021	0.153	0.160	0.087	0.081	0.050	0.062	0.052
F14	3	2	47	4	4	21	3	2	1	2	0.199	0.342	0.459	0.239	0.137	0.623	0.103	0.103	0.034	0.061	0.053	0.023	0.209	0.156	0.048	0.177	0.034
F15	6	1	40	2	5	8	3	4	2	2	0.352	0.367	0.282	0.252	0.159	0.589	0.021	0.086	0.145	0.078	0.031	0.050	0.129	0.158	0.040	0.094	0.167
F16	3	2	30	2	6	9	3	3	1	2	0.615	0.309	0.075	0.101	0.160	0.739	0.076	0.015	0.010	0.123	0.023	0.014	0.420	0.078	0.047	0.069	0.124
F17	3	2	45	2	5	20	3	3	2	2	0.234	0.180	0.586	0.297	0.164	0.539	0.023	0.145	0.129	0.095	0.031	0.038	0.102	0.199	0.030	0.053	0.155
F18	7	1	27	2	3	4	3	3	1	2	0.193	0.375	0.432	0.333	0.333	0.333	0.038	0.160	0.135	0.111	0.111	0.111	0.046	0.115	0.063	0.057	0.052
F19	9	2	44	1	3	17	7	1	1	2	0.100	0.307	0.593	0.187	0.158	0.655	0.015	0.091	0.081	0.129	0.014	0.014	0.056	0.148	0.066	0.122	0.263

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 7 (συνέχεια): Αποτελέσματα ερωτηθέντων της ομάδας εστίασης «Καταναλωτές»

ID	Περιοχή	Φύλο	Ηλικία	Αριθμός Μελών Οικογένειας	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Επαγγελματική Εμπειρία (έτη)	Απασχόληση	Εισόδημα	Σχέση με τον Προπονητή Τομέα	Εισόδημα από τον Προπονητή Τομέα	Άμεσες Ενσχύσεις	Μερική Αποδέσμευση	Πλήρη Αποδέσμευση	Κοινωνικοί Στόχοι	Περβαλλοντικοί Στόχοι	Οικονομικοί Στόχοι	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
F20	8	2	33	5	6	6	3	2	1	2	0.441	0.224	0.335	0.272	0.608	0.120	0.039	0.117	0.117	0.087	0.261	0.261	0.010	0.047	0.021	0.021	0.021
F21	8	1	50	3	6	24	3	4	1	2	0.297	0.366	0.336	0.525	0.334	0.142	0.175	0.175	0.175	0.111	0.111	0.111	0.039	0.027	0.029	0.020	0.027
F22	1	1	35	1	6	8	3	3	2	2	0.349	0.245	0.407	0.433	0.101	0.466	0.030	0.274	0.129	0.077	0.009	0.014	0.142	0.236	0.034	0.025	0.028
F23	2	2	47	4	2	35	3	3	1	1	0.649	0.243	0.108	0.479	0.063	0.458	0.042	0.199	0.239	0.005	0.013	0.044	0.063	0.039	0.020	0.132	0.204
F24	5	2	29	2	5	6	3	2	1	2	0.204	0.164	0.632	0.589	0.252	0.159	0.242	0.154	0.193	0.083	0.104	0.066	0.020	0.061	0.010	0.010	0.058
F25	6	2	30	2	5	6	3	3	2	2	0.162	0.192	0.645	0.143	0.429	0.429	0.070	0.045	0.028	0.070	0.231	0.127	0.076	0.243	0.037	0.047	0.026
F26	4	1	43	4	5	16	3	4	2	2	0.170	0.387	0.444	0.068	0.275	0.657	0.008	0.053	0.008	0.206	0.034	0.034	0.135	0.038	0.224	0.236	0.024
			42.9	3.2		18.2					37.12%	28.49%	34.40%	30.85%	28.38%	40.77%	6.40%	14.20%	10.24%	10.37%	8.93%	9.08%	10.48%	11.64%	4.64%	6.40%	7.60%

9	1	5	4	7	6	3	2	11	10	8
---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 8: Κατάταξη στόχων στο σύνολο του δείγματος

R	Στόχοι	P	A	B	C
1	O2	14.88%	44.94%	21.40%	33.66%
2	O8	11.45%	31.08%	25.14%	43.78%
3	O10	10.66%	29.62%	41.25%	29.13%
4	O3	10.61%	35.96%	25.71%	38.34%
5	O4	10.45%	34.88%	35.75%	29.38%
6	O9	8.29%	33.28%	17.92%	48.79%
7	O6	7.81%	29.41%	34.56%	36.03%
8	O1	6.54%	41.17%	27.71%	31.12%
9	O7	6.52%	42.22%	22.25%	35.53%
10	O5	6.46%	29.45%	37.35%	33.21%
11	O11	6.33%	59.01%	17.77%	23.22%

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 9: Κατάταξη στόχων της ομάδας εστίασης «Γεωπόνοι – Κτηνίατροι – Εταιρίες

Εμπορίας Ζωοτροφών»

R	Στόχοι	P	A	B	C
1	O2	20.87%	56.25%	17.38%	26.37%
2	O8	13.93%	41.75%	18.88%	39.37%
3	O4	10.92%	41.78%	33.39%	24.83%
4	O3	10.69%	55.65%	17.72%	26.64%
5	O9	9.79%	40.03%	13.17%	46.80%
6	O5	7.50%	34.46%	34.15%	31.39%
7	O6	7.47%	29.40%	28.04%	42.56%
8	O10	5.93%	38.30%	45.41%	16.29%
9	O1	5.88%	58.22%	19.95%	21.83%
10	O7	4.19%	53.56%	15.69%	30.75%
11	O11	2.83%	67.89%	12.84%	19.27%

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 10: Κατάταξη στόχων στη ομάδα εστίασης «Γεωργοί – Κτηνοτρόφοι»

R	Στόχοι	P	A	B	C
1	O10	20.53%	39.42%	39.53%	21.05%
2	O9	14.01%	43.34%	10.80%	45.86%
3	O2	11.31%	53.07%	17.97%	28.96%
4	O8	11.06%	33.67%	22.66%	43.68%
5	O4	10.27%	33.82%	41.06%	25.12%
6	O3	8.92%	37.39%	28.43%	34.18%
7	O1	6.83%	49.56%	26.57%	23.87%
8	O11	6.37%	67.49%	13.97%	18.53%
9	O7	4.48%	50.52%	17.64%	31.84%
10	O6	3.78%	28.99%	40.02%	30.99%
11	O5	2.42%	28.85%	45.51%	25.64%

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 11: Κατάταξη στόχων της ομάδας εστίασης «*Μεσίτες – Έμποροι Γεωργικών Προϊόντων*»

R	Στόχοι	P	A	B	C
1	O2	15.18%	62.47%	24.64%	12.90%
2	O8	11.93%	42.25%	25.22%	32.53%
3	O3	11.24%	43.10%	29.44%	27.46%
4	O10	10.64%	30.68%	40.82%	28.50%
5	O4	9.71%	36.69%	34.97%	28.34%
6	O9	8.43%	38.76%	26.35%	34.90%
7	O7	7.21%	58.69%	26.19%	15.12%
8	O11	6.84%	67.69%	14.21%	18.09%
9	O6	6.67%	31.09%	41.73%	27.18%
10	O1	6.49%	53.59%	24.63%	21.79%
11	O5	5.67%	32.85%	41.97%	25.19%

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 12: Κατάταξη στόχων της ομάδας εστίασης «*Μεταποιητές*»

R	Στόχοι	P	A	B	C
1	O3	19.97%	25.96%	24.98%	49.06%
2	O2	18.09%	28.04%	18.04%	53.92%
3	O4	12.54%	25.47%	40.72%	33.81%
4	O8	8.67%	18.54%	20.87%	60.59%
5	O9	6.93%	19.19%	21.42%	59.38%
6	O1	6.85%	20.89%	17.55%	61.56%
7	O11	6.63%	63.74%	20.14%	16.12%
8	O5	5.95%	26.50%	37.19%	36.31%
9	O6	5.79%	27.10%	36.77%	36.14%
10	O7	4.61%	21.47%	20.08%	58.45%
11	O10	3.96%	12.37%	36.42%	51.21%

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 13: Κατάταξη στόχων της ομάδας εστίασης «*Δημόσιοι Φορείς*»

R	Στόχοι	P	A	B	C
1	O6	18.90%	20.61%	31.52%	47.87%
2	O2	16.98%	35.79%	17.41%	46.80%
3	O4	12.76%	18.52%	32.73%	48.75%
4	O3	11.82%	11.04%	17.93%	71.03%
5	O5	10.32%	13.03%	37.48%	49.49%
6	O8	8.66%	17.09%	33.92%	48.99%
7	O1	6.39%	35.19%	26.23%	38.57%
8	O9	5.25%	25.28%	16.05%	58.67%
9	O10	3.85%	21.87%	34.73%	43.40%
10	O11	2.91%	59.41%	14.76%	25.83%
11	O7	2.16%	25.06%	25.28%	49.66%

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 14: Κατάταξη στόχων της ομάδας εστίασης «Καταναλωτές»

R	Στόχοι	P	A	B	C
1	O2	14.20%	37.79%	26.94%	35.26%
2	O8	11.64%	30.39%	27.75%	41.86%
3	O7	10.48%	38.65%	26.98%	34.37%
4	O4	10.37%	40.48%	32.04%	27.48%
5	O3	10.24%	36.70%	28.00%	35.30%
6	O6	9.08%	32.70%	31.10%	36.20%
7	O5	8.93%	33.25%	30.79%	35.95%
8	O11	7.60%	45.68%	23.64%	30.68%
9	O1	6.40%	32.94%	35.20%	31.86%
10	O10	6.40%	25.49%	44.61%	29.90%
11	O9	4.64%	27.82%	23.01%	49.17%

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Δεδομένα, Πίνακες, Ερωτηματολόγια κλπ. βλ. : <https://goo.gl/mZqlrj>